

2013

Projekt „Instrument Szybkiego Reagowania”

RAPORT Z OCENY STOPNIA ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW UPADŁOŚCIĄ – KOMPONENT MIKROEKONOMICZNY – Raport 9

Małopolska Szkoła Administracji Publicznej
Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Kraków, czerwiec 2013 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
I. SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM	4
1.1. CHARAKTERYSTYKA ZBIOROWOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW	5
1.2. POSTĘPOWANIA UPADŁOŚCIOWE PRZEDSIĘBIORSTW	7
1.3. POTENCJAŁ EKONOMICZNY PRZEDSIĘBIORSTW	10
1.4. EFEKTYWNOŚĆ FUNKCJONOWANIA PRZEDSIĘBIORSTW	11
1.5. ZMIANY STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ – BIEŻĄCY OKRES ANALIZY I OCZEKIWANE ZMIANY	14
1.6. ZAGROŻENIE UPADŁOŚCIĄ W DZIAŁACH PKD	20
1.7. ZRÓŻNICOWANIE REGIONALNE STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ	28
II. RAPORT Z BADAŃ W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM	32
1. CEL I PRZEDMIOT BADAŃ W ZAKRESIE SWO W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM	32
2. ANALIZA STANU I ZMIAN STOPNIA ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW UPADŁOŚCIĄ	35
2.1. ZMIANY STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ WEDŁUG PODSTAWOWYCH PRZEKROJÓW ANALITYCZNYCH	36
2.2. ZMIANY STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ – ANALIZA WEDŁUG KLAS PRZEDSIĘBIORSTW	47
2.3. ANALIZA ZMIAN STANU ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG DZIAŁÓW PKD	59
2.3.1. CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH OBSZARÓW ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ – DZIAŁY PKD	84
2.4. ANALIZA ZMIAN STANU ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW UPADŁOŚCIĄ W UJĘCIU REGIONALNYM	96
3. ANALIZA ZJAWISKA UPADŁOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POLSCE	108
III. ZAŁĄCZNIK A. ANALIZA ZMIAN LICZBY I POTENCJAŁU PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POLSCE	119
IV. ZAŁĄCZNIK B. ZMIANY WIELKOŚCI PODSTAWOWYCH WSKAŹNIKÓW EKONOMICZNO- FINANSOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE ZAŁĄCZNIK B.	145
V. ZAŁĄCZNIK C. ESTYMACJA MODELI PREDYKCYJNYCH I PROGNOZOWANIE STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ – UWARUNKOWANIA I INTERPRETACJA ZAŁĄCZNIK C.	164
VI. SŁOWNIK POJĘĆ I TERMINÓW	169
VII. SPIS TABEL	174
VIII. SPIS RYSUNKÓW I MAP	176

Autorzy:

mgr Kamil Fijorek, Ekspert ds. metody i narzędzi monitorowania
w komponente mikroekonomicznym¹

dr Jarosław Kaczmarek, Ekspert wiodący ds. analiz mikroekonomicznych²

dr inż. Konrad Kolegowicz, Ekspert ds. przetwarzania danych mikroekonomicznych³

dr Paweł Krzemiński, Ekspert ds. analiz mikroekonomicznych⁴

¹ Katedra Statystyki, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

² Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

³ Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

⁴ Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

I. SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM

Celem badania kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw w komponencie mikroekonomicznym jest ujawnianie symptomów pogarszającej się sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów, wraz ze wskazaniem wielkości i obszarów zagrożenia upadłością. Dla potrzeb identyfikacji stanu przedsiębiorstw zbudowano modele predykcyjne, opisujące związek pomiędzy wielowymiarowym stanem wskaźników opisujących kondycję ekonomiczno-finansową przedsiębiorstw a prawdopodobieństwem ich upadłości.

Zakres podmiotowy badań dotyczy jednostek statystycznych, zaliczanych – zgodnie z definicją statystyki publicznej (GUS) – do sektora przedsiębiorstw niefinansowych. Wyróżnionymi w analizie klasami są przedsiębiorstwa małe (10–49 pracujących, periodyzacja półroczna), średnie (50–249 pracujących, periodyzacja kwartalna) i duże (od 250 pracujących, periodyzacja kwartalna). W zakresie rodzaju prowadzonej działalności, wyróżnione zostały trzy grupy przedsiębiorstw: produkcyjne, handlowe i usługowe.

Realizacja badań w zakresie zmian stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością jest determinowana szeregiem czynników, a podstawowe znaczenie ma zasilenie informacyjne, które na etapie opracowania niniejszego raportu zostało ograniczone w stosunku do pierwotnych założeń (wykorzystywanie wielkości zagregowanych). Całość prac analitycznych, będących podstawą wniosku i budowania ocen, została obecnie oparta na dostępnych, wtórnych informacjach pochodzących ze statystyki publicznej oraz zbiorach niepublicznych.

Istotną wartością prowadzonego badania jest zbudowanie i wykorzystanie unikatowych w skali kraju modeli regresji logistycznej. Modele te umożliwiają określenie wpływu kluczowych wskaźników kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw (zmiennie objaśniające) na prawdopodobieństwo ich upadłości. Ustalona wartość miary jest oszacowaniem, jakie jest obecne prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w kolejnym wyróżnionym okresie (określane dalej jako stopień zagrożenia upadłością)⁵.

Stopień zagrożenia upadłością opisuje kategorię upadłości przedsiębiorstwa w ujęciu ekonomicznym (upadłość *sensu largo*). Za upadłe uznaje się przedsiębiorstwo, które bez zewnętrznej pomocy nie jest w stanie samo kontynuować działalności – skutkuje to wycofaniem się przedsiębiorstwa z aktywności gospodarczej. W podejściu ekonomicznym mieści się ujęcie prawne upadłości (upadłość *sensu stricto*), tzn. postępowanie upadłościowe przewidziane w przepisach Prawa upadłościowego i naprawczego, prowadzone przez sąd powszechny w stosunku do przedsiębiorstwa – dłużnika (zwanego „upadłym”), które stało się niewypłacalne. Stosowane miary w postaci odsetka upadłości (OU), branżowego (BBU) i regionalnego barometru upadłości (RBU) są właściwe wyłącznie dla analizy zjawiska upadłości *sensu stricto*.

Dla oceny stopnia zagrożenia upadłością przyjęto trzy jego stopnie: 0–20% – poziom niski (akceptowalny), powyżej 20–40% – poziom ostrzegawczy oraz powyżej 40% – poziom wysoki. Prognozowanie wystąpienia sytuacji zagrożenia upadłością objęło zmiennie opisujące

⁵ Zagadnienia te są także przedmiotem omówienia w Załączniku C, zamieszczonym na końcu opracowania.

kondycję ekonomiczno-finansową przedsiębiorstw, wykorzystywane następnie w estymowanych modelach regresji logistycznej⁶.

Podlegające analizie wyniki oszacowania stopnia zagrożenia upadłością, zostały obliczone na wielkościach zagregowanych dla zbioru przedsiębiorstw niefinansowych o liczbie pracujących od 10 osób (51.372 podmioty ogółem, w tym 33.668 małych, 14.606 średnich i 3.098 dużych – na koniec IV kw. 2012 r.).

1.1. CHARAKTERYSTYKA ZBIOROWOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW

Na podstawie analizy zmian liczby przedsiębiorstw oraz liczby osób w nich pracujących można stwierdzić, że w II p. 2012 r. odnotowano wzrost liczby przedsiębiorstw, lecz zmniejszenie liczby pracujących w przedsiębiorstwach. W II p. 2012 roku w małych przedsiębiorstwach odnotowano wzrost liczby przedsiębiorstw i liczby w nich pracujących kw/kw i r/r. W IV kw. 2012 r. w średnich przedsiębiorstwach odnotowano wzrost liczby przedsiębiorstw r/r i kw/kw, lecz odnotowano zmniejszenie liczby pracujących. W dużych przedsiębiorstwach w IV kw. 2012 r. odnotowano zmniejszenie liczby przedsiębiorstw kw/kw, lecz r/r odnotowano ich wzrost. Liczba pracujących w dużych przedsiębiorstwach w IV kw. 2012 r. zmniejszyła się zarówno kw/kw, jak i r/r. W strukturze liczby przedsiębiorstw w II p. 2012 r. największy udział miały podmioty małe, następnie średnie i duże. W przypadku liczby pracujących sytuacja kształtowała się odwrotnie. W II p. 2012 r. liczba małych podmiotów była 2 razy większa od liczby średnich przedsiębiorstw i 10 razy większa od liczby dużych przedsiębiorstw. Natomiast w dużych podmiotach liczba pracujących była 3 razy większa niż w małych i prawie 2-krotnie większa niż w średnich.

W klasie **małych przedsiębiorstw**, w II p. 2012 r. nastąpiło zwiększenie ich liczby we wszystkich rodzajach działalności. Odnotowano natomiast nieznaczne zmniejszenie r/r liczby pracujących w usługach. Natomiast liczba pracujących w małych przedsiębiorstwach wzrosła kw/kw we wszystkich rodzajach działalności. W małych podmiotach odnotowano wzrost wartości ponoszonych nakładów inwestycyjnych p/p i ich zmniejszenie r/r we wszystkich rodzajach działalności. W II p. 2012 r. zaobserwowano zmniejszenie wartości przychodów ze sprzedaży w produkcji i usługach r/r. Odnotowano wzrost wartości wyniku netto w małych podmiotach, z wyjątkiem handlowych. W II p. 2012 r. zaobserwowano wzrost wartości zadłużenia krótkoterminowego i należności w małych przedsiębiorstwach p/p, lecz ich zmniejszenie r/r.

W klasie **średnich przedsiębiorstw**, w IV kw. 2012 r. nastąpiło zwiększenie r/r i kw/kw liczby przedsiębiorstw, lecz odnotowano zmniejszenie liczby osób w nich pracujących, we wszystkich rodzajach działalności kw/kw i r/r. W IV kw. 2012 r. w średnich przedsiębior-

W II p. 2012 r. wzrost r/r liczby przedsiębiorstw – zmniejszenie l. pracujących.

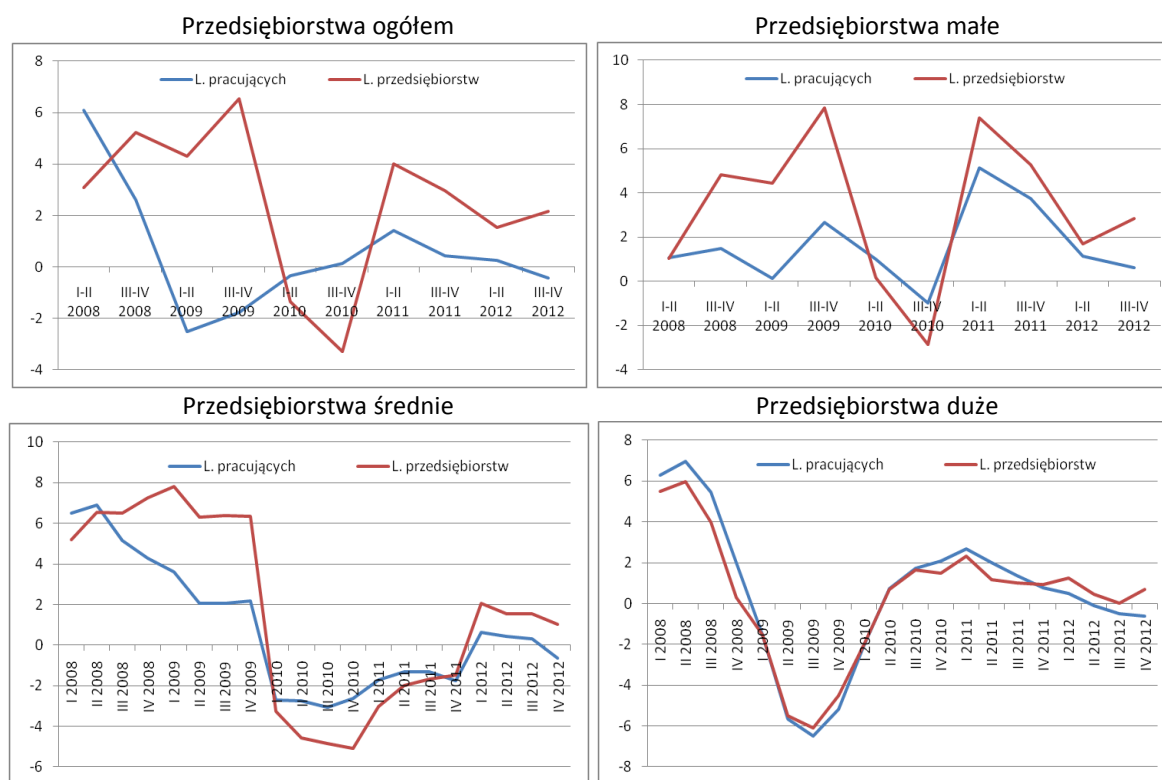
W II p. 2012 r. zmniejszenie liczby pracujących w małych usługowych.

W IV kw. 2012 r. wzrost liczby średnich przedsiębiorstw i zmniejszenie liczby osób w nich pracujących.

⁶ Szczegółowe omówienia, w tym charakterystykę przebiegu oraz konstrukcję metod i narzędzi analitycznych, zawierają opracowania źródłowe w postaci: *Metody i narzędzia monitorowania gospodarki w komponencie mikroekonomicznym* oraz *Raport z oceny stopnia zagrożenia upadłością – komponent mikroekonomiczny, Cykl 1, Raport 1*.

stwach odnotowano zmniejszenie nakładów inwestycyjnych r/r we wszystkich rodzajach działalności, natomiast kw/kw zaobserwowano wzrost we wszystkich rodzajach działalności. Podobnie w przypadku przychodów ze sprzedaży we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej w IV kw. 2012 roku odnotowano zmniejszenie ich wartości w relacji r/r, a kw/kw ich wzrost, z wyjątkiem handlu. W IV kw. 2012 r. zaobserwowano zmniejszenie r/r wyniku netto we wszystkich rodzajach działalności średnich przedsiębiorstw, z wyjątkiem usług. W porównaniu do III kw. 2012 roku jedynie w handlu nastąpił wzrost wartości wyniku finansowego. We wszystkich rodzajach działalności gospodarczej średnich przedsiębiorstw z wyjątkiem usług (r/r) nastąpiło zmniejszenie należności w relacji kw/kw i r/r. Wzrost zadłużenia krótkoterminowego w IV kw. 2012 r. odnotowano w produkcji i usługach r/r, a poziom zadłużenia średnich podmiotów ogółem również wzrósł. W IV kw. 2012 r. średnie przedsiębiorstwa, z wyjątkiem handlowych, zwiększyły wartość posiadanych aktywów. W średnich przedsiębiorstwach dominują podmioty produkcyjne, a następnie – usługowe.

Rysunek 1. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw i pracujących w Polsce w okresie I p. 2007 r. – IV kw. 2012 r. według klas wielkości (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W klasie **dużych przedsiębiorstw** odnotowano zmniejszenie w IV kw. 2012 r. liczby przedsiębiorstw kw/kw, lecz nieznaczny wzrost r/r. Nastąpił wzrost liczby dużych podmiotów handlowych kw/kw. Zmniejszyła się liczba pracujących w dużych przedsiębiorstwach kw/kw i r/r. Jedynie w dużych przedsiębiorstwach handlowych odnotowano nieznaczny

W IV kw. 2012 r. wzrost liczby pracujących jedynie w małych podmiotach.

wzrost liczby pracujących zarówno kw/kw, jak i r/r. W IV kw. 2012 r. duże przedsiębiorstwa usługowe zmniejszyły wartość ponoszonych nakładów inwestycyjnych we wszystkich rodzajach działalności r/r, a kw/kw zwiększyły we wszystkich rodzajach. W dużych przedsiębiorstwach usługowych i produkcyjnych zaobserwowano zmniejszenie (r/r) przychodów ze sprzedaży, co miało wpływ na zmniejszenie przychodów dużych przedsiębiorstw ogółem. W relacji kw/kw nastąpił wzrost przychodów we wszystkich rodzajach działalności. Zaobserwowano znaczące zmniejszenie wartości wyniku netto w dużych przedsiębiorstwach we wszystkich rodzajach działalności r/r i kw/kw. W IV kw. 2012 r. duże przedsiębiorstwa zwiększyły wartość posiadanych aktywów. Zmniejszenie poziomu zadłużenia krótkoterminowego odnotowano jedynie w dużych przedsiębiorstwach produkcyjnych (kw/kw i r/r). Zadłużenie krótkoterminowe dużych przedsiębiorstw ogółem wzrosło w IV kw. 2012 r. Jedynie w handlu odnotowano nieznaczny wzrost poziomu należności r/r, a w pozostałych rodzajach działalności odnotowano jego zmniejszenie kw/kw i r/r. W klasie dużych przedsiębiorstw największa koncentracja liczby pracujących i liczby przedsiębiorstw dotyczy produkcji.

W IV kw. 2012 r. nadal tendencja wzrostowa OU.

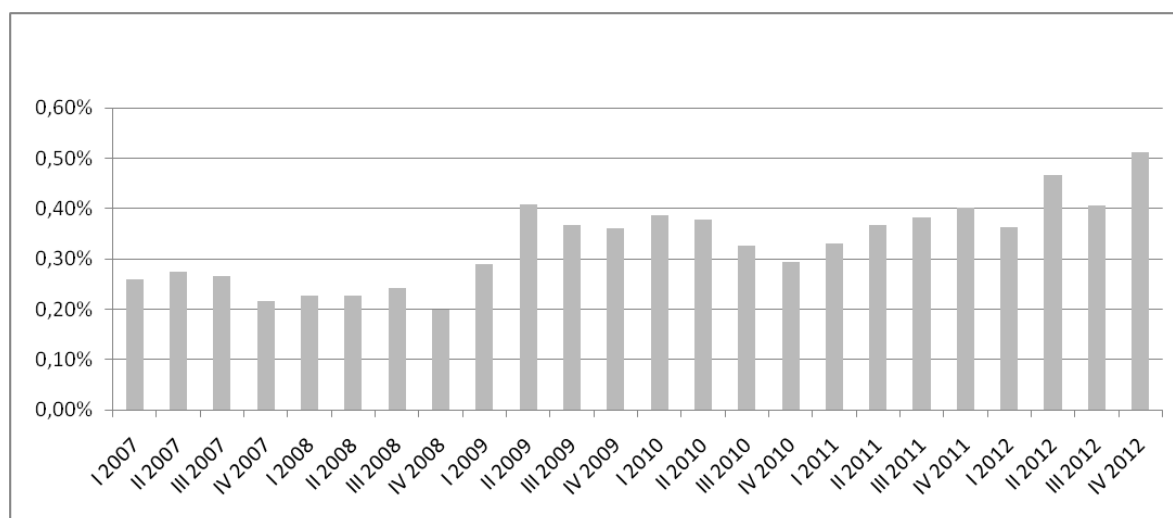
1.2. POSTĘPOWANIA UPADŁOŚCIOWE PRZEDSIĘBIORSTW

W IV kw. 2012 r. odnotowano wzrost liczby postępowań upadłościowych, co dało swoje odzwierciedlenie we wzroście wartości OU. W IV kw. 2012 r. odnotowano znaczący wzrost liczby postępowań w celu likwidacji majątku i liczby postępowań z możliwością zawarcia układu. Analiza zmian wartości OU wskazuje na jego tendencję wzrostową, ze szczególnie silną tendencją w działalności usługowej.

W IV kw. 2012 r. znaczący wzrost liczby postępowań upadłościowych w celu likwidacji majątku i z możliwością zawarcia układu.

Rysunek 2. Odsetek upadłości (OU) przedsiębiorstw w Polsce w okresie I kw. 2007 r.

– IV kw. 2012 r. (w %)

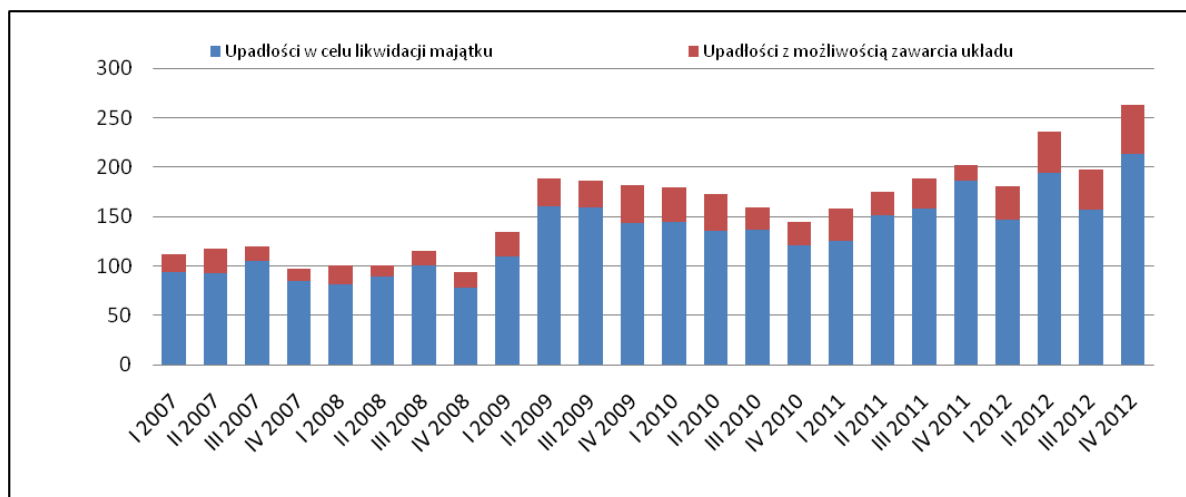

W IV kw. 2012 r. wzrost upadłości w 12 województwach.

Źródło: opracowanie własne.

Analiza regionalna liczby postępowań upadłościowych wskazuje na ich wzrost aż w 12 województwach (kw/kw). W relacji r/r odnotowano wzrost liczby postępowań upadłościowych w 9 województwach. Najwięcej postępowań upadłościowych w IV kw. 2012 roku odnotowano w województwach mazowieckim i śląskim. W 3 województwach liczba postępowań zmniejszyła się, a w jednym pozostała na niezmiennym poziomie. W porównaniu do III kw. 2012 r. liczba postępowań upadłościowych wzrosła o 66.

Rysunek 3. Liczba upadłości ze względu na rodzaj postępowania w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w szt.)

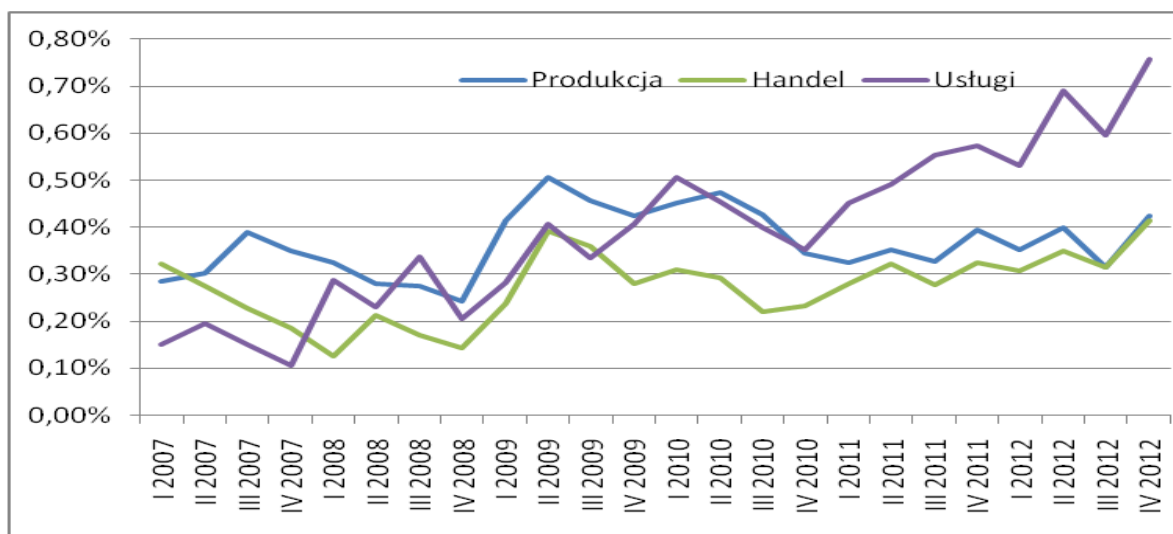
Źródło: opracowanie własne.

Analiza zmian wartości OU wskazuje na najwyższy jego poziom w IV kw. 2012 r. w województwie zachodnio-pomorskim. W 12 województwach nastąpił wzrost kw/kw wartości OU. Natomiast w relacji r/r wzrost wartości OU odnotowano w 10 województwach. Największy wzrost OU odnotowano w woj. lubelskim i warmińsko-mazurskim.

Analiza zmian poziomu koncentracji RBU wskazuje na ponadprzeciętną (powyżej 1) koncentrację w IV kw. 2012 r. w 8 województwach, w porównaniu do 5 województw w III kw. 2012 r. (najwyższy poziom odnotowano w województwie zachodnio-pomorskim). W 9 województwach odnotowano wzrost kw/kw poziomu koncentracji RBU, a w relacji r/r również w 9 województwach.

W IV kw. 2012 r. najwięcej upadłości w woj. śląskim i mazowieckim.

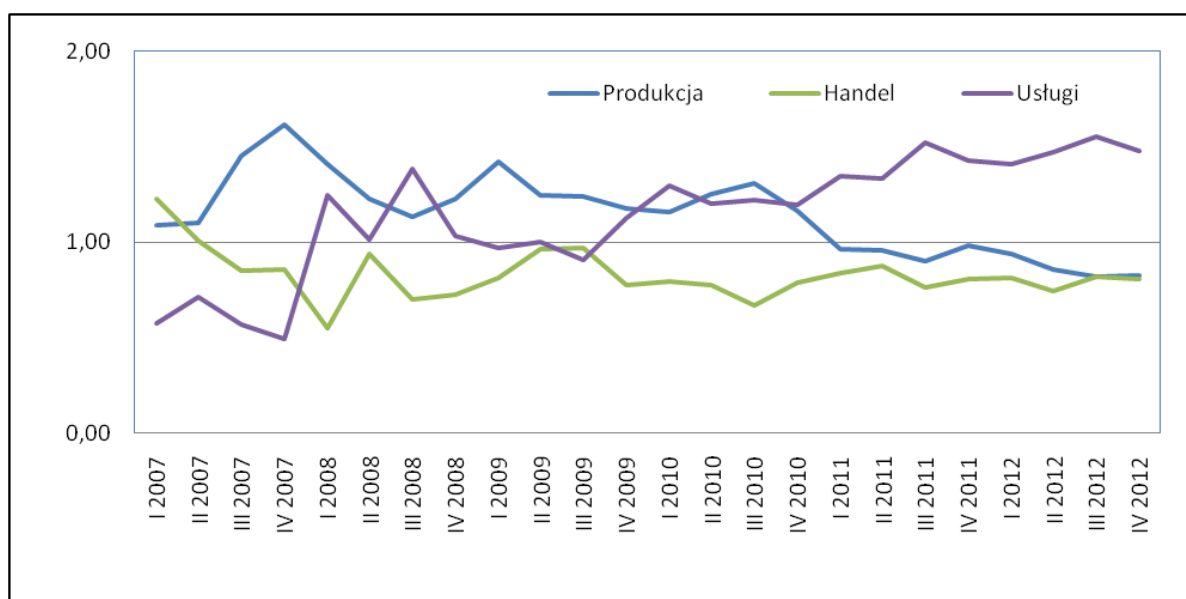
Rysunek 4. Odsetek upadłości (OU) w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności

W IV kw. 2012 r. wzrost liczby upadłości i wartości BBU w usługach.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 5. Branżowy Barometr Upadłości (BBU) w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności

Źródło: opracowanie własne.

Najwięcej postępowań upadłościowych odnotowano w IV kw. 2012 r. w usługach, natomiast we wszystkich rodzajach działalności odnotowano wzrost liczby postępowań upadłościowych w relacji kw/kw i r/r. Najwyższą wartość OU w IV kw. 2012 r. odnotowano w przedsiębiorstwach usługowych, a jego wzrost r/r dotyczył wszystkich rodzajów działalności. Ponadprzeciętna koncentracja postępowań upadłościowych (BBU) dotyczy nadal jedynie usług, lecz w przypadku produkcji, wartość jest zbliżona do 1.

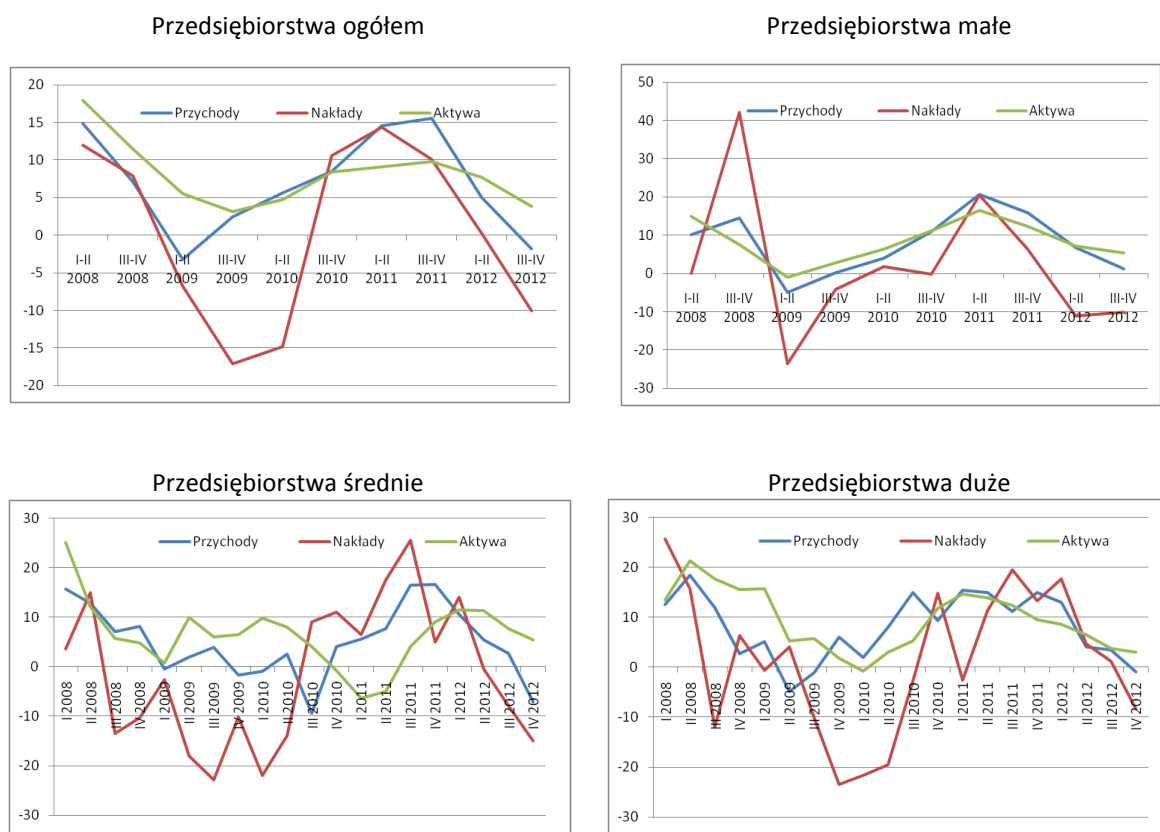
1.3. POTENCJAŁ EKONOMICZNY PRZEDSIĘBIORSTW

W zakresie przychodów ze sprzedaży, nakładów inwestycyjnych i wartości aktywów, największy udział mają przedsiębiorstwa duże, następnie średnie i małe. W przedsiębiorstwach dużych największy udział mają przedsiębiorstwa produkcyjne, w średnich – handlowe, natomiast w małych – usługowe.

Zarówno w II p. 2012 r., jak i w IV kw. 2012 r. największe nakłady inwestycyjne poniosły przedsiębiorstwa duże. W II p. 2012 r. zaobserwowano zmniejszenie r/r wartości przychodów ze sprzedaży i nakładów inwestycyjnych w analizowanych podmiotach ogółem. Wartość aktywów analizowanych podmiotów nieznacznie wzrosła w II p. 2012 r. Wartość nakładów inwestycyjnych zmniejszyła się we wszystkich klasach wielkości przedsiębiorstw, przy czym największe zmniejszenie odnotowano w średnich przedsiębiorstwach. Wartość przychodów ze sprzedaży jedynie w małych przedsiębiorstwach cechowała się wzrostem. Wartość aktywów we wszystkich klasach przedsiębiorstw zwiększyła się w II p. 2012 r.

Zmniejszenie nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach wszystkich klas.

Rysunek 6. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży, nakładów inwestycyjnych oraz aktywów przedsiębiorstw w Polsce w okresie I p. 2007 r. – I p. i III kw. 2012 r. według klas wielkości (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Analiza zadłużenia krótkoterminowego wskazuje na jego zmniejszenie w małych podmiotach. W średnich i dużych przedsiębiorstwach zaobserwowano nieznaczny wzrost. Anali-

za zmian należności i roszczeń wskazuje na ich zmniejszenie we wszystkich klasach przedsiębiorstw r/r w II p. 2012 r.

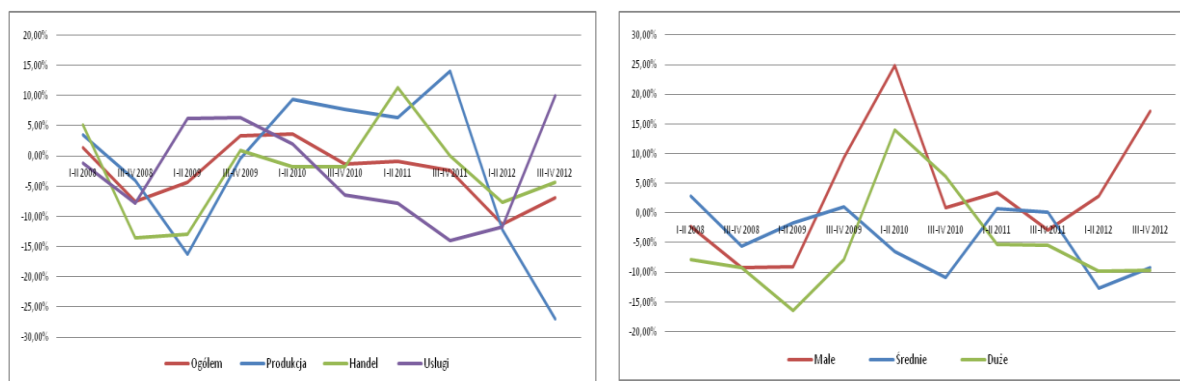
1.4. EFEKTYWNOŚĆ FUNKCJONOWANIA PRZEDSIĘBIORSTW

Na podstawie wyników analizy kształtowania się wartości podstawowych grup wskaźników ekonomiczno-finansowych dokonano oceny sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw niefinansowych (II p. 2012 r. – przedsiębiorstwa ogółem oraz małe, IV kw. 2012 r. – przedsiębiorstwa średnie i duże) z odniesieniem do wartości okresu poprzedniego.

Dla przedsiębiorstw ogółem, tempo zmian wartości wskaźnika ogólnej sytuacji finansowej (WOSF) w II p. 2012 r. przyjmowało r/r wartości ujemne (-6,92% r/r) – pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej. W przedsiębiorstwach produkcyjnych i handlowych również odnotowano pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej (zmniejszenie wartości WOSF). Tempo zmian r/r wartości WOSF w II p. 2012 r. w przedsiębiorstwach produkcyjnych i handlowych było ujemne, wynosząc kolejno -27,04% i -4,39% (w podmiotach usługowych było dodatnie (+9,92%) oznaczając wzrost wartości WOSF). Uwzględniając klasy wielkości, jedynie w przedsiębiorstwach małych, w II p. 2012 r. tempo zmian r/r wartości WOSF było dodatnie (+17,66%), natomiast ujemne w podmiotach średnich (-12,64%) i dużych (-9,85%) – sytuacja niekorzystna dla podmiotów średnich i dużych.

W II p. i IV kw. 2012 r. pogorszenie (r/r) sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw ogółem oraz produkcyjnych i handlowych (najbardziej produkcyjnych). W klasach wielkości w IV kw. 2012 r. sytuacja podmiotów średnich i dużych jak w poprzednim kwartale uległa dalszemu pogorszeniu.

Rysunek 7. Tempo zmian wskaźnika ogólnej sytuacji finansowej przedsiębiorstw w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. i IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności i klas wielkości (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Analizując zmiany wartości podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych **przedsiębiorstw ogółem** w II p. 2012 r., w porównaniu do II p. 2011 r. można jednoznacznie wskazać na niekorzystną tendencję tych zmian, a więc pogorszenie sytuacji ekonomicznej podmiotów ogółem (trwające od I p. 2012 r.). Świadczy o tym ujemne tempo r/r zmian wartości praktycznie wszystkich analizowanych wskaźników ekonomiczno-finansowych, tj.: zdolności obsługi zadłużenia (WZOZ) o -40,65% (co oznaczało zmniejszenie zdolności podmiotów ogółem do obsługi zadłużenia prawie o połowę), płynności bieżącej (WPB) o -6,83%, płynno-

ści szybkiej (WPS) o -9,01%, cyklu gotówki w razach (CGOTr) o -1,28% (nieznaczne zmniejszenie liczby cykli konwersji gotówki i wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę), produktywności majątku (PM) o -0,24%, rentowności operacyjnej sprzedaży (ROOS) o -18,97% i rentowności aktywów (ROA) o -24,19%. Nieistotne zmiany o charakterze pozytywnym dla przedsiębiorstw ogółem odnotowano jedynie w przypadku zadłużenia ogółem, dla którego tempo r/r zmian wartości wskaźnika (WZO) wynosiło -1,46% (niewielkie zmniejszenie zadłużenia ogółem do poziomu 0,52 w II p. 2012 r. wobec 0,53 w II p. 2011 r.).

Sytuacja ekonomiczna **przedsiębiorstw produkcyjnych** w II p. 2012 r., w porównaniu do II p. 2011 r. zdecydowanie uległa pogorszeniu – tendencja utrzymująca się od I p. 2012 r. Wartości wszystkich analizowanych wskaźników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw produkcyjnych uległy pogorszeniu. Odnotowano wzrost zadłużenia ogółem (tempo zmian wartości WZO w II p. 2012 r., w porównaniu do II p. 2011 r. wynosiło +2,41%), a także wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę (tempo zmian wartości CGOT w dniach wynosiło +7,45%). W przypadku wszystkich pozostałych wskaźników odnotowano ujemne tempo r/r zmian ich wartości (zmniejszenie wartości wskaźników), tj.: zdolności obsługi zadłużenia (WZOZ) o -52,36% (zmniejszenie zdolności podmiotów ogółem do obsługi zadłużenia o połowę), płynności bieżącej (WPB) o -14,47%, płynności szybkiej (WPS) o -19,93%, cyklu gotówki w razach (CGOTr) o -6,93% (zmniejszenie liczby cykli konwersji gotówki i wskazane wyżej wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę), produktywności majątku (PM) o -1,72%, rentowności operacyjnej sprzedaży (ROOS) o -23,07% i rentowności aktywów (ROA) o -41,03%.

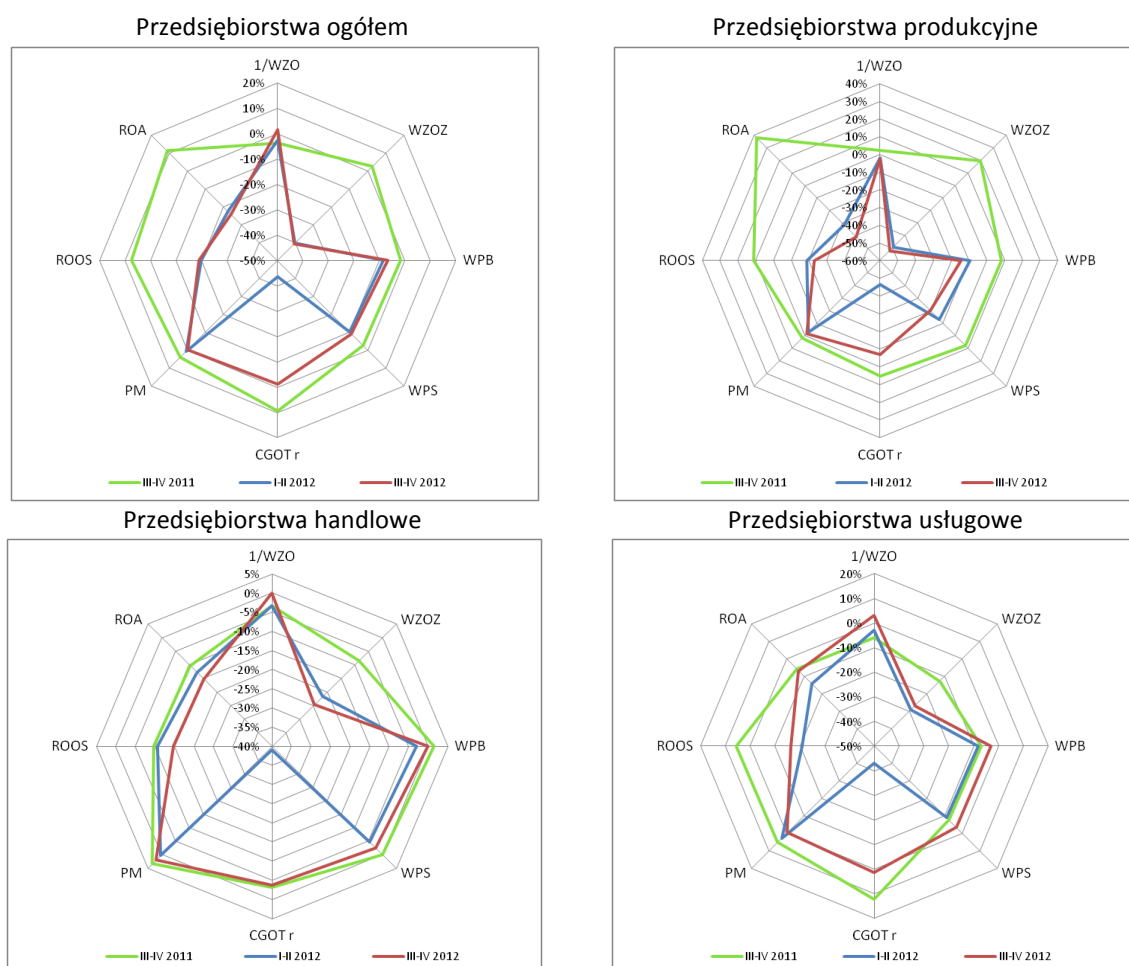
W przypadku **przedsiębiorstw handlowych**, ich sytuacja ekonomiczna w II p. 2012 r., w porównaniu do II p. 2011 r. uległa pogorszeniu. Negatywna tendencja zmian wartości analizowanych wskaźników ekonomiczno-finansowych, wskazująca na pogarszającą się sytuację ekonomiczną podmiotów handlowych utrzymywała się od II p. 2011 r. Zadłużenie ogółem (WZO) po okresie wzrostów od II p. 2011 r. nie zmieniło się i w II p. 2012 r. pozostało na poziomie 0,60. Po zmniejszeniu w I p. 2012 r., poziom płynności bieżącej (WPB) nie uległ istotnym zmianom w II p. 2012 r. Odnotowano natomiast wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę (tempo zmian wartości CGOT w dniach wynosiło +3,85%). Ujemne tempo r/r zmian wartości analizowanych wskaźników ekonomiczno-finansowych (zmniejszenie ich wartości), wystąpiło w przypadku: zdolności obsługi zadłużenia (WZOZ) o -24,74% (zmniejszenie zdolności podmiotów ogółem do obsługi zadłużenia), płynności szybkiej (WPS) o -19,93%, cyklu gotówki w razach (CGOTr) o -3,71% (zmniejszenie liczby cykli konwersji gotówki i wskazane wyżej wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę), rentowności operacyjnej sprzedaży (ROOS) o -14,78% i rentowności aktywów (ROA) o -15,19%. Jedynie w przypadku wskaźnika produktywności majątku (PM) odnotowano wzrost jego wartości (dodatnie tempo zmian wynoszące +2,02%).

Przedsiębiorstwa usługowe także odnotowały pogorszenie sytuacji ekonomicznej w II p. 2012 r., charakteryzowane negatywną tendencją zmian wartości analizowanych wskaźników ekonomiczno-finansowych – sytuacja utrzymywała się, podobnie jak w przypadku przedsiębiorstw handlowych, od II p. 2011 r. Ujemne tempo r/r zmian wartości analizowanych wskaźników ekonomiczno-finansowych (zmniejszenie ich wartości), wystąpiło w

W II p. 2012 r. niekorzystna tendencja zmian analizowanych wskaźników ekonomiczno-finansowych (w podmiotach ogółem i produkcyjnych od I p. 2012 r., w handlowych i usługowych od II p. 2011 r.) wskazująca na pogorszenie sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw ogółem oraz wszystkich rodzajów działalności gospodarczej – najbardziej w podmiotach produkcyjnych.

przypadku: zdolności obsługi zadłużenia (WZOZ) o -26,79% (zmniejszenie zdolności podmiotów ogółem do obsługi zadłużenia), płynności bieżącej (WPB) o -3,07%, płynności szybkiej (WPS) o -3,39%, produktywności majątku (PM) o -0,31%, rentowności operacyjnej sprzedaży (ROOS) o -16,36% i rentowności aktywów (ROA) o -6,73%. Poziom zadłużenia ogółem (WZO) po wzrostach od II p. 2010 r. uległ nieznacznemu zmniejszeniu w II p. 2012 r. (tempo zmian wartości WZO wynosiło -3,06%). W przypadku inkasa gotówki, po prawie dwukrotnym wydłużeniu czasu oczekiwania na gotówkę w I p. 2012 r., w analizowanym okresie, tj. II p. 2012 r. odnotowano dodatnie tempo zmian wartości wskaźnika cyklu gotówki w razach (CGOTr) +1,28%, które oznaczało niewielkie zwiększenie liczby cykli konwersji gotówki i nieznaczne skrócenie czasu oczekiwania na gotówkę (tempo zmian wartości CGOT w dniach wynosiło -1,27%). Wskazane zmiany wartości WZO, CGOTr i CGOT w dniach były jednak znikome i pozostały bez wpływu na sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw usługowych.

Rysunek 8. Tempo zmian podstawowych grup wskaźników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw w Polsce w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności (w %, r/r)

Uwagi: w celu ujednoczenia na wykresie kierunków zmian wartości analizowanych wskaźników przyjęto CGOT w razach i odwrotność WZO.

Źródło: opracowanie własne.

1.5. ZMIANY STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ – BIEŻĄCY OKRES ANALIZY I OCZEKIWANE ZMIANY

Wykonane analizy w zakresie zmian stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw według rodzaju działalności, wybranych działów GN (sekcji PKD) oraz klas wielkości są podstawą podtrzymania **negatywnej oceny** dotyczącej całej zbiorowości przedsiębiorstw.

Sytuacja, jaka zaistniała w bieżącym okresie objętym analizą (II p. 2012 r.), potwierdza sformułowane uprzednio przewidywania w zakresie niekorzystnych, pogarszających się wyników opisujących kondycję analizowanej zbiorowości przedsiębiorstw – wystąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku.

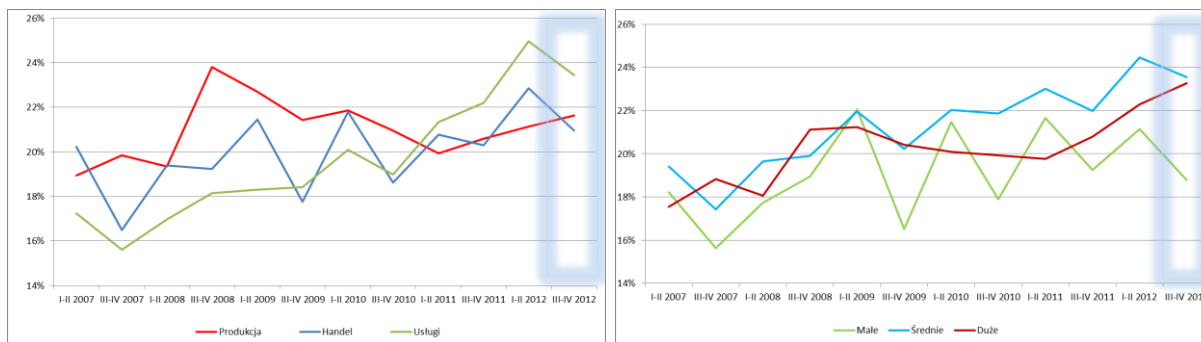
Ze względu na wpływ przedsiębiorstw średnich i dużych na wyniki całego sektora instytucjonalnego przedsiębiorstw, negatywna ocena ich sytuacji w II p. 2012 r. jest szczególnie niepokojąca – wystąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, a w przypadku przedsiębiorstw dużych także w stosunku do okresu poprzedniego (I p. 2012 r.).

Wraz ze wzrostem prawdopodobieństwa zagrożenia upadłością w rocznej perspektywie (zgodnie z konstrukcją modelu predykcyjnego z wyprzedzeniem rocznym), **można oczekiwać także wzrostu liczby i odsetka wszczętych sądowych postępowań upadłościowych** przedsiębiorstw w okresie rocznym (od bieżącego okresu analizy). Zakres tych zmian uzależniony będzie jednak od stopnia wyczerpywania się zasobu złożonych wniosków, zmian relacji liczby wszczętych postępowań do wniosków oraz czasu trwania procedur formalnych. Uwzględnić również należy możliwe znaczne już „skonsumowanie” liczby wszczętych postępowań w działach szczególnie zagrożonych (np. budownictwo, turystyka).

Rozpoznane obecnie zmiany oraz dodatkowo, prognozowane wartości stopnia zagrożenia upadłością w scenariuszu neutralnym, a zwłaszcza pesymistycznym, możliwym do osiągnięcia wobec pogarszania się kondycji całej gospodarki, są podstawą **podtrzymania sygnału ostrzegawczego** (poprzedzającego prognozę ostrzegawczą) w zakresie stanu kondycji finansowej analizowanego sektora przedsiębiorstw.

Wzrost zagrożenia w ujęciu r/r podstawą podtrzymania sygnału ostrzegawczego dla sektora przedsiębiorstw. Możliwy wzrost odsetka upadłości.

Rysunek 9. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności oraz klas wielkości

Uwagi: wartość dla klas przedsiębiorstw ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

Wyróżnione jako klasa przedsiębiorstwa małe charakteryzują się naprzemiennymi zmianami z okresu na okres, gasnącymi od II p. 2010 r. Przedsiębiorstwa średnie wykazują niepokojący, w miarę równomierny wzrost analizowanej miary, trwający od I p. 2007 r., osiągając poziom 23,61% w II p. 2012 r. (najwyższy dla wszystkich klas). Przedsiębiorstwa duże charakteryzuje od I p. 2011 r. istotny wzrost stopnia zagrożenia, a jego poziom w II p. 2012 r. wyznaczył nową wartość szczytową 23,69%, bliską wartości dla przedsiębiorstw średnich.

Dla wszystkich rodzajów działalności – produkcja, usługi, handel – sformułowano **ocenę negatywną**. Wzrosło prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego, a w przypadku produkcji także w stosunku do okresu poprzedniego. Najgorsze wyniki charakteryzują działalność usługową, w przypadku której monitorowana sytuacja wskazuje na ciągły wzrost zagrożenia upadłością od II p. 2007 r., który istotnie przybrał na sile od II p. 2010 r. Poziom zagrożenia upadłością osiągnięty w II p. 2012 r. wyznaczył ponownie maksimum dla wszystkich rodzajów działalności (23,44%).

W działalności produkcyjnej ostatnie trzy półrocza przyniosły wzrost stopnia zagrożenia upadłością, do poziomu 21,64% w II p. 2012 r. Jest on jednak nadal niższy od wartości szczytowej z II p. 2008 r. Pogorszenie sytuacji w działalności handlowej było już widoczne w II p. 2011 r., dla której poziom zagrożenia był wyższy aniżeli w analogicznym okresie poprzedniego roku. Sytuacja ta powtórzyła się także w II p. 2012 r.

Scenariusz neutralny dla przedsiębiorstw produkcyjnych przewiduje niewielkie zmniejszenie się (I p. 2013 r.), a następnie wzrost (II p. 2013 r.) stopnia zagrożenia – wartości niższe względem analogicznych okresów 2012 r. Scenariusz pesymistyczny zakłada natomiast dalszy wzrost do poziomu 21,69% oraz dalej do 22,29%. Oznaczałoby to utrzymanie ścieżki wzrostu stopnia zagrożenia upadłością dla przedsiębiorstw produkcyjnych od I p. 2011 r.

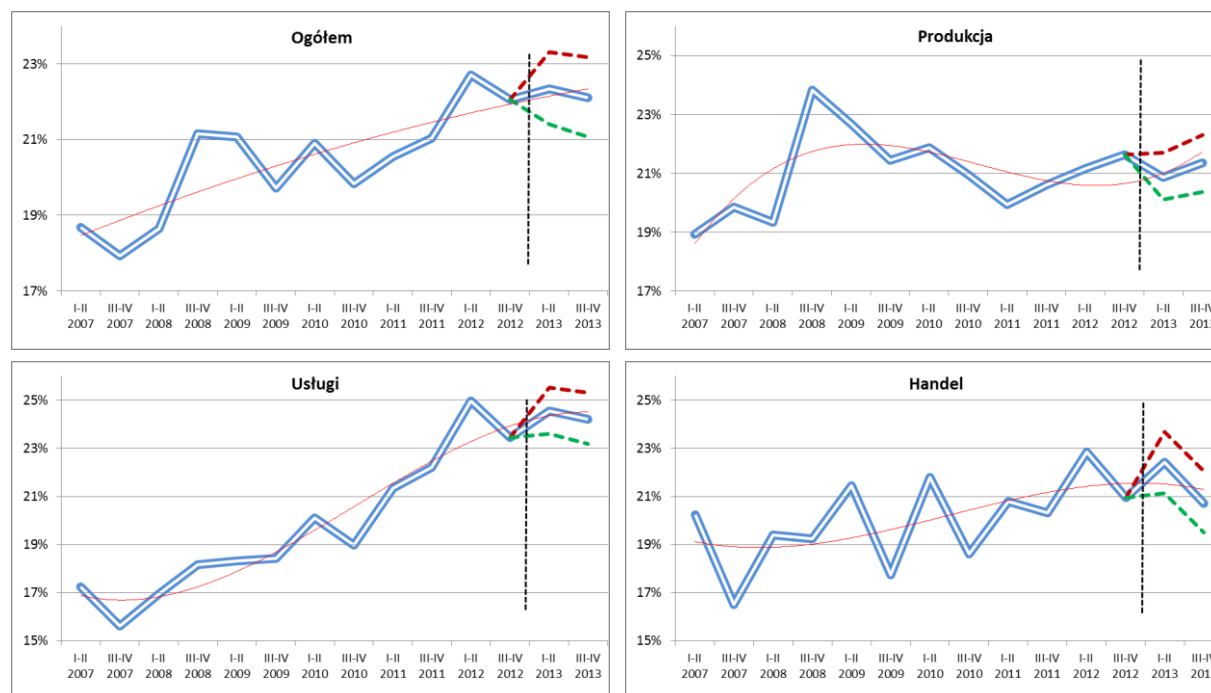
Dla działalności handlowej scenariusz neutralny zakłada także najpierw wzrost, a następnie obniżenie stopnia zagrożenia upadłością (odpowiednio: 22,43% i 20,70%, odpowiadający zjawisku powtarzającej się poprawy wyników w drugim półroczu roku wobec pierwszego półroczu). Uzyskane jego poziomy powinny być niższe w stosunku do okresów analogicznych

Pogorszenie sytuacji we wszystkich rodzajach działalności – szczególnie w usługach. W produkcji wzrost zagrożenia trwający 1,5 roku.

z 2012 r. Scenariusz pesymistyczny, wyznaczając podobny, co do kierunku przebieg krzywej stopnia zagrożenia, wskazuje na możliwe wzrosty w ujęciu r/r (odpowiednio: +0,83 p.p. oraz +1,09 p.p.).

Pogarszające się warunki funkcjonowania i wyniki wskazują na możliwe poziomy zagrożenia opisane granicami scenariusza negatywnego i neutralnego.

Rysunek 10. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według rodzaju działalności

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności. Wartości dla scenariusza optymistycznego oznaczone są kolorem zielonym, a dla pesymistycznego – kolorem czerwonym.

Źródło: opracowanie własne.

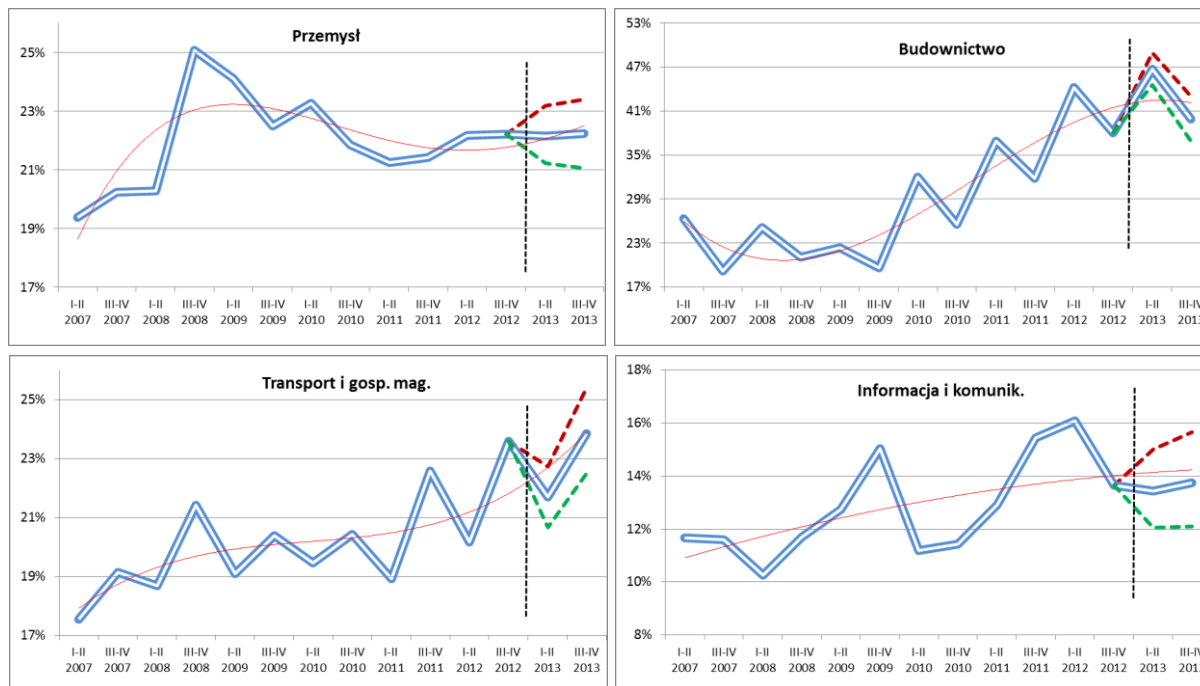
Najtrudniejsza sytuacja ma miejsce w działalności usługowej (głównie z powodu niekorzystnych wyników w budownictwie). W II p. 2012 r. nastąpiło kolejne zwiększenie stopnia zagrożenia w ujęciu r/r (+1,24 p.p.), a od II p. 2010 r. ma miejsce (poziom odniesienia 18,99%) znaczny wzrost zagrożenia, który zgodnie z oczekiwanym scenariuszem pesymistycznym będzie także trwać w kolejnych dwóch półroczach, wyznaczając nowe maksimum 25,52% w I p. 2013 r. Scenariusz neutralny ogranicza jego wzrost do wielkości 24,54%, z możliwym niewielkim zmniejszeniem w II p. 2013 r. – jednak poziom bezwzględny będzie wyższy o +0,77 p.p. r/r.

Mając na względzie niekorzystne i pogarszające się warunki funkcjonowania i wyniki całej gospodarki, **scenariusz optymistyczny może nie zostać obroniony** – jako możliwe należy uznać przebiegi wartości stopnia zagrożenia mieszczące się między scenariuszem neutralnym i pesymistycznym⁷.

⁷ Ponieważ roczna prognoza stopnia zagrożenia upadłością (poprzez prognozowanie wartości zmiennych modeli predykcji upadłości) wyznacza prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością w kolejnym rocznym hory-

Rysunek 11. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN)

Uwagi: wartości dla scenariusza optymistycznego oznaczone są kolorem zielonym, a dla pesymistycznego – kolorem czerwonym.

wonym. Prezentacja wartości dla handlu została ujęta w opisie rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

W ramach wybranych sekcji PKD (działów GN) poprawa sytuacji wystąpiła w II p. 2012 r. wyłącznie w przypadku informacji i komunikacji. Wzrost stopnia zagrożenia upadłością w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku dotyczył przemysłu, budownictwa, transportu i gospodarki magazynowej oraz handlu.

W budownictwie (wzrost zagrożenia +6,24 p.p. r/r) widoczna jest tendencja wzrostowa od II p. 2009 r. Scenariusz neutralny wskazuje na możliwe osiągnięcie kolejnych, wyższych wartości (r/r), z nowym maksimum 46,71% możliwym do osiągnięcia w I p. 2013 r., natomiast scenariusz pesymistyczny podnosi wartość prognozy do 48,91%.

W przemyśle zahamowana została w II p. 2011 r. dwuletnia tendencja ograniczania zagrożenia. Scenariusz neutralny dla 2013 r. przewiduje stopień zagrożenia upadłością na poziomie zbliżonym, jak w analogicznych półroczach 2012 r. Natomiast scenariusz pesymistyczny opisuje mogący mieć miejsce dalszy znaczący wzrost zagrożenia w najbliższych dwóch półroczach (23,40% w II p. 2013 r.).

W transporcie i gospodarce magazynowej widoczny jest wzrost stopnia zagrożenia upadłością od I p. 2011 r. Może się on zwiększyć r/r w niewielkim stopniu w I p. oraz II p.

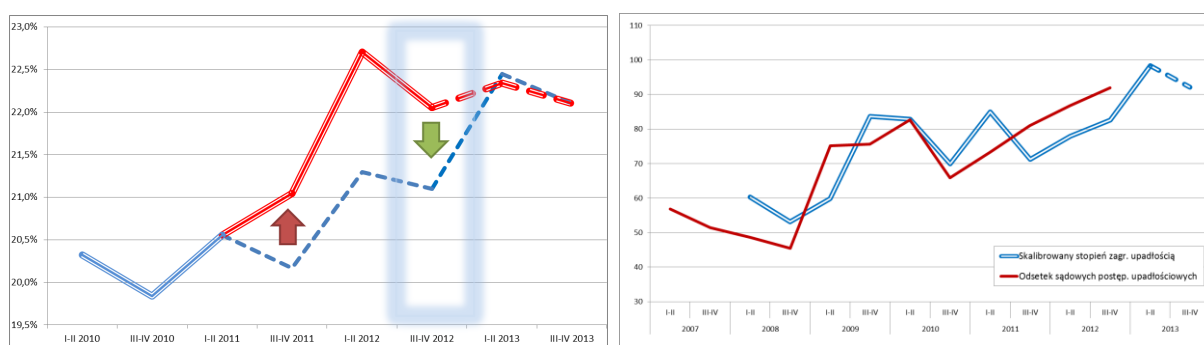
Trudna sytuacja i dalsze niekorzystne zmiany w budownictwie. Prognozowane pogorszenie także w transporcie i gosp. mag. W przemyśle oraz informacji i komunik. możliwy brak wzrostów zagrożenia.

zonce czasu (wydłużenie tym samym perspektywy do dwóch lat), stąd przy wzroście turbulencji zmian ich sytuacji oraz uwzględniając cel projektowy i właściwości Systemu Wczesnego Ostrzegania w ramach ISR (ocena krótkoterminowa, roczna, prognoza ostrzegawcza), prognozy te należy uznać wyłącznie jako wskazujące ogólnie możliwy kierunek dalszych zmian stopnia zagrożenia upadłością.

2013 r. zgodnie ze scenariuszem neutralnym. Natomiast scenariusz pesymistyczny nakreśla możliwy relatywnie znaczący wzrost stopnia zagrożenia względem analogicznych okresów lat poprzednich (w I p. 2013 r. +2,56 p.p. oraz w II p. 2013 r. +1,81 p.p.).

W informacji i komunikacji (wydłużone wahania okresowe) scenariusz neutralny zakłada możliwość utrzymania dotychczasowego poziomu stopnia zagrożenia w kolejnych dwóch półroczach, odmiennie do scenariusza pesymistycznego – wzrost do poziomu 15,66% w II p. 2013 r.

Rysunek 12. Wartości prognozowane i rzeczywiste oraz skalibrowany stopień zagrożenia upadłością i odsetek liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności. Niebieska linia kreskowana prezentuje prognozy historyczne (przesunięte względem osi czasu). Wartość skalibrowanego stopnia zagrożenia upadłością podana jest w przeliczeniu na 10.000 przedsiębiorstw oraz przesunięta względem osi czasu (wyprzedzenie roczne).

Źródło: opracowanie własne.

Rozpoznany wzrost stopnia zagrożenia w II p. 2011 r., przewyższający poziom z I p. 2011 r. (przy występującej z reguły sytuacji odwrotnej), został uznany za zdarzenie szczególne (analogiczne jak w II p. 2008 r., które wyznaczyło poprzednie maksimum stopnia zagrożenia upadłością). Wystąpienie tej szczególnej sytuacji wpłynęło na zmianę oczekiwanego przebiegu krzywej opisanej stopniem zagrożenia upadłością. Przeprowadzone analizy nie wskazywały silnie na możliwe ponowne wystąpienie sytuacji szczególnej w II p. 2012 r., co potwierdziła kolejna obserwacja. Tym samym zachowana została zgodność przebiegów obu krzywych, a występujące przesunięcie krzywej rzeczywistego stopnia zagrożenia w kierunku wyższych jego wartości było wynikiem wpływu zdarzenia szczególnego z II p. 2011 r.

Ocena kształtowania się wartości skalibrowanego stopnia zagrożenia upadłością ustalonych w ostatnich dwóch latach wskazuje na możliwą kontynuację trwającego od II p. 2010 r. (65,82/10000) wzrostu liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych – co spowodować może początkowo wzrost odsetka liczby wszczętych sądowych postępowań

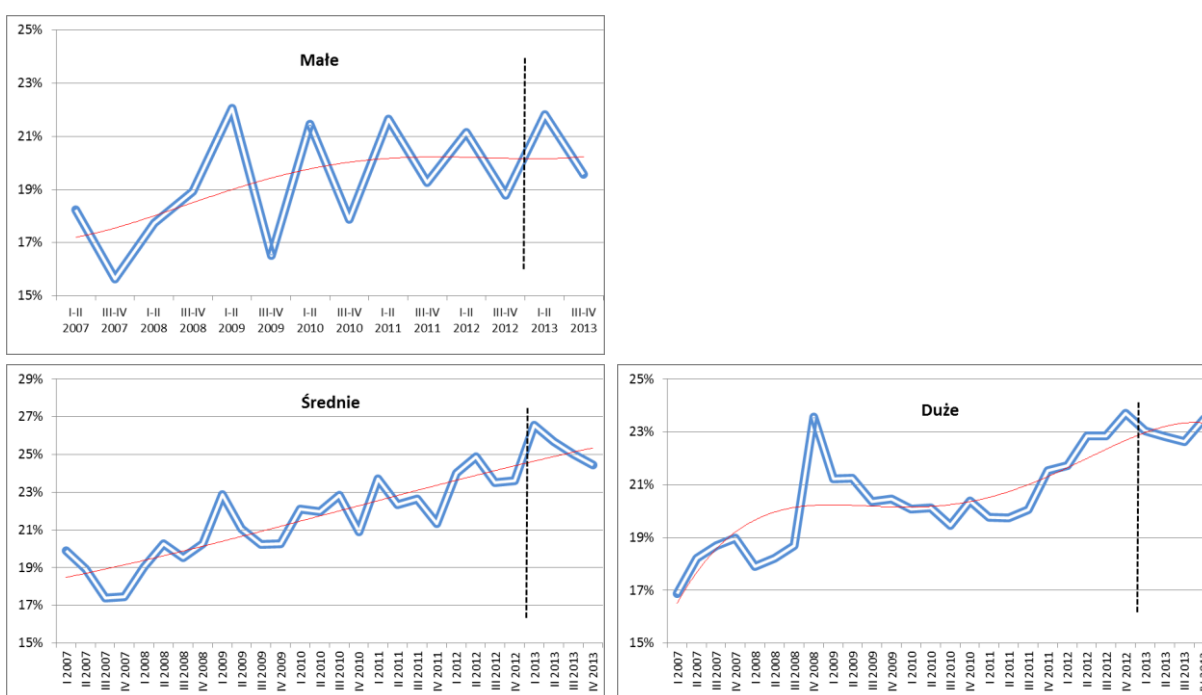
Wysoka korelacja stopnia zagrożenia upadłością oraz odsetka wszczętych sądowych postępowań upadłościowych – nadal możliwy jego wzrost.

upadłościowych (98,29/10000 w I p. 2013 r.), a następnie jego obniżenie (92,14/10000 w II p. 2013 r.)⁸.

Ogólna ocena zmian w klasie **przedsiębiorstw małych** w latach II p. 2010 r. – II p. 2012 r. jest **neutralna**, z wyjątkiem działalności usługowej – występują okresowe wahania wartości stopnia zagrożenia, bez wyraźnych tendencji wzrostowych. Prognozowane zmiany stopnia zagrożenia upadłością stanowią kontynuację dotychczasowych przebiegów historycznych – wahania bez zarysowania intensywnej ścieżki wzrostu – z wyjątkiem oczekiwanego wzrostu zagrożenia w działalności usługowej (w I p. 2013 r. +0,51 p.p. r/r oraz w II p. 2013 r. +0,70 p.p. r/r), spowodowanego niekorzystnym wpływem sytuacji w budownictwie.

Prognoza ostrzegawcza dla przedsiębiorstw średnich i dużych – wyznaczenie nowych maksymów. W małych prognoza neutralna.

Rysunek 13. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według klas wielkości

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

Sytuacja **przedsiębiorstw średnich** opisana wynikami IV kw. 2012 r., tak ogółem, jak i poszczególnych ich rodzajów utrzymuje się w warstwie oceny niekorzystnej. Pomimo obniżenia stopnia zagrożenia upadłością w stosunku do III kw. 2012 r. w handlu i usługach nastąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku. W ujęciu r/r oraz IV kw./III kw. wzrost zagrożenia wystąpił w produkcji, co ostatecznie spowodowało pogorszenie sytuacji dla przedsiębiorstw ogółem aż o +2,26 p.p. r/r. Wysokie

⁸ Jak wskazano w Raporcie, stopień zagrożenia upadłością opisuje kategorię upadłości przedsiębiorstwa w ujęciu ekonomicznym (upadłość *sensu largo*). Ujęcie prawne upadłości (upadłość *sensu stricto*) odnosi się do sądowego postępowania upadłościowego.

i wzrastające dotychczas prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością wskazuje na możliwe utrzymanie tendencji wzrostowej także w 2013 r. Biorąc pod uwagę wyniki szczegółowej analizy sytuacji w tej klasie przedsiębiorstw, **podtrzymana zostaje prognoza ostrzegawcza** dla przedsiębiorstw średnich.

Charakteryzując sytuację w **przedsiębiorstwach dużych** poprzez pryzmat wyników uzyskanych w IV kw. oraz całym 2012 r. należy przyjąć, że jest ona niekorzystna, z możliwością pogorszenia – oznacza to konieczność **sformułowania prognozy ostrzegawczej** dla tej klasy przedsiębiorstw. We wszystkich rodzajach działalności w przedsiębiorstwach dużych nastąpiło pogorszenie sytuacji w ujęciu r/r oraz w stosunku do poprzedniego kwartału. W produkcji zatrzymana została w II kw. 2011 r. tendencja spadkowa trwająca od I kw. 2009 r., w handlu występuje powolny, ciągły wzrost stopnia zagrożenia od 2007 r., natomiast w działalności usługowej jest on silniejszy i szczególnie przybrał na intensywności od III kw. 2010 r. Prognozowane zmiany, stanowiąc kontynuację dotychczasowych przebiegów historycznych, wskazują oczekiwany wzrost zagrożenia właściwy dla scenariusza neutralnego. Poziom ten jest najwyższy w działalności usługowej, a w niej najtrudniejsza sytuacja występuje w budownictwie⁹.

1.6. ZAGROŻENIE UPADŁOŚCIĄ W DZIAŁACH PKD

Analiza zmian stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością w ujęciu działów PKD, została wzbogacona o liczbę i strukturę pracujących oraz rodzaj prowadzonej działalności przedsiębiorstw, co pozwala na dostrzeżenie skutków ewentualnych upadłości i ich wpływu na rynek pracy danego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej. W celu zobrazowania kształtowania się stopnia zagrożenia upadłością w całym analizowanym okresie w sposób graficzny zaprezentowano „mapy ciepła” – tabele, w których za pomocą zmiany kolorów przedstawiono kształtowanie się SZU. Analizie poddano zmianę SZU dla podmiotów ogółem oraz według klas ich wielkości w podziale na produkcję, handel i usługi.

Na podstawie tabeli ukazującej kształtowanie się SZU w całym okresie stwierdzić można, że:

- w podmiotach ogółem najwyższa średnia wartość SZU wystąpiła w produkcji, następnie w handlu i usługach,
- w małych przedsiębiorstwach najwyższa średnia wartość SZU wystąpiła w produkcji, następnie w usługach i handlu,
- w średnich podmiotach najwyższa średnia wartość SZU wystąpiła w handlu, następnie w produkcji i usługach,
- w dużych podmiotach najwyższa średnia wartość SZU wystąpiła w handlu, następnie w usługach i w produkcji,

W II p. 2012 r. w 40 działach wzrost poziomu zagrożenia, a w 7 poziom wysoki.

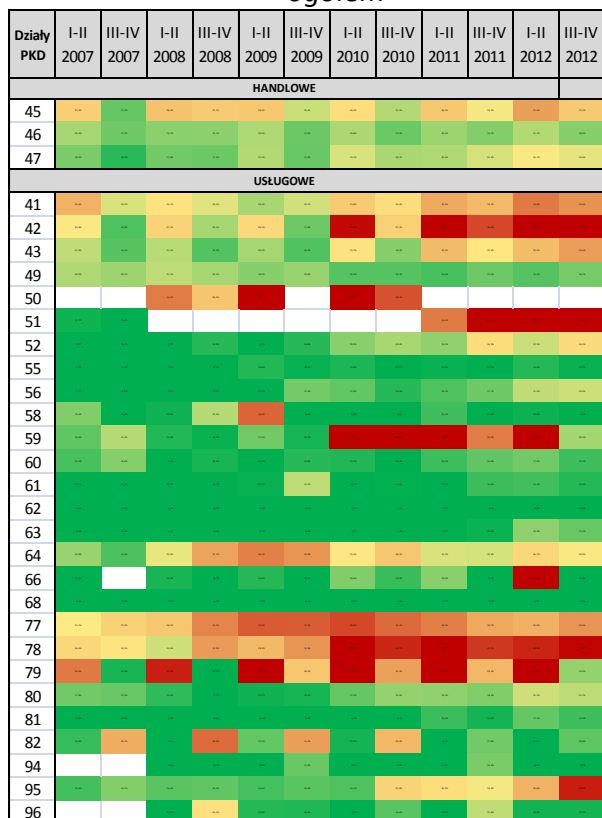
⁹ Szczegółowe analizy i wnioskowanie ze sformułowaniem ocen dotyczących poszczególnych klas wielkości przedsiębiorstw według rodzaju działalności oraz wybranych sekcji PKD (działów GN) zawarto w dalszej części opracowania – Raporcie z badań w obszarze mikroekonomicznym.

- w produkcji najwyższą średnią wartość odnotowano w podmiotach małych, następnie średnich i dużych,
- w handlu najwyższą średnią wartość SZU odnotowano w podmiotach dużych, następnie średnich i małych,
- w usługach najwyższą średnią wartość SZU odnotowano w podmiotach małych, następnie w dużych i średnich,
- najwyższą średnią wartość SZU w przedsiębiorstwach produkcyjnych odnotowano w produkcji pozostałego sprzętu transportowego, produkcji komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych oraz wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego,
- w przedsiębiorstwach handlowych najwyższą średnią wartość SZU zaobserwowano w handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi,
- w przedsiębiorstwach usługowych najwyższą średnią wartość SZU odnotowano w podmiotach zajmujących się transportem wodnym, transportem lotniczym, działalnością organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz działalnością związaną z zatrudnieniem,
- wyraźny wzrost SZU w przedsiębiorstwach zajmujących się budownictwem, a w szczególności w dużych podmiotach,
- wyższe stany SZU w małych i średnich podmiotach produkcyjnych w porównaniu do dużych i podmiotów ogółem,
- obserwowalny wyższy poziom SZU w przedsiębiorstwach produkcyjnych w porównaniu do handlowych i usługowych wszystkich klas wielkości (małych, średnich i dużych),
- obserwowalny wzrost poziomu SZU od początku 2011 roku we wszystkich rodzajach działalności i klasach wielkości analizowanych przedsiębiorstw.

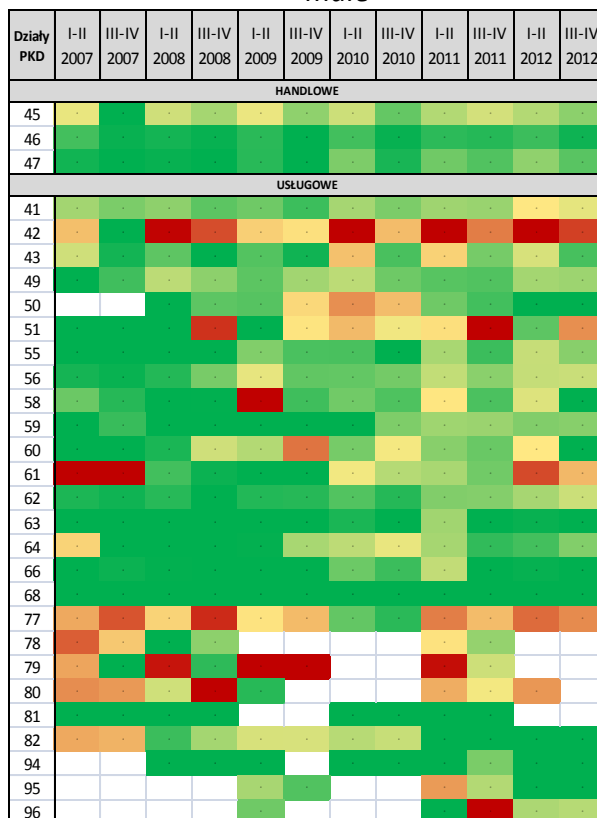
Tabela 1. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw według klas ich wielkości i działów PKD w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r.

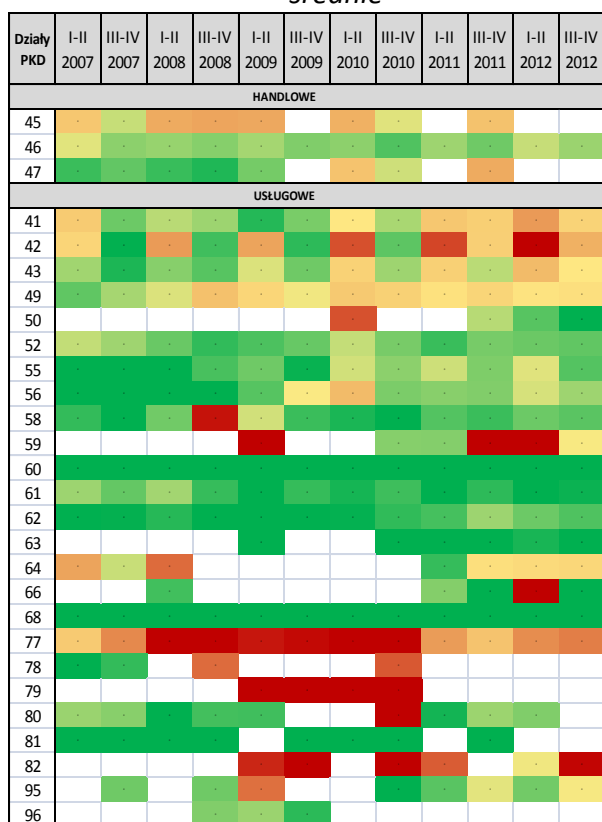
ogółem

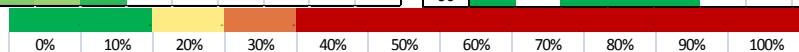
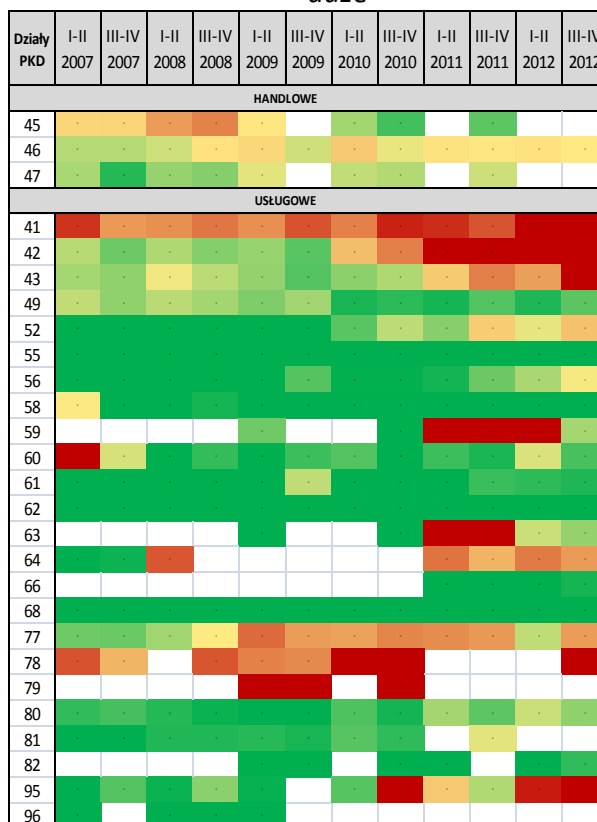
małe

średnie

duże

Źródło: obliczenia własne.

Analiza zmian wartości stopnia zagrożenia upadłością wskazuje, że w 27 działach PKD w II p. 2012 r. odnotowano jego wzrost, przy czym w 6 odnotowano wysoki poziom zagrożenia (w II p. 2012 r. odnotowano poziom wysoki w 7 działach). Wskazuje to na utrzymującą się złą sytuację przedsiębiorstw, w szczególności zajmujących się działalnością usługową.

W II p. 2012 r., w małych przedsiębiorstwach nastąpił wzrost wartości stopnia zagrożenia upadłością w 16 działach (w I p. 2012 r. wzrost w 34), a tylko w 1 dziale zaobserwowano wysoki stopień zagrożenia. W średnich przedsiębiorstwach, w IV kw. 2012 r. wzrost stopnia zagrożenia upadłością odnotowano aż w 29 działach (w 4 wzrost w III kw. 2012 r.) i w 3 działach odnotowano wysoki poziom zagrożenia upadłością. W dużych przedsiębiorstwach, w 22 działach zaobserwowano wzrost stopnia zagrożenia upadłością (w III kw. 2012 r. w 27), a w 6 odnotowano poziom wysoki.

W przedsiębiorstwach produkcyjnych wartość miary stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2012 r. kształtowała się na poziomie wysokim w 2 działach, na poziomie ostrzegawczym – w 22 działach, a na niskim – w 8 działach. W 15 działach PKD odnotowano wzrost poziomu miary zagrożenia upadłością, z czego w 11 działach – do poziomu ostrzegawczego. Na uwagę zasługuje fakt, że w podmiotach o wysokim i ostrzegawczym stopniu zagrożenia upadłością w II p. 2012 r. zarejestrowano 1.510.865 osób pracujących. W małych podmiotach produkcyjnych wzrost stopnia zagrożenia odnotowano w 5 działach, a tylko w 1 dziale obserwowany był poziom wysoki (3.058 pracujących). W średnich przedsiębiorstwach produkcyjnych, w IV kw. 2012 r. wzrost poziomu zagrożenia upadłością odnotowano w 21 działach, a poziom wysoki w 2 działach (14.899 pracujących). W 17 działach w średnich przedsiębiorstwach odnotowano ostrzegawczy poziom zagrożenia (417.413 osób pracujących). W IV kw. 2012 r. w dużych przedsiębiorstwach odnotowano wzrost poziomu zagrożenia upadłością w 18 działach, a jego wysoki poziom tylko w 1 dziale (l. pracujących 14.978). W dużych przedsiębiorstwach, w których zdiagnozowano poziom ostrzegawczy zatrudnionych było 627.090 pracujących (15 działów PKD).

W przedsiębiorstwach handlowych, w II p. 2012 r. nie odnotowano wysokiego stopnia zagrożenia upadłością, w 2 działach zaobserwowano stopień ostrzegawczy. We wszystkich działach w II p. 2012 r. odnotowano zmniejszenie wartości stopnia zagrożenia. Najwyższą wartość stopnia zagrożenia upadłością zaobserwowano w podmiotach zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi. W przedsiębiorstwach handlowych liczba pracujących była na poziomie 966.742, co stanowi 19,64% udziału w liczbie pracujących ogółem. W II p. 2012 r. w małych przedsiębiorstwach handlowych stopień zagrożenia upadłością we wszystkich działach kształtował się na poziomie niskim. We wszystkich działach odnotowano zmniejszenie wartości stopnia zagrożenia upadłością. W IV kw. 2012 r. w średnich przedsiębiorstwach stopień zagrożenia upadłością kształtował się na poziomie niskim i nastąpiło zmniejszenie stopnia zagrożenia. W dużych przedsiębiorstwach handlowych w IV kw. 2012 r. stopień zagrożenia kształtował się na poziomie ostrzegawczym i odnotowano zmniejszenie stopnia zagrożenia.

W II p. 2012 r. w produkcji przedsiębiorstwach znaczący wzrost SZU w średnich i dużych produkcyjnych.

W II p. 2012 r. w handlu w średnich i dużych przedsiębiorstwach zmniejszenie stopnia zagrożenia.

W przedsiębiorstwach usługowych w 4 działach PKD odnotowano wysoki poziom zagrożenia upadłością, a aż w 14 działach nastąpiło zwiększenie wartości stopnia zagrożenia, w porównaniu do I p. 2012 r. Na uwagę zasługuje fakt, że w przedsiębiorstwach o wysokim stopniu zagrożenia upadłością zarejestrowanych było 208.655 osób pracujących, co stanowi 4,24% w liczbie pracujących ogółem. W małych przedsiębiorstwach usługowych nie odnotowano wysokiego poziomu zagrożenia upadłością w II p. 2012 r., lecz w 11 działach zaobserwowano wzrost stopnia zagrożenia upadłością. W średnich przedsiębiorstwach usługowych, w IV kw. 2012 r. wysoki stopień zagrożenia upadłością zaobserwowano w 1 dziale. Wzrost stopnia zagrożenia odnotowano w 8 działach. W IV kw. 2012 r. w dużych przedsiębiorstwach usługowych odnotowano wysoki poziom zagrożenia w 5 działach (liczba pracujących 172.673). W 4 działach w dużych przedsiębiorstwach usługowych zaobserwowano wzrost stopnia zagrożenia upadłością.

Tabela 2. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w ujęciu działów PKD w Polsce w okresie I p. 2012 – II p. 2012 r.

Działy PKD	I-II 2012	III-IV 2012	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA PRODUKCYJNE				
09 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	38,59%	45,46%	9491	0,19%
30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	52,82%	40,58%	39406	0,80%
11 PRODUKCJA NAPOJÓW	34,27%	37,99%	22955	0,47%
08 POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	32,51%	36,46%	17098	0,35%
05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)	26,45%	35,55%	121388	2,47%
24 PRODUKCJA METALI	31,52%	35,52%	56838	1,15%
26 PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	29,58%	32,56%	49971	1,02%
39 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI	29,93%	30,65%	703	0,01%
29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI	23,56%	28,63%	151300	3,07%
18 POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	29,26%	28,52%	25199	0,51%
27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH	31,05%	28,26%	87682	1,78%
16 PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO	27,40%	27,30%	63750	1,30%
37 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	27,32%	26,82%	30273	0,62%
33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	32,41%	25,84%	66638	1,35%
25 PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ	27,07%	25,66%	192907	3,92%
36 POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY	24,82%	25,00%	30787	0,63%
13 PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNÝCH	25,47%	24,91%	32808	0,67%
38 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW: ODZYSK SUROWCÓW	19,26%	23,29%	43975	0,89%
20 PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	16,12%	22,62%	67022	1,36%
22 PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	23,95%	22,15%	139360	2,83%
15 PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONÝCH	33,14%	21,73%	13710	0,28%
28 PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDEJ NIESKLASYFIKOWANA	21,28%	21,58%	107273	2,18%
23 PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁÝCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH	25,81%	21,30%	96737	1,97%
14 PRODUKCJA ODZIEŻY	22,99%	20,72%	43594	0,89%
31 PRODUKCJA MEBLI	23,38%	19,77%	104841	2,13%
10 PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	19,08%	18,51%	301570	6,13%
35 WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORACĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	16,47%	18,39%	139612	2,84%
21 PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁÝCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH	17,10%	17,47%	20884	0,42%
17 PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	17,03%	17,18%	44568	0,91%
32 POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	19,03%	16,82%	25292	0,51%
12 PRODUKCJA WYROBÓW TYTONIOWYCH	17,68%	14,29%	5577	0,11%
19 WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE KOKSU I PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ	16,73%	13,08%	12968	0,26%

Działy PKD	I-II 2012	III-IV 2012	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWE				
45 HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	31,42%	27,87%	70568	1,43%
47 HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	24,74%	23,81%	522209	10,61%
46 HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	21,09%	18,86%	373965	7,60%
PRZEDSIĘBIORSTWA USŁUGOWE				
51 TRANSPORT LOTNICZY	66,70%	57,62%	4298	0,09%
42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	66,49%	49,01%	120637	2,45%
78 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM	42,02%	44,73%	78671	1,60%
95 NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO	29,82%	42,60%	5049	0,10%
41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSZENIEM BUDYNKÓW	34,77%	32,61%	124405	2,53%
77 WYNAJEM I DZIERŻAWA	29,94%	32,46%	9570	0,19%
43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	29,00%	31,62%	88677	1,80%
52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT	22,33%	26,37%	102795	2,09%
64 FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH	26,66%	24,78%	37045	0,75%
56 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM	21,86%	22,43%	42399	0,86%
80 DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA	22,51%	21,66%	102728	2,09%
59 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH, NAGRAŃ DŹWIĘKOWYCH I MUZYCZNYCH	84,22%	20,34%	3936	0,08%
79 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZATORÓW TURYSTYKI, POŚREDNIKÓW I AGENTÓW TURYSTYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE	57,24%	19,62%	5138	0,10%
49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY	16,35%	18,05%	221959	4,51%
63 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI	19,23%	17,24%	18691	0,38%
82 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI	12,01%	16,80%	28892	0,59%
81 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI	17,13%	15,20%	52937	1,08%
60 NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH	17,81%	15,19%	14360	0,29%
61 TELEKOMUNIKACJA	15,40%	13,91%	42218	0,86%
96 POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	12,92%	13,06%	8836	0,18%
55 ZAKWATEROWANIE	13,84%	12,29%	30828	0,63%
62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA	9,18%	10,65%	54834	1,11%
66 DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE	53,83%	10,00%	22860	0,46%
94 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI CZŁONKOWSKICH	6,62%	9,72%	87	0,00%
58 DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	12,63%	8,77%	27556	0,56%
68 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	5,89%	6,32%	90070	1,83%

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wyników zmian wartości stopnia zagrożenia upadłością w I p. 2011 r. i II p. 2012 r. skłania do zwrócenia szczególnej uwagi na podmioty zajmujące się:

- produkcją pozostałego sprzętu transportowego,
- działalnością związaną z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych

- produkcją napojów,
- transportem lotniczym,
- robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- działalnością organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałą działalnością usługową,
- działalnością wspomagającą usługi finansowe, ubezpieczenia i fundusze emerytalne,
- działalnością związaną z zatrudnieniem,
- produkcją metali,
- działalnością usługową wspomagającą górnictwo i wydobywanie,
- robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

1.7. ZRÓŻNICOWANIE REGIONALNE STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ

Stopień zagrożenia upadłością (SZU) w ujęciu regionalnym oszacowany w II p. 2012 r. dla **przedsiębiorstw ogółem**, w porównaniu do I p. 2012 r. nieznacznie zmalał w 14 województwach, oscylując wokół dolnej granicy poziomu ostrzegawczego. Wzrost SZU (p/p) odnotowano w województwach śląskim i kujawsko-pomorskim. W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, w 10 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy, a w 6 województwach poziom niski. Najwyższy poziom oszacowanej miary SZU dla przedsiębiorstw ogółem odnotowano w woj. świętokrzyskim (27,42% przy 1,95% ULP i 96.073 pracujących). Z kolei w województwach o najwyższym ULP ogółem w gospodarce, tj.: mazowieckim (25,77% ULP, 1.268.619 pracujących), śląskim (13,72% ULP, 675.419) i wielkopolskim (10,48% ULP, 515.699) – oszacowana miara SZU przyjmowała dolne granice poziomu ostrzegawczego.

Nieznaczne zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością w 14 woj. dla podmiotów ogółem – pomimo spadków nadal dolne granice poziomu ostrzegawczego.

W II p. 2012 r. oszacowany stopień zagrożenia upadłością dla **przedsiębiorstw produkcyjnych ogółem** wzrósł p/p w porównaniu do I p. 2012 r. w 10 województwach, oscylując wokół dolnej granicy poziomu ostrzegawczego – zmiany niekorzystne. Największy wzrost SZU (z poziomu niskiego do ostrzegawczego) odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim i łódzkim. W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, a w 10 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy. Najwyższy poziom SZU wśród przedsiębiorstw produkcyjnych wystąpił w woj. świętokrzyskim (29,43%, 2,43% ULP, 53.092). W woj. śląskim, o najwyższym ULP ogółem w podmiotach produkcyjnych (19,03% ULP, 415.891 pracujących) SZU wzrósł o 2,83 p.p. do 27,00% (poziom ostrzegawczy). Sytuacja **małych** podmiotów produkcyjnych w zakresie stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2012 r., w porównaniu do poprzedniego okresu (p/p) uległa poprawie (zmniejszenie SZU w 15 województwach – wzrost w woj. łódzkim). W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, natomiast w 8 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy. Najwyższy poziom SZU wśród małych przedsiębiorstw produkcyjnych wystąpił w woj. podkarpackim (26,95% przy 4,89% ULP i 10.249 pracujących). W IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r. stopień zagrożenia upadłością w **średnich** przedsiębiorstwach produkcyjnych

Wzrost stopnia zagrożenia upadłością w 10 woj. dla podmiotów produkcyjnych (głównie średnich i dużych) – poziomy ostrzegawczy, zmiany niekorzystne.

wzrósł (kw/kw) w 10 województwach (najbardziej w woj.: pomorskim, podkarpackim, zachodniopomorskim i kujawsko-pomorskim). W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, a w 14 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy. Najwyższy poziom SZU wśród średnich przedsiębiorstw produkcyjnych wystąpił w woj. pomorskim (36,17%). W **dużych** podmiotach produkcyjnych, w IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r. stopień zagrożenia upadłością wzrósł (kw/kw) w 7 województwach. W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, w 9 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy, a w 7 województwach poziom niski. Najwyższy wzrost i jednocześnie najwyższy poziom SZU wśród dużych przedsiębiorstw produkcyjnych w II p. 2012 r. wystąpił w woj. świętokrzyskim (+5,33 p.p. do 34,09% przy 2,16% UL, 27.283 pracujących).

W **przedsiębiorstwach handlowych ogółem** w II p. 2012 r., stopień zagrożenia upadłością zmalał p/p w 15 województwach (wzrost SZU jedynie w województwie śląskim). Największe zmniejszenie SZU (p/p) odnotowano w województwach: świętokrzyskim, lubelskim, kujawsko-pomorskim, opolskim i warmińsko-mazurskim. W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, natomiast w 5 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy. Najwyższy poziom SZU wśród przedsiębiorstw handlowych ogółem wystąpił w woj. świętokrzyskim (28,02% przy 2,06% ULP, 19.961 pracujących). W woj. mazowieckim, o najwyższym ULP ogółem w podmiotach handlowych (28,25% ULP, 273.084 pracujących) SZU przyjmował dolne granice poziomu ostrzegawczego (23,21%). W **małych** przedsiębiorstwach handlowych, w II p. 2012 r. zmniejszenie (p/p) stopnia zagrożenia odnotowano w 15 województwach (wzrost SZU jedynie w województwie mazowieckim). Największe zmniejszenie SZU odnotowano w województwach: pomorskim, dolnośląskim, wielkopolskim i opolskim. We wszystkich województwach odnotowano poziom niski. Najwyższy poziom SZU wśród małych przedsiębiorstw handlowych wystąpił w woj. mazowieckim (18,06%, 18,12% ULP, 45.360 pracujących). W przypadku **średnich** przedsiębiorstw handlowych w IV kw. 2012 r. wzrost (kw/kw) stopnia zagrożenia odnotowano w 5 województwach, w tym w: lubelskim, pomorskim, warmińsko-mazurskim, dolnośląskim i śląskim (w ostatnim spośród nich odnotowano najwyższy wzrost o +4,10 p.p. do 20,22%). Zmniejszenie SZU odnotowano w 11 województwach, w tym w woj. opolskim, wielkopolskim, małopolskim i kujawsko-pomorskim. W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, w 8 województwach wystąpił poziom ostrzegawczy i w pozostałych 8 województwach poziom niski. Najwyższy poziom SZU odnotowano w woj. lubelskim (32,55% przy 4,08% ULP i 11.363 pracujących). W woj. mazowieckim, śląskim, małopolskim i wielkopolskim, o najwyższych ULP wśród pracujących ogółem w średnich podmiotach handlowych, oszacowany poziom SZU wynosił kolejno 27,18%, 20,22%, 18,57% i 20,35%. W **dużych** podmiotach handlowych stopień zagrożenia upadłością w IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r. wzrósł (kw/kw) w 8 województwach. Największy wzrost SZU odnotowano w województwach: wielkopolskim (+8,23 p.p. do 33,91%) i zachodniopomorskim (+4,59 p.p. do 32,13%). Znaczne zmniejszenie SZU odnotowano w województwach: świętokrzyskim, lubelskim oraz lubuskim. W 10 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy i w pozostałych 6 województwach poziom niski. Najwyższy poziom SZU wśród dużych przedsiębiorstw handlo-

Wzrost stopnia zagrożenia w średnich podmiotach handlowych w 5 woj., a w dużych w 8 woj. W małych handlowych zmniejszenie SZU w 15 woj.

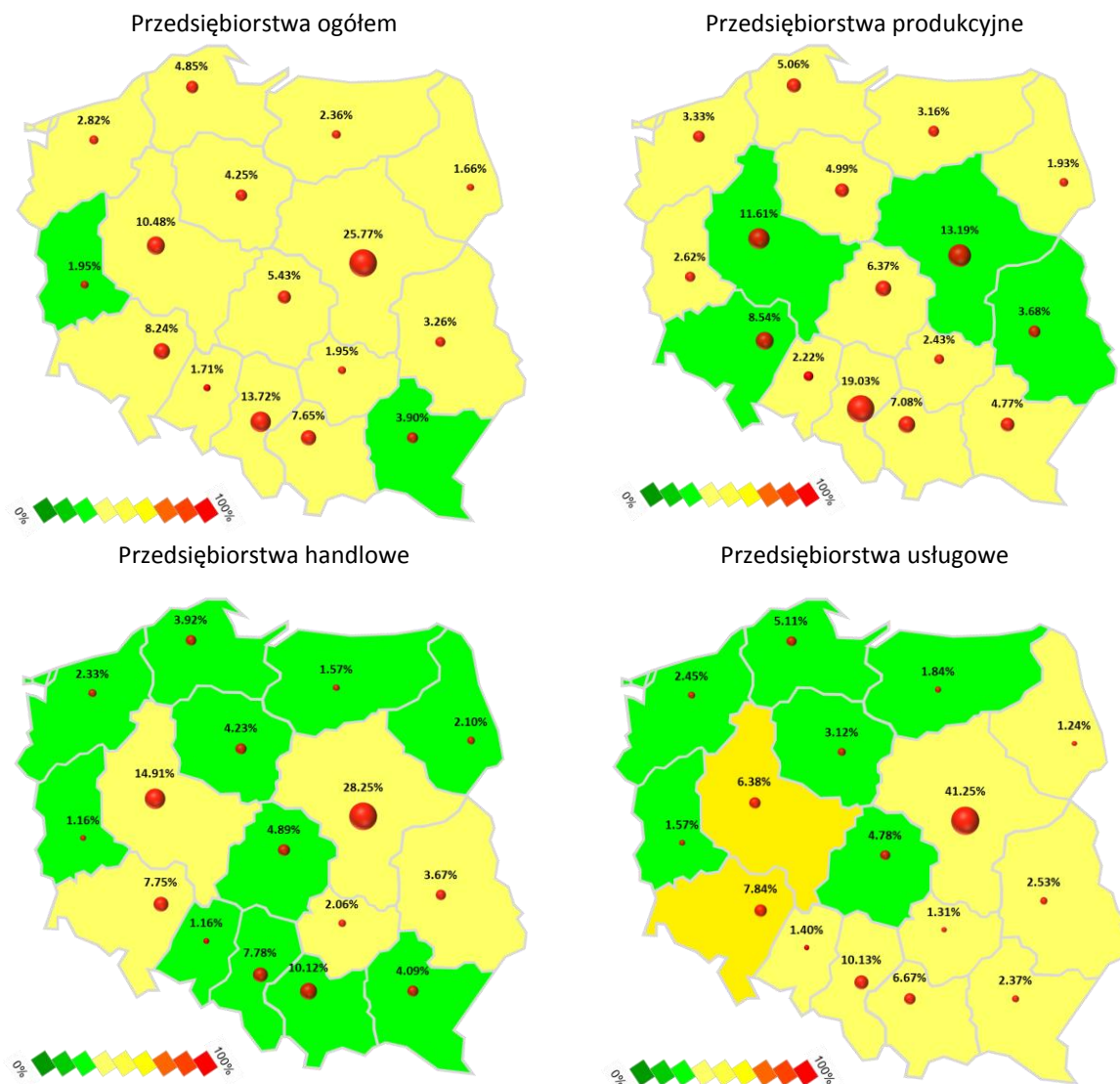
wych wystąpił w woj. świętokrzyskim (37,96%, 1,82% ULP, 8.016). W woj. mazowieckim, wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim, o najwyższych ULP wśród pracujących ogółem w dużych podmiotach handlowych, oszacowany poziom SZU wynosił kolejno: 22,80%, 33,91%, 25,88% i 30,86%.

W II p. 2012 r., w przypadku **przedsiębiorstw usługowych ogółem**, w 14 województwach odnotowano zmniejszenie (p/p) stopnia zagrożenia upadłością. Wzrost SZU odnotowano w województwach śląskim i lubuskim. Największe zmniejszenie SZU odnotowano w województwach: wielkopolskim (-10,60 p.p. do 32,42%), łódzkim (-7,26 p.p. do 19,30%), podlaskim (-4,67 p.p. do 25,37%), małopolskim, świętokrzyskim, i warmińsko-mazurskim. W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki, natomiast w 9 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy. Najwyższy (ostrzegawczy) poziom SZU wśród przedsiębiorstw usługowych ogółem wystąpił w woj. wielkopolskim (32,42% przy 6,38% ULP, 91.299 pracujących). W woj. mazowieckim, o najwyższym ULP ogółem w podmiotach usługowych (41,25% ULP, 590.352) SZU przyjmował dolne granice poziomu ostrzegawczego (22,89%). W **małych** podmiotach usługowych, w II p. 2012 r. odnotowano zmniejszenie p/p stopnia zagrożenia w 13 województwach (wzrost SZU wystąpił w woj. lubelskim, zachodniopomorskim i dolnośląskim). Największe zmniejszenie SZU odnotowano m.in. w województwach: podlaskim, warmińsko-mazurskim i świętokrzyskim. W 6 województwach wystąpił poziom ostrzegawczy, a w 10 województwach poziom niski. Najwyższy poziom SZU wśród małych przedsiębiorstw usługowych wystąpił w woj. podlaskim (34,55%, 2,01% ULP, 4.839). W województwach, które posiadały najwyższy ULP ogółem w małych podmiotach usługowych oszacowany poziom SZU wynosił w woj. mazowieckim (20,46%, 18,89% ULP, 45.436), a w woj. śląskim (18,33%, 13,05% ULP, 31.401). W **średnich** podmiotach usługowych, w IV kw. 2012 r. wzrost (kw/kw) stopnia zagrożenia odnotowano w 8 województwach, w tym znaczny w 4 województwach. Tylko w tej grupie przedsiębiorstw średnich, aż w 7 województwach wystąpił wysoki poziom SZU – sytuacja niekorzystna. Znaczny wzrost SZU i dodatkowo wysoki jego poziom odnotowano w województwach świętokrzyskim (+14,52 p.p. z 44,18% do 58,70%), opolskim (+13,06 p.p. z 41,84% do 54,90%), łódzkim (+11,32 p.p. z poziomu ostrzegawczego 35,08% do wysokiego 46,41%) i podlaskim (+5,13 p.p. z ostrzegawczego 39,95% do wysokiego 45,08%). Poziom wysoki wystąpił ponadto w woj. lubuskim (43,76%) i dolnośląskim (42,02%). W województwach o najwyższym ULP wśród pracujących ogółem w średnich podmiotach usługowych, oszacowany poziom SZU wynosił odpowiednio: w woj. mazowieckim (24,20%, 22,39% ULP, 83.390), woj. śląskim (24,65%, 14,10% ULP, 53.539), woj. małopolskim (27,45%, 8,36% ULP, 31.130) i woj. wielkopolskim (27,88%, 8,37% ULP, 31.177). W IV kw. 2012 r. w **dużych** podmiotach usługowych, wzrost stopnia zagrożenia odnotowano w 8 województwach, i aż w 7 województwach wystąpił poziom wysoki SZU (w kolejnych 7 województwach poziom ostrzegawczy, a w 2 poziom niski) – sytuacja niekorzystna. Najwyższe i dodatkowo wysokie poziomy SZU wśród dużych przedsiębiorstw usługowych odnotowano w województwach: świętokrzyskim (56,11%, 0,43% ULP, 3.448 pracujących), wielkopolskim (49,10%, 4,63% ULP, 37.025), śląskim (48,64%, 7,34% ULP, 58.732), dolnośląskim (48,03%, 8,34% ULP, 66.725), warmińsko-mazurskim

W średnich i dużych podmiotach usługowych sytuacja bardzo niekorzystna. Spośród pozostałych rodzajów działalności i klas wielkości najwyższy wzrost i wysokie poziomy SZU (średnie – w 7 woj., duże – w 7 woj.) – zmiany niekorzystne.

(46,41%, 1,27% ULP, 10.189), łódzkim (44,25%, 4,30% ULP, 34.415) i lubelskim (43,37%, 0,82% ULP, 6.566). W woj. mazowieckim, które posiadało najwyższy ULP wśród pracujących ogółem w dużych podmiotach usługowych, oszacowany poziom SZU wyniósł 22,82%, przy 57,66% ULP i 461.526 pracujących.

Mapa 1. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w Polsce w II p. 2012 r. dla przedsiębiorstw ogółem oraz według rodzaju działalności

Wielkość koła odpowiada podanej wartości udziału w liczbie pracujących – ULP.

Źródło: opracowanie własne.

Dla uzyskania pełnego obrazu prowadzonych analiz i wnioskowania, niezbędne jest odwołanie się do treści szczegółowych ustaleń zamieszczonych w drugiej części niniejszego Raportu. Prezentowane wartości wynikowe wskazują – ustalone w warunkach bieżącego okresu badawczego i stanu kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw – wartości stopnia zagrożenia upadłością jako prawdopodobieństwo zaistnienia tego zdarzenia w rocznej perspektywie.

2.1. CEL I PRZEDMIOT BADAŃ W ZAKRESIE SWO W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM

Podjęte zamierzenie i zrealizowane rozwiązanie projektowe w zakresie *Systemu Wczesnego Ostrzegania (SWO)* w ramach rozwiązania systemowego ISR jest podstawą prowadzenia badań z wykorzystaniem opracowanej metody i narzędzi monitorowania gospodarki w komponente mikroekonomicznym. Ich efektem jest niniejszy raport w zakresie oceny zmian stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością.

Prowadzone badania kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw (komponent mikroekonomiczny) posiadają zdefiniowany podstawowy cel projektowy, którym jest ujawnianie symptomów pogarszającej się sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów, wraz ze wskazaniem wielkości i obszarów zagrożenia upadłością.

Na potrzeby identyfikacji stanu przedsiębiorstw zostały przeprowadzone badania projektowe w zakresie wyboru podstawowego modelu predykcyjnego, ukazującego związek pomiędzy wielowymiarowym stanem wskaźników opisujących kondycję ekonomiczno-finansową przedsiębiorstw, a ich stopniem zagrożenia upadłością.

Dla właściwej interpretacji i oceny wyników prowadzonej analizy w komponente mikroekonomicznym zasadnicze znaczenie posiada określony, projektowy charakter *Systemu Wczesnego Ostrzegania (SWO)*. Podstawowe jego cechy i funkcje są następujące:

- zadaniem SWO jest ujawnienie pogarszającej się sytuacji przedsiębiorstw, a w szczególności – wychwycenie elementów wskazujących na zagrożenie upadłością,
- służy on do rozróżniania przedsiębiorstw o słabej/złej (zagrożenie upadłością) oraz zadowalającej kondycji,
- ujawnienie zagrożeń jest realizowane w ramach danego cyklu badawczego z założonym jednookresowym wyprzedzeniem,
- przyjęta definicja przedsiębiorstwa zagrożonego upadłością jest wyznaczona czynnikami ekonomiki jego funkcjonowania, zawierając w sobie węższe ujęcie prawne,
- SWO nie jest systemem prognozującym upadłość, a zidentyfikowane sygnały ostrzegawcze mogą być odczytywane jako składowa prognozy ostrzegawczej.

Dla realizacji szczegółowych zadań wynikających z przyjętego celu prowadzone jest określone wnioskowanie w ramach przyjętych ścieżek badawczych, zawierające zbiory metod i narzędzi stosowanych w ramach uporządkowanych etapów postępowania badawczego, tj. w zakresie:

- analizy zmian zbiorowości przedsiębiorstw i ich potencjału ekonomicznego,
- analizy wszczętych postępowań upadłościowych podmiotów gospodarczych,
- wieloprzekrojowej analizy zmian kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw,

- analizy stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością według ich klas (wielkość), grup (rodzaj działalności), działów PKD oraz zróżnicowania regionalnego,
- prognozowania zmian stopnia zagrożenia upadłością.

Efektem prowadzonego wielowątkowego wnioskowania na odpowiednich jego etapach jest kwantyfikacja, analiza i ocena stopnia zagrożenia upadłością – wielkości i obszarów jego występowania.

Dla potrzeb oceny zmiany stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością wykorzystane zostały – zbudowane dla indywidualnych potrzeb prowadzonych badań – modele regresji logistycznej. Ich niewątpliwą zaletą jest, po pierwsze, brak przyjmowania założeń w odniesieniu do probabilistycznej natury zmiennych objaśniających oraz po drugie, zdecydowanie bardziej czytelna prezentacja wyników (wielkość miary prawdopodobieństwa) oraz interpretacja ocen parametrów modelu. W zbudowanych modelach możliwe jest zatem określenie wpływu kluczowych wskaźników kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa (zmiennie objaśniające) na prawdopodobieństwo jego upadłości.

Zgodnie z konstrukcją zastosowanych modeli oraz przyjętą periodyzacją badań, oszacowany poziom zagrożenia upadłością wskazuje, jakie jest obecne prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w kolejnym wyróżnionym okresie. Dla oceny stopnia zagrożenia upadłością przyjęto trzy jego stopnie¹⁰:

- 0%–20% – poziom niski (akceptowalny),
- 21%–40% – poziom ostrzegawczy,
- od 41% – poziom wysoki.

Stosowanymi w prowadzonej analizie kryteriami klasyfikacyjnymi przedsiębiorstw są: rodzaj działalności (przedsiębiorstwa produkcyjne, handlowe i usługowe) oraz wielkość przedsiębiorstwa (małe, średnie i duże). Natomiast w ramach prowadzonych ścieżek badawczych, na ich odpowiednich etapach wyróżnione zostały dodatkowe struktury, tj. według: układu przedmiotowego (sekcji i działów PKD), formy organizacyjno-prawnej oraz przynależności regionalnej (województw).

Prowadzone badania z wykorzystaniem opracowanej metody i narzędzi monitorowania gospodarki w komponentie mikroekonomicznym, przynoszące jako efekt ocenę zmian stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością, zawartą w niniejszym raporcie, są umiejscowione w określonych dla projektu ISR ramach czasowych. Przyjętą periodyzacją badań i prezentacji ich wyników jest cykl kwartalny, rozpoczynający się od pierwszego kwartału 2007 r., a kończący się wraz z ostatnim kwartałem ujętym w danym Raporcie. Raportowanie wyników badań będzie prowadzone przez okres 36 miesięcy, począwszy od czwartego kwartału 2010 r.

Wypracowana w toku prac badawczych oraz konsultacji struktura Raportu zorientowana jest wokół głównej osi, którą stanowi analiza i ocena zjawiska zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w ujęciu retrospektywnym oraz zasadniczym – prospektywnym (rozdział 3).

¹⁰ Wartości graniczne przedziałów wyznaczono arbitralnie na podstawie analizy wielkości i rozkładów stopnia zagrożenia upadłością dla okresu wystąpienia punktów zwrotnych oraz wartości szczytowych (I p. 2008 r. – II p. 2009 r.).

Poprzedza ją charakterystyka przebiegu, kierunku i intensywności procesu upadłości przedsiębiorstw, ujętego w formalne ramy postępowania upadłościowego (rozdział 2). W przypadku analizy prospektywnej dokonano oceny stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością, przy przyjęciu zróżnicowanych kryteriów klasyfikacyjnych (według grup i klas przedsiębiorstw) oraz stopni agregacji (zróżnicowanie branżowe według działów PKD oraz regionalne). Ostatnia część prowadzonego wnioskowania dotyczy prognozowania zmian stopnia zagrożenia upadłością, jako wzmocnienie i pogłębienie analizy z zastosowaniem modeli predykcji upadłości. Na końcu, Raport – dla celów wzmocnienia podstawowej osi badawczej – zawiera szczegółowo opracowane załączniki w postaci analizy zmian liczby i potencjału ekonomicznego przedsiębiorstw (załącznik A). Kolejnym istotnym obszarem analizy jest charakterystyka efektywności funkcjonowania przedsiębiorstw, z wykorzystaniem analizy wskaźnikowej (załącznik B). Następnie, zaprezentowano podstawowe cechy konstrukcyjne i zakres interpretacji wyników, z wykorzystaniem narzędzi badawczych w postaci estymowanych modeli regresji logistycznej dla celów predykcji stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością (załącznik C). Raport w części końcowej posiada właściwe spisy tabel, rysunków i map oraz słownik użytych terminów.

Zasilenie w informacje procesu analitycznego jest zróżnicowane, w zależności od realizowanych ścieżek badawczych i etapów prowadzonych badań. W tym względzie dominujące znaczenie ma wykorzystanie informacji z systemu statystyki publicznej (zasilenie wtórne, dane przetworzone i udostępniane także przez inne instytucje niż GUS). Ponadto, zostały wykorzystane bazy o dostępie publicznym (w tym z Monitora Sądowego i Gospodarczego), jako uzupełniające informacje dotyczące sytuacji przedsiębiorstw w różnych przekrojach klasyfikacyjnych, w tym także bazy komercyjne odpowiednio przetworzone, podporządkowane organizacji prowadzonych analiz.

Ze względu na charakter opracowania, wielość odwołań związanych z zakresem przedmiotowym, podmiotowym i czasowym badań oraz wykorzystanie zbioru informacyjnego o powtarzającej się strukturze źródłowej, zrezygnowano z przywoływania źródła przy każdym zestawieniu analitycznym, będącym opracowaniem własnym materiału źródłowego. Jako podstawowy zbiór informacyjny Raportu wskazano zatem:

- Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej, Rocznik statystyczny województw, Rocznik statystyczny przemysłu – GUS Warszawa,
- Nakłady i wyniki przemysłu, Środki trwałe w gospodarce narodowej, Wyniki finansowe podmiotów gospodarczych, Działalność przedsiębiorstw niefinansowych, Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej – GUS Warszawa,
- Monitor Polski B, Pont Info Gospodarka SŚiDP – Pont Info Ltd. Warszawa,
- Monitor Sądowy i Gospodarczy – Ministerstwo Sprawiedliwości, Ogólnopolski Informator Upadłościowy – Coface Poland Warszawa.

Powyższe uwarunkowania prowadzonego procesu badawczego wskazują, że wyniki wnioskowania i formułowane oceny należy uznać za szacunkowe, mieszczące się jednak w dopuszczalnych przedziałach odchyień. Jako szczegółowe cechy tak przeprowadzonego badania należy wskazać:

- okres analizy: I kwartał 2007 r. – II p./IV kw. 2012 r.,
- periodyzacja: kwartalna (przedsiębiorstwa zatrudniające od 50 osób) oraz półroczna (przedsiębiorstwa zatrudniające 10–49 osób),
- zakres podmiotowy: sektor przedsiębiorstw niefinansowych – badanie pełne (podmioty, które złożyły sprawozdanie, liczba zatrudnionych od 10 osób),
- podstawowe struktury analityczne: rodzaj działalności, wielkość przedsiębiorstwa,
- dodatkowe struktury analityczne: układ przedmiotowy (sekcje i działy PKD), formy prawno-organizacyjne, przekrój regionalny (województwa),
- ścieżki i obszary badawcze:
 - zmiany strukturalne, potencjał ekonomiczny – przedsiębiorstwa niefinansowe, wielkości zagregowane,
 - upadłość podmiotów gospodarczych, przy przyjęciu definicji prawnej procesu upadłości, z wyłączeniem zmian aktywności – ogół podmiotów gospodarczych, wielkości zagregowane,
 - analiza efektywności funkcjonowania – przedsiębiorstwa niefinansowe, wielkości zagregowane,
 - analiza zmian stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością, wraz z prognozowaniem, przedsiębiorstwa niefinansowe, badanie pełne, wielkości zagregowane.

2.2. ANALIZA STANU I ZMIAN STOPNIA ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW UPADŁOŚCIĄ

Celem badania kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw w komponencie mikroekonomicznym jest ujawnianie symptomów pogarszającej się sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów, wraz ze wskazaniem wielkości i obszarów zagrożenia upadłością, przy wykorzystaniu zdefiniowanych ścieżek badawczych, metod i narzędzi analitycznych, w tym estymowanych modeli predykcji upadłości.¹¹

Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością zostało przeprowadzone dla okresu I p. 2011 r. – II p. 2012 r. Okres prognozowania objął I p. 2013 r. – II p. 2013 r. Przyjętym układem przekrojowym jest zróżnicowanie przedsiębiorstw względem rodzaju prowadzonej działalności (przedsiębiorstwa produkcyjne, handlowe i usługowe) oraz dodatkowo, obliczono wartości stopnia zagrożenia dla wybranych, wiodących sekcji (działów GN) według klasyfikacji PKD. Drugim kryterium zbudowanego układu przekrojowego jest klasa wielkości przedsiębiorstw (małe, średnie i duże). Oszacowania wartości stopnia zagrożenia upadłością dokonano z wykorzystaniem modeli specyficznych, dopasowanych do rodzaju prowadzonej działalności przez przedsiębiorstwa.

¹¹ Podstawowe informacje dotyczące estymowanych modeli predykcji upadłości oraz zasad interpretacji uzyskanych wyników zamieszczono w Załączniku C do niniejszego raportu, natomiast szerzej w opracowaniu *Metody i narzędzia monitorowania gospodarki w komponencie mikroekonomicznym*.

Podlegające analizie wyniki oszacowania stopnia zagrożenia upadłością, zostały obliczone na wielkościach zagregowanych dla zbioru przedsiębiorstw niefinansowych o liczbie pracujących od 10 osób (51.372 podmioty ogółem, w tym 33.668 małych, 14.606 średnich i 3.098 dużych – na koniec IV kw. 2012 r.).

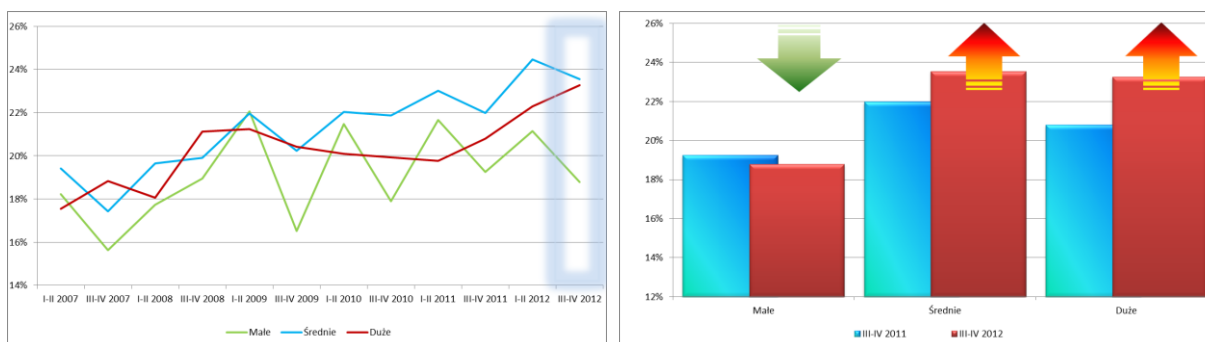
2.3. ZMIANY STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ WEDŁUG PODSTAWOWYCH PRZEKROJÓW ANALITYCZNYCH

Sytuację w klasie przedsiębiorstw średnich i dużych w II p. 2012 r. należy ocenić negatywnie – wystąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, a w przypadku przedsiębiorstw dużych także w stosunku do okresu poprzedniego. Rozpoznany wzrost prawdopodobieństwa zagrożenia upadłością w rocznej perspektywie zgodnie z konstrukcją modelu predykcyjnego (wyprzedzenie roczne) skłania do oczekiwania, jako skutku, wzrostu liczby i odsetka wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw w rocznym horyzoncie czasu.

Wyróżnione jako klasa przedsiębiorstwa małe charakteryzują się naprzemiennymi zmianami z okresu na okres, gasnącymi od II p. 2010 r. (brak jest podobnych zachowań w pozostałych klasach przedsiębiorstw), a jednocześnie na koniec II p. 2012 r. wykazały najniższy stopień zagrożenia upadłością wśród analizowanych klas przedsiębiorstw – 18,79%. Szczytowy okres zagrożenia przypadający na I p. 2009 r. poprzedził znaczny, trwający 1,5 roku wzrost.

Przedsiębiorstwa średnie wykazują niepokojący, w miarę równomierny wzrost analizowanej miary, trwający od I p. 2007 r., osiągając poziom 23,61% w II p. 2012 r. Jest to najwyższa wartość wśród wszystkich klas przedsiębiorstw. W przypadku przedsiębiorstw dużych od I p. 2011 r. wystąpił istotny wzrost stopnia zagrożenia, a jego poziom w II p. 2012 r. wyznaczył nową wartość szczytową 23,69% (poprzednia przypadła na I p. 2009 r.), bliską wartości dla przedsiębiorstw średnich.

Rysunek 14. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. według klas wielkości

Uwagi: wartość „Ogółem” dla poszczególnych klas przedsiębiorstw ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności.

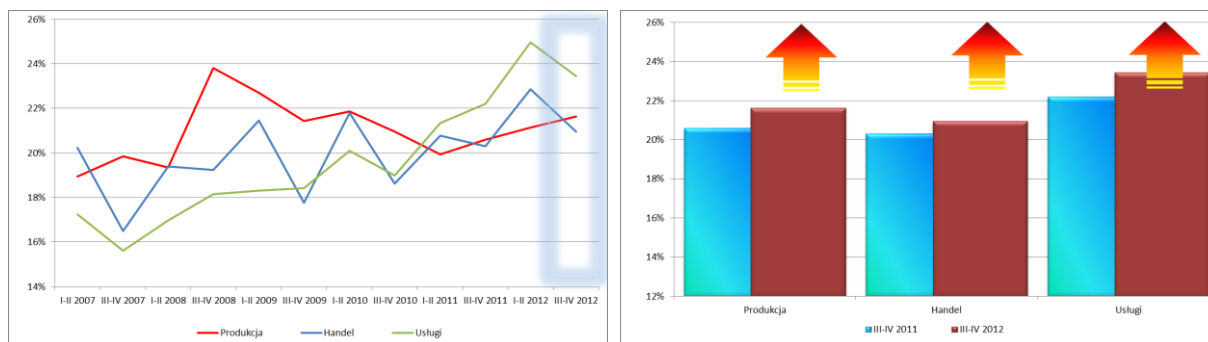
Źródło: opracowanie własne.

Z punktu widzenia rodzaju działalności sytuacja przedsiębiorstw w zakresie stopnia zagrożenia upadłością wymusza ocenę negatywną – w zakresie produkcji, usług i handlu. Wzrosło prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego, a w przypadku produkcji także w stosunku do okresu poprzedniego. Możliwym skutkiem rozpatrywanym w rocznej perspektywie jest oczekiwany wzrost liczby i odsetka wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw w perspektywie kolejnych dwóch półroczy.

Najgorsze wyniki charakteryzują działalność usługową, w przypadku której monitorowana sytuacja wskazuje na ciągły wzrost zagrożenia upadłością od II p. 2007 r., który istotnie przybrał na sile od II p. 2010 r. Poziom zagrożenia upadłością osiągnięty w I p. 2012 r. wyznaczył maksimum dla wszystkich rodzajów działalności (24,96%), a dla II p. 2012 r. był nadal najwyższy spośród wszystkich rodzajów działalności.

W działalności produkcyjnej ostatnie trzy półrocza przyniosły wzrost stopnia zagrożenia upadłością, do poziomu 21,64% w II p. 2012 r. Jest on jednak nadal niższy od wartości szczytowej z II p. 2008 r. Pogorszenie sytuacji w działalności handlowej było już widoczne w II p. 2011 r., dla której poziom zagrożenia był wyższy aniżeli w analogicznym okresie poprzedniego roku. Sytuacja ta powtórzyła się także w II p. 2012 r.

Rysunek 15. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności

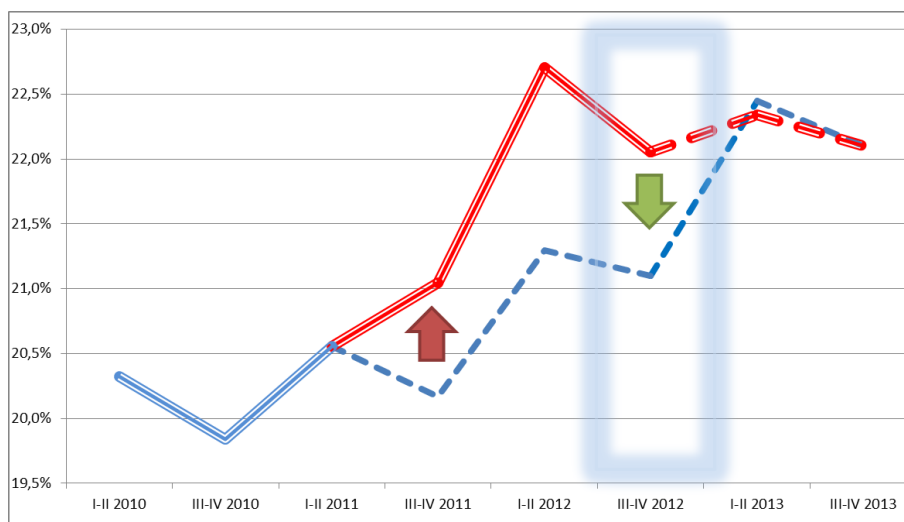
Źródło: opracowanie własne.

Wykonane analizy w zakresie zmian stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw według rodzaju działalności oraz klas wielkości są podstawą sformułowania oceny dotyczącej całej zbiorowości przedsiębiorstw. Sytuacja, jaka zaistniała w II p. 2012 r. potwierdza sformułowane uprzednio przewidywania w zakresie pogorszenia się wyników opisujących kondycję analizowanej zbiorowości przedsiębiorstw – wystąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku.

Rozpoznany wzrost stopnia zagrożenia w II p. 2011 r., przewyższający poziom z I p. 2011 r. (przy występującej z reguły sytuacji odwrotnej), został uznany za zdarzenie szczególne (analogiczne jak w II p. 2008 r., które wyznaczyło poprzednie maksimum stopnia zagrożenia

nia upadłością). Wystąpienie tej szczególnej sytuacji wpłynęło na zmianę oczekiwanego przebiegu krzywej opisanej stopniem zagrożenia upadłością. Przeprowadzone analizy nie wskazywały silnie na możliwe ponowne wystąpienie sytuacji szczególnej w II p. 2012 r., co potwierdziła kolejna obserwacja. Tym samym zachowana została zgodność przebiegów obu krzywych, a występujące przesunięcie krzywej rzeczywistego stopnia zagrożenia w kierunku wyższych jego wartości było wynikiem wpływu zdarzenia szczególnego z II p. 2011 r.

Rysunek 16. Zmiany prognozowanych wartości stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw ogółem w okresie II p. 2011 r. – II p. 2013 r.

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności. Niebieska linia kreskowana prezentuje prognozy historyczne.

Źródło: opracowanie własne.

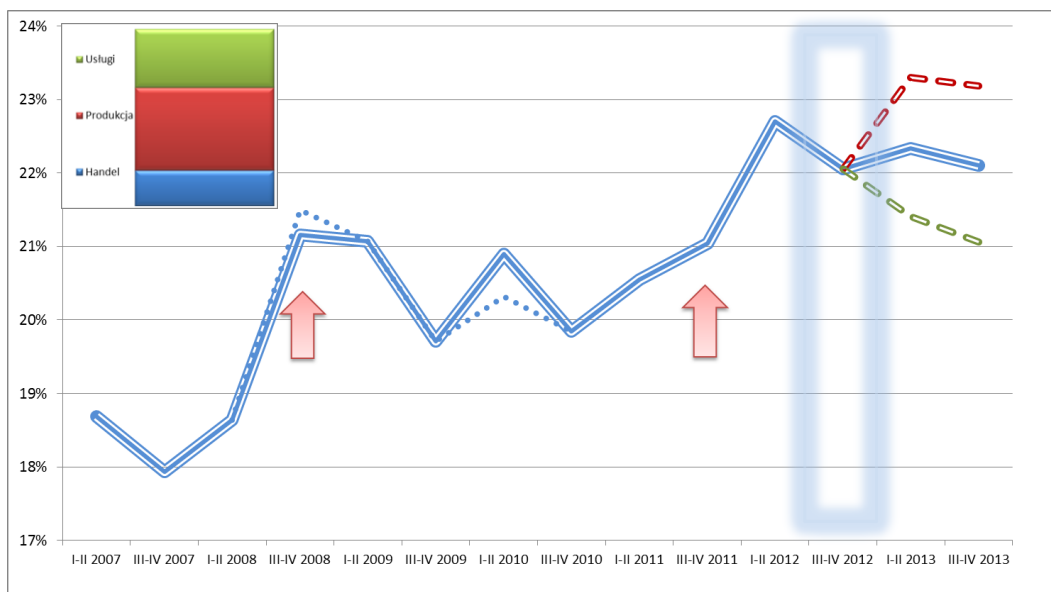
W ramach ilościowej analizy niepewności związanej z prognozami stopnia zagrożenia upadłością posłużono się narzędziami analizy scenariuszowej – oprócz scenariusza neutralnego skonstruowano scenariusz pesymistyczny oraz optymistyczny. W tym celu wykorzystano stosowne dolne i górne granice obszarów ufności (o wartości 80%, przy niezbędnej korekcie obserwacji odstających) dla prognozowanych wskaźników finansowych będących składowymi miary stopnia zagrożenia upadłością.

Ustalona w warunkach II p. 2012 r. wartość miary stopnia zagrożenia upadłością była co prawda niższa niż w poprzednim okresie i wyniosła 22,06%, ale była wyższa w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, co stanowi podstawę do sformułowania jednak negatywnej ogólnej oceny. Wartość tę tworzą wyniki oceny stopnia zagrożenia przedsiębiorstw produkcyjnych (udział w ogółem 47,7%), usługowych (31,2%) i handlowych (21,1%).

Odnotowany wzrost prawdopodobieństwa zagrożenia upadłością w rocznej perspektywie wpływa także na oczekiwany, jako jego skutek, wzrost liczby i odsetka wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw w perspektywie kolejnych dwóch półroczy względem bieżącego okresu analizy (II p. 2012 r.). Stopień tych zmian uzależniony będzie także od możliwego wyczerpywania się zasobu złożonych wniosków, zmian relacji liczby

wszczętych postępowań do wniosków oraz czasu trwania procedur formalnych. Uwzględnić również należy znaczne już „skonsumowanie” liczby postępowań w działach szczególnie zagrożonych (np. budownictwo, turystyka).

Rysunek 17. Stopień zagrożenia upadłością przedsiębiorstw ogółem w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r.

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności. Uwzględniono korektę historycznego naliczenia wartości dla przedsiębiorstw handlowych¹² (wartości przed korektą są oznaczone linią kropkowaną). Wartości dla scenariusza optymistycznego oznaczone są kolorem zielonym, a dla pesymistycznego – kolorem czerwonym.

Źródło: opracowanie własne.

W ocenie dalszego możliwego przebiegu (kolejna perspektywa roczna do II p. 2014 r.) zmian stopnia zagrożenia upadłością scenariusz neutralny przewiduje możliwy wzrost stopnia zagrożenia upadłością w I p. 2013 r. (22,34%) oraz wartość dla II p. 2013 r. zbliżoną do analogicznego okresu 2012 r. (22,10%). Scenariusz pesymistyczny zakłada uzyskanie w I p. 2013 r. poziomu wyższego (23,30%) niż w I p. 2012 r., a dla kolejnego okresu półrocznego nieznaczne obniżenie stopnia zagrożenia upadłością. Scenariusz optymistyczny wskazujący na możliwe obniżenie stopnia zagrożenia w kolejnych dwóch półroczach należy uznać za mało prawdopodobny.

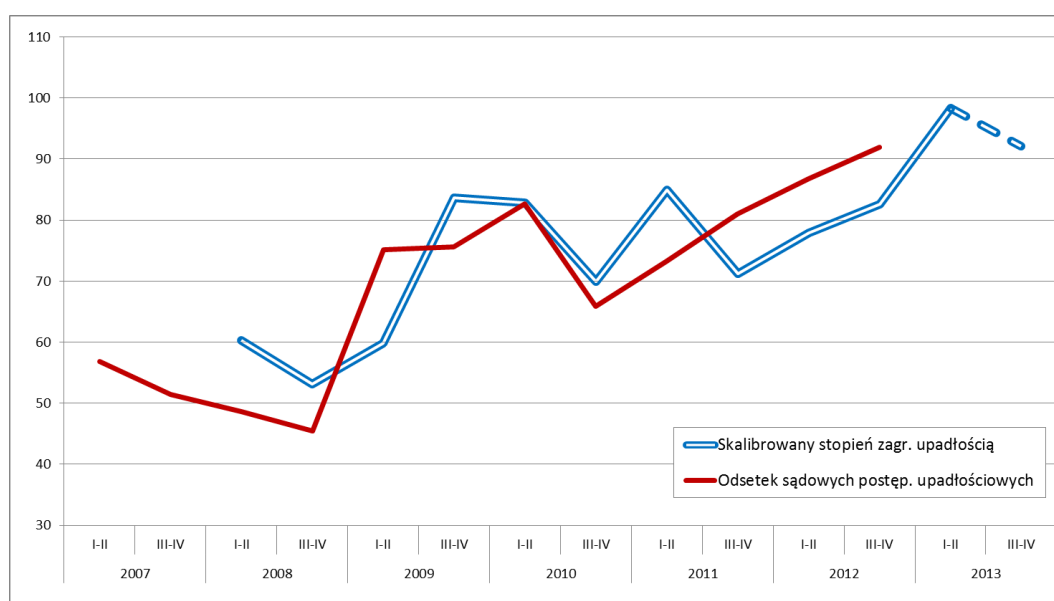
Ponieważ prognozowane wartości opisują możliwy stan analizowanego sektora przedsiębiorstw w perspektywie dwóch lat (roczna prognoza wartości czynników określających stopień zagrożenia jako prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością w kolejnym rocznym

¹² Dokonana weryfikacja wyników finansowych przedsiębiorstw handlowych, przy uwzględnieniu wpływu czynników strukturalno-organizacyjnych i własnościowych oraz uzyskane ponowne naliczenie wartości miary stopnia zagrożenia upadłością, skutkują koniecznością weryfikacji danych liczbowych historycznych zarówno dla tego rodzaju działalności, jak również na poziomie ogółem dla całej zbiorowości analizowanych przedsiębiorstw.

horyzoncie czasu), stąd przy wzroście turbulentności zmian ich sytuacji oraz uwzględniając cel projektowy i właściwości Systemu Wczesnego Ostrzegania w ramach ISR (ocena krótko-terminowa, roczna, prognoza ostrzegawcza), prognozy te należy uznać wyłącznie jako wskazujące ogólnie możliwy kierunek dalszych zmian stopnia zagrożenia upadłością.

Poszukując związków oraz empirycznej weryfikacji zmian ogólnej kondycji analizowanego sektora przedsiębiorstw wyrażonej miarą stopnia zagrożenia upadłością, dokonano sprawdzenia miary stopnia zagrożenia upadłością na skalę bezpośrednio porównywalną z odsetkiem liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych. Oceny przeprowadzonej w ten sposób transformacji należy dokonywać jednak z uwzględnieniem różnic w treści merytorycznej obu miar oraz czynników oddziałujących na każdą z analizowanych kategorii¹³.

Rysunek 18. Skalibrowany stopień zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz odsetek liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw ogółem w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r.

Uwagi: wartość skalibrowanego stopnia zagrożenia upadłością podana jest w przeliczeniu na 10.000 przedsiębiorstw oraz przesunięta względem osi czasu (wyprzedzenie roczne). Pozostałe uwagi jak do poprzedniego rysunku.

Źródło: opracowanie własne.

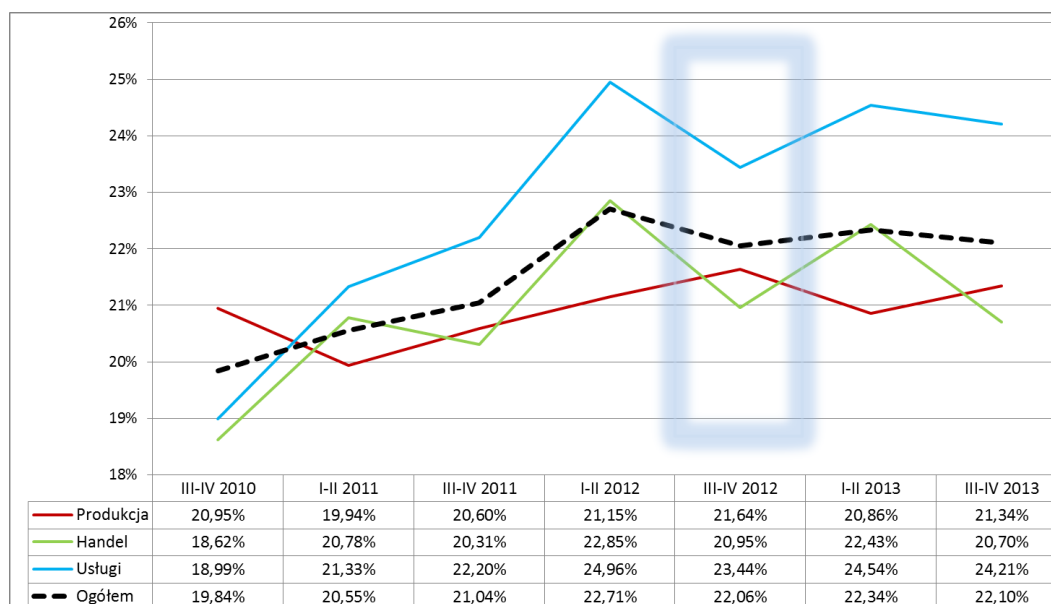
Proces kalibracji¹⁴ został wykonany na obecnym etapie projektu ze względu na konieczność zgromadzenia odpowiednio licznych zbiorów danych liczbowych opisujących stopień

¹³ Jak wskazano we wstępie do Raportu oraz treści Załącznika C, stopień zagrożenia upadłością opisuje kategorię upadłości przedsiębiorstwa w ujęciu ekonomicznym (upadłość *sensu largo*), wynikająca z utraty podstaw do samodzielnej kontynuacji działalności i skutkująca wycofaniem się przedsiębiorstwa z aktywności gospodarczej. Ujęcie prawne upadłości (upadłość *sensu stricto*) odnosi się do postępowania upadłościowego przewidzianego w przepisach Prawa upadłościowego i naprawczego, prowadzonego przez sąd powszechny w stosunku do przedsiębiorstwa – dłużnika, które stało się niewypłacalne.

¹⁴ W tym celu dokonano liniowego przekształcenia wartości miary stopnia zagrożenia upadłością. Równanie transformacji, które zminimalizowało różnice pomiędzy skalibrowanymi (KSZU) wartościami stopnia zagrożenia upadłością (SZU) a odsetkiem liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych (OU) ma po-

zagrożenia upadłością oraz odsetek liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych. Ponadto, ważna była chęć zaobserwowania w zbiorze danych liczbowych przynajmniej jednego istotnego punktu zwrotnego. Ocena kształtowania się wartości skalibrowanego stopnia zagrożenia upadłością ustalonych w ostatnich czterech okresach badawczych (półrocznych, tj. I p. 2011 r. – II p. 2012 r.) wskazuje na możliwą kontynuację trwającego od II p. 2010 r. (65,82/10000) wzrostu liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych – co przy relatywnie niewielkich zmianach liczby przedsiębiorstw w analizowanym zbiorze – spowodować może początkowo wzrost odsetka liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych (98,29/10000 w I p. 2013 r.), a następnie jego obniżenie (92,14/10000 w II p. 2013 r.).

Rysunek 19. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2010 r. – II p. 2013 r. według rodzaju działalności (scenariusz neutralny)

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

Sytuacja we wszystkich rodzajach działalności jest obecnie niekorzystna – nastąpiły w nich wzrosty stopnia zagrożenia w stosunku do okresu analogicznego. W II p. 2012 r. (21,64%) w przypadku przedsiębiorstw produkcyjnych odnotowano wzrost stopnia zagrożenia upadłością o +0,49 p.p. w stosunku do okresu poprzedniego oraz niepokojący wzrost o +1,04 p.p. r/r (okres wzrostu zagrożenia trwa od 1,5 roku). Przewidywane do końca I p. 2013 r. zmiany wskazują na oczekiwane w ramach scenariusza neutralnego niewielkie zmniejszenie się stopnia zagrożenia, a następnie wzrost (wartości niższe względem analo-

stać: $KSZU = A + B \cdot SZU$, gdzie $A = -100,05$, $B = 857,91$. Skalibrowany stopień zagrożenia upadłością wykazuje z odsetkiem liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych korelację na poziomie 0,76 (współczynnik korelacji Pearsona).

gicznych okresów 2012 r.), natomiast scenariusz pesymistyczny zakłada wzrost do poziomu 21,69% oraz dalej do 22,29%. Ze względu na podniesione wcześniej uwarunkowania należy uznać za możliwy przebieg krzywej stopnia zagrożenia upadłością mieszczący się między scenariuszem neutralnym a pesymistycznym. Oznaczałoby to utrzymanie od I p. 2011 r. ścieżki wzrostu stopnia zagrożenia upadłością dla przedsiębiorstw produkcyjnych.

Tabela 3. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności

Rodzaj przedsiębiorstw	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012
Produkcyjne	20,60%	21,15%	21,64%
Handlowe	20,31%	22,85%	20,95%
Usługowe	22,20%	24,96%	23,44%

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 20. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności

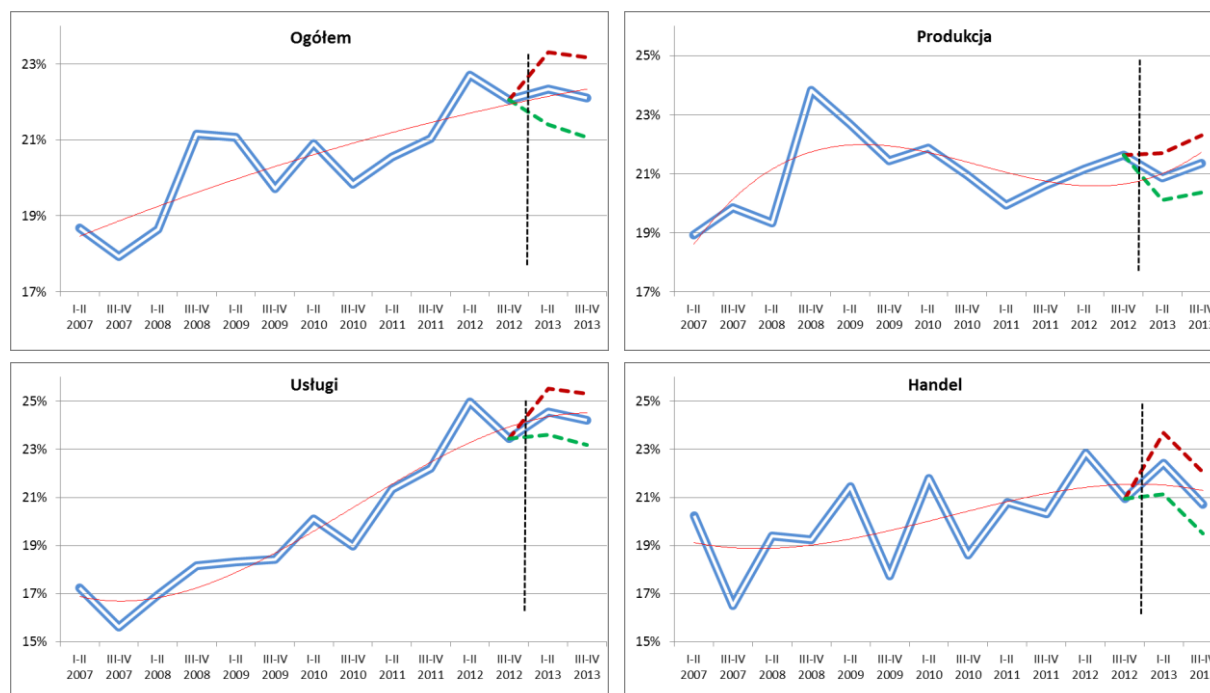
Uwagi: strzałka prawa – zmiana okres/okres, strzałka lewa – zmiana r/r.

Źródło: opracowanie własne.

W działalności handlowej stopień zagrożenia zmalał w II p. 2012 r. (20,95%) w stosunku do okresu poprzedniego, jednak wzrósł w ujęciu r/r, a pogarszanie się sytuacji odnotować można już od II p. 2011 r. Scenariusz neutralny zakłada początkowo wzrost, a następnie obniżenie stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2013 r. – odpowiednio: 22,43% i 20,70% (zjawisko powtarzającej się poprawy wyników w drugim półroczu roku wobec pierwszego półroczu), a uzyskane jego poziomy powinny być niższe w stosunku do okresów analogicznych

z 2012 r. Natomiast scenariusz pesymistyczny, wyznaczając podobny co do kierunku przebieg krzywej stopnia zagrożenia, wskazuje na możliwe wzrosty w ujęciu r/r (odpowiednio: +0,83 p.p. oraz +1,09 p.p.).

Rysunek 21. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według rodzaju działalności

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności. Wartości dla scenariusza optymistycznego oznaczone są kolorem zielonym, a dla pesymistycznego – kolorem czerwonym.

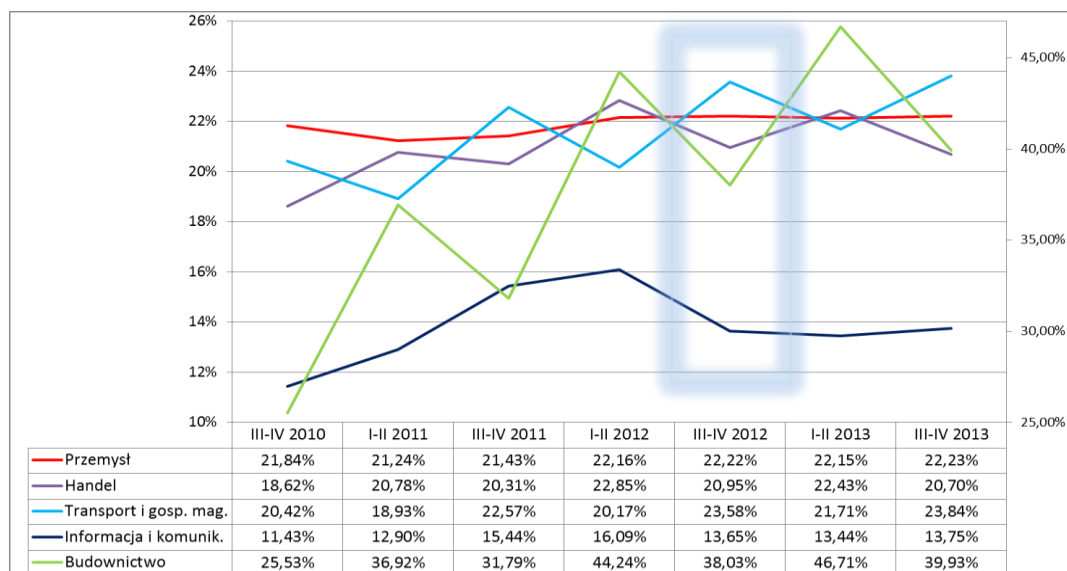
Źródło: opracowanie własne.

Najtrudniejsza sytuacja ma miejsce w działalności usługowej (głównie z powodu niekorzystnych wyników w budownictwie). W II p. 2012 r. nastąpiło kolejne zwiększenie stopnia zagrożenia w ujęciu r/r (+1,24 p.p.), a od II p. 2010 r. ma miejsce (poziom odniesienia 18,99%) znaczny wzrost zagrożenia, który zgodnie z oczekiwanym scenariuszem pesymistycznym będzie także trwać w kolejnych dwóch półroczach, wyznaczając nowe maksimum 25,52% w I p. 2013 r. Scenariusz neutralny ogranicza jego wzrost do wielkości 24,54%, z możliwym niewielkim zmniejszeniem w II p. 2013 r. – jednak poziom bezwzględny będzie wyższy o +0,77 p.p. r/r.

Podsumowując, odnotowany w II p. 2012 r. wzrost r/r prawdopodobieństwa zagrożenia upadłością w rocznej perspektywie we wszystkich rodzajach działalności – w tym zwłaszcza niebezpieczny w usługach – jest podstawą ogólnej, negatywnej oceny postępujących zmian oraz wpływa także na możliwy, jako jego skutek, pewien wzrost liczby i odsetka wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw w perspektywie kolejnych dwóch półroczy względem bieżącego okresu analizy (II p. 2012 r.).

Dodatkowo, prognozowane wartości stopnia zagrożenia upadłością w scenariuszu pesymistycznym, możliwym do osiągnięcia, wskazują na konieczność podtrzymania sygnału ostrzegawczego w zakresie kondycji finansowej analizowanego sektora przedsiębiorstw.

Rysunek 22. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2010 r. – II p. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – scenariusz neutralny

Uwagi: dla budownictwa wartości odniesione są na skali prawej.

Źródło: opracowanie własne.

W ramach wybranych sekcji PKD (działów GN) poprawa sytuacji wystąpiła w II p. 2012 r. wyłącznie w przypadku informacji i komunikacji – zmniejszenie stopnia zagrożenia do poziomu z okresu poprzedniego oraz r/r. Wzrost stopnia zagrożenia upadłością w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku dotyczył przemysłu, budownictwa, transportu i gospodarki magazynowej oraz handlu. Jest to podstawą do sformułowania ogólnej oceny negatywnej, a odnotowany wzrost prawdopodobieństwa zagrożenia upadłością w rocznej perspektywie może wpłynąć także, jako jego skutek, na wzrost liczby i odsetka wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw w perspektywie kolejnych dwóch półroczy względem bieżącego okresu analizy (II p. 2012 r.).

Najtrudniejsza sytuacja występuje w budownictwie (wzrost zagrożenia +6,24 p.p. r/r), a sygnalizowana tendencja znacznego wzrostu występuje od II p. 2009 r. (z okresowymi wahaniami – obniżaniem stopnia zagrożenia w II półroczu każdego roku). Scenariusz neutralny wskazuje na możliwe osiągnięcie kolejnych, wyższych wartości (odpowiednio względem analogicznych okresów przeszłych). Scenariusz ten wskazuje na poziom 46,71% możliwy do osiągnięcia w I p. 2013 r., natomiast scenariusz pesymistyczny podnosi wartość prognozy do 48,91%.

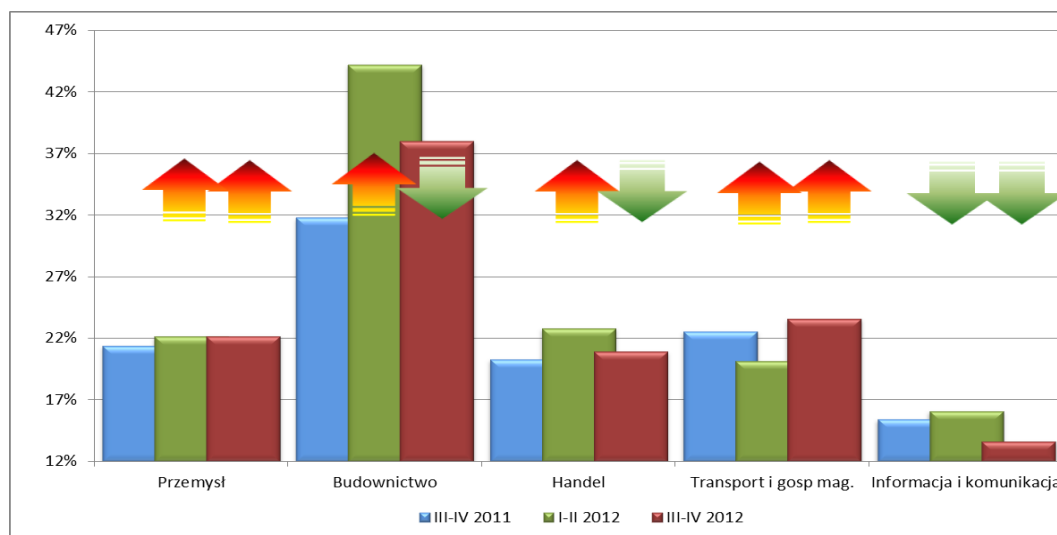
Tabela 4. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN)

Rodzaj działalności	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012
Przemysł	21,43%	22,16%	22,22%
Budownictwo	31,79%	44,24%	38,03%
Handel	20,31%	22,85%	20,95%
Transport i gosp. mag.	22,57%	20,17%	23,58%
Informacja i komunikacja	15,44%	16,09%	13,65%

Źródło: opracowanie własne.

W działalności handlowej – na co już zwrócono uwagę – stopień zagrożenia wzrósł dość znacząco w I p. 2012 r. w stosunku do okresu poprzedniego oraz analogicznego okresu ubiegłego roku, wyznaczając nowe maksimum (22,85%). Kolejne, w II p. 2012 r. przyniosło obniżenie zagrożenia (okres do okresu), lecz nadal wykazany został wzrost r/r (+0,64 p.p.). Scenariusz neutralny zakłada najpierw wzrost (I p. 2013 r.), a następnie obniżenie stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2013 r., w obu przypadkach o wartościach bezwzględnych niższych w relacji r/r. Natomiast scenariusz pesymistyczny – zachowując kierunek zmian – podnosi analizowane wartości do poziomów opisujących już wzrost r/r.

Rysunek 23. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2011 r. – II p. 2012 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN)

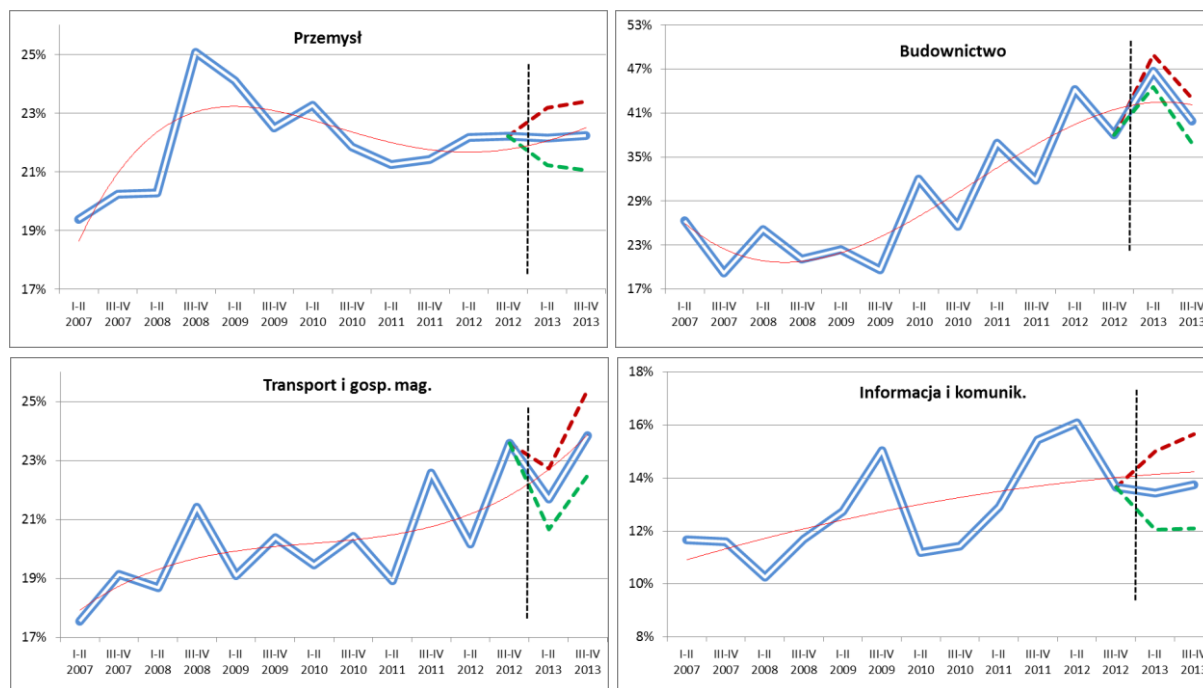
Uwagi: strzałka prawa – zmiana okres/okres, strzałka lewa – zmiana r/r.

Źródło: opracowanie własne.

W I p. 2012 r. w przypadku przedsiębiorstw przemysłowych odnotowano nieznaczny wzrost stopnia zagrożenia upadłością (+0,06 p.p. oraz +0,79 p.p. r/r). Widoczne jest jednak zahamowanie tendencji spadkowej, trwającej od I p. 2009 r. do I p. 2011 r. Scenariusz neu-

tralny przewiduje niewielkie zmniejszenie, a następnie wzrost stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2013 r., do poziomu zbliżonego jak w analogicznym okresie poprzedniego roku. Natomiast scenariusz pesymistyczny opisuje mogący mieć miejsce dalszy znaczący wzrost zagrożenia w najbliższych dwóch półroczach, do poziomu 23,40% w II p. 2013 r.

Rysunek 24. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN)

Uwagi: wartości dla scenariusza optymistycznego oznaczone są kolorem zielonym, a dla pesymistycznego – kolorem czerwonym. Prezentacja wartości dla handlu została ujęta w opisie rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

W transporcie i gospodarce magazynowej widoczny jest wzrost stopnia zagrożenia upadłością od I p. 2011 r. Wartość ustalona dla II p. 2012 r. jest wyższą w ujęciu r/r (+1,07 p.p.) i może zwiększyć się w niewielkim stopniu w II p. 2013 r. zgodnie ze scenariuszem neutralnym (wzrost r/r przewidywany jest także dla I p. 2013 r.). Natomiast scenariusz pesymistyczny nakreśla możliwy znaczący wzrost stopnia zagrożenia względem analogicznych okresów lat poprzednich (w I p. 2013 r. +2,56 p.p. oraz w II p. 2013 r. +1,81 p.p.).

Największą dynamiką zmian charakteryzuje się w ostatnim okresie sekcję PKD Informacja i komunikacja. Począwszy od II p. 2010 r. wystąpił kolejny wzrost stopnia zagrożenia, którego poziom wyniósł w II p. 2012 r. 13,65% i był niższy zarówno w stosunku do okresu poprzedniego, jak i r/r. Scenariusz neutralny zakłada możliwość zasadniczo utrzymania dotychczasowego poziomu stopnia zagrożenia w kolejnych dwóch półroczach, a scenariusz pesymistyczny nakreśla ponowny wzrost do poziomu 15,66% w II p. 2013 r. Analizowana sekcja PKD opisana jest najniższymi bezwzględnyimi poziomami zagrożenia wśród wszystkich poddanych ocenie.

Tabela 5. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w II p. 2012 r. według rodzaju działalności

Rodzaj przedsiębiorstw	Stopień zagrożenia		Pracujący (udział)		Pracujący (liczba)	
Produkcyjne	21,64%		44,53%		2 185 384	
Handlowe	20,95%		19,70%		966 742	
Usługowe	23,44%		29,07%		1 426 889	

Źródło: opracowanie własne.

Uzyskane wyniki w zakresie oszacowania stopnia zagrożenia upadłością mogą być podstawą dalszego wnioskowania, poprzez ocenę badanego zjawiska względem zmian liczby pracujących. Kategorię tę można uznać za jedną z podstawowych, zarówno w zakresie skutków, jak również potencjalnego zagrożenia, związanego ze zmianami poziomu zagrożenia upadłością.

W sposób ostrożny należy podchodzić do oceny zmian w przedsiębiorstwach produkcyjnych, bowiem posiadają one największy udział w liczbie pracujących (44,53%). W tej grupie odnotowano trwający od 1,5 roku wzrost stopnia zagrożenia upadłością r/r, wobec uprzedniej korzystnej sytuacji na tle innych rodzajów działalności. W działalności handlowej stopień zagrożenia wzrósł dość znacząco w I p. 2012 r. wyznaczając nowe maksimum (od 2007 r.). Kolejny okres przyniósł obniżenie stopnia zagrożenia i możliwa będzie jego dalsza stabilizacja, co przy najniższym udziale w liczbie pracujących (19,70%) nie wzbudza większego zaniepokojenia. Najbardziej napięta sytuacja wystąpiła w przedsiębiorstwach usługowych wobec bieżącego znacznego, opisanego relacją r/r, oraz prognozowanego wzrostu stopnia zagrożenia upadłością, przy wysokim udziale w liczbie pracujących – 29,63%.

2.4. ZMIANY STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ – ANALIZA WEDŁUG KLAS PRZEDSIĘBIORSTW

2.4.1. Przedsiębiorstwa małe

W II p. 2012 r. zarówno przedsiębiorstwa małe ogółem, jak i poszczególne ich rodzaje (produkcyjne, handlowe i usługowe) odnotowały zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością w stosunku do poprzedniego okresu. Dla przedsiębiorstw produkcyjnych i handlowych zmniejszenie nastąpiło także w odniesieniu do analogicznego okresu ubiegłego roku (odpowiednio -1,34 p.p. oraz -1,22 p.p.). W działalności usługowej, przy zmniejszeniu w stosunku do okresu poprzedniego, nastąpił wzrost w ujęciu r/r o +1,08 p.p.

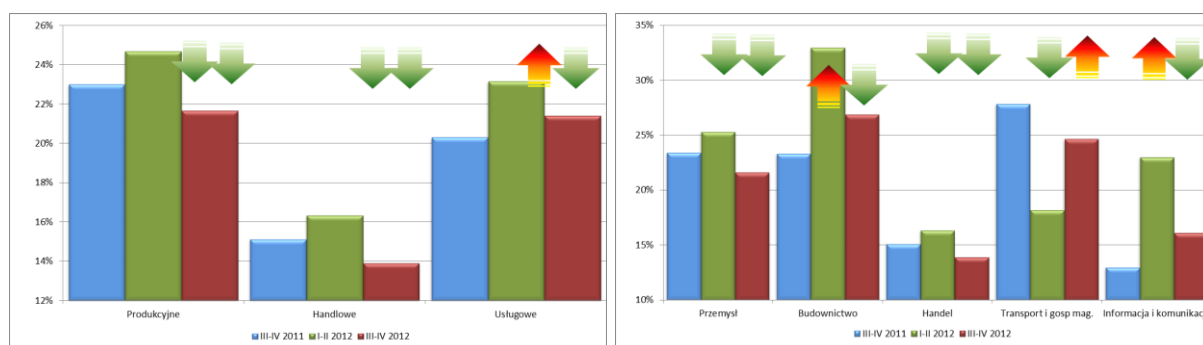
Tabela 6. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa małe

Rodzaj przedsiębiorstw	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012
Produkcyjne	23,01%	24,69%	21,67%
Handlowe	15,13%	16,34%	13,91%
Usługowe	20,31%	23,16%	21,39%
Rodzaj działalności	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012
Przemysł	23,40%	25,33%	21,62%
Budownictwo	23,31%	32,98%	26,88%
Handel	15,13%	16,34%	13,91%
Transport i gosp. mag.	27,84%	18,18%	24,66%
Informacja i komunikacja	12,97%	23,02%	16,13%

Źródło: opracowanie własne.

Ogólna ocena zmian w klasie przedsiębiorstw małych w latach II p. 2010 r. – II p. 2012 r. jest neutralna, z wyjątkiem działalności usługowej – występują okresowe wahania wartości stopnia zagrożenia, bez wyraźnych tendencji wzrostowych. Prognozowane zmiany stopnia zagrożenia upadłością stanowią kontynuację dotychczasowych przebiegów historycznych – wahania bez zarysowania intensywnej ścieżki wzrostu – z wyjątkiem oczekiwanego wzrostu zagrożenia w działalności usługowej (w I p. 2013 r. +0,51 p.p. r/r oraz w II p. 2013 r. +0,70 p.p. r/r), spowodowanego niekorzystnym wpływem sytuacji w budownictwie.

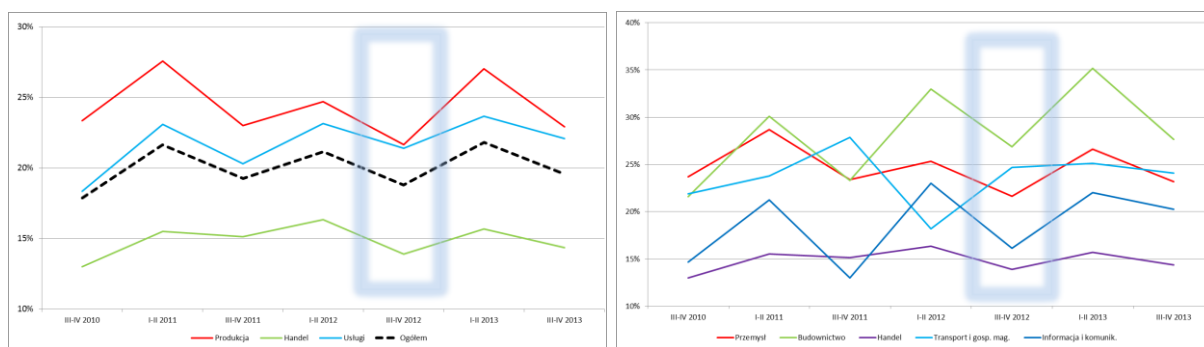
Rysunek 25. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa małe

Uwagi: strzałka prawa – zmiana okres/okres, strzałka lewa – zmiana r/r.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 26. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2010 r. – II p. 2013 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa małe (scenariusz neutralny)

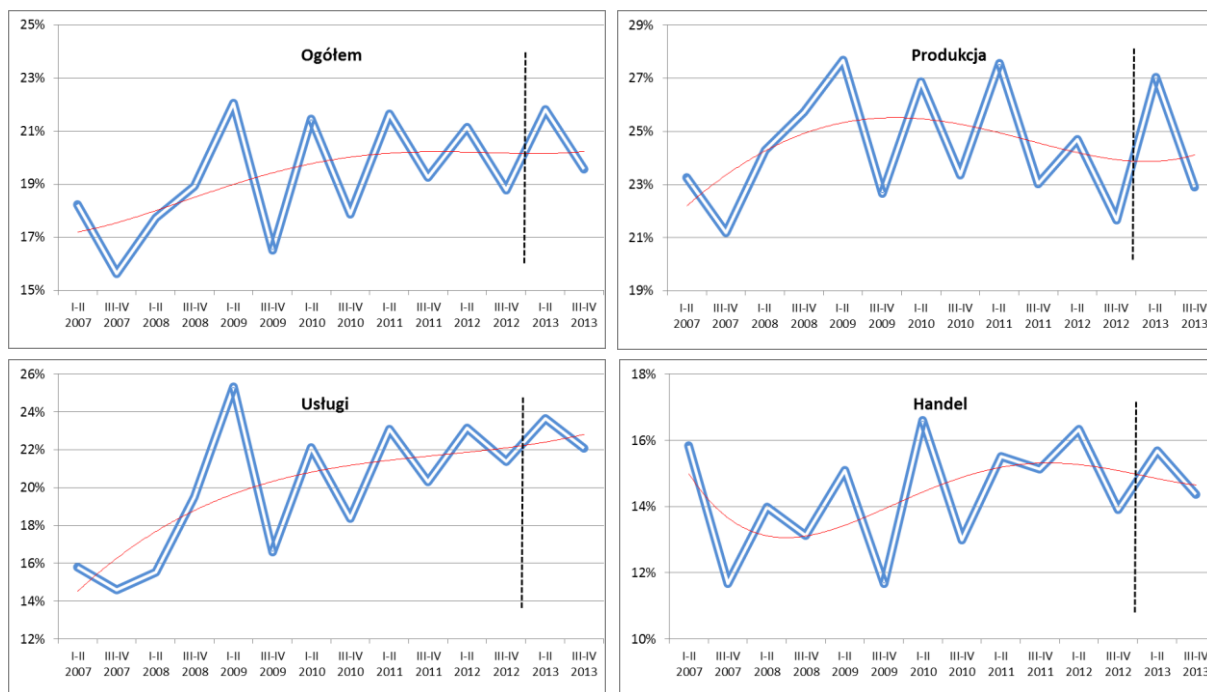

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

Szczegółowa analiza przebiegu krzywej opisanej wartościami stopnia zagrożenia upadłością wskazywała na słabnącą amplitudę wahań do I p. 2012 r. dla przedsiębiorstw małych ogółem – kolejna obserwacja (II p. 2012 r.) oraz prognozy (I p. i II p. 2013 r.) ujawnić mogą ponowne zwiększenie amplitudy wahań.

Rysunek 27. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według rodzajów działalności – przedsiębiorstwa małe (scenariusz neutralny)

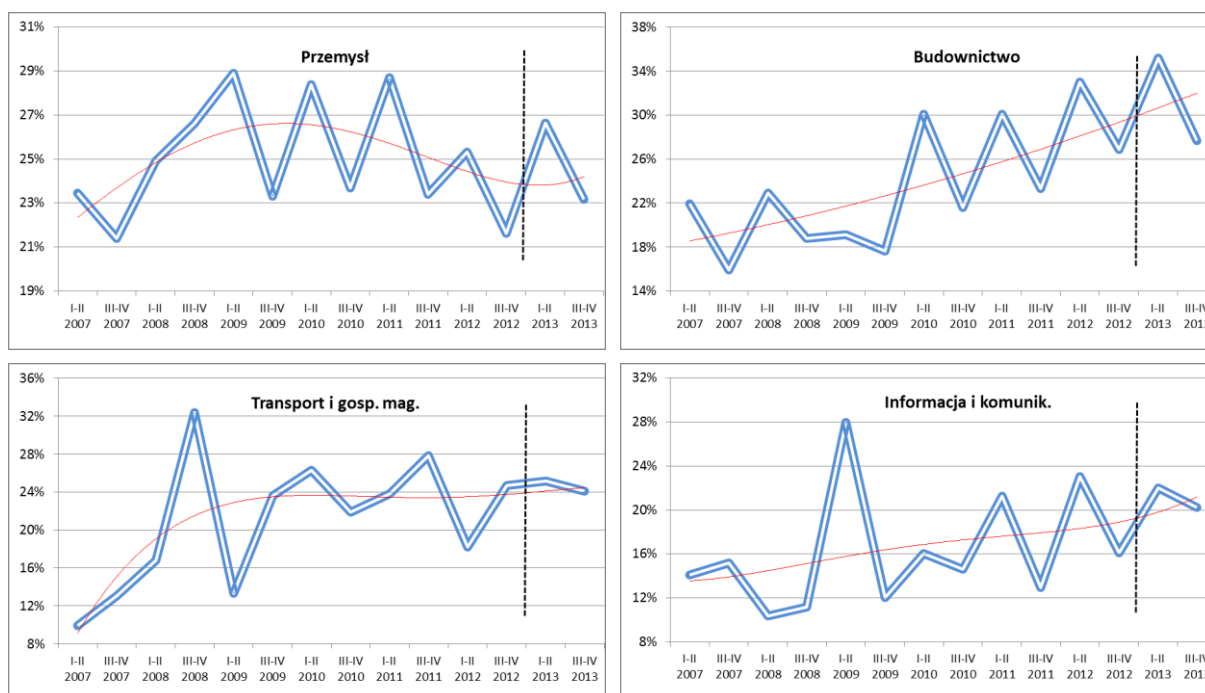

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

Słabnąca amplituda wahań jest charakterystyczna dla działalności usługowej, jednak z zarysowaną wyraźną tendencją wzrostu stopnia zagrożenia, przewidzianą także w scenariuszu neutralnym dla kolejnych dwóch półroczy. W produkcji poprawa sytuacji w I p. i II p. 2012 r. może nie zostać utrzymana, a oczekiwane wartości w analogicznym okresie 2013 r. mogą być znacząco wyższe (wzrost w ujęciu r/r). Z kolei w działalności handlowej ostatnia obserwacja i odnotowane niskie wartości zagrożenia w II p. 2012 r., wyznaczają prognozę opisaną niewielkim zmniejszeniem stopnia zagrożenia.

Rysunek 28. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa małe (scenariusz neutralny)

Uwagi: prezentacja wartości dla handlu została ujęta w opisie rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

W ramach wyróżnionych sekcji PKD (działów GN) sytuacja w II p. 2012 r. wskazuje na zróżnicowany kierunek zmian. W przemyśle odnotowano bardzo niski (bliski minimum z II p. 2007 r.) stopień zagrożenia upadłością, będący skutkiem trwającego 1,5 roku jego obniżania się. Przewidywany poziom dla I p. i II p. 2013 r. może być wyższy niż dla analogicznych okresów 2012 r., co wskazywałoby na przełamanie tendencji spadkowej. W przypadku budownictwa zarysowana jest wyraźna tendencja wzrostu (z okresowymi wahaniami I/II półrocze) stopnia zagrożenia upadłością od I p. 2010 r., która prognozowana jest także na 2013 r. W przypadku transportu i gospodarki magazynowej ostatni wzrost stopnia zagrożenia nie powinien wpłynąć radykalnie na jego dalszy wzrost, natomiast w informacji i komunikacji oczekiwane jest utrzymanie się obserwowanych od dłuższego okresu zmian o charakterze niekorzystnym – wzrost stopnia zagrożenia.

W sposób ostrożny należy podchodzić do oceny zmian w przedsiębiorstwach usługowych, bowiem posiadają one wysoki udział w liczbie pracujących (30,20%), natomiast rozwój sytuacji przewidywany jest jako niekorzystny – wzrost stopnia zagrożenia upadłością (tendencja w dłuższym okresie).

Tabela 7. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w II p. 2012 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa małe

Rodzaj przedsiębiorstw	Stopień zagrożenia	Pracujący (udział)	Pracujący (liczba)
Produkcyjne	21,67%	26,87%	210 600
Handlowe	13,91%	31,94%	250 268
Usługowe	21,39%	30,20%	236 691

Źródło: opracowanie własne.

W działalności handlowej (udział w liczbie pracujących 31,94%) stopień zagrożenia uległ obniżeniu w II p. 2012 r., a prognozy wskazują na możliwość przejścia dla scenariusza neutralnego w 2013 r. w okres nieznacznego obniżenia zagrożenia. Najbardziej niepokojącą jest możliwa niekorzystna zmiana sytuacji w działalności produkcyjnej (udział w liczbie pracujących 26,87%) i przejście w 2013 r. w okres wzrostu stopnia zagrożenia.

2.4.2. Przedsiębiorstwa średnie

Sytuacja przedsiębiorstw średnich opisana wynikami IV kw. 2012 r., tak ogółem, jak i poszczególnych ich rodzajów utrzymuje się w warstwie oceny niekorzystnej. Pomimo obniżenia stopnia zagrożenia upadłością w stosunku do III kw. 2012 r., w handlu i usługach nastąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku. W ujęciu r/r oraz IV kw./III kw. wzrost zagrożenia wystąpił w produkcji, co ostatecznie spowodowało pogorszenie sytuacji dla przedsiębiorstw ogółem aż o +2,26 p.p. r/r. Wysokie i wzrastające dotychczas prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością wskazuje na możliwe utrzymanie tendencji wzrostowej także w 2013 r., a w konsekwencji na możliwy wzrost liczby i odsetka wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw średnich. Biorąc pod uwagę wyniki szczegółowej analizy sytuacji w tej klasie przedsiębiorstw, podtrzymana zostaje prognoza ostrzegawcza dla przedsiębiorstw średnich.

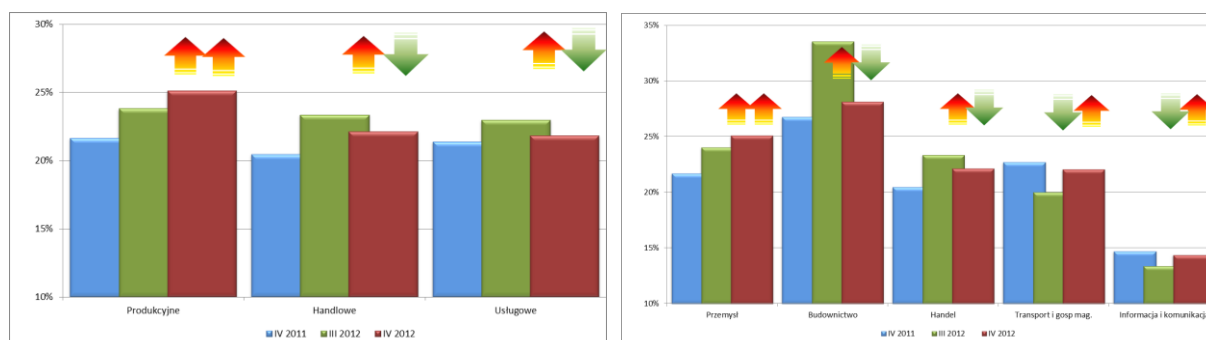
Tabela 8. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2011 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie

Rodzaj przedsiębiorstw	IV 2011	III 2012	IV 2012
Produkcyjne	21,65%	23,83%	25,13%
Handlowe	20,49%	23,38%	22,14%
Usługowe	21,42%	22,99%	21,84%
Rodzaj działalności	IV 2011	III 2012	IV 2012
Przemysł	21,71%	24,03%	25,09%
Budownictwo	26,77%	33,56%	28,13%
Handel	20,49%	23,38%	22,14%
Transport i gosp. mag.	22,70%	20,03%	22,08%
Informacja i komunikacja	14,73%	13,39%	14,40%

Źródło: opracowanie własne.

Wobec wystąpienia wzrostów stopnia zagrożenia względem analogicznego okresu ubiegłego roku, ogólna ocena zmian w klasie przedsiębiorstw średnich w okresie IV kw. 2010 r. – IV kw. 2012 r. jest negatywna. Występują okresowe wahania wartości stopnia zagrożenia, ale z wyraźną tendencją wzrostową w przekroju ogółem oraz według rodzajów działalności. Prognozowane zmiany stanowią kontynuację dotychczasowych przebiegów historycznych wartości stopnia zagrożenia upadłością (scenariusz neutralny), z oczekiwanym wzrostem zagrożenia ogółem oraz w działalności produkcyjnej, handlowej i usługowej (nowe wartości szczytowe dla ogółem 26,55%, produkcji 26,77% i usług 27,26% w I kw. 2013 r. oraz dla handlu 25,45% w II kw. 2013 r.).

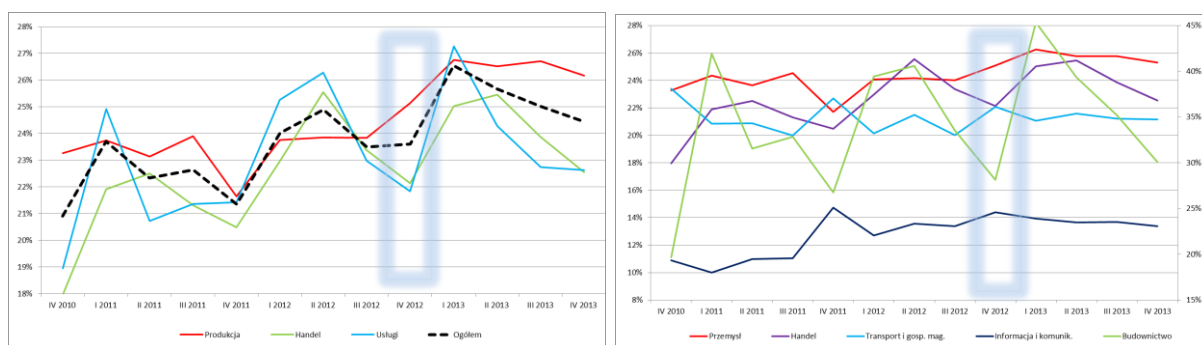
Rysunek 29. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2011 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie

Uwagi: strzałka prawa – zmiana okres/okres, strzałka lewa – zmiana r/r.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 30. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2010 r. – IV kw. 2013 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)

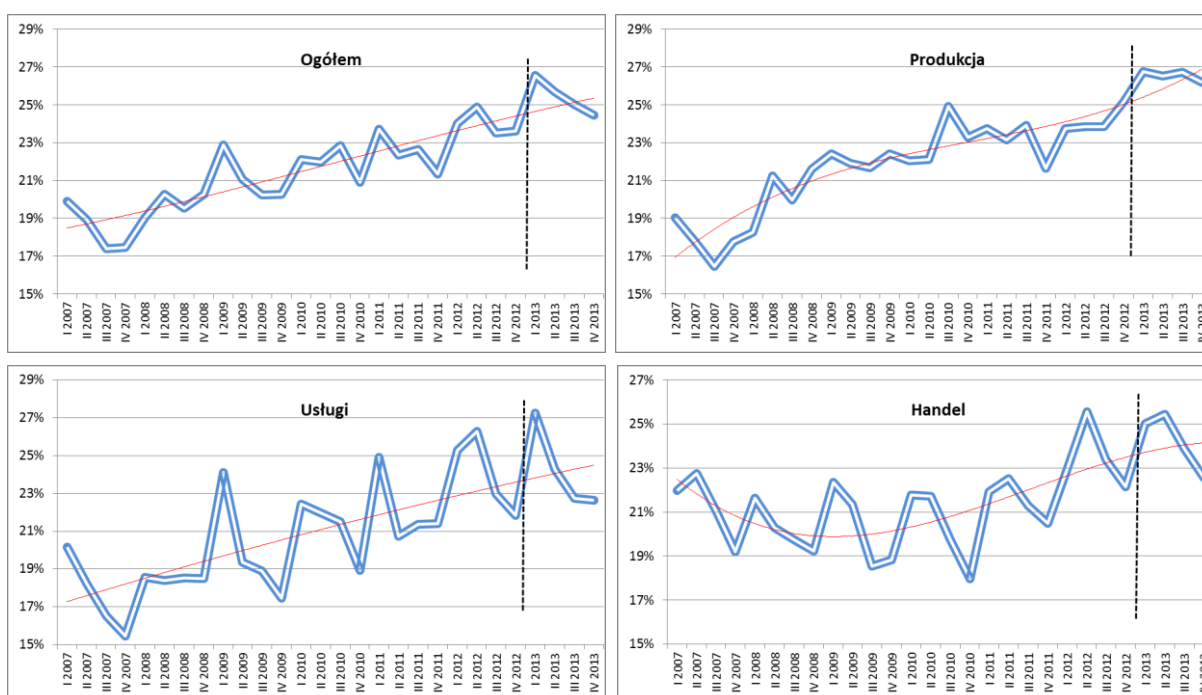

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności. Dla budownictwa wartości odniesione są na skali prawej.

Źródło: opracowanie własne.

Szczegółowa analiza przebiegu krzywej opisanej wartościami stopnia zagrożenia upadłością w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2013 r. wskazuje na utrzymywanie się znacznej amplitudy wahań dla przedsiębiorstw średnich handlowych oraz usługowych.

Rysunek 31. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2013 r. według rodzajów działalności – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)

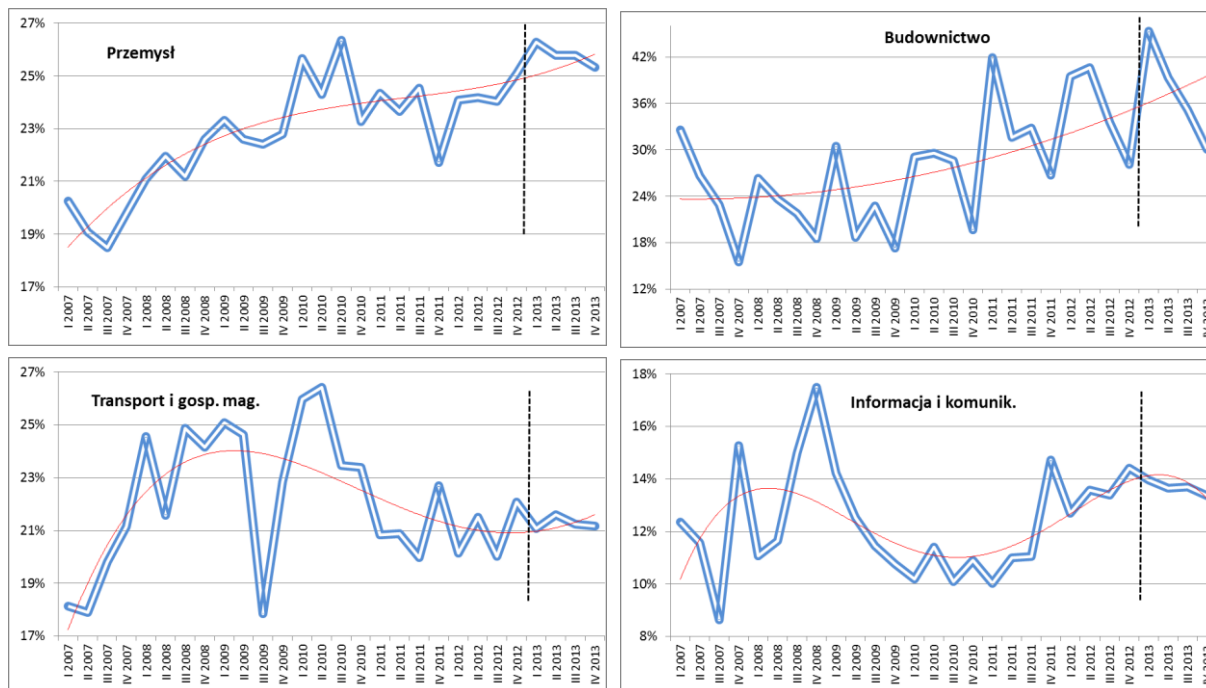

Źródło: opracowanie własne.

W działalności handlowej zarysowana jest tendencja wzrostowa od I kw. 2011 r. (poziom odniesienia 17,96% w IV kw. 2010 r. oraz 22,55% w IV kw. 2013 r.), jeszcze bardziej wyraźna w usługach i zapoczątkowana w I kw. 2010 r. (IV kw. 2009 r. 17,46% oraz IV kw. 2013 r.

22,63%). W działalności produkcyjnej, pomimo względnie stabilnych warunków w 2011 r. (istotna poprawa wystąpiła w IV kw. 2011 r.), prognozowane zmiany zacierają także ku wzrostowi stopnia zagrożenia i ustanowienia nowego maksimum (I kw. 2013 r.).

Rysunek 32. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)

Uwagi: prezentacja wartości dla handlu została ujęta w opisie rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

W ramach wyróżnionych sekcji PKD (działów GN) sytuacja w IV kw. 2012 r. wskazuje na dominujące co do charakteru zmiany niekorzystne. W przemyśle odnotowano wzrost zagrożenia w stosunku do okresu poprzedniego (+1,06 p.p.), natomiast znacząco większy r/r (+3,38 p.p.). Przewidywany zatem w scenariuszu neutralnym poziom dla IV kw. 2013 r. może być wyższy niż dla IV kw. 2012 r. (+0,23 p.p.), a wartość dla I kw. 2013 r. zbliży się do historycznego maksimum (III kw. 2010 r.). W przypadku budownictwa zarysowana jest wyraźna tendencja wzrostu (z okresowymi silnymi wahaniami – gorsze wyniki w I kw. i II kw. każdego roku) stopnia zagrożenia upadłością od IV kw. 2010 r. (poziom odniesienia 19,64%), która prognozowana jest także na 2013 r. (nowe maksimum w I kw. 2013 r. 45,35%). W transporcie i gospodarce magazynowej obniżenie silnych wahań stopnia zagrożenia widoczne od I kw. 2011 r., jest podstawą do oczekiwania także umiarkowanych zmian w 2013 r., z pewnym wzrostem zagrożenia w ujęciu r/r w okresie I–III kw. 2013 r. W informacji i komunikacji sytuacja także wskazuje na możliwą stabilizację, przy wejściu stopnia zagrożenia na wyższy poziom wyznaczony niekorzystnymi wynikami IV kw. 2011 r. oraz całego 2012 r. (najniższe wartości stopnia zagrożenia wśród wszystkich analizowanych sekcji PKD).

Ze względu na mające miejsce obecnie – oraz oczekiwane w scenariuszu neutralnym – niekorzystne zmiany, w sposób ostrożny należy podchodzić do oceny zmian stopnia zagrożenia upadłością w przedsiębiorstwach średnich wszystkich ich rodzajów.

Największą wagę w opisanu sytuacji wywołanej zmianami stopnia zagrożenia upadłością, mają wielkości charakteryzujące działalność produkcyjną, która dominuje pod względem udziału w liczbie pracujących (48,41%, 710.537 pracujących).

Tabela 9. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie

Rodzaj przedsiębiorstw	Stopień zagrożenia	Pracujący (udział)	Pracujący (liczba)
Produkcyjne	25,13%	48,41%	710 537
Handlowe	22,14%	18,93%	277 839
Usługowe	21,84%	26,09%	382 964

Źródło: opracowanie własne.

W działalności handlowej (udział w liczbie pracujących 18,93%) stopień zagrożenia wzrasta istotnie od I kw. 2011 r. i jest obecnie nieco wyższy (także dalsza tendencja wzrostowa) niż wartości charakteryzujące przedsiębiorstwa usługowe (udział w liczbie pracujących 26,50%). Ten z kolei rodzaj działalności cechuje istotny wzrost stopnia zagrożenia trwający od I kw. 2010 r., a prognozy w scenariuszu neutralnym są także negatywne, co przynosi ogólny obraz wzrostu niepewności i możliwych napięć w obszarze zatrudnienia jako możliwy rezultat pogorszenia się kondycji w klasie przedsiębiorstw średnich opisanych nadal wzrostem stopnia zagrożenia upadłością.

2.4.3. Przedsiębiorstwa duże

Charakteryzując sytuację w przedsiębiorstwach dużych poprzez pryzmat wyników uzyskanych w IV kw. oraz całym 2012 r. należy przyjąć, że jest ona niekorzystna, z możliwością pogorszenia – oznacza to konieczność sformułowania prognozy ostrzegawczej dla tej klasy przedsiębiorstw.

Możliwe dalsze pogorszenie sytuacji związane jest z niekorzystnymi wynikami gospodarki w III kw. i IV kw. 2012 r., przez co może nie być możliwe obronienie scenariusza neutralnego, skutkujące wejściem na ścieżkę bardziej intensywnego wzrostu stopnia zagrożenia upadłością. Wzrastające i obecnie wysokie prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością ustalone w IV kw. 2012 r. (nowe maksimum 23,69%, wobec 23,56% w IV kw. 2008 r.) wskazuje w konsekwencji na możliwy wzrost liczby i odsetka wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw dużych w perspektywie rocznej.

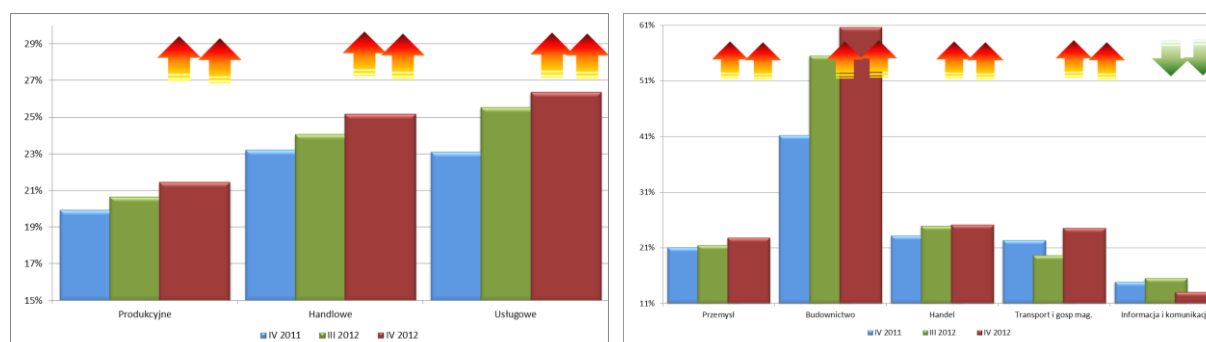
Tabela 10. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2011 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże

Rodzaj przedsiębiorstw	IV 2011	III 2012	IV 2012
Produkcyjne	19,96%	20,67%	21,46%
Handlowe	23,21%	24,06%	25,19%
Usługowe	23,11%	25,53%	26,38%
Rodzaj działalności	IV 2011	III 2012	IV 2012
Przemysł	21,09%	21,47%	22,84%
Budownictwo	41,22%	55,48%	60,59%
Handel	23,21%	25,00%	25,19%
Transport i gosp. mag.	22,43%	19,69%	24,57%
Informacja i komunikacja	14,92%	15,59%	13,10%

Źródło: opracowanie własne.

We wszystkich rodzajach działalności w przedsiębiorstwach dużych nastąpiło pogorszenie sytuacji w ujęciu r/r (produkcja +1,50 p.p., handel +1,98 p.p., usługi +3,27 p.p.) oraz w stosunku do poprzedniego kwartału. Dla przedsiębiorstw usługowych ustanowione zostało w IV kw. 2012 r. nowe maksimum (26,38%), natomiast dla handlu przypadło ono na I kw. 2012 r. (27,46%). W działalności produkcyjnej stopień zagrożenia wzrasta od II kw. 2011 r., osiągając wielkość 21,46%.

Rysunek 33. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2011 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże

Uwagi: strzałka prawa – zmiana okres/okres, strzałka lewa – zmiana r/r.

Źródło: opracowanie własne.

W produkcji zatrzymana została w II kw. 2011 r. tendencja spadkowa trwająca od I kw. 2009 r., w handlu występuje powolny, ciągły wzrost stopnia zagrożenia od 2007 r., natomiast w działalności usługowej jest on silniejszy i szczególnie przybrał na intensywności od III kw. 2010 r. Prognozowane zmiany, stanowiąc kontynuację dotychczasowych przebiegów histo-

rycznych, wskazują oczekiwany wzrost zagrożenia właściwy dla scenariusza neutralnego. Poziom ten jest najwyższy w działalności usługowej, a w niej najtrudniejsza sytuacja występuje w budownictwie – ciągły i znaczny wzrost z poziomu 22,56% w IV kw. 2009 r. do 64,35% w IV kw. 2013 r.

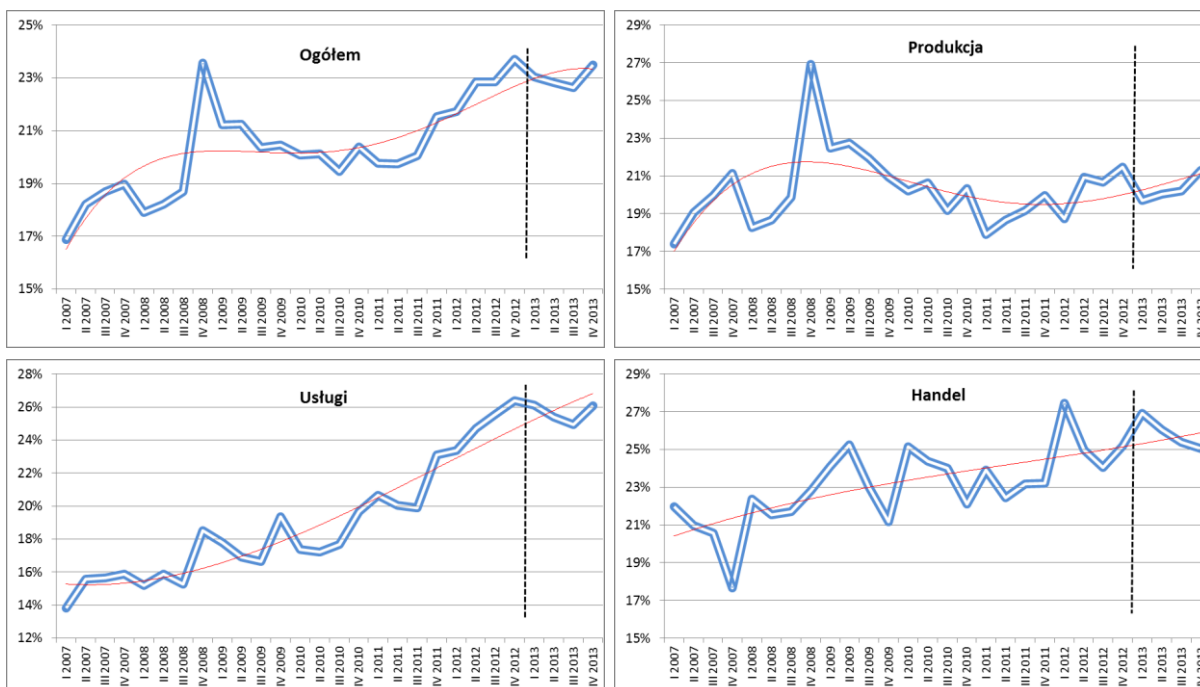
Rysunek 34. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2010 r. – IV kw. 2013 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny)

Uwagi: dla budownictwa wartości odniesione są na skali prawej.

Źródło: opracowanie własne.

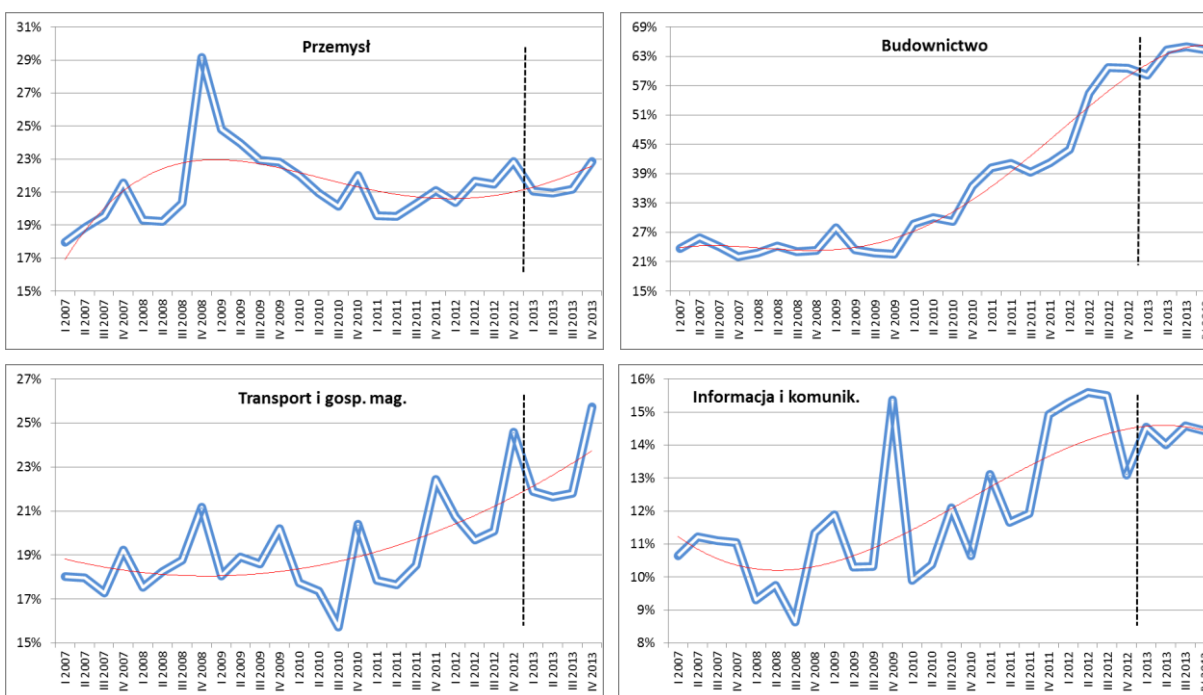
Rysunek 35. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2013 r. według rodzajów działalności – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny)

Źródło: opracowanie własne.

W ramach wyróżnionych sekcji PKD (działów GN) sytuacja w IV kw. 2012 r. wskazuje na w większości niekorzystny kierunek zmian. W przemyśle odnotowano wzrost zagrożenia w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego (+1,75 p.p.). Przewidywany w scenariuszu neutralnym poziom dla IV kw. 2013 r. może być zbliżony do IV kw. 2012 r. W przypadku budownictwa zarysowana jest wyraźna tendencja wzrostu stopnia zagrożenia upadłością od I kw. 2010 r. do IV kw. 2013 r. (wysoki wzrost +41,79 p.p.), która nie jest już korzystnie korygowana dotychczas lepszymi rezultatami w III kw. oraz IV kw. każdego roku. W przypadku transportu i gospodarki magazynowej występują silne wahania stopnia zagrożenia widoczne od III kw. 2010 r. oraz zarysowana jest tendencja wzrostowa z wartości 15,74% do 25,72% w IV kw. 2013 r. (nowe maksimum, poprzednie w IV kw. 2012 r.). W informacji i komunikacji sytuacja także wskazuje na wzrost zagrożenia od II kw. 2010 r. (podstawa odniesienia 9,90%), z możliwą jego kontynuacją w 2013 r. (IV kw. 14,43%). Sekcję tę charakteryzują jednak najniższe wartości wśród wszystkich analizowanych sekcji PKD (działów GN).

Rysunek 36. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny)

Uwagi: prezentacja wartości dla handlu została ujęta w opisie rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę poziom i zmiany stopnia zagrożenia upadłością oraz udział w liczbie pracujących ogółem, najmniej niebezpieczna sytuacja występuje w działalności produkcyjnej (liczba pracujących 1.264.247 osób, tj. 47,59%). Ma ona także największy wpływ na ocenę zagrożenia w całym analizowanym sektorze przedsiębiorstw.

Tabela 11. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże

Rodzaj przedsiębiorstw	Stopień zagrożenia		Pracujący (udział)		Pracujący (liczba)	
Produkcyjne	21,46%		47,59%		1 264 247	
Handlowe	25,19%		16,51%		438 635	
Usługowe	26,38%		30,39%		807 234	

Źródło: opracowanie własne.

W działalności usługowej, a w tym w budownictwie, występują największe napięcia wynikające ze wzrastającego stopnia zagrożenia upadłością oraz wysokiego udziału tego rodzaju działalności w liczbie pracujących ogółem (30,39%). Wzrost zagrożenia w budownictwie trwający od I kw. 2010 r., przy uwzględnieniu prognozy w scenariuszu neutralnym, jest zatem wysoce niepokojący. W działalności handlowej (udział w liczbie pracujących 16,10%) stopień zagrożenia wzrasta systematycznie od 2007 r. i obecnie jest niższy od wartości charakteryzujących przedsiębiorstwa usługowe – możliwe jednak odwrócenie sytuacji w 2013 r.

Należy podkreślić, że zakres i sposób możliwego wnioskowania musi uwzględniać istotę i cel skonstruowania określonej metody, w tym przypadku – działania modeli predykcji upadłości. Ponadto, na wnioskowanie wpływa zdefiniowany sposób cyklicznego, kwartalnego/półrocznego badania kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw. Prezentowane wartości wskazują – ustalone na warunkach bieżącego okresu badawczego (zgodnego z okresem danego raportu) i stanu kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw – wartości stopnia zagrożenia upadłością jako prawdopodobieństwo zaistnienia tego zdarzenia w rocznej perspektywie.

Ponieważ roczna prognoza stopnia zagrożenia upadłością (poprzez prognozowanie wartości zmiennych modeli predykcji upadłości) wyznacza prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością w kolejnym rocznym horyzoncie czasu (wydłużenie tym samym perspektywy do dwóch lat), stąd przy wzroście turbulentności zmian ich sytuacji oraz uwzględniając cel projektowy i właściwości Systemu Wczesnego Ostrzegania w ramach ISR (ocena krótkoterminowa, roczna, prognoza ostrzegawcza), prognozy te należy uznać wyłącznie jako wskazujące ogólnie możliwy kierunek dalszych zmian stopnia zagrożenia upadłością.

2.5. ANALIZA ZMIAN STANU ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG DZIAŁÓW PKD

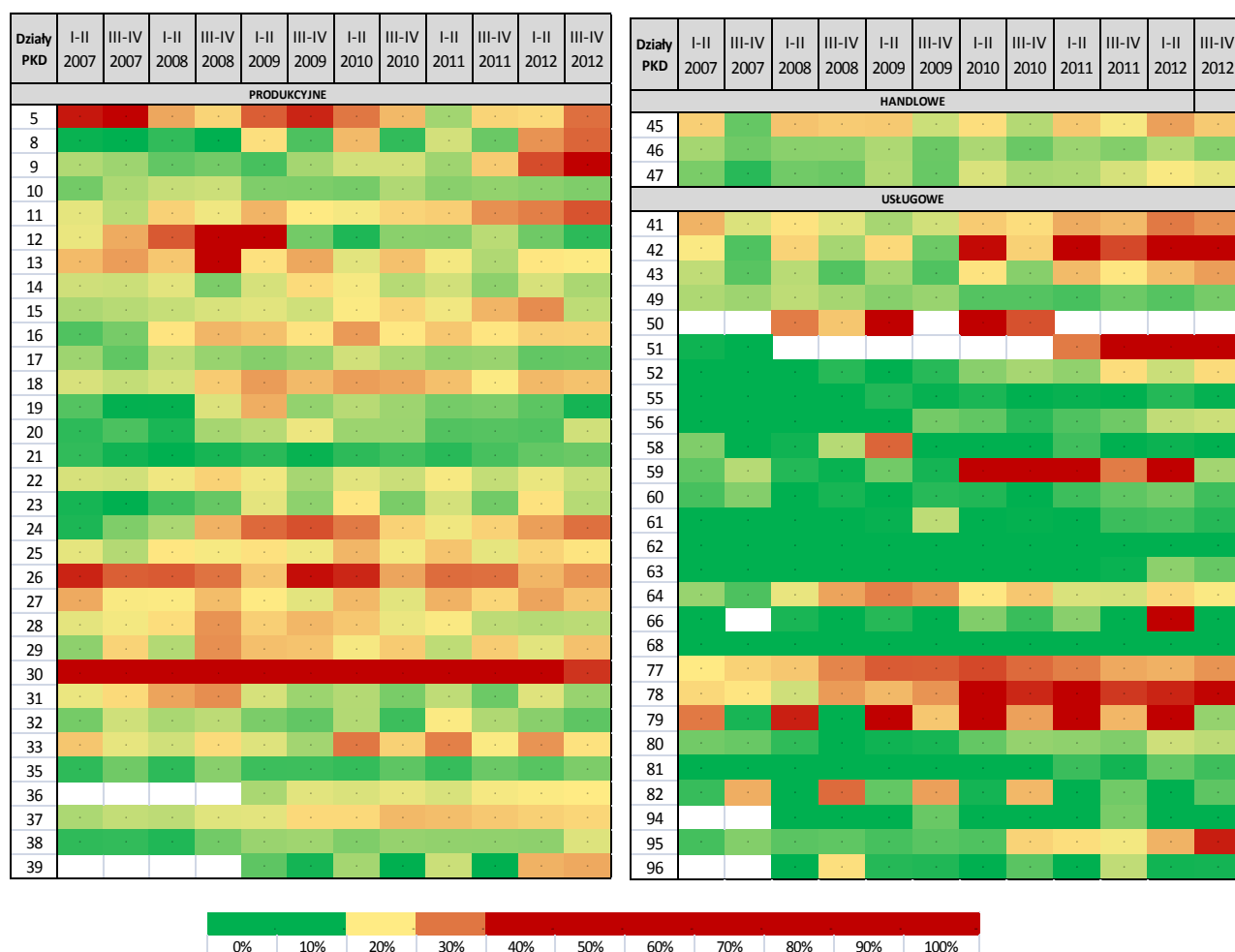
Analiza zmian stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością w ujęciu działów PKD została wzbogacona o liczbę i strukturę pracujących, klasy wielkości oraz rodzaj prowadzonej działalności przedsiębiorstw, co pozwala na dostrzeżenie skutków ewentualnych upadłości i ich wpływ na rynek pracy danego rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej. Dodatkowo wprowadzono analizę zmian stopnia zagrożenia upadłością w całym analizowanym okresie (I p. 2007 – I p. 2012) w podziale na działy prowadzonej działalności gospodarczej, które przedstawione zostały w postaci graficznej, ilustrującej stopień zagrożenia w postaci mapy kolorów. Ze względu na charakter pozyskiwania informacji przez GUS, analiza zmian stanu zagrożenia upa-

dłością całej zbiorowości i małych przedsiębiorstw przeprowadzona została dla okresów półrocznych, natomiast dla średnich i dużych przedsiębiorstw – dla okresów kwartalnych.

Analiza zmian stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie od I p. 2007 do II p. 2012 r. wskazuje na następujące wnioski:

- wysoki stopień zagrożenia w całym okresie odnotowano tylko w 1 dziale PKD i dotyczyło to produkcji,
- ostrzegawczy stopień zagrożenia upadłością w całym analizowanym okresie odnotowano w 33 działach, z czego w 22 w handlu i 11 w usługach,
- niski stopień zagrożenia upadłością odnotowano w 28 działach PKD, z czego w 11 w produkcji, w 16 w usługach i w 1 w handlu,
- stopień zagrożenia upadłością na wysokim poziomie w całym analizowanym okresie odnotowano w produkcji pozostałego sprzętu transportowego (30),
- w produkcji odnotowano wyższe poziomy stopnia zagrożenia upadłością niż w handlu i usługach,
- w handlu stopień zagrożenia upadłością kształtował się na poziomie ostrzegawczym,
- w usługach wysokie poziomy zaobserwowano w transporcie wodnym (50), transporcie lotniczym (51), robotach związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (42), natomiast ostrzegawcze poziomy odnotowano w robotach budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków (41) i w robotach budowlanych specjalistycznych (43),
- najniższy poziom stopnia zagrożenia upadłością wystąpił w całym okresie w działalności związanej z obsługą nieruchomości (68) oraz działalności związanej z oprogramowaniem i doradztwem (62),
- wzrost stopnia zagrożenia upadłością w 2012 r.,
- szczególną uwagę należy zwrócić na: wydobywanie węgla kamiennego i brunatnego (05), produkcję komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (26), produkcję pozostałego sprzętu komputerowego (30), roboty związane z budową obiektów inżynierii (42), transport wodny (50), transport lotniczy (51), działalność związaną z produkcją filmów (59), wynajem i dzierżawę (77), działalność związaną z zatrudnieniem (78) i działalność organizatorów turystyki (79).

Tabela 12 . Mapa ciepła – różnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r.

Źródło: obliczenia własne.

W ramach rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej przedsiębiorstw (grup przedsiębiorstw) podstawowe wnioski obejmują:

1. dla przedsiębiorstw produkcyjnych:

- wartość miary stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2012 r. kształtowała się na poziomie wysokim w 2 działach, na poziomie ostrzegawczym w 22 działach, a na niskim w 8 działach,
- w 15 działach PKD odnotowano wzrost zagrożenia upadłością,
- w 17 działach PKD odnotowano zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością,
- w podmiotach o wysokim stopniu zagrożenia upadłością, w II p. 2012 r. zarejestrowano 48.897 osób pracujących, w podmiotach o poziomie ostrzegawczym liczba pracujących kształtowała się na poziomie 1.461.968,
- wysoki poziom zagrożenia upadłością odnotowano w podmiotach zajmujących się działalnością usługową wspomagającą górnictwo i wydobywanie (wzrost z 38,59% do

45,46%) i produkcją pozostałego sprzętu transportowego (zmniejszenie z 52,82% do 40,58%),

- szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa zajmujące się: działalnością usługową wspomagającą górnictwo i wydobywanie, produkcją pozostałego sprzętu transportowego, produkcją napojów, produkcją urządzeń elektrycznych, produkcją metalowych wyrobów gotowych, wydobywaniem węgla kamiennego i brunatnego, produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcją wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, produkcją mebli, produkcją artykułów spożywczych, wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, produkcją pojazdów, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli oraz produkcją maszyn i urządzeń – ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących ogółem (1.330.103 osoby, co stanowi 28,99% pracujących ogółem).

2. dla przedsiębiorstw handlowych:

- stopień zagrożenia upadłością w 2 działach PKD kształtował się na ostrzegawczym poziomie, a w 1 na poziomie niskim,
- we wszystkich trzech działach odnotowano zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością,
- najwyższą wartość zagrożenia upadłością w II p. 2012 r. zaobserwowano wśród podmiotów zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi; naprawą pojazdów samochodowych (31,42% i 27,87%),
- ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących, w przedsiębiorstwach zajmujących się działalnością handlową (966.742 osoby, co stanowi 19,64% udziału w ogólnej liczbie pracujących), należy zwrócić szczególną uwagę w kolejnych okresach analizy na te działy PKD.

3. dla przedsiębiorstw usługowych:

- w 4 działach PKD odnotowano wysoki poziom zagrożenia upadłością, w 8 działach poziom ostrzegawczy, a w 14 poziom niski,
- w 12 działach nastąpiło zwiększenie wartości stopnia zagrożenia w porównaniu do I p. 2012 r.,
- w przedsiębiorstwach o wysokim stopniu zagrożenia upadłością zarejestrowanych było 208.655 osób pracujących, co stanowi 4,24% pracujących ogółem, a w przedsiębiorstwach o ostrzegawczym stopniu pracowało 511.555 osób, co stanowiło 10,39%,
- najwyższy poziom zagrożenia zaobserwowano w przedsiębiorstwach zajmujących się: transportem lotniczym (zmniejszenie z 66,70% do 57,62%), robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (zmniejszenie z 66,49% do 49,01%), działalnością związaną z zatrudnieniem (wzrost z 42,02% do 44,73%), naprawą i konserwacją komputerów i artykułów użytku domowego (wzrost z 29,82% do 42,60%),
- ze względu na wysoki udział pracujących ogółem należy zwrócić uwagę na przedsiębiorstwa zajmujące się: transportem lądowym i rurociągowym, magazynowaniem

i działalnością usługową wspomagającą transport, działalnością detektywistyczną i ochroniarską, robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, robotami budowlanymi specjalistycznymi oraz robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków.

Tabela 13. Zróznicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w Polsce w ujęciu działów PKD w okresie I p. 2012 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności

Działy PKD	I-II 2012	III-IV 2012	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA PRODUKCYJNE				
09 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	38,59%	45,46%	9491	0,19%
30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	52,82%	40,58%	39406	0,80%
11 PRODUKCJA NAPOJÓW	34,27%	37,99%	22955	0,47%
08 POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	32,51%	36,46%	17098	0,35%
05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)	26,45%	35,55%	121388	2,47%
24 PRODUKCJA METALI	31,52%	35,52%	56838	1,15%
26 PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	29,58%	32,56%	49971	1,02%
39 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI	29,93%	30,65%	703	0,01%
29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI	23,56%	28,63%	151300	3,07%
18 POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	29,26%	28,52%	25199	0,51%
27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH	31,05%	28,26%	87682	1,78%
16 PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO	27,40%	27,30%	63750	1,30%
37 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	27,32%	26,82%	30273	0,62%
33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	32,41%	25,84%	66638	1,35%
25 PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ	27,07%	25,66%	192907	3,92%
36 POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY	24,82%	25,00%	30787	0,63%
13 PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNÝCH	25,47%	24,91%	32808	0,67%
38 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW: ODZYSK SUROWCÓW	19,26%	23,29%	43975	0,89%
20 PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	16,12%	22,62%	67022	1,36%
22 PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	23,95%	22,15%	139360	2,83%
15 PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONÝCH	33,14%	21,73%	13710	0,28%
28 PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDEJ NIESKLASYFIKOWANA	21,28%	21,58%	107273	2,18%
23 PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁÝCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH	25,81%	21,30%	96737	1,97%
14 PRODUKCJA ODZIEŻY	22,99%	20,72%	43594	0,89%
31 PRODUKCJA MEBLI	23,38%	19,77%	104841	2,13%
10 PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	19,08%	18,51%	301570	6,13%
35 WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	16,47%	18,39%	139612	2,84%
21 PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁÝCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH	17,10%	17,47%	20884	0,42%
17 PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	17,03%	17,18%	44568	0,91%
32 POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	19,03%	16,82%	25292	0,51%
12 PRODUKCJA WYROBÓW TYTONIOWYCH	17,68%	14,29%	5577	0,11%
19 WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE KOKSU I PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ	16,73%	13,08%	12968	0,26%

Działy PKD	I-II 2012	III-IV 2012	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWE				
45 HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	31,42%	27,87%	70568	1,43%
47 HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	24,74%	23,81%	522209	10,61%
46 HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	21,09%	18,86%	373965	7,60%
PRZEDSIĘBIORSTWA USŁUGOWE				
51 TRANSPORT LOTNICZY	66,70%	57,62%	4298	0,09%
42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	66,49%	49,01%	120637	2,45%
78 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM	42,02%	44,73%	78671	1,60%
95 NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO	29,82%	42,60%	5049	0,10%
41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSZENIEM BUDYNKÓW	34,77%	32,61%	124405	2,53%
77 WYNAJEM I DZIERŻAWA	29,94%	32,46%	9570	0,19%
43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	29,00%	31,62%	88677	1,80%
52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT	22,33%	26,37%	102795	2,09%
64 FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH	26,66%	24,78%	37045	0,75%
56 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM	21,86%	22,43%	42399	0,86%
80 DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA	22,51%	21,66%	102728	2,09%
59 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH, NAGRAŃ DŹWIĘKOWYCH I MUZYCZNYCH	84,22%	20,34%	3936	0,08%
79 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZATORÓW TURYSTYKI, POŚREDNIKÓW I AGENTÓW TURYSTYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE	57,24%	19,62%	5138	0,10%
49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY	16,35%	18,05%	221959	4,51%
63 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI	19,23%	17,24%	18691	0,38%
82 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI	12,01%	16,80%	28892	0,59%
81 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI	17,13%	15,20%	52937	1,08%
60 NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH	17,81%	15,19%	14360	0,29%
61 TELEKOMUNIKACJA	15,40%	13,91%	42218	0,86%
96 POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	12,92%	13,06%	8836	0,18%
55 ZAKWATEROWANIE	13,84%	12,29%	30828	0,63%
62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA	9,18%	10,65%	54834	1,11%
66 DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE	53,83%	10,00%	22860	0,46%
94 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI CZŁONKOWSKICH	6,62%	9,72%	87	0,00%
58 DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	12,63%	8,77%	27556	0,56%
68 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	5,89%	6,32%	90070	1,83%

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie wyników analizy sytuacji przedsiębiorstw w I p. 2012 r. i II p. 2012 r. w ramach działów PKD szczególną uwagę należy zwrócić na podmioty, w których wystąpił wysoki lub ostrzegawczy stopień zagrożenia upadłością w dwóch analizowanych półroczach oraz te działy PKD, w których występuje wysoka koncentracja liczby pracujących. Są to:

- produkcja pozostałego sprzętu transportowego,
- działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie,
- transport lotniczy,
- działalność związana z zatrudnieniem,
- produkcja napojów,
- wydobywanie węgla kamiennego i brunatnego,
- produkcja urządzeń elektrycznych,
- produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych,
- produkcja metalowych wyrobów gotowych,
- pobór i uzdatnianie wody,
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych,
- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych,
- produkcja mebli,
- produkcja artykułów spożywczych,
- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami,
- handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych,
- transport lądowy i rurociągowy,
- magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport,
- działalność usługowa związana z zatrudnieniem,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- roboty budowlane specjalistyczne,
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków,
- działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych.

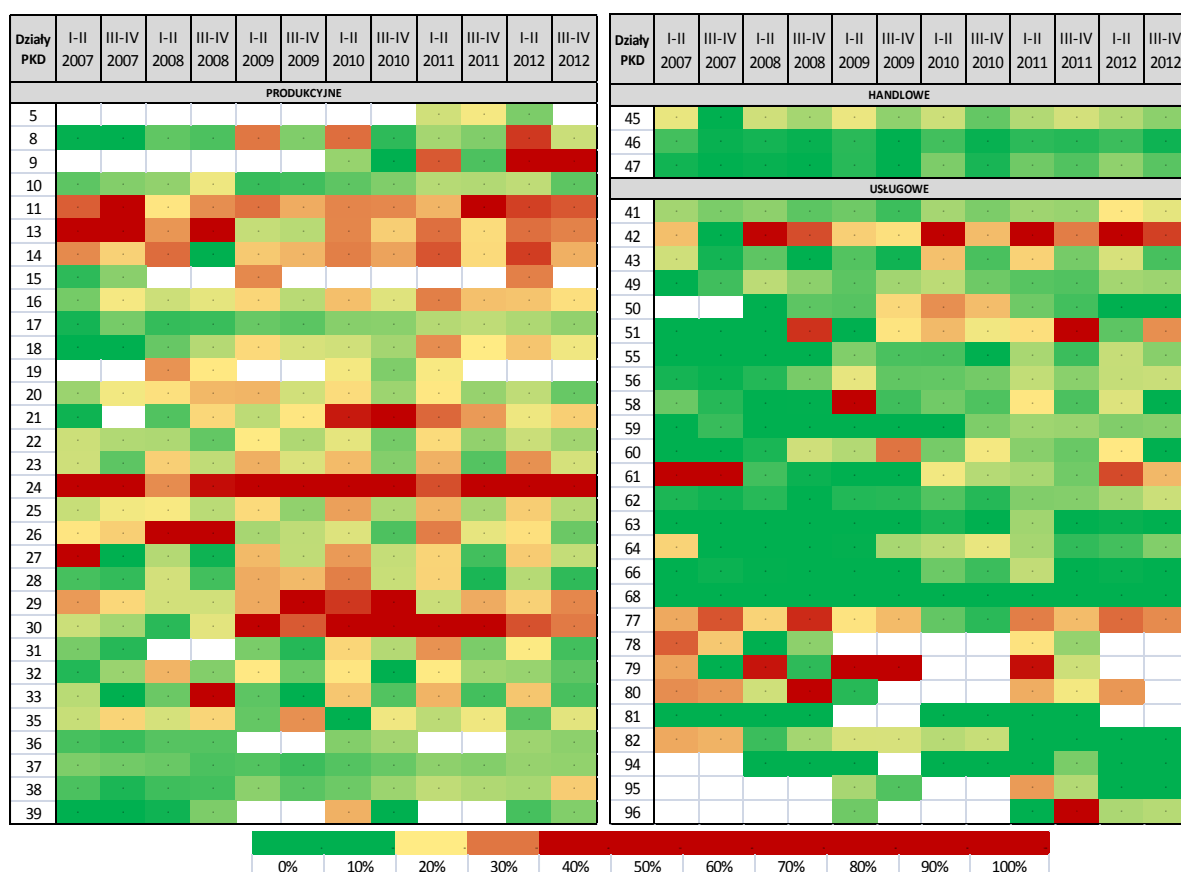
W 27 działach PKD w II p. 2012 r. odnotowano wzrost wartości miary stopnia zagrożenia upadłością, w tym w 6 do wysokiego poziomu zagrożenia. Wysoki poziom zagrożenia odnotowano w 6 działach PKD.

Analiza zmian stopnia zagrożenia upadłością **w małych przedsiębiorstwach** w okresie od I p. 2007 do II p. 2012 r. wskazuje na następujące wnioski:

- zaobserwowano średnią wartość SZU na poziomie wysokim w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją metali (24) oraz produkcją pozostałego sprzętu transportowego (30),
- średni ostrzegawczy stopień zagrożenia upadłością w całym analizowanym okresie wystąpił w 35 działach, z czego w 24 w produkcji, 10 w usługach i 1 w handlu,

- niski stopień zagrożenia upadłością odnotowano w okresie od I p. 2007 do II p. 2012 r. w 7 działach PKD, z czego w 1 w produkcji, w 2 w usługach i w 4 w usługach,
- w produkcji odnotowano wyższe poziomy stopnia zagrożenia upadłością niż w handlu i usługach,
- w handlu i usługach stopień zagrożenia upadłością kształtował się na poziomie niskim,
- najniższy poziom stopnia zagrożenia upadłością w całym okresie wystąpił w działalności usługowej związanej z utrzymaniem porządku w budynkach (81) oraz działalności usługowej w zakresie informacji (63),
- wzrost stopnia zagrożenia upadłością od 2009 r.,
- szczególną uwagę należy zwrócić na produkcję napojów (11), produkcję wyrobów tekstylnych (13), produkcję metali (24), produkcję pozostałego sprzętu transportowego (30), roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (42), wynajem i dzierżawę (77), działalność organizatorów turystyki (79), działalność detektywistyczną i ochroniarską (80).

Tabela 14. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością małych przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r.

Źródło: obliczenia własne.

Analizując stopień zagrożenia upadłością przedsiębiorstw z uwzględnieniem **klas ich wielkości**, w pierwszej kolejności analizie poddano **małe przedsiębiorstwa**. Wynikiem analizy są następujące wnioski:

1. dla przedsiębiorstw produkcyjnych:

- a. wartość miary stopnia zagrożenia upadłością kształtowała się na poziomie wysokim w 1 dziale PKD, na poziomie ostrzegawczym w 10 działach, a na poziomie niskim – w 10,
- b. w 5 działach zaobserwowano wzrost wartości miary stopnia zagrożenia, a w 16 nastąpiło zmniejszenie w II p. 2012 r.,
- c. w przedsiębiorstwach o wysokim stopniu zagrożenia odnotowano liczbę pracujących w wysokości 3.058, co stanowi jedynie 0,39% liczby pracujących w małych przedsiębiorstwach ogółem, natomiast w przedsiębiorstwach o ostrzegawczym poziomie zagrożenia liczba pracujących wynosiła 90.132, co stanowi 11,50% liczby pracujących w małych przedsiębiorstwach ogółem,
- d. wysoki poziom zagrożenia upadłością odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją metali (zmniejszenie z 83,15% do 80,08%),
- e. szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa zajmujące się: produkcją artykułów spożywczych, produkcją wyrobów z drewna oraz korka, produkcją metalowych wyrobów gotowych, produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcją maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowanych, naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń, ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących ogółem (114.735, co stanowi 14,64% w liczbie pracujących ogółem w małych przedsiębiorstwach).

2. dla przedsiębiorstw handlowych:

- a. nie zaobserwowano działów PKD o wartości miary stopnia zagrożenia upadłością na poziomie wysokim i ostrzegawczym,
- b. w 3 działach zaobserwowano zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością,
- c. szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa zajmujące się handlem hurtowym, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących (135.511, co stanowi 17,27%).

3. dla przedsiębiorstw usługowych:

- a. nie zaobserwowano działu PKD, w którym poziom zagrożenia upadłością kształtował się na wysokim poziomie, w 9 działach – na poziomie ostrzegawczym, a w 13 – na poziomie niskim,
- b. w 11 działach PKD odnotowano wzrost stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2012 r., a w 11 – odnotowano zmniejszenie wartości miary,
- c. najwyższy wzrost stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2012 r. odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (wzrost o 16,12%),

- d. liczba pracujących w przedsiębiorstwach o ostrzegawczym stopniu zagrożenia upadłością kształtowała się na poziomie 122.427 (15,62% w liczbie pracujących w małych przedsiębiorstwach),
- e. ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących, szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa zajmujące się: robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków, działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości, robotami specjalistycznymi, transportem lądowym i rurociągowym, robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, robotami budowlanymi specjalistycznymi (151.901 pracujących, 19,38% udziału w liczbie pracujących w małych przedsiębiorstwach).

Na podstawie wyników analizy sytuacji małych przedsiębiorstw w I p. 2012 r. i II p. 2012 r. w ramach działów PKD, szczególną uwagę należy zwrócić na podmioty, w których zaobserwowano podwyższony stopień zagrożenia upadłością w dwóch analizowanych półroczach oraz te działy PKD, w których występuje wysoka koncentracja liczby pracujących. Są to:

- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport,
- wynajem i dzierżawa,
- produkcja napojów,
- produkcja wyrobów tekstylnych,
- produkcja pozostałego sprzętu transportowego,
- produkcja metali,
- produkcja artykułów spożywczych,
- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep z wyłączeniem motocykli,
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń,
- handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi,
- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami.

Tabela 15. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących w małych przedsiębiorstwach w Polsce w okresie od I p. 2012 r. do II p. 2012 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (według działów PKD)

Działy PKD	I-II 2012	III-IV 2012	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA PRODUKCYJNE				
24 PRODUKCJA METALI	83,15%	80,08%	3058	0,39%
30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	38,13%	34,63%	1208	0,15%
29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM SAMOCHODÓW CIĘŻAROWYCH	27,23%	33,53%	3011	0,38%
14 PRODUKCJA ODDZIAŁY	39,89%	30,07%	4851	0,62%
38 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIENIEM	20,60%	27,64%	9421	1,20%
21 PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW	24,16%	27,45%	943	0,12%
16 PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRACOWNIA	28,38%	26,04%	10301	1,31%
18 POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	28,28%	24,28%	5046	0,64%
35 WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ	16,63%	23,58%	5659	0,72%
25 PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN	27,62%	21,16%	31553	4,03%
22 PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	22,34%	20,31%	18139	2,31%
37 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	19,70%	19,49%	3610	0,46%
17 PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	20,91%	19,48%	5597	0,71%
36 POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY	20,10%	19,24%	5257	0,67%
39 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUG	15,61%	18,67%	260	0,03%
26 PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	25,94%	17,48%	4489	0,57%
32 POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	19,77%	16,81%	4359	0,56%
10 PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	21,78%	16,75%	30323	3,87%
33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	28,21%	15,73%	11885	1,52%
31 PRODUKCJA MEBLI	24,86%	15,40%	6405	0,82%
28 PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDEKSUJĄC NIEKLASYFIKOWANA	21,28%	14,41%	12534	1,60%

Działy PKD	I-II 2012	III-IV 2012	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWE				
45 HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA	21,17%	19,18%	24587	3,14%
47 HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI	19,38%	16,56%	90370	11,53%
46 HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	15,08%	12,76%	135311	17,27%
PRZEDSIĘBIORSTWA USŁUGOWE				
42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	51,01%	39,59%	27759	3,54%
77 WYNAJEM I DZIERŻAWA	35,96%	33,22%	2380	0,30%
52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT	16,78%	32,90%	8361	1,07%
61 TELEKOMUNIKACJA	38,73%	29,34%	2488	0,32%
41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOŚNIEM BUDYNKÓW	25,35%	23,68%	32226	4,11%
62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE	20,54%	22,37%	11751	1,50%
56 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM	22,08%	22,25%	5829	0,74%
96 POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	20,80%	21,31%	1677	0,21%
49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY	20,39%	20,01%	29956	3,82%
55 ZAKWATEROWANIE	22,09%	18,96%	8663	1,11%
59 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAMÓW	18,61%	18,91%	800	0,10%
64 FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZY	15,47%	18,65%	7142	0,91%
43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	22,96%	15,63%	30321	3,87%
63 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI	12,41%	12,02%	2812	0,36%
58 DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	23,28%	10,28%	5681	0,72%
50 TRANSPORT WODNY	9,17%	10,25%	384	0,05%
94 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI CZŁONKOWSKICH	6,62%	9,72%	87	0,01%
95 NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO	5,24%	8,60%	768	0,10%
82 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA	6,72%	8,11%	3527	0,45%
68 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	7,13%	7,89%	31639	4,04%
60 NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH	25,27%	6,62%	1074	0,14%
66 DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I	12,33%	6,12%	4529	0,58%

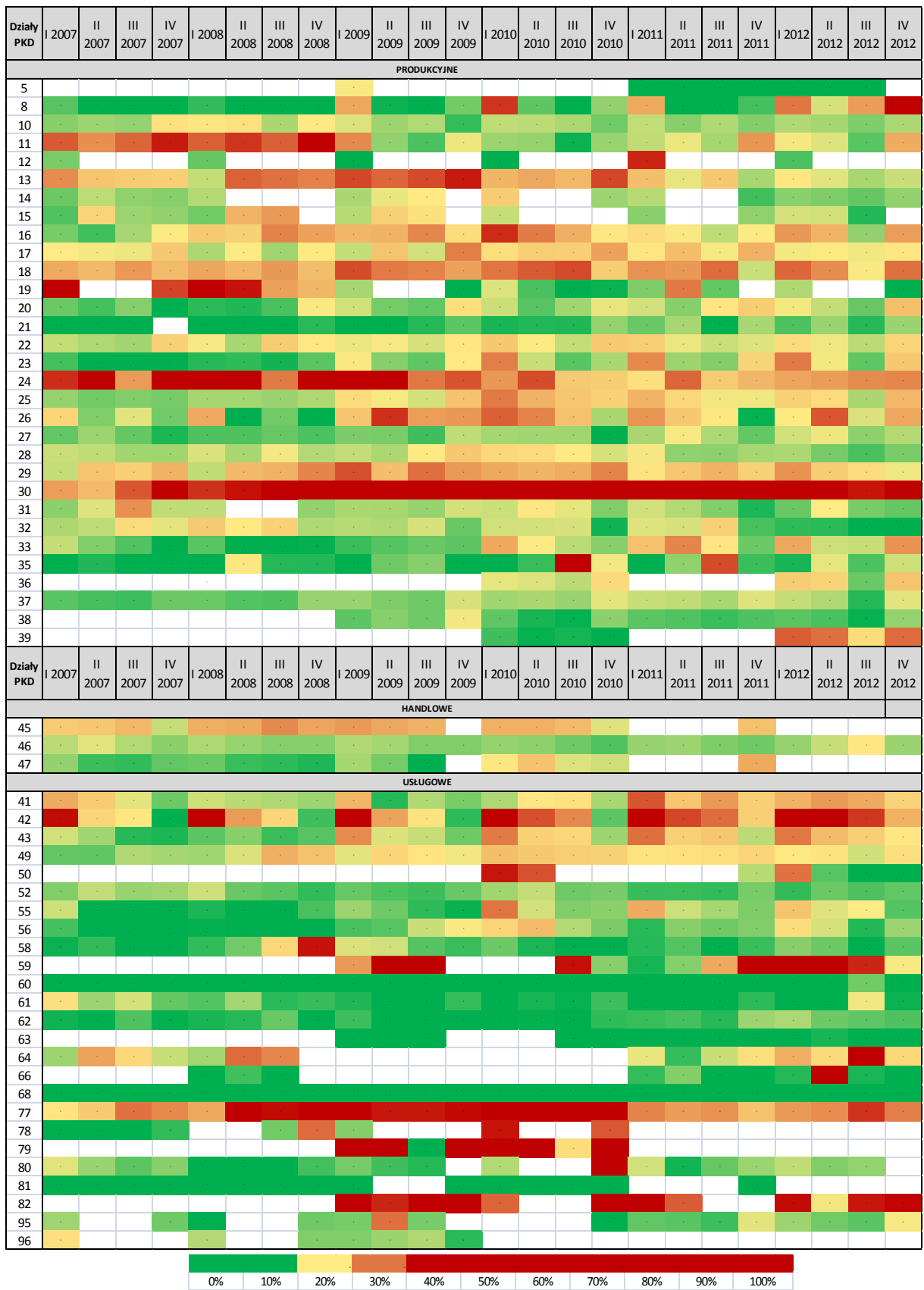
Źródło: opracowanie własne.

Analiza zmian stopnia zagrożenia upadłością w średnich przedsiębiorstwach w okresie od I kw. 2007 do IV kw. 2012 r. wskazuje na następujące wnioski:

- średni wysoki stopień zagrożenia w całym okresie odnotowano w 5 działach PKD, z czego 1 dotyczył produkcji, a pozostałe usług,
- ostrzegawczy stopień zagrożenia upadłością wystąpił w całym analizowanym okresie w 31 działach, z czego 22 w produkcji, 8 w usługach i 1 w handlu,
- niski stopień zagrożenia upadłością odnotowano w okresie od I p. 2007 do II p. 2012 r. w 23 działach PKD, z czego w 8 w produkcji, 2 w handlu i 13 w usługach,

- stopień zagrożenia upadłością na wysokim poziomie w całym analizowanym okresie odnotowano w: produkcji pozostałego sprzętu transportowego (30), działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych (79), działalności związanej z administracyjną obsługą biura (82), działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych (59),
- w produkcji odnotowano najwyższe poziomy stopnia zagrożenia upadłością, następnie w handlu i usługach,
- w handlu stopień zagrożenia upadłością w całym okresie kształtował się na poziomie ostrzegawczym,
- w usługach wysokie poziomy zaobserwowano w: robotach budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków (41), działalności związanej z produkcją filmów (59), wynajmie i dzierżawie (77), działalności organizatorów turystyki (79),
- obserwowalny wzrost stopnia zagrożenia upadłością od 2010 r.,
- najniższy poziom stopnia zagrożenia upadłością odnotowano w całym okresie w: działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (68) oraz działalności usługowej związanej z utrzymaniem porządku w budynkach (81), działalności związanej z administracyjną obsługą biura (82),
- szczególną uwagę należy zwrócić na: poligrafię i reprodukcję (18), produkcję metali (24), produkcję pozostałego sprzętu transportowego (30), handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (46), działalność związaną z produkcją filmów (59), wynajmem i dzierżawą (77) działalność organizatorów turystyki (79), działalność związaną z administracyjną obsługą biura (82), roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (41).

Tabela 16. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością średnich przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r.

Źródło: obliczenia własne.

Analizując stopień zagrożenia upadłością przedsiębiorstw z uwzględnieniem **klas ich wielkości**, w następnej kolejności analizie poddano **średnie przedsiębiorstwa**. Wynikami analizy są następujące wnioski:

1. dla przedsiębiorstw produkcyjnych:
 - a. wartość miary stopnia zagrożenia upadłością kształtowała się na poziomie wysokim tylko w 2 działach PKD, na poziomie ostrzegawczym w 17 działach, a na poziomie niskim – w 6,
 - b. aż w 21 działach działalności produkcyjnej zaobserwowano wzrost wartości miary stopnia zagrożenia,
 - c. w przedsiębiorstwach o wysokim stopniu zagrożenia odnotowano liczbę pracujących w wysokości 14.899, co stanowi jedynie 1,01% liczby pracujących w średnich przedsiębiorstwach ogółem,
 - d. wysoki poziom zagrożenia upadłością odnotowano jedynie w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją pozostałego sprzętu transportowego (zmniejszenie z 61,31% do 43,36%), pozostałym górnictwem i wydobywaniem (wzrost z 31,75% do 50,09%)
 - e. szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa zajmujące się: produkcją artykułów spożywczych, produkcją metalowych wyrobów gotowych, produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcją artykułów spożywczych i produkcją maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych, produkcją mebli, działalnością związaną ze zbieraniem i unieszkodliwianiem odpadów, naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń, ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących ogółem (361.545, co stanowi 24,51% ULP ogółem w średnich przedsiębiorstwach).
2. dla przedsiębiorstw handlowych:
 - a. w 1 dziale PKD, w średnich przedsiębiorstwach, wartość miary zagrożenia upadłością kształtowała się na poziomie niskim,
 - b. zaobserwowano zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością z poziomu 25,39% do 19,92%,
 - c. szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa zajmujące się handlem hurtowym, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących (139.575, co stanowi 9,46% liczby ULP w średnich przedsiębiorstwach).
3. dla przedsiębiorstw usługowych:
 - a. w 1 dziale zaobserwowano wysoki stopień zagrożenia upadłością w IV kw. 2012 r., w 9 działach odnotowano miarę stopnia zagrożenia na poziomie ostrzegawczym i w 10 – na poziomie niskim,
 - b. w 8 działach PKD odnotowano wzrost stopnia zagrożenia upadłością w IV kw. 2012 r.,
 - c. ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących, szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa zajmujące się: robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków,

transportem lądowym oraz rurociągowym, działalnością związaną z obsługą nieruchomości, robotami budowlanymi specjalistycznymi (241.158 pracujących, 16,35% ULP).

Na podstawie wyników analizy sytuacji średnich przedsiębiorstw w III kw. 2012 r. i IV kw. 2012 r., w ramach działów PKD szczególną uwagę należy zwrócić na podmioty, w których zaobserwowano podwyższony stopień zagrożenia upadłością w dwóch analizowanych kwartałach oraz te działy PKD, w których występuje wysoka koncentracja liczby pracujących. Są to:

- produkcja pozostałego sprzętu transportowego,
- produkcja wyrobów tytoniowych,
- działalność związana z rekultywacją i pozostałą działalnością związaną z gospodarką odpadami,
- pozostałe górnictwo i wydobywanie,
- produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych,
- produkcja metali,
- finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych,
- działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo,
- poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji,
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń,
- produkcja artykułów spożywczych,
- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli,
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych,
- handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi,
- transport lądowy oraz transport rurociągowy,
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych,
- roboty budowlane specjalistyczne,
- transport lądowy oraz transport rurociągowy,
- wynajem i dzierżawa.

Tabela 17. Zróźnicowanie stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących w średnich przedsiębiorstwach w Polsce w okresie od III kw. 2012 r. do IV kw. 2012 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (według działów PKD)

Działy PKD	III kw. 2012	IV kw. 2012	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA PRODUKCYJNE				
08 POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	31,75%	50,09%	8633	0,59%
30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	43,36%	46,45%	6266	0,42%
39 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUG	26,26%	35,91%	443	0,03%
24 PRODUKCJA METALI	33,25%	33,51%	12919	0,88%
33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	22,12%	32,53%	22405	1,52%
16 PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRO	19,46%	31,61%	28160	1,91%
26 PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	23,20%	30,75%	12449	0,84%
11 PRODUKCJA NAPOJÓW	16,54%	30,43%	6293	0,43%
25 PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN	20,67%	29,36%	96314	6,53%
20 PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	17,28%	28,71%	19363	1,31%
36 POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY	17,43%	28,32%	12924	0,88%
23 PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETA	16,93%	27,93%	31216	2,12%
22 PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	21,57%	26,92%	58584	3,97%
17 PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	24,21%	25,40%	18945	1,28%
29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZE	26,38%	24,21%	21803	1,48%
37 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	13,85%	23,59%	16411	1,11%
35 WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODN	15,90%	22,40%	20254	1,37%
13 PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNICH	20,61%	22,29%	16774	1,14%
27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH	19,21%	21,22%	22156	1,50%
21 PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW	13,86%	19,93%	5036	0,34%
38 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIW	12,31%	19,52%	24771	1,68%
28 PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANA	15,69%	18,21%	46311	3,14%
31 PRODUKCJA MEBLI	18,08%	17,17%	31628	2,14%
32 POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	10,16%	9,42%	9721	0,66%
19 WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE KOKSU I PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAF		6,03%	1449	0,10%

Działy PKD	III kw. 2012	IV kw. 2012	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWE				
46 HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYM	25,39%	19,92%	139575	9,46%
PRZEDSIĘBIORSTWA USŁUGOWE				
82 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA D	43,08%	44,59%	4985	0,34%
77 WYNAJEM I DZIERŻAWA	40,86%	34,35%	3686	0,25%
42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	40,30%	30,01%	54615	3,70%
41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOŚZENIEM BUDYNKÓW	30,59%	27,12%	53419	3,62%
64 FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUND	52,69%	26,71%	4626	0,31%
49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY	22,56%	26,04%	60033	4,07%
43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	27,54%	25,39%	29756	2,02%
59 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAM	41,88%	24,66%	337	0,02%
95 NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO	16,62%	24,54%	1415	0,10%
56 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM	13,76%	20,06%	11315	0,77%
52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT	15,94%	16,97%	16035	1,09%
58 DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	10,39%	16,60%	9608	0,65%
55 ZAKWATEROWANIE	25,08%	16,30%	13083	0,89%
62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESI	16,94%	16,05%	16525	1,12%
61 TELEKOMUNIKACJA	24,32%	12,59%	3183	0,22%
50 TRANSPORT WODNY	2,91%	11,80%	815	0,06%
63 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI	7,54%	11,12%	4338	0,29%
66 DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUND	13,33%	10,05%	5936	0,40%
60 NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH	17,75%	9,90%	2860	0,19%
68 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	11,53%	6,30%	43335	2,94%

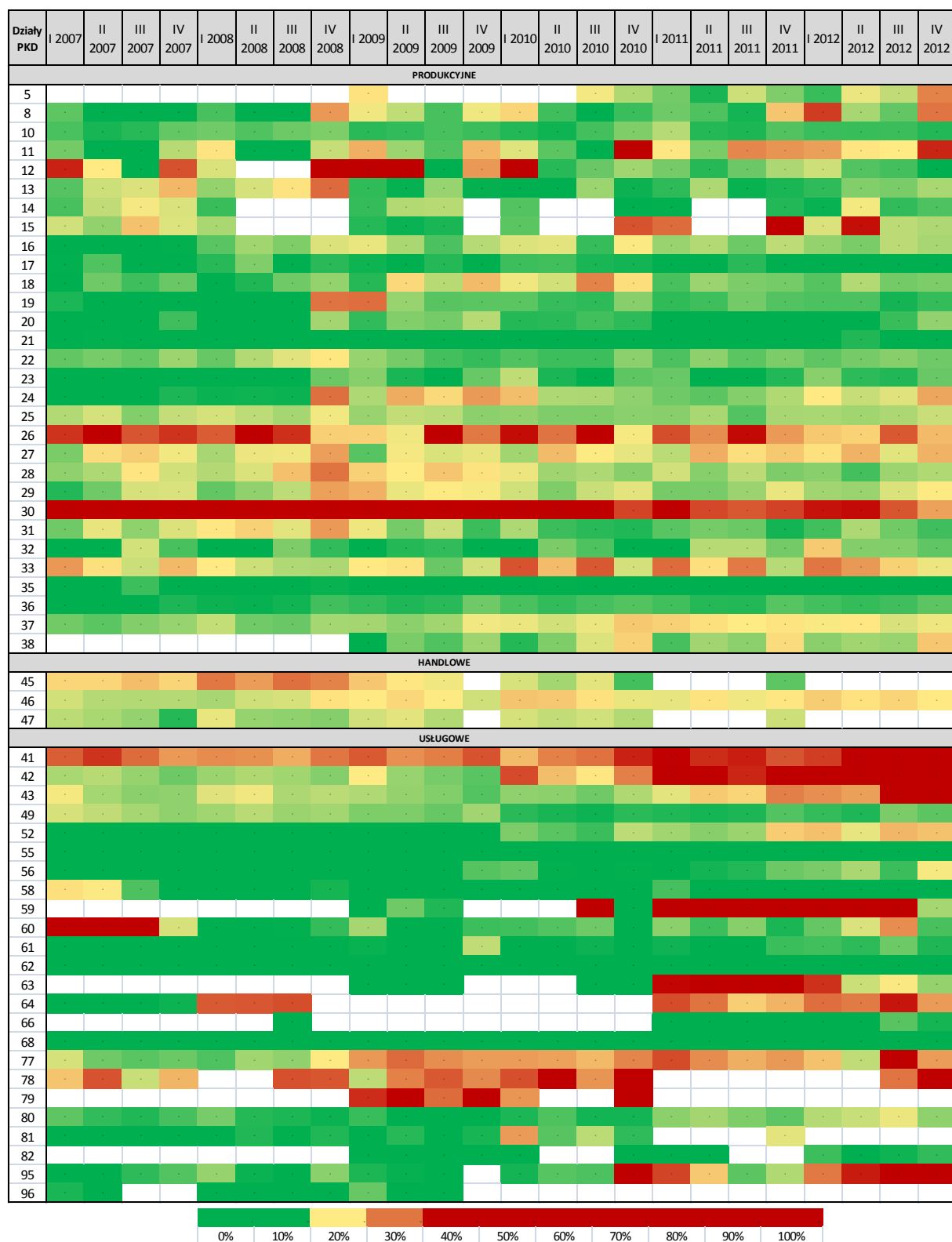
Źródło: opracowanie własne.

Analiza zmian stopnia zagrożenia upadłością w dużych przedsiębiorstwach w okresie od I kw. 2007 do IV kw. 2012 r. wskazuje na następujące wnioski:

- wysoki stopień zagrożenia w całym okresie odnotowano jedynie w 3 działach PKD,
- ostrzegawczy stopień zagrożenia upadłością wystąpił w całym analizowanym okresie w 24 działach, z czego 11 w produkcji, 10 w usługach i 3 w handlu,
- niski stopień zagrożenia upadłością odnotowano w okresie od I kw. 2007 do IV kw. 2012 r. w 29 działach PKD, z czego 16 w produkcji i 13 w usługach,
- stopień zagrożenia upadłością na wysokim poziomie w całym analizowanym okresie odnotowano w produkcji pozostałego sprzętu transportowego (30),
- w produkcji odnotowano najwyższe poziomy stopnia zagrożenia upadłością, następnie w handlu i usługach, działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych (59), działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych (79),

- w handlu we wszystkich działach PKD stopień zagrożenia upadłością w całym okresie kształtował się na poziomie ostrzegawczym,
- w usługach wysokie poziomy zaobserwowano w działalności związanej z produkcją filmów (59) i działalności organizatorów turystyki (79),
- najniższą wartość stopnia zagrożenia upadłością zaobserwowano w działalności związanej z obsługą nieruchomości (68) oraz działalności związanej z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki (62),
- wyraźny wzrost poziomu zagrożenia w budownictwie od 2011 roku,
- szczególną uwagę należy zwrócić na: produkcję komputerów, wyrobów elektronicznych (26), produkcję pozostałego sprzętu transportowego (30), roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (41), działalność związaną z produkcją filmów (59), wynajmem i dzierżawą (77) i działalność organizatorów turystyki (79).

Tabela 18. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością dużych przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r.

Źródło: obliczenia własne.

Analizując stopień zagrożenia upadłością przedsiębiorstw z uwzględnieniem **klas ich wielkości**, w następnej kolejności analizie poddano **duże przedsiębiorstwa**. Wynikiem analizy są następujące wnioski:

1. dla przedsiębiorstw produkcyjnych:
 - a. w 1 dziale wartość poziomu zagrożenia kształtowała się na poziomie wysokim, w 15 działach na poziomie ostrzegawczym i w 14 – na poziomie niskim,
 - b. w 18 działach zaobserwowano wzrost wartości miary stopnia zagrożenia, a w 12 nastąpiło zmniejszenie w IV kw. 2012 r.,
 - c. w przedsiębiorstwach o wysokim poziomie zagrożenia liczba pracujących wynosiła 14.978 osób (0,56%), o ostrzegawczym poziomie zagrożenia, liczba pracujących wynosiła 627.090, co stanowi 23,55% liczby pracujących w dużych przedsiębiorstwach ogółem,
 - d. szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa zajmujące się: produkcją artykułów spożywczych, produkcją pozostałego sprzętu transportowego, wydobywaniem węgla kamiennego i węgla brunatnego, wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, produkcją metalowych wyrobów gotowych, produkcją mebli, produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących ogółem (776.469 osób pracujących, 29,16% ULP).
2. dla przedsiębiorstw handlowych:
 - a. w 1 dziale PKD odnotowano poziom ostrzegawczy,
 - b. zaobserwowano zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością (z 26,94% do 25,19%),
 - c. szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa zajmujące się handlem hurtowym, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących (99.079, co stanowi 3,72% liczby pracujących w dużych przedsiębiorstwach).
3. dla przedsiębiorstw usługowych:
 - a. w 5 działach PKD zaobserwowano wartość miary stopnia zagrożenia upadłością na poziomie wysokim, w 5 działach odnotowano miarę stopnia zagrożenia na poziomie ostrzegawczym i w 11 – na poziomie niskim,
 - b. jedynie w 4 działach PKD odnotowano wzrost stopnia zagrożenia upadłością w IV kw. 2012 r. i w 17 nastąpiło zmniejszenie miary stopnia zagrożenia upadłością,
 - c. wysoki poziom zagrożenia upadłością odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się: działalnością w zakresie robót związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (wzrost z 62,26% do 72,66%), działalnością związaną z zatrudnieniem (wzrost z 35,15% do 62,09%), robotami budowlanymi specjalistycznymi (zmniejszenie z 63,32% do 59,50%), naprawami i konserwacją komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego (zmniejszenie z 54,63% do 53,59%), robotami związanymi ze wznoszeniem budynków (zmniejszenie z 55,90% do 50,03%),

d. ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących, szczególną uwagę należy zwrócić na przedsiębiorstwa zajmujące się transportem lądowym oraz rurociągowym, działalnością detektywistyczną i ochroniarską, magazynowaniem i działalnością wspomagającą transport, robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków, działalnością związaną z zatrudnieniem, telekomunikacją (465.530 osób pracujących, 17,48% ULP).

Na podstawie wyników analizy sytuacji dużych przedsiębiorstw w II kw. 2012 r. i IV kw. 2012 r. w ramach działów PKD, szczególną uwagę należy zwrócić na podmioty, w których zaobserwowano podwyższony stopień zagrożenia upadłością w dwóch analizowanych kwartałach oraz te działy PKD, w których występuje wysoka koncentracja liczby pracujących. Są to:

- produkcja napojów,
- pozostałe górnictwo i wydobywanie,
- wydobywanie węgla kamiennego i brunatnego,
- produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych,
- produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep,
- produkcja pozostałego sprzętu transportowego,
- wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego,
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych,
- handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi,
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- roboty budowlane specjalistyczne,
- działalność związana z zatrudnieniem,
- wynajem i dzierżawa,
- naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego,
- magazynowanie i działalność wspomagająca transport,
- działalność detektywistyczna i ochroniarska.

Tabela 19. Zróźnicowanie stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących w dużych przedsiębiorstwach w Polsce w okresie od III kw. 2012 r. do IV kw. 2012 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (według działów PKD)

Działy PKD	III kw. 2012	IV kw. 2012	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA PRODUKCYJNE				
11 PRODUKCJA NAPOJÓW	25,16%	41,97%	14978	0,56%
08 POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	17,04%	35,14%	5884	0,22%
05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)	21,84%	33,99%	120067	4,51%
30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	37,75%	31,30%	31932	1,20%
24 PRODUKCJA METALI	23,43%	30,94%	40861	1,53%
27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH	23,53%	29,83%	60540	2,27%
26 PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	37,51%	29,21%	33033	1,24%
38 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW; ODZYSK SUROWCÓW	19,77%	28,14%	9783	0,37%
29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI	23,16%	24,99%	126486	4,75%
37 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	23,02%	24,15%	10252	0,38%
33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	27,29%	24,12%	32348	1,21%
25 PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ	20,81%	22,25%	65040	2,44%
28 PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDEKS INDUSTRYJNY NIESKLASYFIKOWANA	20,10%	20,99%	48428	1,82%
15 PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONYCH	21,63%	20,87%	5176	0,19%
13 PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNICH	18,25%	20,66%	11971	0,45%
16 PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO WYPLATANIA	21,60%	20,53%	25289	0,95%
20 PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	14,93%	19,46%	42071	1,58%
18 POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	17,90%	18,35%	8658	0,33%
22 PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	18,96%	17,66%	62637	2,35%
23 PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH	13,71%	17,36%	54848	2,06%
32 POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	18,63%	16,93%	11212	0,42%
36 POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY	15,29%	16,73%	12606	0,47%
14 PRODUKCJA ODZIEŻY	14,52%	16,01%	10874	0,41%
31 PRODUKCJA MEBLI	17,74%	15,27%	66808	2,51%
19 WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE KOKSU I PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ	13,06%	14,70%	11039	0,41%
10 PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	15,01%	13,80%	161192	6,05%
21 PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁYCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH	11,89%	11,68%	14905	0,56%
12 PRODUKCJA WYROBÓW TYTONIOWYCH	15,50%	11,41%	5292	0,20%
35 WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	11,48%	10,68%	113699	4,27%
17 PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	9,73%	9,96%	20026	0,75%

Działy PKD	III kw. 2012	IV kw. 2012	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWE				
46 HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	26,94%	25,19%	99079	3,72%
PRZEDSIĘBIORSTWA USŁUGOWE				
42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	64,26%	72,66%	38263	1,44%
78 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM	35,15%	62,09%	64184	2,41%
43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	63,32%	59,50%	28600	1,07%
95 NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO	54,63%	53,59%	2866	0,11%
41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW	55,90%	50,03%	38760	1,46%
64 FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH	43,24%	31,89%	25277	0,95%
77 WYNAJEM I DZIERŻAWA	45,27%	31,80%	3504	0,13%
52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT	29,51%	28,62%	78399	2,94%
56 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM	15,06%	24,63%	25255	0,95%
59 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH, NAGRAŃ DŹWIĘKOWYCH I MUZYCZNYCH	86,18%	20,46%	2799	0,11%
63 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI	24,75%	19,63%	11541	0,43%
80 DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA	24,05%	19,27%	77407	2,91%
49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUCIOCIĄGOWY	18,29%	16,72%	131970	4,96%
60 NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH	33,07%	15,68%	10426	0,39%
82 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	12,74%	14,51%	20380	0,77%
61 TELEKOMUNIKACJA	17,58%	13,58%	36547	1,37%
66 DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE	16,48%	13,15%	12395	0,47%
62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA	8,89%	6,64%	26558	1,00%
58 DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	7,28%	6,64%	12267	0,46%
55 ZAKWATEROWANIE	8,64%	5,61%	9082	0,34%
68 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	7,05%	2,84%	15096	0,57%

Źródło: opracowanie własne.

2.5.1. CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH OBSZARÓW ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ – DZIAŁY PKD

Na podstawie analizy wyników stopnia zagrożenia upadłością według działów PKD, dokonano wskazania tych obszarów, które charakteryzują się najwyższym poziomem zagrożenia oraz dynamiką zmian. W tym względzie przyjęto następujące kryteria klasyfikacyjne:

- wyboru działów PKD, jako obszarów szczególnie zagrożonych dokonano spośród tych, które charakteryzują się wysokimi lub ostrzegawczymi stopniami zagrożenia upadłością na koniec analizowanego okresu,
- oszacowany stopień zagrożenia upadłością został przeliczony na wielkość ważoną udziałem liczby pracujących w danym dziale PKD – pierwsze kryterium,
- tempo wzrostu stopnia zagrożenia upadłością (r/r) zostało przeliczone na wielkość ważoną udziałem liczby pracujących w danym dziale PKD – drugie kryterium.

Spośród działów PKD wyróżnionych według pierwszego kryterium wybrano dwa, charakteryzujące się najwyższą wartością ważonego stopnia zagrożenia upadłością. Następnie, spośród działów PKD wyróżnionych według drugiego kryterium wybrano dwa, charakteryzujące się najwyższą wartością ważonego tempa wzrostu stopnia zagrożenia upadłością (eliminując działy PKD wyróżnione w ramach pierwszego kryterium). Dokonywany wybór odbywał się odrębnie dla działalności produkcyjnej oraz usługowej. W przypadku działalności handlowej, ze względu na wyróżnienie w ramach niej tylko trzech działów PKD, dwa z nich zostały włączone do analizowanego zbioru.

W konsekwencji, powstał zbiór liczący 10 działów PKD. Ze względu na istotność informacji dotyczącej obszarów szczególnie zagrożonych (wybranych działów PKD) przyjęto, że zbiór ten może ulegać zmianie. Każdy z wybranych działów PKD został scharakteryzowany poprzez liczbę pracujących, udział w liczbie pracujących ogółem, liczbę przedsiębiorstw, wartość sprzedaży, aktywów oraz kapitału własnego. Zaprezentowano i omówiono następnie kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością w analizowanym okresie, a także oszacowane prognozy stopnia zagrożenia upadłością, z uwzględnieniem zmian wartości zmiennych opisujących to zagrożenie oraz ich wartości prognozowanych (produktywność, zadłużenie krótkoterminowe, samofinansowanie, rentowność operacyjna aktywów) oraz dodatkowo, z wykorzystaniem miary długości cyklu krążenia gotówki i jej składowych (cyklu zapasów, należności i zobowiązań), a także płynności bieżącej.

Tabela 20. Wybrane obszary zagrożenia upadłością (działy PKD) w okresie II p. 2011 – II p. 2012 r.

Działy PKD	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012
PRZEDSIĘBIORSTWA PRODUKCYJNE			
05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)	x	✓	✓
08 POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	x	✓	✓
09 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	x	✓	✓
11 PRODUKCJA NAPIJÓW	✓	✓	✓
29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI	x	✓	✓
30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	✓	✓	✓
PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWE			
45 HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	✓	✓	✓
PRZEDSIĘBIORSTWA USŁUGOWE			
41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW	✓	✓	✓
42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	✓	✓	✓
43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	✓	x	✓
51 TRANSPORT LOTNICZY	x	✓	✓

Uwagi: x – nie wystąpił w danym okresie, ✓ – wystąpił w danym okresie.

Źródło: opracowanie własne.

Spośród wskazanych w II p. 2011 r. działów PKD, jako szczególnie zagrożonych upadłością ze względu na oszacowaną miarę SZU, dynamikę jej zmian i udział w liczbie pracujących ogółem – 5 działów PKD wystąpiło także w II p. 2012 r. Z kolei spośród wskazanych w I p. 2012 r. – 9 działów PKD wystąpiło także w II p. 2012 r. Biorąc pod uwagę ostatni porównywany okres (I p. 2012 r.) należą do nich: wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego (lignitu); pozostałe górnictwo i wydobywanie; działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie; produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli, produkcja pozostałego sprzętu transportowego; handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi, naprawa pojazdów samochodowych; roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków; roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej; transport lotniczy, a także wskazane już w II p. 2011 r. roboty budowlane specjalistyczne.

W II p. 2012 r. wskazano dodatkowo 11 działów PKD (z których część była wskazywana także w poprzednich raportach), jako zagrożone i wymagające obserwacji. Należą do nich: produkcja napojów; produkcja metali; produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń; produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych; produkcja urządzeń elektrycznych; działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami; handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi; magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport; wynajem i dzierżawa; działalność związana z zatrudnieniem; naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego.

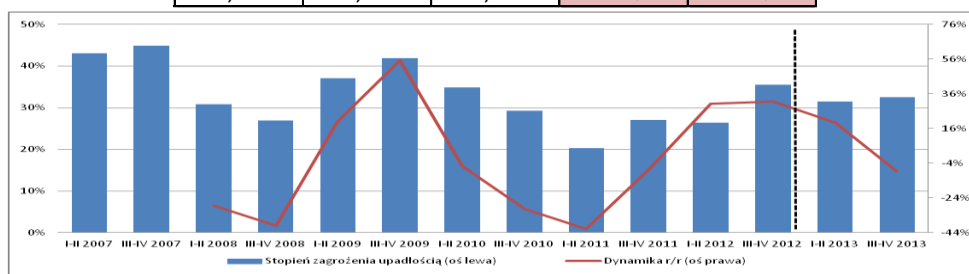
łącznie, wśród zagrożonych obszarów działalności przedsiębiorstw w II p. 2012 r. wskazano 21 działów PKD (11 działów PKD sklasyfikowanych jako działalność produkcyjna, 2 działy PKD jako handlowa i 8 działów PKD jako usługowa), spośród których opisano 10 działów PKD.

Dział PKD: WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)

Liczba przedsiębiorstw:	25	Liczba pracujących:	121 388	Udział w liczbie pracujących:	2,71%
Przychody ze sprzedaży:	31 397,69 mln zł	Aktywa:	37 989,91 mln zł	Wartość księgowa netto:	15 162,32 mln zł

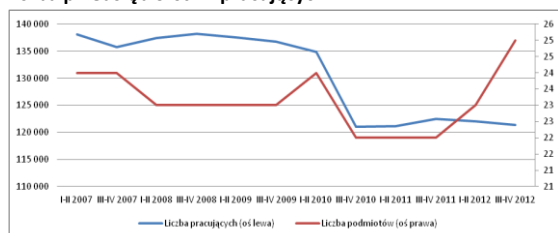
Stopień zagrożenia upadłością ogółem

III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	Tempo r/r	Tempo p/p
27,00%	26,45%	35,55%	31,66%	34,42%

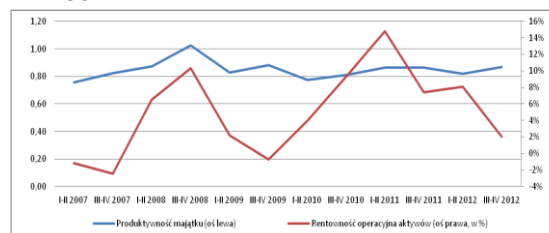

(0% – 20% – poziom niski (akceptowalny), 21% – 40% – poziom ostrzegawczy, powyżej 41% – poziom wysoki)

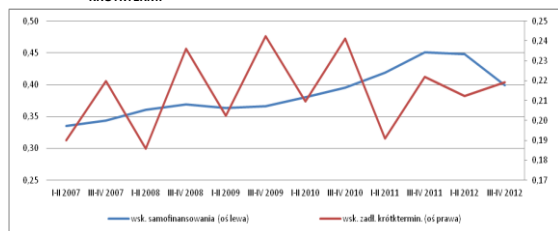
Liczba przedsiębiorstw i pracujących

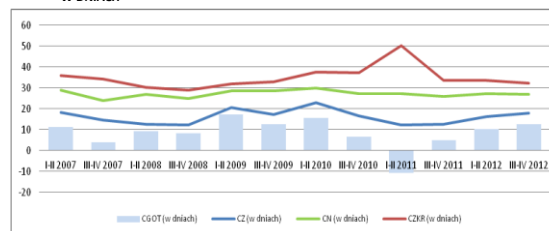
PM i ROOA

WSF i WZ_{KRÓTKTERM.}

CGOT w DNIACH

Źródło: opracowanie własne.

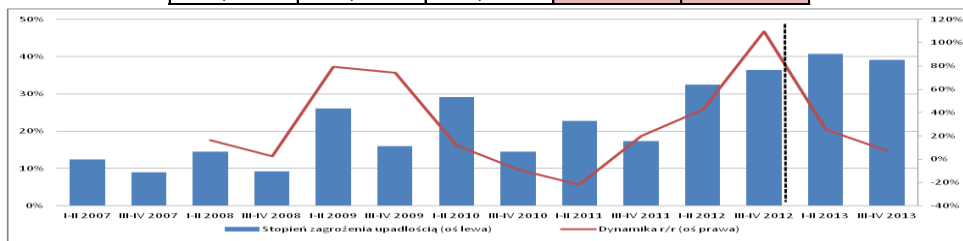
Dział charakteryzuje znaczny wzrost stopnia zagrożenia (+31,66% r/r, +34,42% p/p) z 26,45% w I p. 2012 r. do 35,55% w II p. 2012 r. (poziom ostrzegawczy). Prognoza wskazuje na utrzymanie się obecnego poziomu SZU w I i II p. 2013 r. (31,53% i 32,46%), co w oczekiwanej perspektywie SZU do II p. 2014 r. wymaga obserwacji. Liczba przedsiębiorstw wzrosła o 3 podmioty w ciągu roku, przy zmniejszeniu liczby pracujących (-0,92% r/r, tj. 1.122 pracujących i -0,53% p/p, tj. 648). Na wzrost stopnia zagrożenia wpłynęło zmniejszenie: rentowności operacyjnej aktywów (-72,75% r/r, -75,10% p/p), stopnia samofinansowania (-11,49% r/r i -10,94% p/p) oraz płynności bieżącej (-5,97% r/r i -10,22% p/p – do poziomu 1,04 wobec średniej w produkcji 1,48). Odnotowano także nieznaczne zmniejszenie r/r zadłużenia krótkoterminowego (-1,22% r/r). Czasu oczekiwania na gotówkę (CGOT_{dni}) wysłużył się ponad dwukrotnie (+148,02% r/r i +24,26% p/p) co spowodowane było wydłużeniem cyklu zapasów w dniach (+42,62% r/r, tj. o 6 dni) i cyklu należności (+3,27% r/r) oraz skróceniem terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (-3,69% r/r).

Dział PKD: POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE

Liczba przedsiębiorstw:	206	Liczba pracujących:	17 098	Udział w liczbie pracujących:	0,38%
Przychody ze sprzedaży:	6 431,98 mln zł	Aktywa:	8 233,29 mln zł	Wartość księgową netto:	3 735,25 mln zł

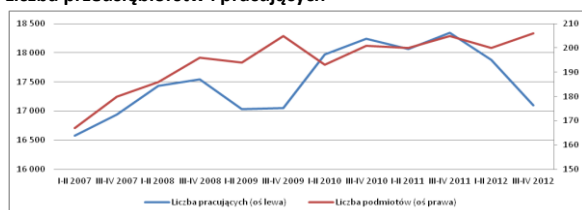
Stopień zagrożenia upadłością ogółem

III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	Tempo r/r	Tempo p/p
17,40%	32,51%	36,46%	109,47%	12,14%

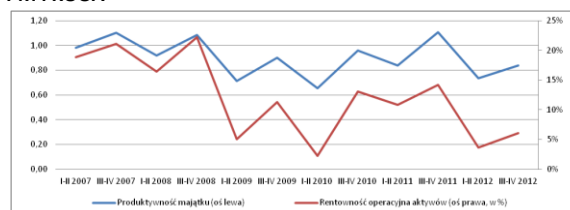

(0% – 20% – poziom niski (akceptowalny), 21% – 40% – poziom ostrzegawczy, powyżej 41% – poziom wysoki)

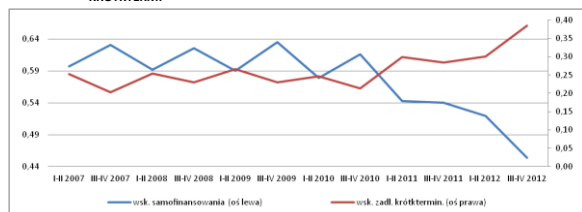
Liczba przedsiębiorstw i pracujących

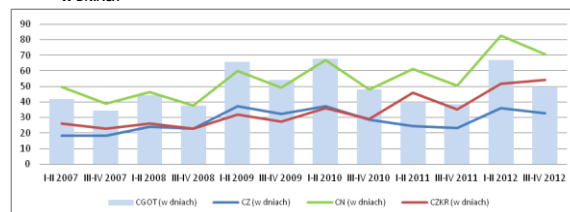
PM i ROOA

WSF i WZ_{KRÓTKTERM.}

CGOT_{W DNIACH}

Źródło: opracowanie własne.

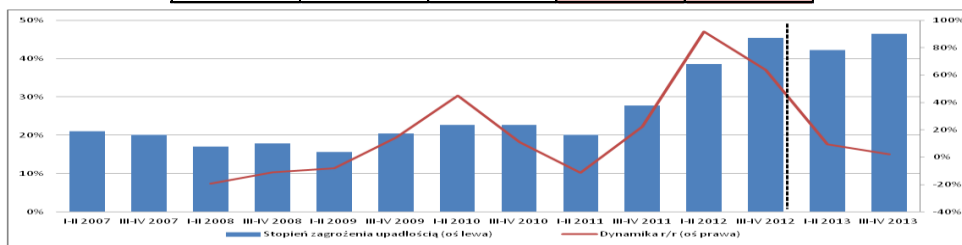
Dział charakteryzuje dwukrotny r/r wzrost stopnia zagrożenia upadłością (+109,47% r/r, +12,14% p/p) z poziomu niskiego w II p. 2011 r. (17,40%) do poziomu ostrzegawczego w II p. 2012 r. (36,48%). Prognoza wskazuje zdecydowany wzrost stopnia zagrożenia do poziomu wysokiego (40,69%) w I p. 2013 r. i 39,14% w II p. 2013 r., co w oczekiwanej perspektywie SZU do II p. 2014 r. wskazuje niekorzystną tendencję i wymaga obserwacji. Liczba przedsiębiorstw nieznacznie wzrosła r/r o 1 podmiot (0,49% r/r, +3,00% p/p), przy zmniejszeniu liczby pracujących (-6,77% r/r, tj. 1.242 pracujących i -4,37% p/p, tj. 782 pracujących). Na wzrost stopnia zagrożenia wpłynęło znaczne zmniejszenie: produktywności majątku (-24,33% r/r), rentowności operacyjnej aktywów (57,23% r/r), stopnia samofinansowania (-16,07% r/r i -12,61% p/p) i płynności bieżącej (-31,35% r/r i -24,84% p/p – do poziomu 0,85 wobec średniej w produkcji 1,48). Odnotowano także znaczny wzrost zadłużenia krótkoterminowego (+35,28% r/r, +28,04% p/p). Czas oczekiwania na gotówkę wydłużył się (+28,27% r/r) z 39 dni w II p. 2011 r. do 49 dni w II p. 2012 r. – spowodowane to było głównie wydłużeniem cyklu zapasów (+42,21% r/r) i cyklu należności (+39,53% r/r), co tylko częściowo skompensowało wydłużenie terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (+53,56% r/r).

Dział PKD: DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE

Liczba przedsiębiorstw:	46	Liczba pracujących:	9 491	Udział w liczbie pracujących:	0,21%
Przychody ze sprzedaży:	1 924,52 mln zł	Aktywa:	1 832,21 mln zł	Wartość księgowa netto:	710,72 mln zł

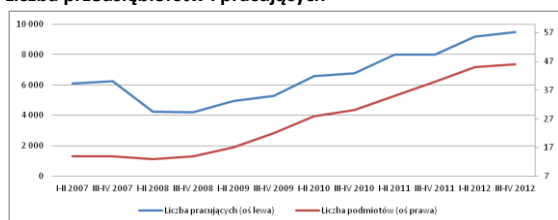
Stopień zagrożenia upadłością ogółem

III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	Tempo r/r	Tempo p/p
27,73%	38,59%	45,46%	63,90%	17,81%

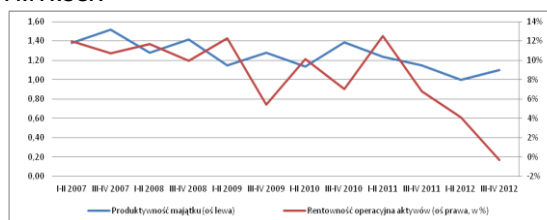

(0% – 20% – poziom niski (akceptowalny), 21% – 40% – poziom ostrzegawczy, powyżej 41% – poziom wysoki)

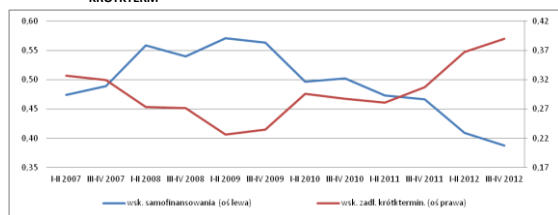
Liczba przedsiębiorstw i pracujących

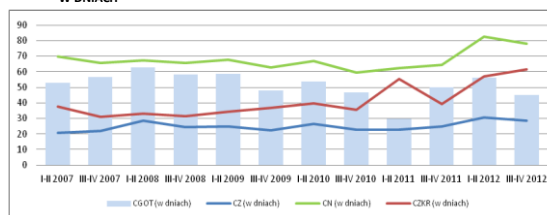
PM i ROOA

WSF i WZ_{KRÓTKTERM}

CGOT_{W DNIACH}

Źródło: opracowanie własne.

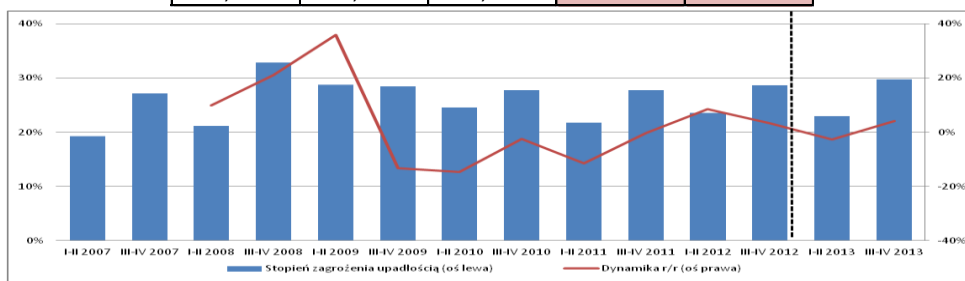
Dział charakteryzuje znaczny wzrost stopnia zagrożenia (+63,90% r/r, +17,81% p/p) z poziomu ostrzegawczego 27,73% w II p. 2011 r. do wysokiego w II p. 2012 r. (45,46%). Prognozowane zmiany stopnia zagrożenia wskazują na wzrost i utrzymanie się wysokiego poziomu SZU w I i II p. 2013 r. (42,22% i 46,68%) – niekorzystna tendencja, co w oczekiwanej perspektywie do II p. 2014 r. wymaga obserwacji. Liczba przedsiębiorstw wzrosła (+15,00% r/r, tj. 6 podmiotów), przy wzroście liczby pracujących (+18,53% r/r, tj. 1.484 pracujących). Na wzrost stopnia zagrożenia wpłynęło znaczne zmniejszenie: produktywności majątku (-4,45% r/r), rentowności operacyjnej aktywów (-104,84% r/r, -108,00% p/p – wystąpiła deficytowość), stopnia samofinansowania (-16,80% r/r i -5,17% p/p) i płynności bieżącej (-21,72% r/r i -6,52% p/p – do poziomu 1,12 wobec średniej w produkcji 1, 48). Odnotowano także wzrost zadłużenia krótkoterminowego (+26,85% r/r, +6,11% p/p). Czas oczekiwania na gotówkę wydłużył się r/r (+10,07% r/r) do 45 dni głównie w wyniku wzrostu cyklu zapasów (+14,09% r/r) i wydłużeniem terminów spływu należności (+21,32% r/r) co tylko częściowo skompensowało wydłużenie terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (+56,97% r/r).

Dział PKD: PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI

Liczba przedsiębiorstw:	429	Liczba pracujących:	151 300	Udział w liczbie pracujących:	3,38%
Przychody ze sprzedaży:	109 238,66 mln zł	Aktywa:	67 391,41 mln zł	Wartość księgowa netto:	30 652,45 mln zł

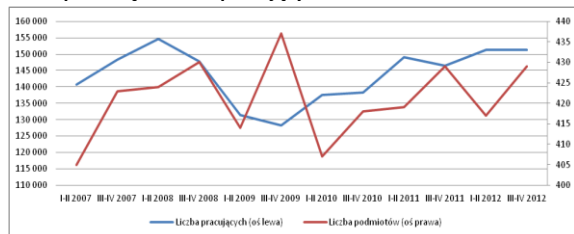
Stopień zagrożenia upadłością ogółem

III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	Tempo r/r	Tempo p/p
27,71%	23,56%	28,63%	3,30%	21,49%

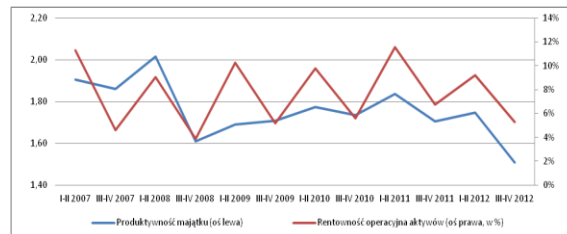

(0% – 20% – poziom niski (akceptowalny), 21% – 40% – poziom ostrzegawczy, powyżej 41% – poziom wysoki)

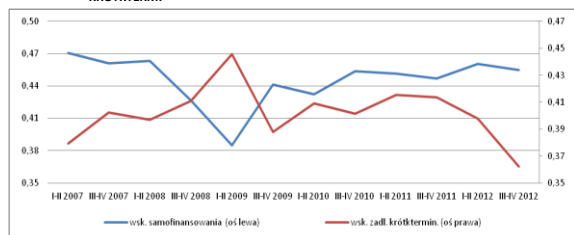
Liczba przedsiębiorstw i pracujących

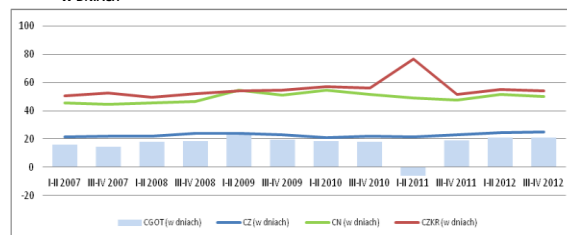
PM i ROOA

WSF i WZ KRÓTKOTERM.

CGOT W DNIACH

Źródło: opracowanie własne.

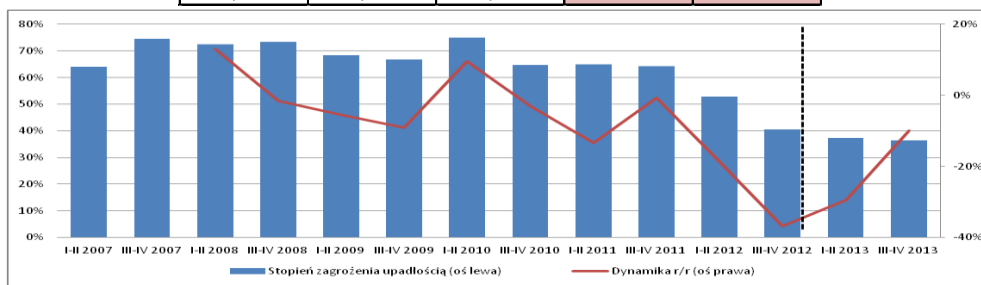
Dział charakteryzuje wzrost stopnia zagrożenia (+3,30% r/r, +21,49% p/p) przy poziomie ostrzegawczym 28,63% w II p. 2012 r. Prognozowane zmiany stopnia zagrożenia wskazują na utrzymanie się obecnego poziomu SZU w I i II p. 2013 r. (22,93% i 29,79%), co w perspektywie do II p. 2014 r. wymaga obserwacji. Liczba przedsiębiorstw nie uległa zmianie r/r, przy wzroście liczby pracujących (+3,32% r/r, tj. 4.860 pracujących). Na wzrost stopnia zagrożenia wpłynęło zmniejszenie: produktywności majątku (-11,67% r/r i -13,78% p/p), rentowności operacyjnej aktywów (-22,24% r/r, -42,77% p/p), stopnia samofinansowania (-1,27% p/p) i płynności bieżącej (-1,19% r/r i -3,13% p/p do poziomu 1,31 wobec średniej w produkcji 1,48). Czas oczekiwania na gotówkę wydłużył się (+12,06% r/r i +0,24% p/p) do 22 dni w wyniku (przede wszystkim) wydłużeniem cyklu zapasów (+9,31% r/r) i cyklu należności (+5,14% r/r) co tylko częściowo skompensowało nieznaczne wydłużenie terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (+4,45% r/r).

Dział PKD: PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO

Liczba przedsiębiorstw:	153	Liczba pracujących:	39 406	Udział w liczbie pracujących:	0,88%
Przychody ze sprzedaży:	16 121,16 mln zł	Aktywa:	17 388,01 mln zł	Wartość księgowa netto:	5 944,40 mln zł

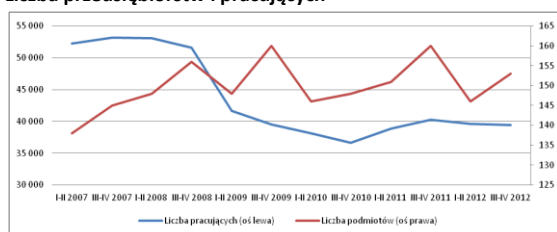
Stopień zagrożenia upadłością ogółem

III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	Tempo r/r	Tempo p/p
64,24%	52,82%	40,58%	-36,84%	-23,17%

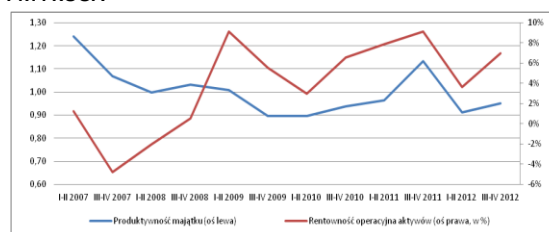

(0% – 20% – poziom niski (akceptowalny), 21% – 40% – poziom ostrzegawczy, powyżej 41% – poziom wysoki)

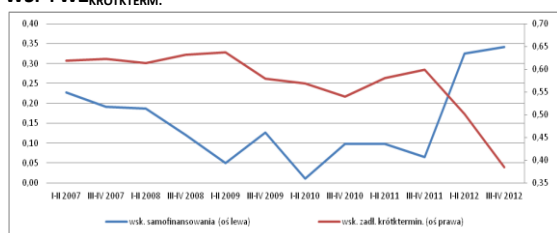
Liczba przedsiębiorstw i pracujących

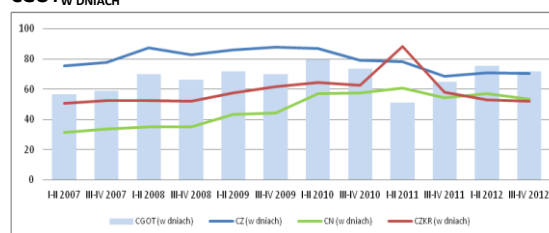
PM i ROOA

WSF i WZ_{KRÓTKOTERM.}

CGOT_{W DNIACH}

Źródło: opracowanie własne.

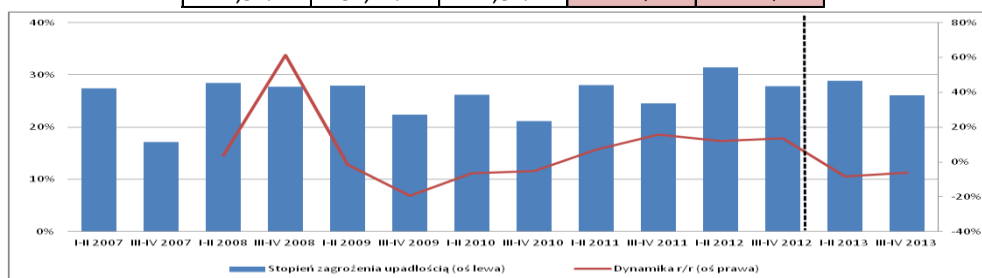
Dział charakteryzuje zmniejszenie stopnia zagrożenia (-36,84% r/r, -23,17% p/p), jednak poziomie wysokim 40,58% w II p. 2012 r. Prognozowane zmiany stopnia zagrożenia wskazują na jego zmniejszenie w I i II p. 2013 r. (37,22% i 36,52%), co jednak w perspektywie do II p. 2014 r. wymaga obserwacji. Liczba przedsiębiorstw zmalała (-4,38% r/r, tj. 7 podmiotów), przy zmniejszeniu liczby pracujących (-2,14% r/r, tj. 860 pracujących i -0,57% p/p, tj. 227 pracujących). Pomimo zmniejszenia stopnia zagrożenia w dziale PKD odnotowano zmniejszenie: produktywności majątku (-16,19% r/r) i rentowności operacyjnej aktywów (-23,68% r/r). Na zmniejszenie stopnia zagrożenia wpłynął wzrost stopnia samofinansowania (+431,87% r/r), płynności bieżącej (+33,44% r/r i + 22,46% p/p do 1,27 wobec średniej 1,48 w produkcji) oraz zmniejszenie zadłużenia krótkoterminowego (-35,80% r/r i -23,23% p/p). Odnotowano jednak nieznaczne wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę (+11,13% r/r) do 72 dni w wyniku zwiększenia cyklu zapasów (+2,90% r/r) i skrócenia terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (-10,18% r/r) co częściowo skompensowało nieznaczne skrócenie cyklu należności (-1,24% r/r).

**Dział PKD: HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI;
NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH**

Liczba przedsiębiorstw:	1 471	Liczba pracujących:	70 568	Udział w liczbie pracujących:	1,58%
Przychody ze sprzedaży:	77 629,25 mln zł	Aktywa:	34 238,94 mln zł	Wartość księgowa netto:	11 731,22 mln zł

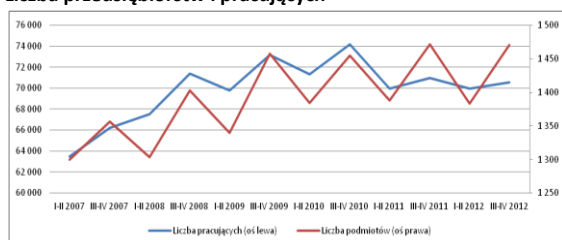
Stopień zagrożenia upadłością ogółem

III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	Tempo r/r	Tempo p/p
24,54%	31,42%	27,87%	13,58%	-11,30%

(0% – 20% – poziom niski (akceptowalny), 21% – 40% – poziom ostrzegawczy, powyżej 41% – poziom wysoki)

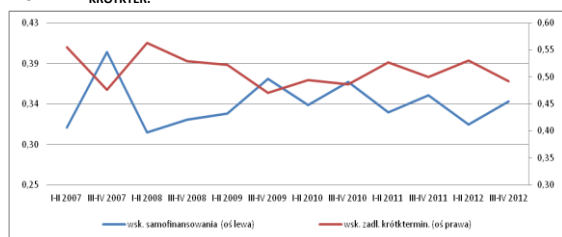
Liczba przedsiębiorstw i pracujących

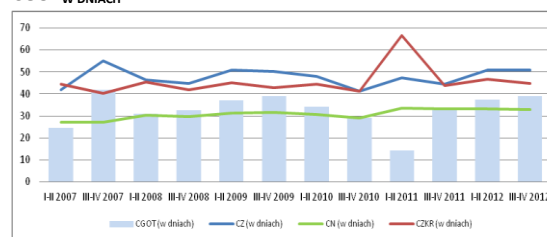
PM i ROOA

WSF i WZ
KRÓTKTER.

CGOT W DNIACH

Źródło: opracowanie własne.

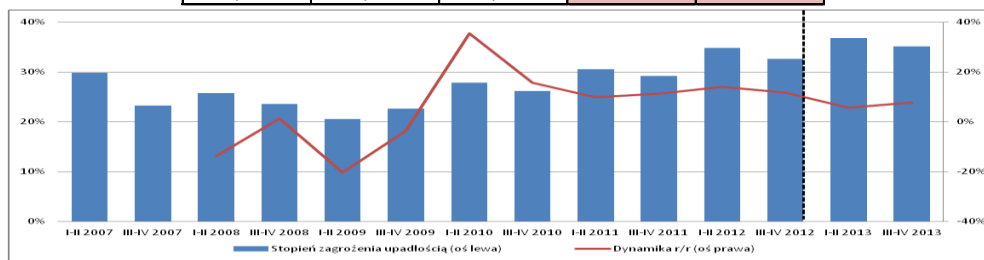
Dział charakteryzuje wzrost stopnia zagrożenia (+13,58% r/r) do poziomu 27,87% w II p. 2012 r. (poziom ostrzegawczy). Prognozowane zmiany stopnia zagrożenia wskazują na utrzymanie się obecnemu poziomowi SZU w I i II p. 2013 r. (28,83% i 26,14%). Liczba przedsiębiorstw zmalała (-0,07% r/r, tj. 1 podmiot), przy zmniejszeniu liczby pracujących (-0,59% r/r, tj. 418 pracujących). Na wzrost stopnia zagrożenia wpłynęło zmniejszenie: produktywności majątku (-8,67% r/r i -0,38% p/p), rentowności operacyjnej aktywów (-40,84% r/r), stopnia samofinansowania (-1,92% r/r) i płynności bieżącej (-1,02% r/r – do poziomu 1,33 wobec średniej w branży 1,28). Odnotowano niewielkie zmniejszenie zadłużenia krótkoterminowego (-1,58% r/r, -7,31% p/p). Czas oczekiwania na gotówkę wydłużył się (+15,60% r/r i +3,84% p/p) do 39 dni głównie w wyniku wydłużenia cyklu zapasów (+14,143% r/r) – co nieznacznie skompensowało skrócenie cyklu należności (-0,60% r/r) i wydłużenie cyklu zobowiązań krótkoterminowych (+2,17% r/r).

Dział PKD: ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW

Liczba przedsiębiorstw:	2 168	Liczba pracujących:	124 405	Udział w liczbie pracujących:	2,78%
Przychody ze sprzedaży:	62 556,53 mln zł	Aktywa:	66 184,79 mln zł	Wartość księgowa netto:	25 767,18 mln zł

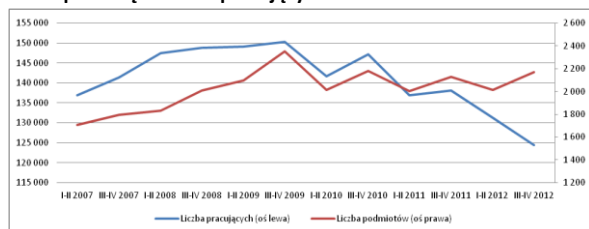
Stopień zagrożenia upadłością ogółem

III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	Tempo r/r	Tempo p/p
29,18%	34,77%	32,61%	11,77%	-6,22%

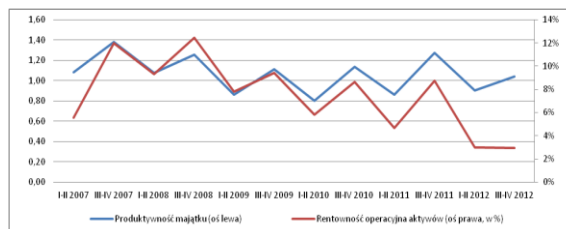

(0% – 20% – poziom niski (akceptowalny), 21% – 40% – poziom ostrzegawczy, powyżej 41% – poziom wysoki)

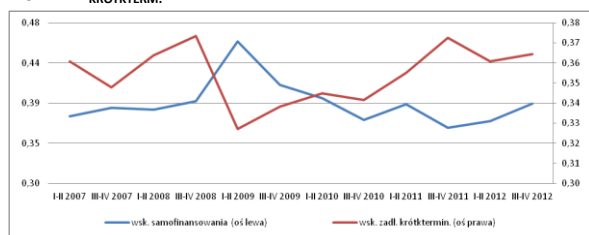
Liczba przedsiębiorstw i pracujących

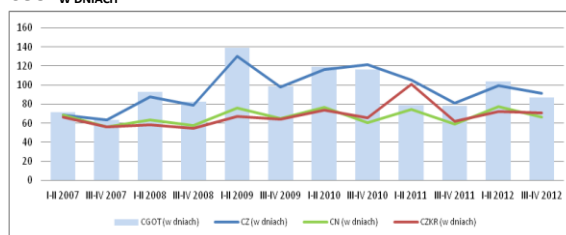
PM i ROOA

WSF i WZ KRÓTKOTERM.

CGOT W DNIACH

Źródło: opracowanie własne.

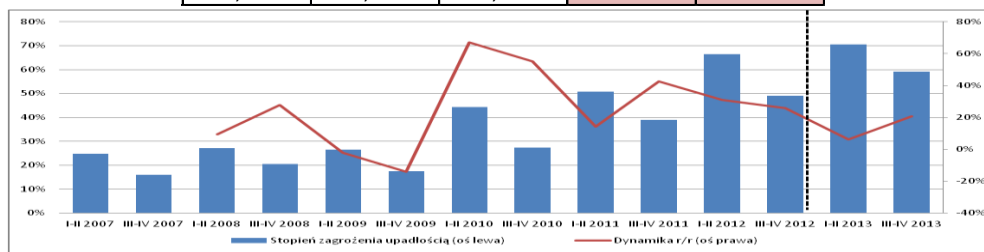
Dział charakteryzuje wzrost stopnia zagrożenia (+11,77% r/r) do poziomu 32,61% w II p. 2012 r. Prognozowane zmiany stopnia zagrożenia wskazują na jego dalszy wzrost w I i II p. 2013 r. do poziomu 36,76% i 35,11%, co oznacza niekorzystną tendencję zmian i w perspektywie do II p. 2014 r. wymaga obserwacji. Liczba przedsiębiorstw wzrosła (+1,78% r/r, tj. 38 podmiotów), ale przy znacznym zmniejszeniu liczby pracujących (-9,92% r/r, tj. 13.704 osoby i -5,24% p/p, tj. 6.876). Na wzrost stopnia zagrożenia wpłynęło zmniejszenie: produktywności majątku (-17,95% r/r), rentowności operacyjnej aktywów (-66,09% r/r, -0,55% p/p) i płynności bieżącej (-2,41% r/r i -4,00% p/p – do poziomu 1,65). Odnotowano także zmniejszenie zadłużenia krótkoterminowego (-2,15% r/r). Czas oczekiwania na gotówkę wydłużył się (+11,26% r/r) do 87 dni w wyniku wydłużenia cyklu zapasów (+12,16% r/r) i cyklu należności (+12,56% r/r) co tylko nieznacznie skompensowało wydłużenie terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (+13,66% r/r).

**Dział PKD: ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII
LĄDOWEJ I WODNEJ**

Liczba przedsiębiorstw:	1 598	Liczba pracujących:	120 637	Udział w liczbie pracujących:	2,70%
Przychody ze sprzedaży:	52 159,08 mln zł	Aktywa:	43 107,97 mln zł	Wartość księgową netto:	9 937,11 mln zł

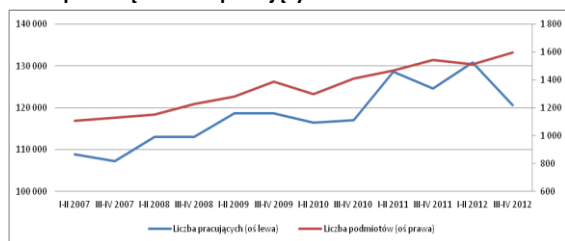
Stopień zagrożenia upadłością ogółem

III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	Tempo r/r	Tempo p/p
38,91%	66,49%	49,01%	25,97%	-26,29%

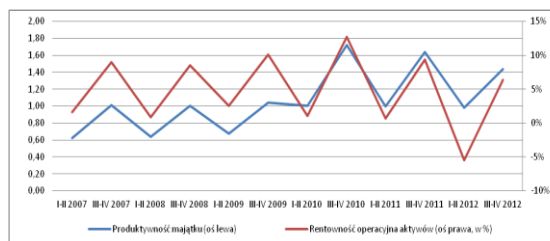

(0% – 20% – poziom niski (akceptowalny), 21% – 40% – poziom ostrzegawczy, powyżej 41% – poziom wysoki)

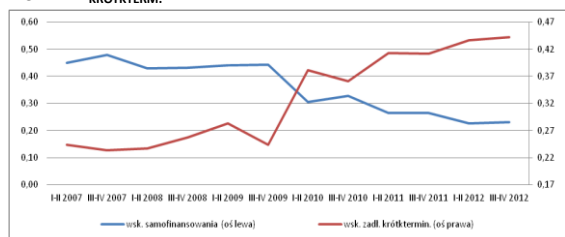
Liczba przedsiębiorstw i pracujących

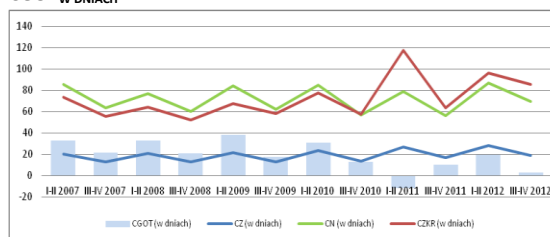
PM i ROOA

WSF i WZ
KRÓTKTERM.

CGOT W DNIACH

Źródło: opracowanie własne.

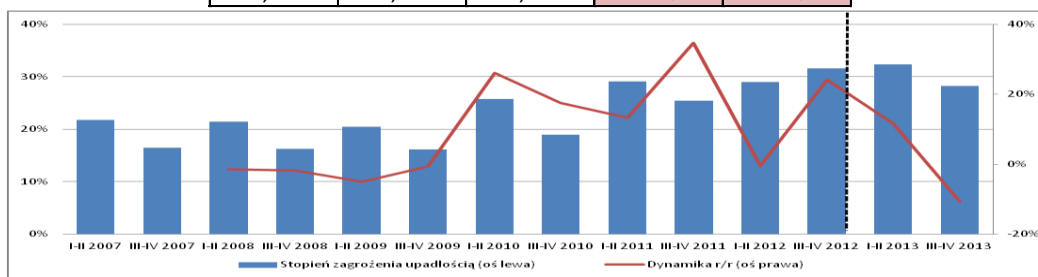
Dział charakteryzuje znaczny wzrost stopnia zagrożenia (+25,97% r/r) do poziomu wysokiego 49,01% w II p. 2012 r. Prognozowane zmiany stopnia zagrożenia wskazują na jego dalszy wzrost w I i II p. 2013 r. do poziomu 70,58% i 59,10% – tendencja niekorzystna w perspektywie do II p. 2014 r. wymagająca obserwacji. Liczba przedsiębiorstw wzrosła (+363% r/r, tj. 56 podmiotów), ale przy znacznym zmniejszeniu liczby pracujących (-3,17% r/r, tj. 3.947 pracujących i -7,79% p/p, tj. 10.196 osób). Na wzrost stopnia zagrożenia wpłynęło zmniejszenie: produktywności majątku (-12,51% r/r), rentowności operacyjnej aktywów (-32,26% r/r), stopnia samofinansowania (-12,73% r/r) i płynności bieżącej (-9,78% r/r – do poziomu 1,10 wobec średniej w usługach 1,56), a także wzrost zadłużenia krótkoterminowego (+7,41% r/r i +1,17% p/p). Czas oczekiwania na gotówkę uległ znacznemu skróceniu (-67,85% r/r i -83,46% p/p) do 4 dni w wyniku wydłużenia terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (+34,05% r/r), jednak przy wydłużeniu cyklu zapasów (+10,27% r/r) i terminu spływu należności (+23,38% r/r).

Dział PKD: ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE

Liczba przedsiębiorstw:	1 771	Liczba pracujących:	88 677	Udział w liczbie pracujących:	1,98%
Przychody ze sprzedaży:	28 072,84 mln zł	Aktywa:	19 405,99 mln zł	Wartość księgową netto:	7 800,14 mln zł

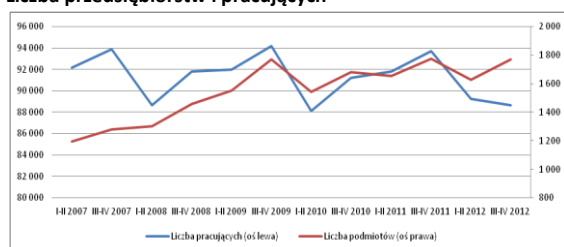
Stopień zagrożenia upadłością ogółem

III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	Tempo r/r	Tempo p/p
25,48%	29,00%	31,62%	24,13%	9,05%

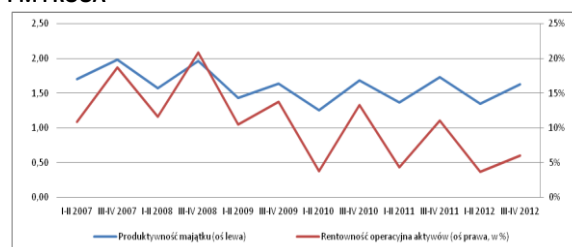

(0% – 20% – poziom niski (akceptowalny), 21% – 40% – poziom ostrzegawczy, powyżej 41% – poziom wysoki)

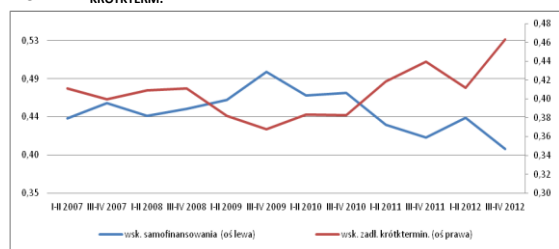
Liczba przedsiębiorstw i pracujących

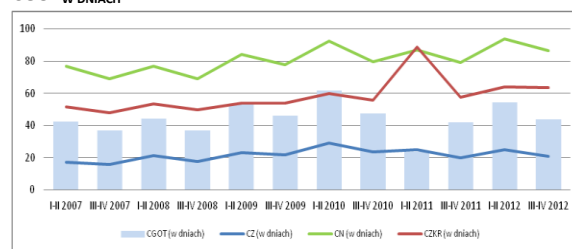
PM i ROOA

WSF i WZ

CGOT W DNIACH

Źródło: opracowanie własne.

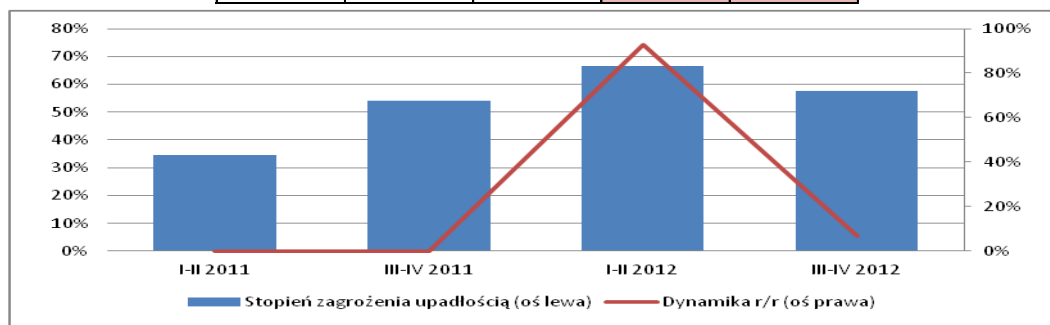
Dział charakteryzuje znaczny wzrost stopnia zagrożenia (+24,13% r/r i +9,05% p/p) do poziomu 31,62% w II p. 2012 r. (ostrzegawczy). Prognozowane zmiany stopnia zagrożenia wskazują na nieznaczny wzrost i utrzymanie się obecnego poziomu SZU w I i II p. 2013 r. (32,38% i 28,25%), co w perspektywie do II p. 2014 r. wymaga obserwacji. Liczba przedsiębiorstw zmalała (-0,23% r/r, tj. 4 podmioty), przy jednoczesnym znacznym zmniejszeniu liczby pracujących (-5,35% r/r, tj. 5.011 pracujących i -0,66% p/p, tj. 589). Na wzrost stopnia zagrożenia wpłynęło zmniejszenie: produktywności majątku (-6,13% r/r), rentowności operacyjnej aktywów (-45,79% r/r), stopnia samofinansowania (-3,21% r/r i -8,38% p/p) i płynności bieżącej (-4,67% r/r i -10,50% – do poziomu 1,33 wobec średniej w usługach 1,56), a także wzrost zadłużenia krótkoterminowego (+5,47% r/r i +12,51% p/p). Odnotowano także nieznaczne wydłużenie r/r cyklu gotówki (+3,71% r/r) do 44 dni wynikające z wydłużenia cyklu zapasów (+3,27% r/r) i terminów spływu należności (+8,78% r/r) co pewnym stopniem skompensowało wydłużenie terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (+10,56% r/r).

Dział PKD: TRANSPORT LOTNICZY

Liczba przedsiębiorstw:	17	Liczba pracujących:	4 298	Udział w liczbie pracujących:	0,10%
Przychody ze sprzedaży:	5 725,86 mln zł	Aktywa:	4 114,09 mln zł	Wartość księgowa netto:	527,49 mln zł

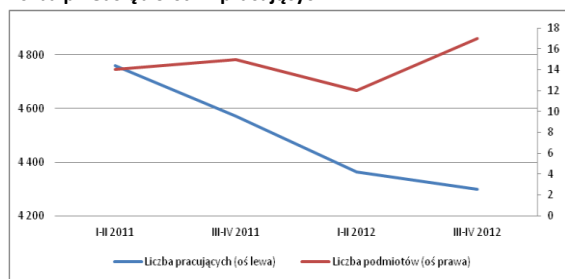
Stopień zagrożenia upadłością ogółem

III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	Tempo r/r	Tempo p/p
53,93%	66,70%	57,62%	6,84%	-13,62%

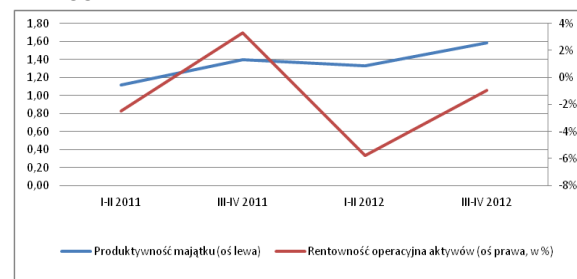

(0% – 20% – poziom niski (akceptowalny), 21% – 40% – poziom ostrzegawczy, powyżej 41% – poziom wysoki)

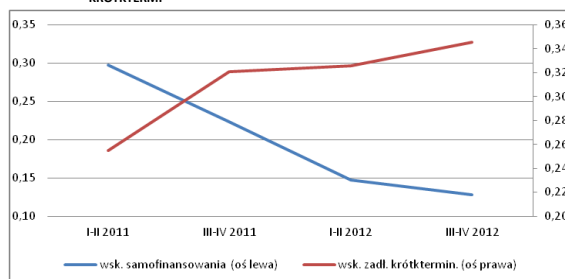
Liczba przedsiębiorstw i pracujących

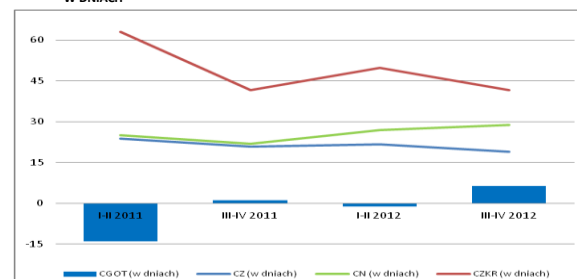
PM i ROOA

WSF i WZ KRÓTKOTERM.

CGOT W DNIACH

Źródło: opracowanie własne.

Dział charakteryzuje wzrost stopnia zagrożenia (+6,84% r/r) do poziomu 57,62% w II p. 2012 r. (poziom wysoki), co wymaga obserwacji. Liczba przedsiębiorstw wzrosła (+13,33% r/r, tj. 2 podmioty), przy zmniejszeniu liczby pracujących (-5,99% r/r, tj. 274 pracujących i 1,51% p/p, tj. 55). Na wzrost stopnia zagrożenia wpłynęło znaczne zmniejszenie: rentowności operacyjnej aktywów (-129,44% r/r – wystąpiła deficytowość) i stopnia samofinansowania (-42,57% r/r), a także wzrost zadłużenia krótkoterminowego (+7,60% r/r i +6,01% p/p). Nieznacznie wzrosła płynność bieżąca (+11,81% r/r – do poziomu 0,88 wobec średniej w usługach 1,56). Czas oczekiwania na gotówkę zdecydowanie wydłużył się (+496,23% r/r, i 622,31% p/p) przede wszystkim w wyniku wydłużenia terminów spływu należności (+32,14% r/r) co tylko nieznacznie skompensowane zostało skróceniem cyklu zapasów (-8,67% r/r).

2.6. ANALIZA ZMIAN STANU ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW UPADŁOŚCIĄ W UJĘCIU REGIONALNYM

Zróznicowanie względem rodzaju prowadzonej działalności oraz klas wielkości przedsiębiorstw stanowi kategorię podziału w analizie regionalnej (wg województw).

W przedsiębiorstwach ogółem oszacowany stopień zagrożenia upadłością (SZU) w II p. 2012 r., w porównaniu do I p. 2012 r. zmalał w 14 województwach, oscylując wokół dolnej granicy poziomu ostrzegawczego. Wzrost stopnia zagrożenia upadłością, w porównaniu do okresu poprzedniego (p/p), odnotowano w województwach: śląskim (+3,10 p.p. do 26,62% SZU, przy 13,72% udziału w liczbie pracujących ogółem (ULP) i 675.419 pracujących) i kujawsko-pomorskim (+0,98 p.p. do 20,21%). Największe zmniejszenie stopnia zagrożenia (p/p) odnotowano w woj. warmińsko-mazurskim (-4,69 p.p. do 21,56%, przy 2,36% ULP i 116.249 pracujących). W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, w 10 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy, a w 6 poziom niski. Najwyższy poziom oszacowanej miary SZU dla przedsiębiorstw ogółem odnotowano w woj. świętokrzyskim (27,42% przy 1,95% ULP i 96.073 pracujących). Z kolei w województwach o najwyższym ULP ogółem w gospodarce, tj.: mazowieckim (25,77% ULP, 1.268.619 pracujących), śląskim (13,72% ULP, 675.419) i wielkopolskim (10,48% ULP, 515.699) – oszacowana miara SZU przyjmowała dolne granice poziomu ostrzegawczego.

Tabela 21. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w II p. 2012 r. według województw – przedsiębiorstwa ogółem

Województwo	I - II 2012	III - IV 2012	Pracujący (udział)	Pracujący (liczba)
Świętokrzyskie	29,73%	27,42%	1,95%	96 073
Śląskie	23,53%	26,62%	13,72%	675 419
Podlaskie	26,31%	25,76%	1,66%	81 875
Opolskie	25,57%	24,66%	1,71%	84 031
Wielkopolskie	25,43%	23,34%	10,48%	515 699
Dolnośląskie	23,75%	23,28%	8,24%	405 410
Zachodniopomorskie	24,38%	22,51%	2,82%	138 801
Mazowieckie	23,27%	21,98%	25,77%	1 268 619
Warmińsko-Mazurskie	26,25%	21,56%	2,36%	116 249
Łódzkie	21,36%	21,21%	5,43%	267 163
Lubelskie	21,53%	20,76%	3,26%	160 224
Małopolskie	21,80%	20,53%	7,65%	376 625
Pomorskie	22,03%	20,51%	4,85%	238 580
Kujawsko-Pomorskie	19,28%	20,21%	4,25%	209 251
Lubuskie	20,00%	18,78%	1,95%	95 949
Podkarpackie	21,00%	18,69%	3,90%	191 965

Źródło: opracowanie własne.

W przedsiębiorstwach produkcyjnych oszacowany stopień zagrożenia upadłością (SZU) w II p. 2012 r., w porównaniu do I p. 2012 r. wzrósł w 10 województwach, oscylując

wokół dolnej granicy poziomu ostrzegawczego – zmiany niekorzystne. Największy wzrost SZU, w porównaniu do okresu poprzedniego (p/p), odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim (+5,56 p.p. z poziomu niskiego do ostrzegawczego 23,90%, przy 4,99% ULP i 109.108 pracujących) oraz łódzkim (+4,18 p.p. z poziomu niskiego do ostrzegawczego 24,23%, przy 6,37% ULP i 139.127 pracujących). Największe zmniejszenie oszacowanego SZU w II p. 2012 r. odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (-4,26 p.p. do 24,04%) i zachodniopomorskim (-2,48 p.p. do poziomu 27,39%). W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki, natomiast w 10 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy. Najwyższy poziom SZU wśród przedsiębiorstw produkcyjnych wystąpił w woj. świętokrzyskim (29,43%, 2,43% ULP, 53.092), natomiast w woj. śląskim, o najwyższym ULP ogółem w podmiotach produkcyjnych (19,03% ULP, 415.891 pracujących) SZU wzrósł o 2,83 p.p. do 27,00% (poziom ostrzegawczy).

W II p. 2012 r., w porównaniu do okresu poprzedniego (p/p), w **przedsiębiorstwach handlowych** w 15 województwach odnotowano zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością. Wzrost SZU, w porównaniu do okresu poprzedniego (p/p), wystąpił w woj. śląskim (+1,86 p.p. do 18,06% przy 7,78% ULP i 75.216 pracujących). Największe zmniejszenie SZU (p/p) odnotowano w województwach: świętokrzyskim (-5,53 p.p. do poziomu 28,02% SZU), lubelskim (-5,29 p.p. do 21,70%), kujawsko-pomorskim (-7,06 p.p. do 17,12%), opolskim (-6,07 p.p. do 16,25%) i warmińsko-mazurskim (-5,60 p.p. do 14,98%). W 5 województwach wystąpił poziom ostrzegawczy, a w 11 poziom niski. Najwyższy poziom SZU wśród przedsiębiorstw handlowych wystąpił w woj. świętokrzyskim (28,02% przy 2,06% ULP, 19.961 pracujących). W woj. mazowieckim, o najwyższym ULP ogółem w podmiotach handlowych (28,25% ULP, 273.084 pracujących) SZU przyjmował dolne granice poziomu ostrzegawczego (23,21%).

W przypadku **przedsiębiorstw usługowych**, w II p. 2012 r. w 14 województwach odnotowano (p/p) zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością. Wzrost SZU odnotowano w województwach: śląskim (+4,57 p.p. do 29,99%, przy 10,13% ULP i 145.052 pracujących) i lubuskim (+0,45 p.p. do 10,25%, przy 1,25% ULP i 22.502). Największe zmniejszenie SZU odnotowano w województwach: wielkopolskim (-10,60 p.p. do 32,42%, przy 6,38% ULP i 91.299 pracujących), podlaskim (-4,67 p.p. do 25,37%, przy 1,24% ULP i 17.806), małopolskim (-4,79 p.p. do 22,25%, przy 6,67% ULP i 95.470), świętokrzyskim (-6,48 p.p. do 21,08%, 1,31% ULP i 18.818), łódzkim (-7,26 p.p. do 19,30%, przy 4,78% ULP i 68.342), warmińsko-mazurskim (-4,56 p.p. do 18,87%, przy 1,84% ULP i 26.390). Poziom ostrzegawczy wystąpił w 9 województwach, a w 7 poziom niski. Najwyższy (ostrzegawczy) poziom SZU wśród przedsiębiorstw usługowych wystąpił w woj. wielkopolskim (32,42% przy 6,38% ULP, 91.299 pracujących). W woj. mazowieckim, o najwyższym ULP ogółem w podmiotach usługowych (41,25% ULP, 590.352) SZU przyjmował dolne granice poziomu ostrzegawczego (22,89%).

Tabela 22. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w II p. 2012 r. według województw oraz rodzaju działalności – przedsiębiorstwa produkcyjne, handlowe i usługowe

Województwo	I - II 2012	III - IV 2012	Pracujący (udział)	Pracujący (liczba)
Przedsiębiorstwa produkcyjne				
Świętokrzyskie	29,17%	29,43%	2,43%	53 092
Podlaskie	27,05%	29,12%	1,93%	42 094
Zachodniopomorskie	29,87%	27,39%	3,33%	72 691
Śląskie	24,16%	27,00%	19,03%	415 891
Opolskie	24,59%	24,90%	2,22%	48 484
Łódzkie	20,05%	24,23%	6,37%	139 127
Warmińsko-Mazurskie	28,29%	24,04%	3,16%	68 952
Kujawsko-Pomorskie	18,34%	23,90%	4,99%	109 108
Lubuskie	25,38%	23,35%	2,62%	57 335
Pomorskie	21,75%	21,18%	5,06%	110 510
Podkarpackie	21,99%	20,71%	4,77%	104 291
Małopolskie	17,79%	20,08%	7,08%	154 826
Wielkopolskie	19,21%	19,38%	11,61%	253 762
Mazowieckie	20,83%	18,93%	13,19%	288 280
Dolnośląskie	18,34%	18,77%	8,54%	186 614
Lubelskie	14,48%	16,69%	3,68%	80 327
Przedsiębiorstwa handlowe				
Świętokrzyskie	33,55%	28,02%	2,06%	19 961
Wielkopolskie	25,10%	24,56%	14,91%	144 147
Dolnośląskie	25,97%	23,72%	7,75%	74 919
Mazowieckie	24,60%	23,21%	28,25%	273 084
Lubelskie	26,99%	21,70%	3,67%	35 506
Pomorskie	22,54%	19,76%	3,92%	37 893
Małopolskie	23,09%	19,58%	10,12%	97 794
Podlaskie	21,51%	19,16%	2,10%	20 344
Śląskie	16,20%	18,06%	7,78%	75 216
Kujawsko-Pomorskie	24,18%	17,12%	4,23%	40 926
Zachodniopomorskie	18,10%	17,10%	2,33%	22 478
Opolskie	22,32%	16,25%	1,16%	11 224
Łódzkie	17,29%	15,07%	4,89%	47 238
Warmińsko-Mazurskie	20,58%	14,98%	1,57%	15 180
Lubuskie	12,72%	12,51%	1,16%	11 254
Podkarpackie	14,64%	11,41%	4,09%	39 578
Przedsiębiorstwa usługowe				
Wielkopolskie	43,01%	32,42%	6,38%	91 299
Dolnośląskie	31,18%	30,49%	7,84%	112 255
Śląskie	25,41%	29,99%	10,13%	145 052
Lubelskie	30,84%	28,87%	2,53%	36 161
Opolskie	29,64%	28,78%	1,40%	20 031
Podlaskie	30,04%	25,37%	1,24%	17 806
Mazowieckie	23,83%	22,89%	41,25%	590 352
Małopolskie	27,04%	22,25%	6,67%	95 470
Świętokrzyskie	27,57%	21,08%	1,31%	18 818
Podkarpackie	24,90%	20,95%	2,37%	33 868
Pomorskie	22,19%	19,88%	5,11%	73 112
Łódzkie	26,56%	19,30%	4,78%	68 342
Warmińsko-Mazurskie	23,42%	18,87%	1,84%	26 390
Zachodniopomorskie	17,17%	15,86%	2,45%	35 114
Kujawsko-Pomorskie	17,15%	14,02%	3,12%	44 655
Lubuskie	9,80%	10,25%	1,57%	22 502

Źródło: opracowanie własne.

Drugim przekrojem w układzie regionalnym jest zróżnicowanie przedsiębiorstw pod względem klas wielkości (małe, średnie, duże) i rodzaju prowadzonej działalności (produkcyjne, handlowe, usługowe).

W II p. 2012 r. sytuacja we wszystkich grupach **małych przedsiębiorstw** w zakresie stopnia zagrożenia upadłością uległa poprawie. Zmniejszenie p/p stopnia zagrożenia upadłością odnotowano w małych podmiotach produkcyjnych (w 15 województwach) i handlowych (w 15 województwach), natomiast w usługowych w 13 województwach. W żadnej grupie przedsiębiorstw małych nie odnotowano wysokiego poziom SZU.

W **małych przedsiębiorstwach produkcyjnych**, w II p. 2012 r. stopień zagrożenia upadłością, w porównaniu do I p. 2012 r. zmalał w 15 województwach. Największe zmniejszenie SZU odnotowano w województwach: dolnośląskim (-5,55 p.p. z 28,91% do 23,43% przy 8,39% ULP i 17.670 pracujących), świętokrzyskim (-9,10 p.p. do 22,36%), zachodniopomorskim (-5,51 p.p. z poziomu ostrzegawczego 24,49% do niskiego 18,87%), warmińsko-mazurskim (-11,03 p.p. z poziomu ostrzegawczego 29,59% do 18,56%) i lubelskim (-7,44 p.p. z poziomu ostrzegawczego 22,84% do niskiego 15,41%). Niewielki wzrost oszacowanej miary SZU wystąpił w woj. łódzkim (+0,23 p.p. do 24,81% przy 6,71% ULP i 14.132 pracujących). W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, w 8 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy. Najwyższy poziom SZU wśród małych przedsiębiorstw produkcyjnych wystąpił w woj. podkarpackim (26,95% przy 4,89% ULP i 10.249 pracujących). Z kolei w województwach: śląskim, mazowieckim i wielkopolskim, które posiadały najwyższy ULP ogółem w małych podmiotach produkcyjnych poziom SZU wynosił kolejno w: śląskim (23,55%, 13,94% ULP, 29.368), mazowieckim (22,32%, 12,10% ULP, 25.492) i wielkopolskim (18,48%, 11,23% ULP, 23.656).

W **małych przedsiębiorstwach handlowych**, w II p. 2012 r. zmniejszenie (p/p) stopnia zagrożenia odnotowano w 15 województwach. Wzrost SZU odnotowano tylko w woj. mazowieckim (+0,50 p.p. do 18,06%, przy 18,12 ULP ogółem w małych przedsiębiorstwach handlowych, tj. 45.360 pracujących). Największe zmniejszenie SZU odnotowano w województwach: pomorskim (-6,52 p.p. z poziomu ostrzegawczego 21,35% do niskiego 14,80%, przy 5,83% ULP i 14.599 pracujących), dolnośląskim (-6,46 p.p. z poziomu ostrzegawczego do niskiego 14,66%, 6,69% ULP, 16.754), wielkopolskim (-4,63 p.p. do 12,28%), warmińsko-mazurskim (-4,94 p.p., 3,15% ULP, 7.875) i opolskim (-5,76 p.p., 12,00%, 2,21% ULP, 5.521). W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU oraz ostrzegawczy – we wszystkich województwach odnotowano poziom niski. Najwyższy poziom SZU wśród małych przedsiębiorstw handlowych wystąpił w woj. mazowieckim (18,06%, 18,12% ULP, 45.360 pracujących). W pozostałych województwach o najwyższym ULP ogółem w małych podmiotach handlowych oszacowany poziom SZU w II p. 2012 r. wynosił w woj. śląskim 14,52% (11,89% ULP, 29.758 pracujących), a w woj. wielkopolskim 12,28% (10,21% ULP, 25.540 pracujących).

W **małych podmiotach usługowych**, w II p. 2012 r. zmniejszenie (p/p) stopnia zagrożenia odnotowano w 13 województwach. Wzrost SZU odnotowano w województwach: lubelskim (+ 3,42 p.p. do 24,94%, przy 7,50% ULP ogółem małych podmiotów usługowych, tj. 18.037 pracujących), zachodniopomorskim (+0,41 p.p. do 17,37%) i dolnośląskim (+2,55 p.p.

do 17,34%, przy 8,79% ULP, 21.136 pracujących). Największe zmniejszenie SZU odnotowano w województwach: podlaskim (-11,04 p.p. z poziomu wysokiego 45,60% do ostrzegawczego 34,55%), podkarpackim (-5,25 p.p. do 27,40%), mazowieckim (-4,96 p.p. z poziomu ostrzegawczego 25,42% do niskiego 20,46%), warmińsko-mazurskim (-9,96 p.p. z ostrzegawczego 29,97% do niskiego 20,01%), świętokrzyskim (-11,61 p.p. z 28,64% do 17,03%), łódzkim (-4,87 p.p. do 12,42%) i kujawsko-pomorskim (-4,95 p.p. do 11,13%). W 6 województwach wystąpił poziom ostrzegawczy, a w 10 województwach poziom niski. Najwyższy poziom SZU wśród małych przedsiębiorstw usługowych wystąpił w woj. podlaskim (34,55%, 2,01% ULP, 4.839). W województwach mazowieckim i śląskim, które posiadały najwyższy ULP ogółem w małych podmiotach usługowych oszacowany poziom SZU wynosił kolejno: woj. mazowieckie (20,46%, 18,89% ULP, 45.436), woj. śląskie (18,33%, 13,05% ULP, 31.401).

Tabela 23. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w II p. 2012 r. według województw oraz rodzaju działalności – przedsiębiorstwa małe

Województwo	I - II 2012	III - IV 2012	Pracujący (udział)	Pracujący (liczba)
Przedsiębiorstwa produkcyjne				
Podkarpackie	30,90%	26,95%	4,89%	10 294
Łódzkie	24,58%	24,81%	6,71%	14 132
Śląskie	25,67%	23,55%	13,94%	29 368
Małopolskie	24,84%	23,51%	7,32%	15 414
Dolnośląskie	28,98%	23,43%	8,39%	17 670
Świętokrzyskie	31,46%	22,36%	2,63%	5 529
Mazowieckie	24,37%	22,32%	12,10%	25 492
Lubuskie	26,55%	21,95%	3,44%	7 253
Opolskie	21,75%	20,31%	2,56%	5 396
Pomorskie	22,39%	20,14%	6,39%	13 457
Podlaskie	22,70%	19,69%	2,27%	4 773
Zachodniopomorskie	24,49%	18,97%	4,54%	9 551
Warmińsko-Mazurskie	29,59%	18,56%	3,63%	7 647
Kujawsko-Pomorskie	19,52%	18,51%	6,37%	13 415
Wielkopolskie	20,27%	18,48%	11,23%	23 656
Lubelskie	22,84%	15,41%	3,59%	7 553
Przedsiębiorstwa handlowe				
Mazowieckie	17,56%	18,06%	18,12%	45 360
Kujawsko-Pomorskie	19,78%	17,04%	5,13%	12 838
Pomorskie	21,33%	14,80%	5,83%	14 599
Dolnośląskie	21,13%	14,66%	6,69%	16 754
Śląskie	15,67%	14,52%	11,89%	29 758
Wielkopolskie	16,92%	12,28%	10,21%	25 540
Warmińsko-Mazurskie	17,01%	12,07%	3,15%	7 875
Opolskie	17,76%	12,00%	2,21%	5 521
Łódzkie	13,15%	11,61%	6,56%	16 416
Małopolskie	14,14%	10,81%	8,77%	21 953
Zachodniopomorskie	13,92%	10,52%	3,77%	9 447
Podkarpackie	13,73%	10,45%	5,13%	12 838
Podlaskie	11,53%	10,41%	3,26%	8 158
Lubelskie	13,70%	10,40%	4,59%	11 495
Lubuskie	12,73%	9,92%	2,32%	5 795
Świętokrzyskie	10,00%	8,86%	2,37%	5 921
Przedsiębiorstwa usługowe				
Podlaskie	45,60%	34,55%	2,01%	4 839
Podkarpackie	32,65%	27,40%	3,20%	7 698
Lubelskie	21,52%	24,94%	7,50%	18 037
Lubuskie	26,32%	23,12%	2,78%	6 680
Opolskie	22,61%	22,38%	1,73%	4 174
Wielkopolskie	22,66%	21,48%	8,28%	19 911
Małopolskie	24,61%	20,62%	8,80%	21 175
Mazowieckie	25,42%	20,46%	18,89%	45 436
Pomorskie	21,85%	20,13%	7,37%	17 740
Warmińsko-Mazurskie	29,97%	20,01%	2,32%	5 572
Śląskie	25,52%	18,33%	13,05%	31 401
Zachodniopomorskie	16,96%	17,37%	4,00%	9 622
Dolnośląskie	14,78%	17,34%	8,79%	21 136
Świętokrzyskie	28,64%	17,03%	2,29%	5 504
Łódzkie	17,29%	12,42%	4,70%	11 312
Kujawsko-Pomorskie	16,08%	11,13%	4,30%	10 348

Źródło: opracowanie własne.

W IV kw. 2012 r. sytuacja **średnich przedsiębiorstw** w zakresie stopnia zagrożenia upadłością była zróżnicowana, ze wskazaniem niekorzystnej tendencji zmian. W średnich podmiotach produkcyjnych i szczególnie usługowych przeważał znaczny wzrost kw/kw stopnia zagrożenia upadłością (w produkcyjnych w 10 województwach, w usługowych w 8 województwach), natomiast w przedsiębiorstwach handlowych odnotowano zmniejszenie SZU w 11 województwach. W średnich podmiotach usługowych odnotowano ponadto wysoki poziom SZU, aż w 7 województwach.

W **średnich przedsiębiorstwach produkcyjnych**, w IV kw. 2012 r. stopień zagrożenia upadłością (SZU), w porównaniu do III kw. 2012 r. wzrósł (kw/kw) w 10 województwach. Najwyższy wzrost oszacowanej miary stopnia zagrożenia upadłością wystąpił w województwach: pomorskim (+19,79 p.p. do poziomu ostrzegawczego 36,17%, przy 5,92% ULP ogółem w średnich podmiotach produkcyjnych, tj. 42.088 pracujących), podkarpackim (+3,93 p.p. do 29,73%, przy 5,15% ULP, 36.622 pracujących), zachodniopomorskim (+3,48 p.p. do 28,65%, 4,12% ULP, 29.239) i kujawsko-pomorskim (+5,92 p.p. do 27,47%, 6,80% ULP, 48.297). Zmniejszenie SZU odnotowano w województwach: dolnośląskim, świętokrzyskim, śląskim, lubuskim, łódzkim i w największym stopniu – podlaskim (-11,26 p.p. z 34,31% do 23,05%). W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, w 14 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy, a w 2 województwach poziom niski (woj. małopolskie i łódzkie). Najwyższy poziom SZU wśród średnich przedsiębiorstw produkcyjnych wystąpił w woj. pomorskim (36,17%). Z kolei w województwach: śląskim, wielkopolskim i mazowieckim, które posiadały najwyższy udział w liczbie pracujących ogółem w średnich podmiotach produkcyjnych (ULP) poziom SZU wykazywał niewielkie zmiany i wynosił kolejno w: śląskim (24,53%, 13,27% ULP, 94.254), wielkopolskim (22,65%, 13,06% ULP, 92.806) i mazowieckim (26,67%, 11,18% ULP, 79.407).

W **średnich przedsiębiorstwach handlowych**, w IV kw. 2012 r. wzrost (kw/kw) stopnia zagrożenia odnotowano w 5 województwach, w tym w: lubelskim (+3,12 p.p. do 32,55%), pomorskim (+2,14 p.p. do 24,27%), warmińsko-mazurskim (+3,00 p.p. do 22,13%), dolnośląskim (+1,22 p.p. do 21,44%) i najwyższy wzrost SZU – w woj. śląskim (+4,10 p.p. do 20,22%). Zmniejszenie SZU odnotowano w 11 województwach, w tym w największym stopniu w: woj. opolskim (-3,09 p.p. do 25,97%), wielkopolskim (-5,96 p.p. do 20,35%), małopolskim (-3,71 p.p. do 18,57%) i kujawsko-pomorskim (-5,54 p.p. do 16,96%). W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, w 8 województwach wystąpił poziom ostrzegawczy i w pozostałych 8 województwach – poziom niski. Najwyższy poziom SZU odnotowano w woj. lubelskim (32,55% przy 4,08% ULP i 11.363 pracujących). W woj. mazowieckim, śląskim, małopolskim i wielkopolskim, o najwyższych ULP wśród pracujących ogółem w średnich podmiotach handlowych, oszacowany poziom SZU był następujący: w woj. mazowieckim (27,18%, 24,48% ULP, 68.217), woj. śląskim (20,22%, 11,69% ULP, 32.565), woj. małopolskim (18,57%, 10,00% ULP, 27.873), i woj. wielkopolskim (20,35%, 9,94% ULP, 27.698).

W **średnich podmiotach usługowych**, w IV kw. 2012 r. wzrost (kw/kw) stopnia zagrożenia odnotowano w 8 województwach, w tym znaczny w 4 województwach. Tylko w tej grupie przedsiębiorstw średnich, aż w 7 województwach wystąpił wysoki poziom SZU – sytuacja nie-

korzystna. Znaczny wzrost SZU i dodatkowo wysoki jego poziom odnotowano w województwach świętokrzyskim (+14,52 p.p. z 44,18% do 58,70%), opolskim (+13,06 p.p. z 41,84% do 54,90%), łódzkim (+11,32 p.p. z poziomu ostrzegawczego 35,08% do wysokiego 46,41%) i podlaskim (+5,13 p.p. z ostrzegawczego 39,95% do wysokiego 45,08%). Poziom wysoki wystąpił ponadto w woj. lubuskim (43,76%) i dolnośląskim (42,02%). Znaczny wzrost oszacowanej miary odnotowano też w woj. warmińsko-mazurskim (+9,56 p.p. z 26,79% do 36,35%). Zmniejszenie SZU wystąpiło w województwach: wielkopolskim (-3,46 p.p. do 27,88%), małopolskim (-3,89 p.p. do 27,45%), lubelskim (-7,98 p.p. z 30,46% do 22,48%), a także śląskim, mazowieckim, kujawsko-pomorskim i pomorskim. W województwach: mazowieckim, śląskim, małopolskim i wielkopolskim, które posiadały najwyższy ULP wśród pracujących ogółem w średnich podmiotach usługowych, oszacowany poziom SZU wynosił odpowiednio: w woj. mazowieckim (24,20%, 22,39% ULP, 83.390), woj. śląskim (24,65%, 14,10% ULP, 53.539), woj. małopolskim (27,45%, 8,36% ULP, 31.130) i woj. wielkopolskim (27,88%, 8,37% ULP, 31.177).

Tabela 24. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w IV kw. 2012 r. według województw oraz rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie

Województwo	III 2012	IV 2012	Pracujący (udział)	Pracujący (liczba)
Przedsiębiorstwa produkcyjne				
Świętokrzyskie	28,76%	34,09%	2,16%	27 283
Łódzkie	20,70%	32,12%	5,93%	74 935
Podlaskie	31,68%	30,44%	1,73%	21 933
Śląskie	24,32%	29,52%	23,12%	292 269
Zachodniopomorskie	31,06%	28,20%	2,68%	33 901
Warmińsko-Mazurskie	25,60%	26,27%	2,84%	35 934
Opolskie	27,95%	25,54%	1,82%	22 948
Kujawsko-Pomorskie	22,48%	25,51%	3,75%	47 396
Lubuskie	27,68%	24,54%	1,96%	24 793
Pomorskie	22,02%	20,29%	4,35%	54 965
Małopolskie	20,19%	19,37%	6,94%	87 718
Podkarpackie	18,58%	19,13%	4,54%	57 375
Wielkopolskie	20,01%	18,64%	10,86%	137 300
Mazowieckie	18,59%	17,07%	14,51%	183 381
Dolnośląskie	16,89%	16,82%	9,04%	114 271
Lubelskie	14,76%	16,18%	3,78%	47 845
Przedsiębiorstwa handlowe				
Świętokrzyskie	47,18%	37,96%	1,82%	8 016
Wielkopolskie	25,68%	33,91%	20,68%	90 909
Pomorskie	32,13%	33,53%	1,97%	8 675
Podlaskie	34,37%	32,61%	1,08%	4 728
Zachodniopomorskie	27,54%	32,13%	1,62%	7 136
Dolnośląskie	30,73%	30,86%	9,64%	42 351
Lubelskie	36,03%	26,58%	2,88%	12 648
Małopolskie	24,84%	25,88%	10,91%	47 968
Warmińsko-Mazurskie	22,13%	24,36%	0,37%	1 618
Mazowieckie	22,02%	22,80%	36,29%	159 507
Śląskie	21,34%	20,53%	2,93%	12 893
Lubuskie	27,50%	18,51%	0,31%	1 355
Kujawsko-Pomorskie	20,75%	17,15%	3,21%	14 088
Łódzkie	15,96%	14,88%	3,46%	15 220
Opolskie	11,73%	12,83%	0,36%	1 598
Podkarpackie	11,85%	9,89%	2,46%	10 816
Przedsiębiorstwa usługowe				
Świętokrzyskie	59,41%	56,11%	0,43%	3 448
Wielkopolskie	49,94%	49,10%	4,63%	37 025
Śląskie	44,84%	48,64%	7,34%	58 732
Dolnośląskie	48,25%	48,03%	8,34%	66 725
Warmińsko-Mazurskie	45,87%	46,41%	1,27%	10 189
Łódzkie	35,59%	44,25%	4,30%	34 415
Lubelskie	38,23%	43,37%	0,82%	6 566
Podlaskie	32,76%	36,31%	0,73%	5 803
Małopolskie	36,52%	34,68%	4,91%	39 321
Lubuskie	32,27%	29,26%	0,89%	7 137
Podkarpackie	25,37%	26,88%	1,34%	10 732
Opolskie	21,97%	24,57%	0,80%	6 388
Mazowieckie	23,28%	22,82%	57,66%	461 526
Pomorskie	31,32%	22,54%	3,39%	27 113
Kujawsko-Pomorskie	17,26%	12,73%	1,87%	15 007
Zachodniopomorskie	9,19%	12,46%	1,28%	10 278

Źródło: opracowanie własne.

W IV kw. 2012 r. sytuacja **dużych przedsiębiorstw** w zakresie stopnia zagrożenia była zróżnicowana – ze wskazaniem pogorszenia sytuacji w przedsiębiorstwach produkcyjnych i – szczególnie – usługowych. W dużych podmiotach produkcyjnych odnotowano wzrost kw/kw stopnia zagrożenia upadłością w 7 województwach, natomiast w przedsiębiorstwach handlowych i usługowych w 8 województwach. W dużych podmiotach usługowych, aż w 7 województwach wystąpił poziom wysoki SZU (najmniej korzystna sytuacja pod tym względem w porównaniu do pozostałych rodzajów działalności podmiotów dużych).

W **dużych przedsiębiorstwach produkcyjnych**, w IV kw. 2012 r. stopień zagrożenia upadłością, w porównaniu do III kw. 2012 r. wzrósł w 7 województwach. Najwyższy wzrost odnotowano w województwach: świętokrzyskim (+5,33 p.p. do 34,09%), łódzkim (+11,42 p.p. z poziomu niskiego 20,70% do ostrzegawczego 32,12%), śląskim (+5,20 p.p. do 29,52%), kujawsko-pomorskim (+3,03 p.p. do 25,51%) oraz warmińsko-mazurskim, podkarpackim i lubelskim. Zmniejszenie (kw/kw) SZU odnotowano natomiast w województwach: zachodniopomorskim (-2,86 p.p. do 28,20%), opolskim (-2,41 p.p. do 25,54%), lubuskim (-3,14 p.p. do 24,54%), a także nieznacznie w woj. podlaskim, pomorskim, małopolskim, wielkopolskim, mazowieckim i dolnośląskim. W żadnym województwie nie wystąpił poziom wysoki SZU, w 9 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy, a w 7 województwach poziom niski. Najwyższy poziom SZU wśród dużych przedsiębiorstw produkcyjnych w II p. 2012 r. wystąpił w woj. świętokrzyskim (34,09% przy 2,16% ULP, 27.283 pracujących). Z kolei w województwach: śląskim, mazowieckim, wielkopolskim i dolnośląskim, które posiadały najwyższy ULP w liczbie pracujących ogółem w dużych podmiotach produkcyjnych, poziom SZU wynosił kolejno w: woj. śląskim (29,52%, 23,12% ULP, 292.269), mazowieckim (17,07%, 14,51% ULP, 183.381), wielkopolskim (18,64%, 10,86% ULP, 137.300) i dolnośląskim (16,82%, 9,04% ULP, 114.271).

W **dużych przedsiębiorstwach handlowych**, w IV kw. 2012 r. wzrost kw/kw stopnia zagrożenia odnotowano w 8 województwach. Największy wzrost SZU odnotowano w województwach: wielkopolskim (+8,23 p.p. do 33,91%, przy 20,68% ULP i 90.909 pracujących) i zachodniopomorskim (+4,59 p.p. do 32,13%). Znaczne zmniejszenie SZU odnotowano z kolei w województwach: świętokrzyskim (-9,22 p.p. z poziomu wysokiego 47,18% do ostrzegawczego 37,96%), lubelskim (-9,45 p.p. z 36,03% do 26,58%) oraz lubuskim (-9,00 p.p. z poziomu ostrzegawczego 27,50% do niskiego 18,51%). W 10 województwach odnotowano poziom ostrzegawczy i w pozostałych 6 województwach poziom niski. Najwyższy poziom SZU wśród dużych przedsiębiorstw handlowych wystąpił w woj. świętokrzyskim (37,96%, 1,82% ULP, 8.016). W województwach: mazowieckim, wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim, o najwyższych ULP wśród pracujących ogółem w dużych podmiotach handlowych, oszacowany poziom SZU wynosił kolejno: w woj. mazowieckim (22,80%, 36,29% ULP, 159.507), woj. wielkopolskim (33,91%, 20,68% ULP, 90.909), woj. małopolskim (25,88%, 10,91% ULP, 47.968) i woj. dolnośląskim (30,86%, 9,64% ULP, 42.351).

W IV kw. 2012 r. w **dużych podmiotach usługowych**, wzrost stopnia zagrożenia odnotowano w 8 województwach. Z całej zbiorowości dużych przedsiębiorstw usługowych, aż w 7 województwach odnotowano poziom wysoki SZU – sytuacja niekorzystna. Największy

wzrost kw/kw SZU odnotowano w województwach: śląskim (+3,81 p.p. do 48,64%), łódzkim (+8,66 p.p. z poziomu ostrzegawczego 35,59% do wysokiego 44,25%), lubelskim (+5,14 p.p. z ostrzegawczego 38,23% do wysokiego 43,47%) i podlaskim (+3,53 p.p. do 36,61%). Z kolei zmniejszenie SZU odnotowano w woj. pomorskim (-8,78 p.p. z 31,32% do 22,54%). Pomimo zmniejszenia SZU w 8 województwach – aż w 7 województwach odnotowano poziom wysoki SZU, w 7 województwach poziom ostrzegawczy, a w 2 województwach poziom niski. Najwyższe i dodatkowo wysokie poziomy SZU wśród dużych przedsiębiorstw usługowych odnotowano w województwach: świętokrzyskim (56,11%, 0,43% ULP, 3.448 pracujących), wielkopolskim (49,10%, 4,63% ULP, 37.025), śląskim (48,64%, 7,34% ULP, 58.732), dolnośląskim (48,03%, 8,34% ULP, 66.725), warmińsko-mazurskim (46,41%, 1,27% ULP, 10.189), łódzkim (44,25%, 4,30% ULP, 34.415) i lubelskim (43,37%, 0,82% ULP, 6.566). W woj. mazowieckim, które posiadało najwyższy ULP wśród pracujących ogółem w dużych podmiotach usługowych, oszacowany poziom SZU wynosił 22,82%, przy 57,66% ULP i 461.526 pracujących.

Tabela 25. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w IV kw. 2012 r. według województw oraz rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże

Województwo	III 2012	IV 2012	Pracujący (udział)	Pracujący (liczba)
Przedsiębiorstwa produkcyjne				
Świętokrzyskie	28,76%	34,09%	2,16%	27 283
Łódzkie	20,70%	32,12%	5,93%	74 935
Podlaskie	31,68%	30,44%	1,73%	21 933
Śląskie	24,32%	29,52%	23,12%	292 269
Zachodniopomorskie	31,06%	28,20%	2,68%	33 901
Warmińsko-Mazurskie	25,60%	26,27%	2,84%	35 934
Opolskie	27,95%	25,54%	1,82%	22 948
Kujawsko-Pomorskie	22,48%	25,51%	3,75%	47 396
Lubuskie	27,68%	24,54%	1,96%	24 793
Pomorskie	22,02%	20,29%	4,35%	54 965
Małopolskie	20,19%	19,37%	6,94%	87 718
Podkarpackie	18,58%	19,13%	4,54%	57 375
Wielkopolskie	20,01%	18,64%	10,86%	137 300
Mazowieckie	18,59%	17,07%	14,51%	183 381
Dolnośląskie	16,89%	16,82%	9,04%	114 271
Lubelskie	14,76%	16,18%	3,78%	47 845
Przedsiębiorstwa handlowe				
Świętokrzyskie	47,18%	37,96%	1,82%	8 016
Wielkopolskie	25,68%	33,91%	20,68%	90 909
Pomorskie	32,13%	33,53%	1,97%	8 675
Podlaskie	34,37%	32,61%	1,08%	4 728
Zachodniopomorskie	27,54%	32,13%	1,62%	7 136
Dolnośląskie	30,73%	30,86%	9,64%	42 351
Lubelskie	36,03%	26,58%	2,88%	12 648
Małopolskie	24,84%	25,88%	10,91%	47 968
Warmińsko-Mazurskie	22,13%	24,36%	0,37%	1 618
Mazowieckie	22,02%	22,80%	36,29%	159 507
Śląskie	21,34%	20,53%	2,93%	12 893
Lubuskie	27,50%	18,51%	0,31%	1 355
Kujawsko-Pomorskie	20,75%	17,15%	3,21%	14 088
Łódzkie	15,96%	14,88%	3,46%	15 220
Opolskie	11,73%	12,83%	0,36%	1 598
Podkarpackie	11,85%	9,89%	2,46%	10 816
Przedsiębiorstwa usługowe				
Świętokrzyskie	59,41%	56,11%	0,43%	3 448
Wielkopolskie	49,94%	49,10%	4,63%	37 025
Śląskie	44,84%	48,64%	7,34%	58 732
Dolnośląskie	48,25%	48,03%	8,34%	66 725
Warmińsko-Mazurskie	45,87%	46,41%	1,27%	10 189
Łódzkie	35,59%	44,25%	4,30%	34 415
Lubelskie	38,23%	43,37%	0,82%	6 566
Podlaskie	32,76%	36,31%	0,73%	5 803
Małopolskie	36,52%	34,68%	4,91%	39 321
Lubuskie	32,27%	29,26%	0,89%	7 137
Podkarpackie	25,37%	26,88%	1,34%	10 732
Opolskie	21,97%	24,57%	0,80%	6 388
Mazowieckie	23,28%	22,82%	57,66%	461 526
Pomorskie	31,32%	22,54%	3,39%	27 113
Kujawsko-Pomorskie	17,26%	12,73%	1,87%	15 007
Zachodniopomorskie	9,19%	12,46%	1,28%	10 278

Źródło: opracowanie własne.

2.7. ANALIZA ZJAWISKA UPADŁOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POLSCE

W ramach podstawowej osi badawczej wyróżnionej w Raporcie, odnoszącej się do analizy zjawiska upadłości i zagrożenia nią – tak w ujęciu retrospektywnym, jak i zasadniczym, prospektywnym – przedstawiona została charakterystyka procesu upadłości przedsiębiorstw w Polsce, prowadzonego z wykorzystaniem właściwych mu unormowań formalno-prawnych. Stąd też przedstawiono analizę przebiegu i struktury postępowań upadłościowych, wyróżniając w nich postępowania w celu likwidacji majątku (zakończenie działalności) oraz postępowania z możliwością zawarcia układu (utrzymanie samodzielności bytu ekonomicznego przez przedsiębiorstwo). W dalszej kolejności – z wykorzystaniem miar w postaci odsetka upadłości¹⁵ oraz regionalnego barometru upadłości¹⁶ – dokonano regionalnej analizy upadłości (według województw). Podjętym wątkiem jest zróżnicowanie procesu upadłości pod względem formy prawno-organizacyjnej podmiotów w niej uczestniczących. Ostatnią warstwą prowadzonej analizy jest branżowa analiza upadłości (według sekcji PKD), z wykorzystaniem miar, w postaci odsetka upadłości oraz branżowego barometru upadłości.

Upadłości przedsiębiorstw w Polsce

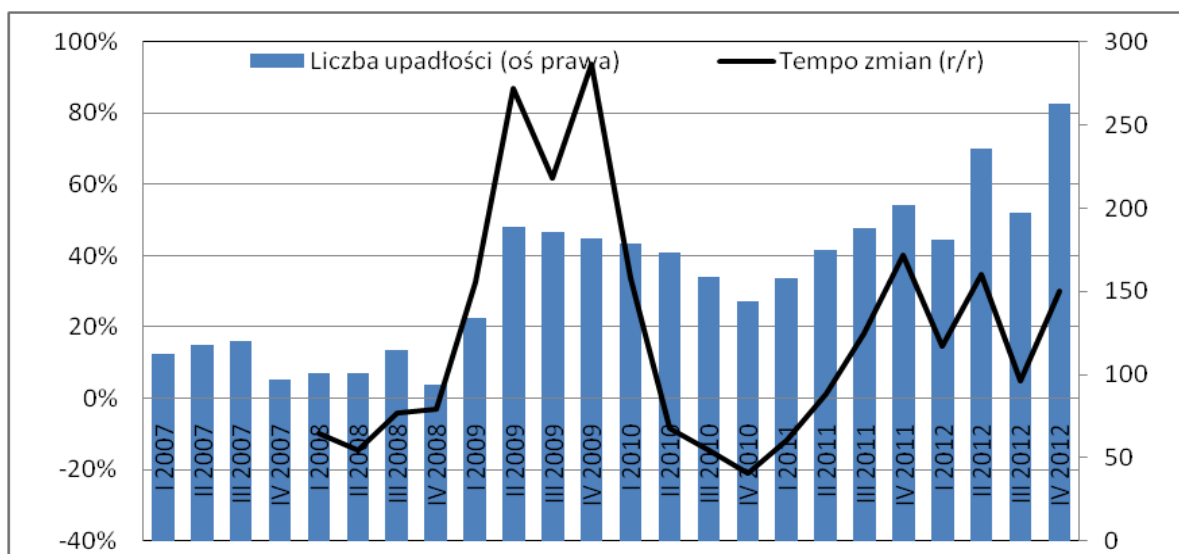
W IV kw. 2012 r. odnotowano wzrost liczby postępowań upadłościowych we wszystkich rodzajach działalności. W IV kw. 2012 r. odnotowano najwięcej postępowań upadłościowych w całym okresie analizy. Analiza zmian wartości OU wskazuje na jego silny wzrost i tendencję wzrostową. W IV kw. 2012 r. odnotowano znaczący wzrost liczby postępowań upadłościowych w celu likwidacji majątku i z możliwością zawarcia układu.

Analiza zmian wartości odsetka upadłości (OU) wskazuje na jego wzrost od 2007 r., z krótkimi okresami spadków do I kw. 2012 r., gdzie odnotowano zmniejszenie jego wartości. Następnie w IV kw. 2012 r. odnotowano ponowny jego wzrost do poziomu najwyższego w całym badanym okresie. W IV kw. 2012 roku zaobserwowano znaczny wzrost wartości OU, a wartość jego przekraczała 0,051%. Od I kw. 2011 r. do IV kw. 2011 r. wartość OU sukcesywnie wzrastała, do poziomu 0,40% i następnie zmniejszyła się do poziomu 0,36% w I kw. 2012 r., by ponownie wzrosnąć do poziomu 0,51% w IV kw. 2012 r. (najwyższy poziom od I kw. 2007 r.). Liczba postępowań upadłościowych również cechowała się wzrostem od IV kw. 2010 r., osiągając w IV kw. 2012 r. najwyższy kwartalny poziom liczby postępowań upadłościowych (263) w całym okresie objętym analizą. Wzrost liczby upadłości w 2012 roku skutkował najwyższym poziomem liczby postępowań w tym roku od początku okresu analizy.

¹⁵ Odsetek upadłości (OU) – stanowi relację liczby przedsiębiorstw, wobec których ogłoszono postępowania upadłościowe, do liczby przedsiębiorstw ogółem. Przyjmuje on wartości z przedziału <0%; 100%>, wskazując na pogłębiający się kryzys lub poprawę sytuacji w sektorze przedsiębiorstw.

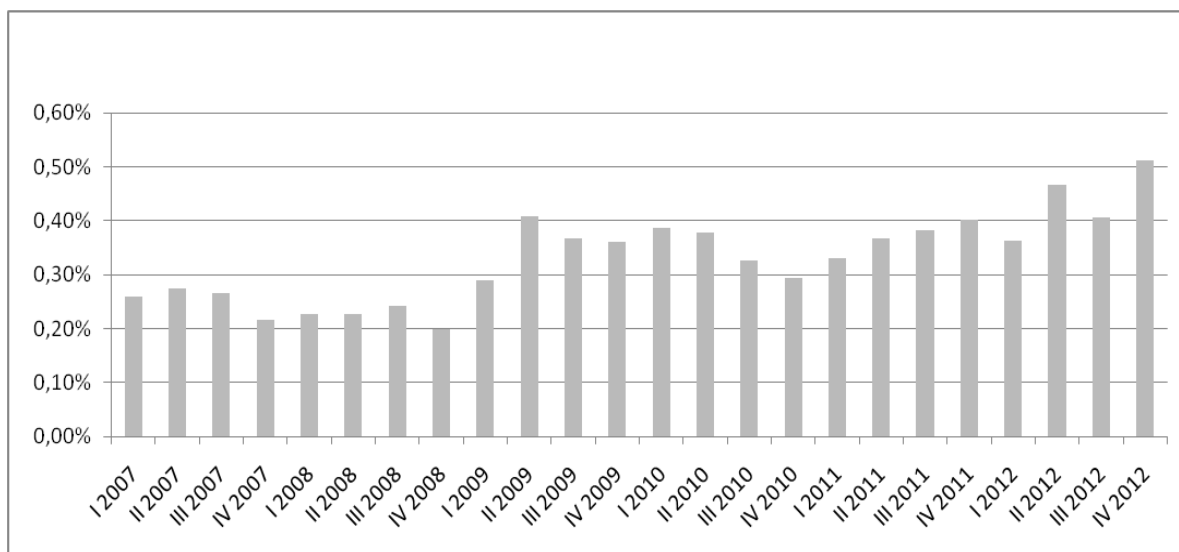
¹⁶ Branżowy/regionalny barometr upadłości (BBU/RBU) – stanowi relatywną ocenę koncentracji przedsiębiorstw upadłych w określonej grupie podmiotów względem łącznej liczby przedsiębiorstw, przynależących do analizowanej zbiorowości w gospodarce w stosunku do wszystkich podmiotów funkcjonujących w gospodarce narodowej. Przyjmuje się, iż BBU przekraczający wartość 1 oznacza ponadprzeciętną koncentrację analizowanego zjawiska w danej grupie.

Rysunek 37. Liczba i tempo zmian postępowań upadłościowych w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 38. Odsetek upadłości (OU) przedsiębiorstw w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %)

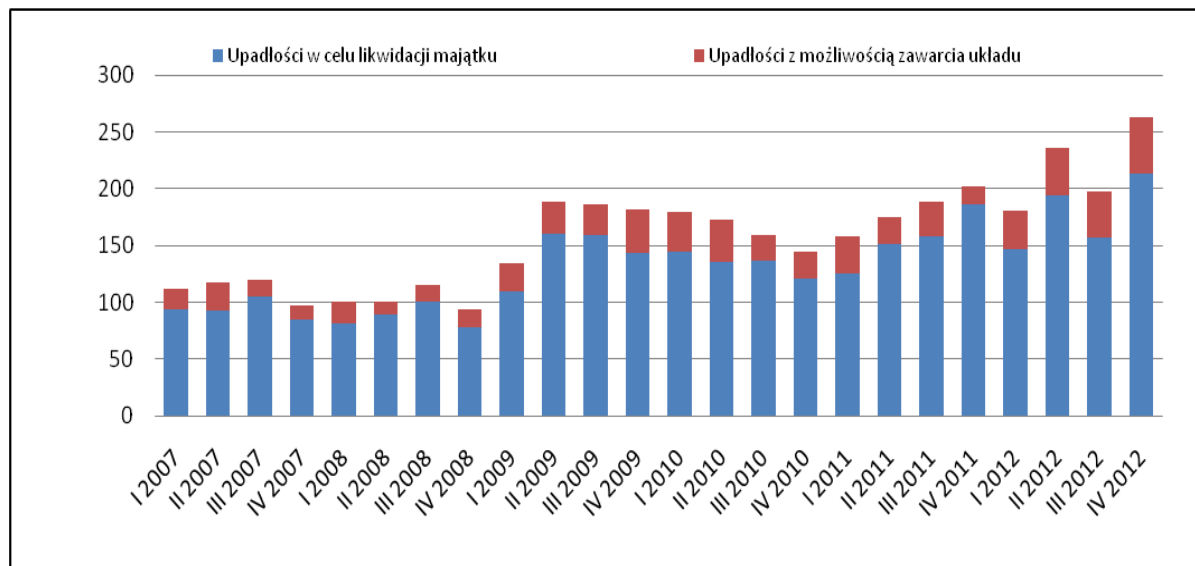

Źródło: opracowanie własne.

W IV kw. 2012 r. nastąpił wzrost liczby upadłości przedsiębiorstw (o 66) w porównaniu do III kw. 2012 r. i zwiększenie o 61 w porównaniu do IV kw. 2011 r. Począwszy od IV kw. 2010 r. obserwujemy sukcesywny wzrost liczby postępowań upadłościowych, osiągający maksymalny poziom: 263 w IV kw. 2012 r. Tempo r/r w IV kw. 2012 r. kształtowało się na wysokim poziomie 30,2%, a kw/kw 33,5%. Analiza zmian wartości OU wskazuje na jego wzrost do poziomów 0,33% w I kw. 2011 r., 0,37% w II kw. 2011 r., 0,38% w III kw. 2011 r. i 0,40% w IV kw. 2011 r. i następnie zmniejszenie w I kw. 2012 r. do poziomu 0,36% i ponow-

ny jego wzrost w IV kw. 2012 r. do poziomu 0,51%. Tempo r/r w IV kw. 2012 r. wartości OU kształtowało się na poziomie 27,44%.

Rysunek 39. Liczba upadłości ze względu na rodzaj postępowania w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r.

Źródło: opracowanie własne.

W okresie od I kw. 2007 r. zaobserwować można regularny wzrost liczby upadłości w celu likwidacji majątku. W IV kw. 2012 roku ogłoszono najwięcej upadłości (213) w celu likwidacji majątku w całym okresie objętym analizą, a w całym 2012 roku ogłoszono ich aż 711. W 2012 roku również najwięcej ogłoszono upadłości z możliwością zawarcia układu (166). W IV kw. 2012 r. zarejestrowano największą liczbę upadłości z możliwością zawarcia układu w całym okresie objętym analizą. W sumie w całym 2012 roku zarejestrowano 877 upadłości, co było największą wartością od 2007 roku. W 2012 roku zaobserwować można wyraźne wzrosty liczby upadłości w II i IV kw. i ich zmniejszenie w I i III kw.

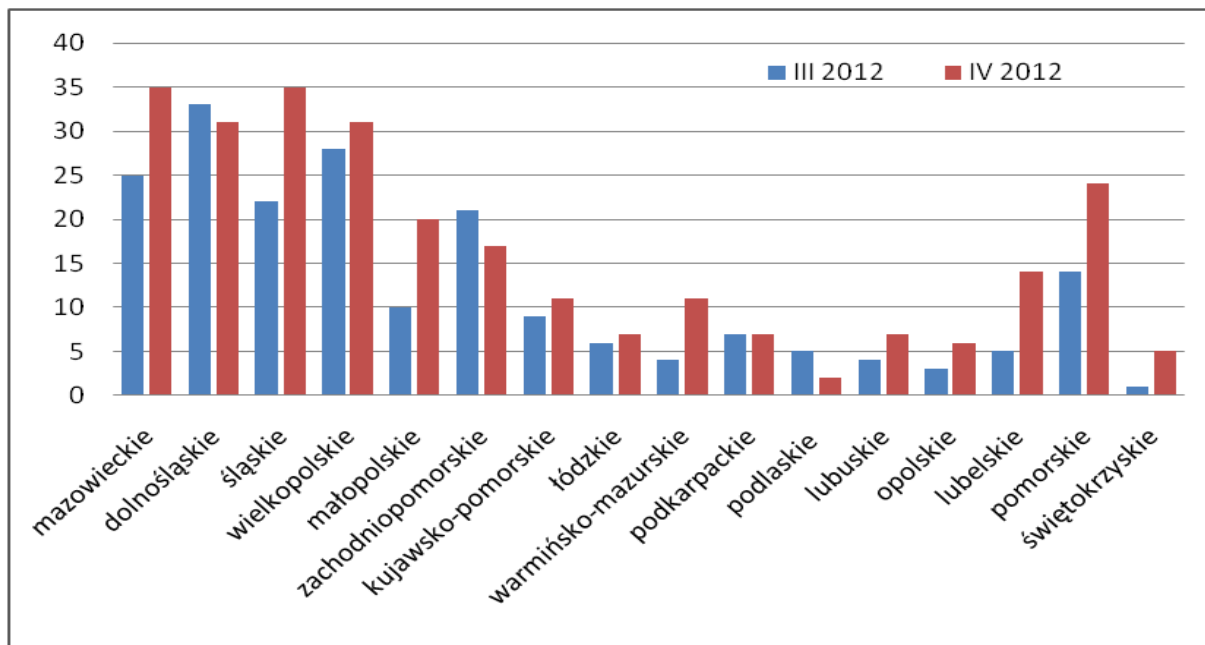
Regionalna analiza upadłości

Wzrost wartości OU aż w 12 województwach i wzrost liczby postępowań upadłościowych w 12 województwach. Najwyższy poziom liczby postępowań upadłościowych w IV kw. 2012 r. w województwie mazowieckim i śląskim. W 9 województwach nastąpił wzrost koncentracji upadłości (RBU). Najwyższy poziom RBU zaobserwowano w woj. zachodniopomorskim i dolnośląskim.

Najwięcej postępowań upadłościowych w IV kw. 2012 r. ogłoszono w woj. mazowieckim (35 postępowań). W 12 województwach nastąpił wzrost liczby postępowań upadłościowych, w porównaniu do III kw. 2012 r., jedynie w 3 województwach liczba postępowań zmniejszyła się i w 1 pozostała na niezmiennym poziomie. W porównaniu do IV kw. 2011 r. wzrost liczby postępowań upadłościowych odnotowano w 10 województwach. Największy wzrost liczby

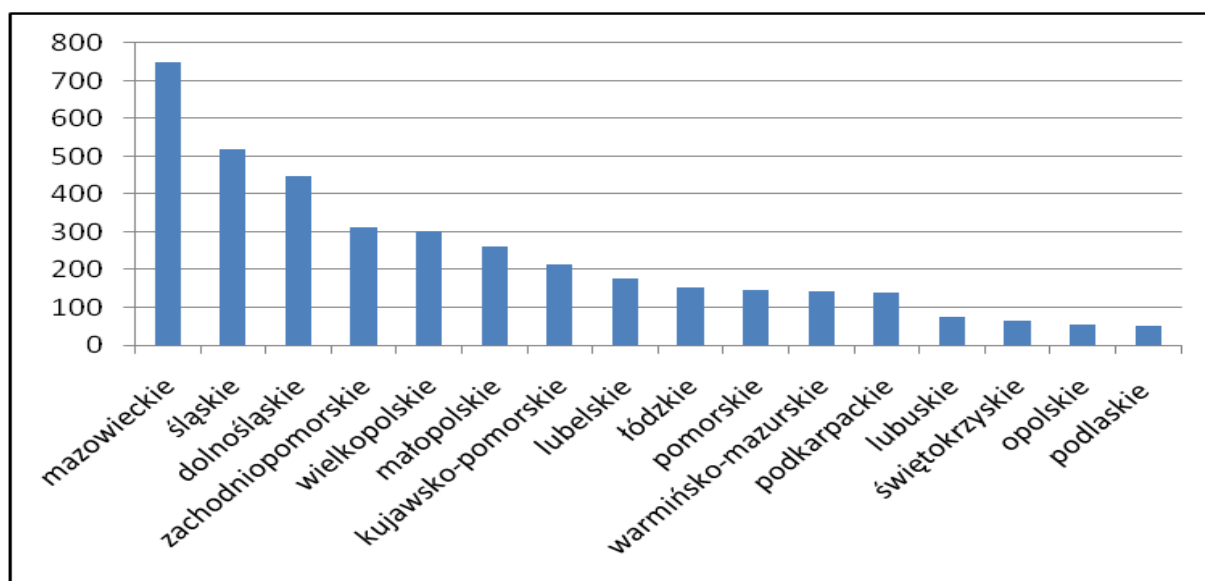
by postępowañ upadłościowych w relacji kw/kw i r/r odnotowano w województwie śląskim, natomiast najmniej upadłości i zmniejszenie ich liczby od trzech kwartałów zaobserwowano w województwie podlaskim.

Rysunek 40. Liczba ogłoszonych upadłości według województw w Polsce w okresie III kw. 2012 i IV kw. 2012 r.

Źródło: opracowanie własne.

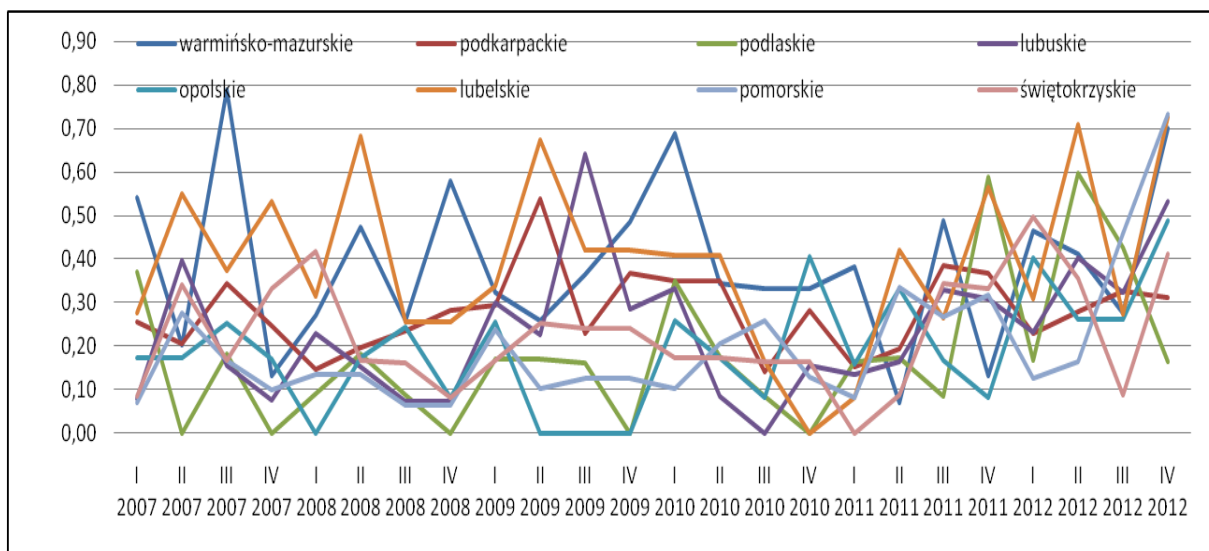
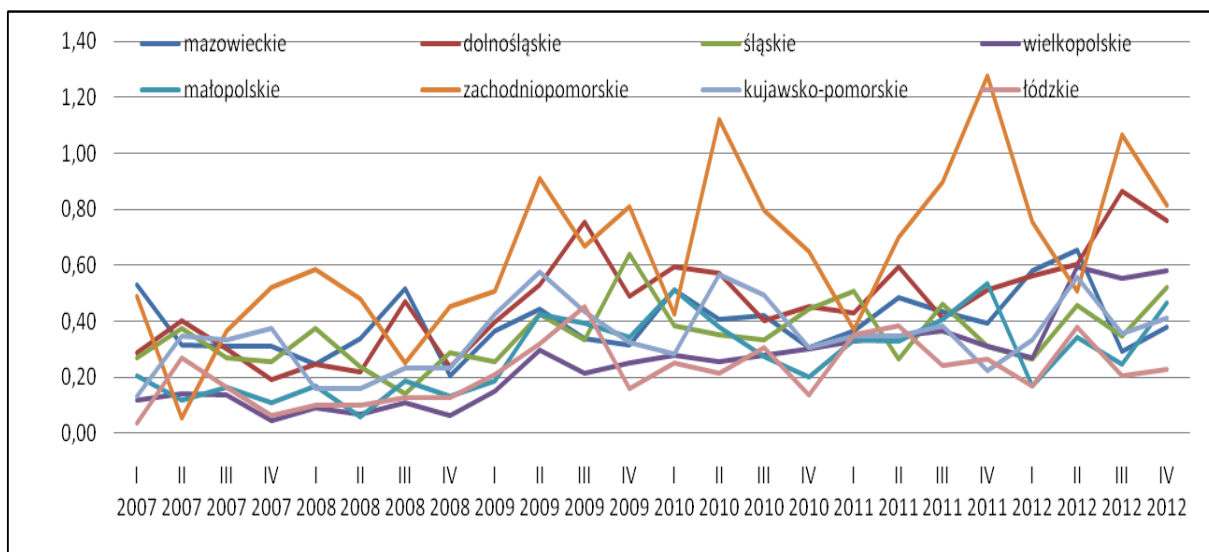
Rysunek 41. Liczba ogłoszonych upadłości według województw w Polsce w okresie od I kw. 2007 do IV kw. 2012 r.

Źródło: opracowanie własne.

W całym analizowanym okresie najczęściej postępowań upadłościowych ogłoszono w województwie mazowieckim (748), co stanowi 19,66% wszystkich postępowań upadłościowych w analizowanym okresie, co niewątpliwie związane jest z największą koncentracją liczby przedsiębiorstw w tym regionie (17,88%). Kolejnymi województwami pod względem liczby upadłości były: śląskie (519), dolnośląskie (446) i zachodniopomorskie (312). Najmniej upadłości w całym analizowanym okresie odnotowano w województwie opolskim (55) i podlaskim (52).

Rysunek 42. Zmiana odsetka upadłości (OU) przedsiębiorstw w województwach Polski w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %)

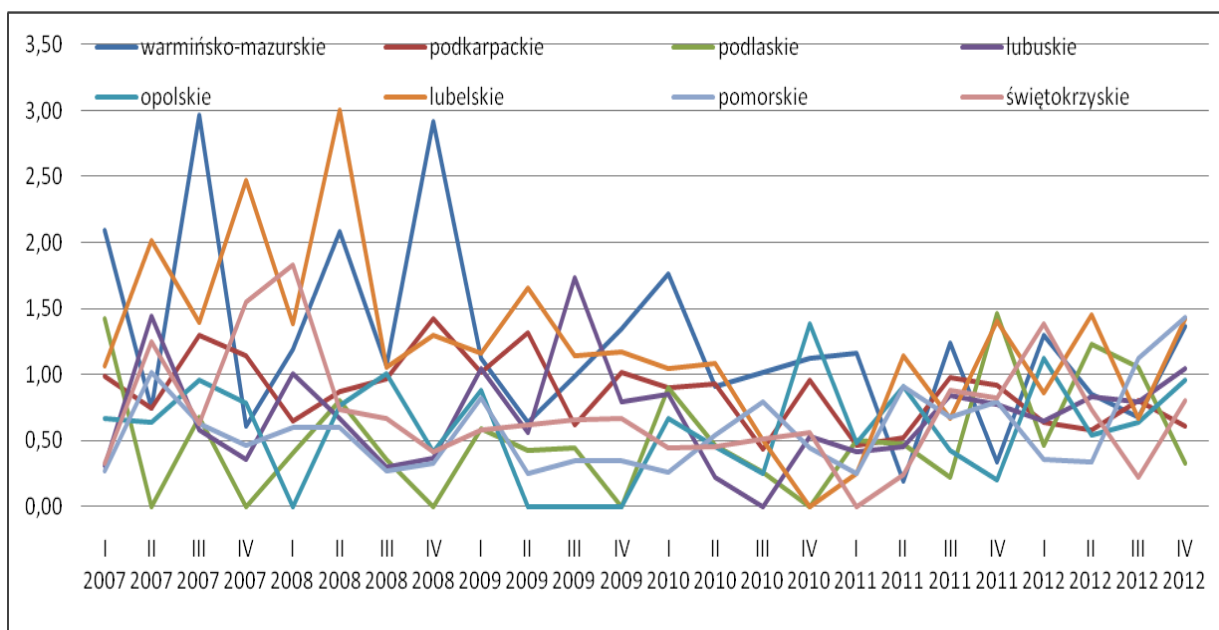
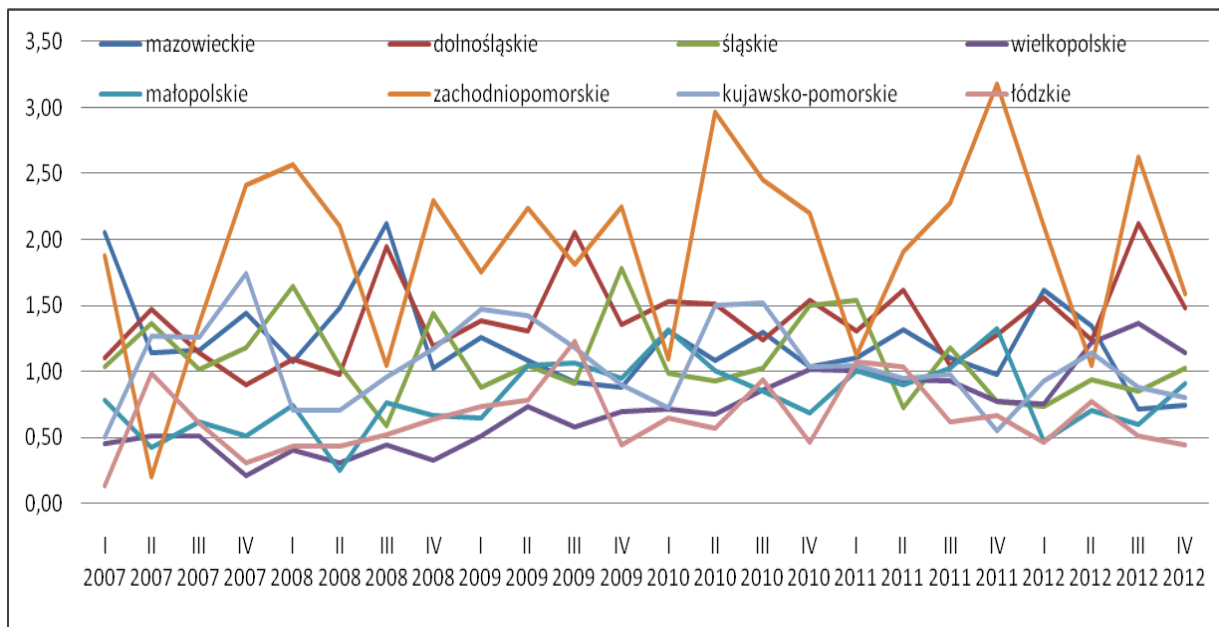

Źródło: opracowanie własne.

Analiza zmian wartości OU w przekroju regionalnym wskazuje na najwyższy poziom wskaźnika w IV kw. 2012 r. w woj. Zachodniopomorskim: na poziomie 0,81 % (zmniejszenie w porównaniu do III kw. 2012 r.) oraz dolnośląskim 0,76% (również zmniejszenie kw/kw).

W 12 województwach w IV kw. 2012 r. odnotowano wzrost wartości OU w relacji kw/kw i r/r w 10. Największy wzrost r/r wartości OU odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (+0,57%), a kw/kw w lubelskim (+0,46%).

Rysunek 43. Zmiana RBU (Regionalny Barometr Upadłości) w wybranych województwach w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne.

Analizując zmianę poziomu koncentracji upadłości przedsiębiorstw (RBU) można stwierdzić, że w IV kw. 2012 r. poniżej przeciętnej koncentracji zjawiska upadłości (mniej niż 1) było 8 województw (o 3 mniej w porównaniu do III kw. 2012 r.), co wskazuje na wzrost poziomu koncentracji upadłości w ujęciu regionalnym. Najwyższy poziom RBU odnotowano w woj.

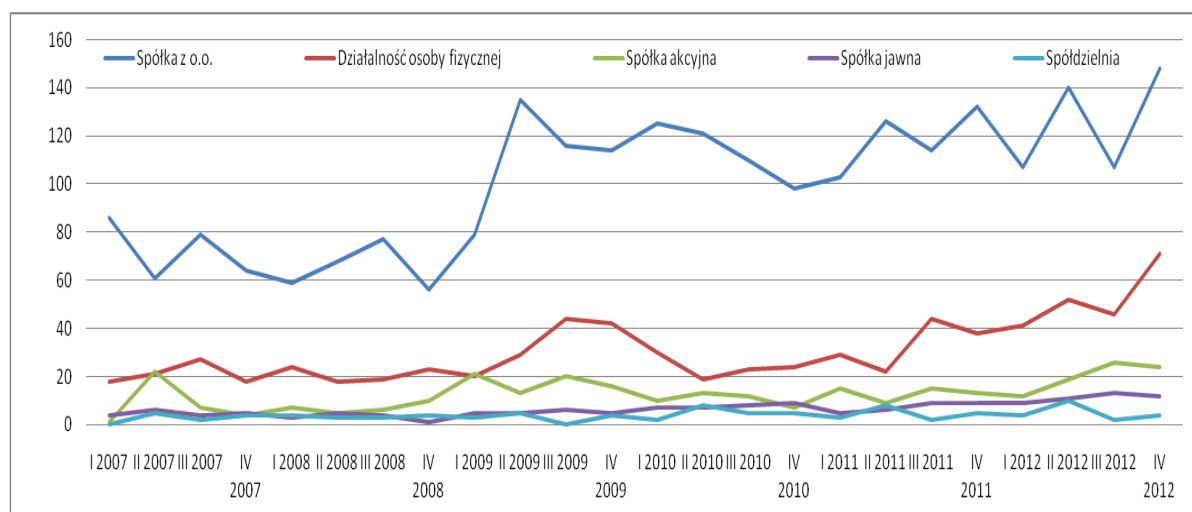
zachodniopomorskim (1,59 – zmniejszenie o 1,03) oraz dolnośląskim (1,48 – zmniejszenie o 0,64). Aż w 9 województwach nastąpił wzrost koncentracji upadłości, w porównaniu do III kw. 2012 r. i w 9 – w porównaniu r/r. Najwyższy wzrost wartości RBU w relacji r/r odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (+1,04), natomiast w województwie zachodniopomorskim zaobserwowano największe zmniejszenie (-1,59).

Analiza upadłości według form organizacyjno-prawnych

W całym analizowanym okresie, najczęściej postępowań upadłościowych odnotowano w spółkach z o. o., a w IV kw. odnotowano rekordową liczbę upadłości od 2007 roku. W IV kw. 2012 r. nastąpił wzrost r/r liczby upadłości we wszystkich formach organizacyjno-prawnych z wyjątkiem spółdzielni. W relacji kw/kw liczba postępowań upadłościowych wzrosła w spółkach z o. o., działalności osoby fizycznej oraz w spółdzielniach. W IV kw. 2012 r. aż 56% upadłości ogółem odnotowano w sp. z o. o.

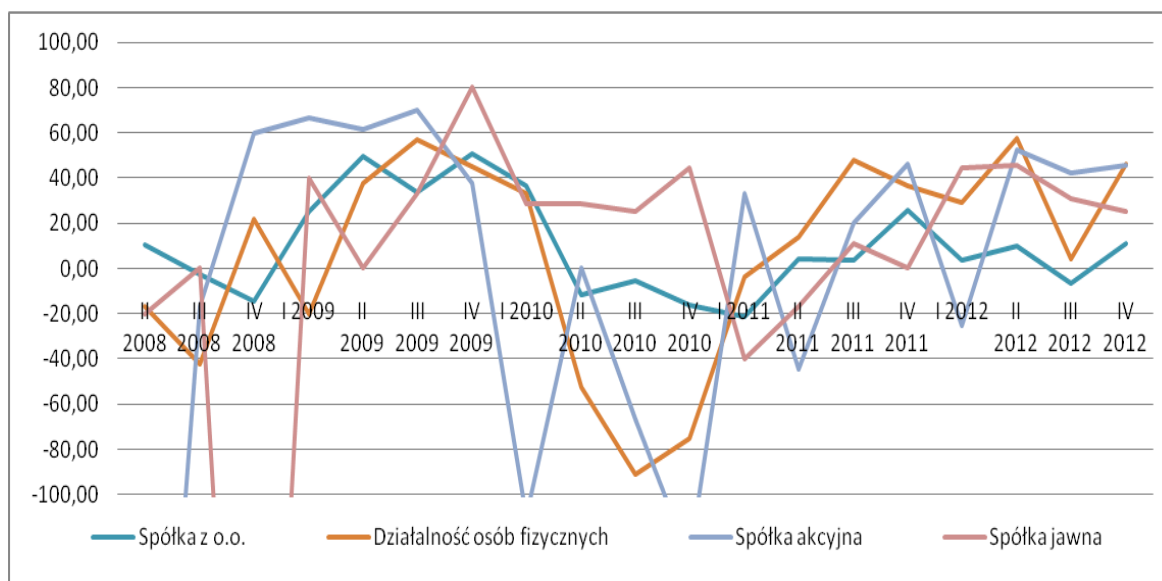
W strukturze postępowań upadłościowych według formy organizacyjno-prawnej największy udział miały spółki z o. o.: w wysokości 56,27% (148), następnie przedsiębiorcy (jednoosobowa działalność osób fizycznych): 27,00% (71) i spółki akcyjne: 9,13% (24). W całym analizowanym okresie najczęściej upadłości wobec spółek z o. o. odnotowano w IV kw. 2012 r. (148) i nastąpił wzrost o 41 kw/kw. W IV kw. 2012 r. nastąpił również znaczący wzrost kw/kw liczby upadłości wobec przedsiębiorców (o 25, +54%). Analiza zmiany r/r wskazuje na wzrost upadłości we wszystkich formach organizacyjno-prawnych, z wyjątkiem spółdzielni. Największy wzrost r/r liczby upadłości odnotowano w spółkach z o. o. (+56,27%), a kw/kw w działalności osoby fizycznej (+54,34%).

Rysunek 44. Liczba postępowań upadłościowych według form organizacyjno-prawnych w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 45. Tempo zmian liczby postępowań upadłościowych według form organizacyjno-prawnych w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

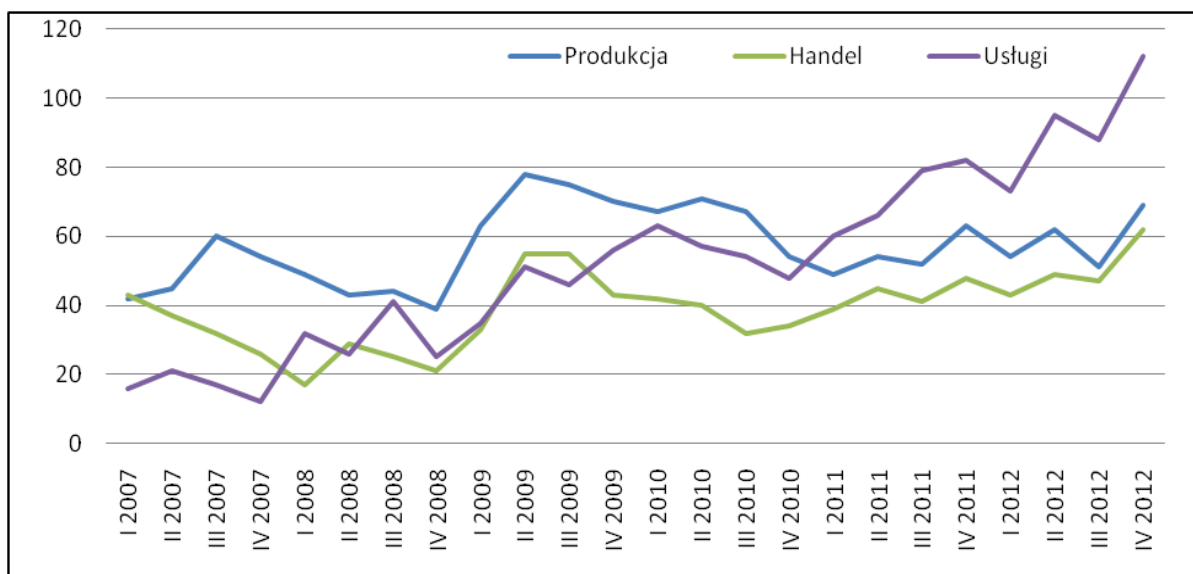
Źródło: opracowanie własne.

Branżowa analiza upadłości

W IV kw. 2012 r. najwięcej postępowań upadłościowych odnotowano w przedsiębiorstwach prowadzących działalność usługową. W IV kw. 2012 r. odnotowano wzrost liczby upadłości we wszystkich rodzajach działalności kw/kw i r/r. Największy wzrost liczby postępowań upadłościowych r/r w usługach, a kw/kw – w produkcji. Największa wartość OU w usługach. Wzrost r/r wartości OU we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej. Najwyższą (ponadprzeciętną) wartość BBU oraz jego wzrost w IV kw. 2012 r. odnotowano jedynie w usługach.

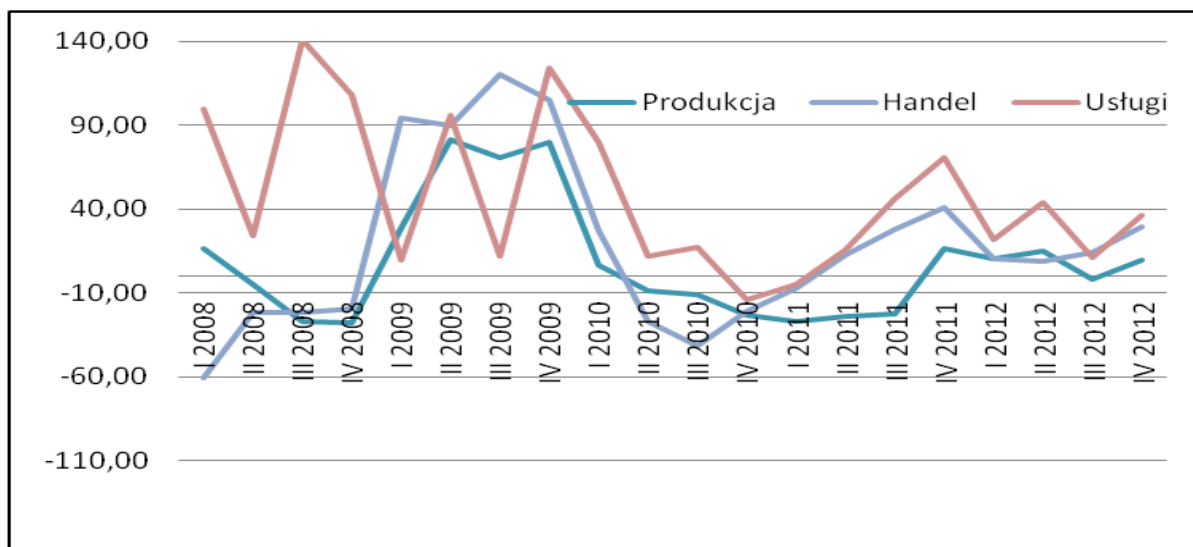
Najwięcej postępowań upadłościowych w IV kw. 2012 r. odnotowano w działalności usługowej (112), następnie w produkcyjnej (69) i handlowej (62). W IV kw. 2012 r. zaobserwowano wzrost kw/kw liczby postępowań upadłościowych we wszystkich rodzajach działalności. W relacji r/r wzrost liczby postępowań upadłościowych również dotyczył wszystkich rodzajów działalności gospodarczej. W całym analizowanym okresie ogłoszono 3.824 postępowania upadłościowe przedsiębiorstw, w tym 1.375 dotyczyło przedsiębiorstw produkcyjnych, 1.255 usługowych i 938 przedsiębiorstw handlowych. Analiza tempa r/r wskazuje na sukcesywny ich wzrost w usługach i handlu od II kw. 2011 roku. Największe tempo wzrostu r/r w IV kw. 2012 r. zaobserwowano w usługach (36,59%).

Rysunek 46. Liczba postępowań upadłościowych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r.

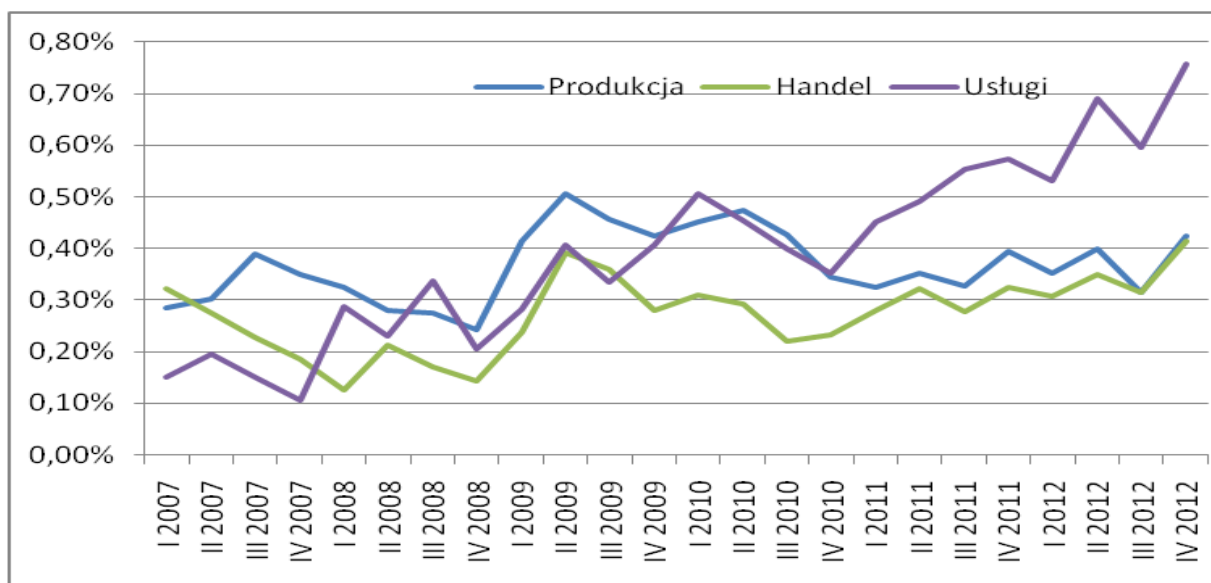
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 47. Tempo zmian postępowań upadłościowych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne.

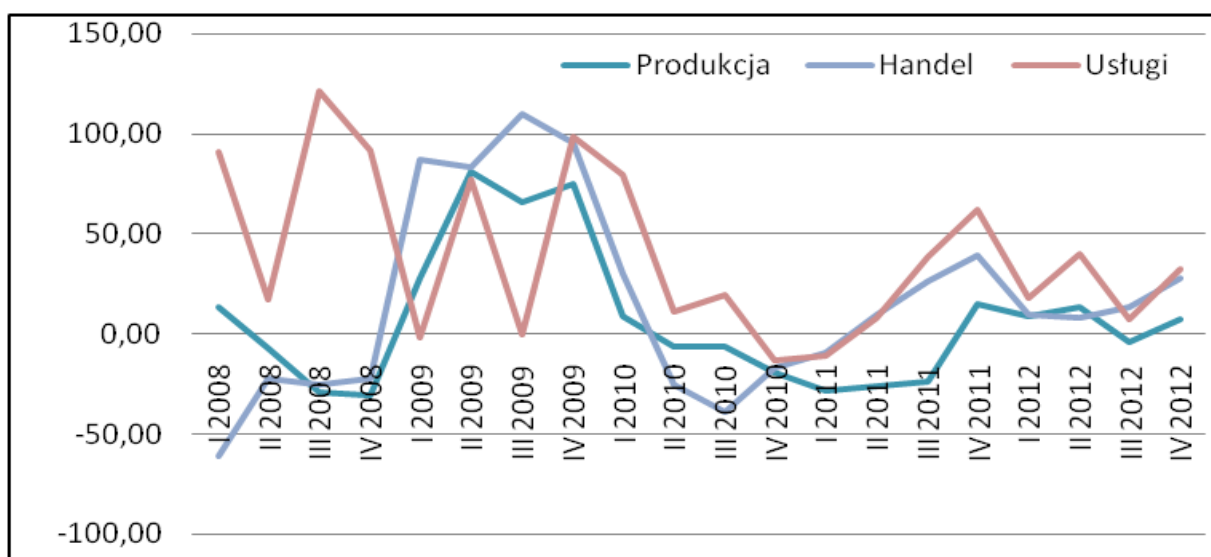
Rysunek 48. Odsetek upadłości (OU) według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne.

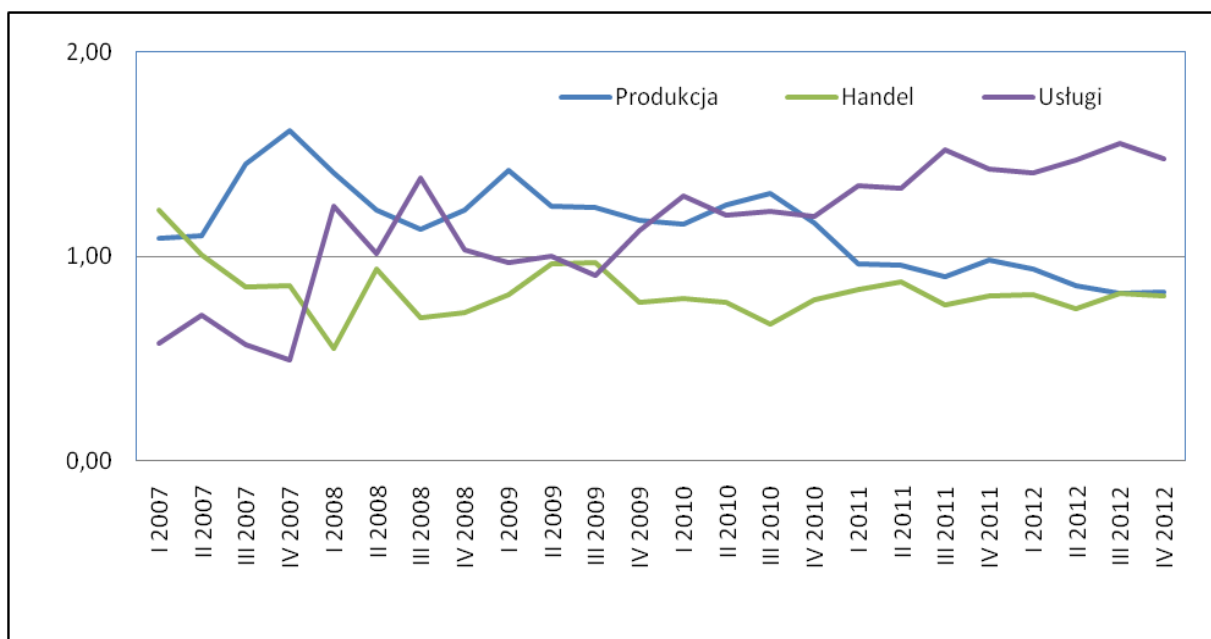
Analiza zmiany wskaźnika OU według wybranych sekcji PKD wskazuje na jego wzrost kw/kw w IV kw. 2012 r., we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej. Również w relacji r/r odnotowano wzrost OU we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej. Największą wartość OU w IV kw. 2012 r. zaobserwowano w działalności usługowej (0,76%, wzrost o 0,16%) i produkcyjnej (0,41%, wzrost o 0,11%). W działalności usługowej obserwujemy najwyższą wartość OU i silny trend wzrostowy.

Rysunek 49. Tempo zmian odsetka upadłości (OU) według rodzaju działalności w Polsce od I kw. 2007 r. do IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 50. Branżowy barometr upadłości (BBU) według rodzaju działalności w Polsce od I kw. 2007 do IV kw. 2012 r.

Źródło: opracowanie własne.

Dla potrzeb realizowanych w niniejszym Raporcie badań określono, iż współczynnik BBU stanowi relatywną ocenę koncentracji przedsiębiorstw upadłych w określonej grupie podmiotów, względem liczby przedsiębiorstw ogółem, należących do analizowanej zbiorowości, w stosunku do wszystkich podmiotów funkcjonujących w gospodarce narodowej. Przyjmuje się, iż BBU przekraczający wartość 1 oznacza ponadprzeciętną koncentrację analizowanego zjawiska w analizowanej grupie. Można zatem uznać, że ponadprzeciętna koncentracja postępowań upadłościowych wystąpiła jedynie w podmiotach usługowych, cechując się tendencją wzrostową. W działalności usługowej wartość BBU kształtowała się powyżej 1, lecz w IV kw. 2012 r. odnotowano nieznaczne jego zmniejszenie. W pozostałych rodzajach działalności wartość BBU kształtowała się na poziomie niższym od 1, z nieznaczną tendencją spadkową.

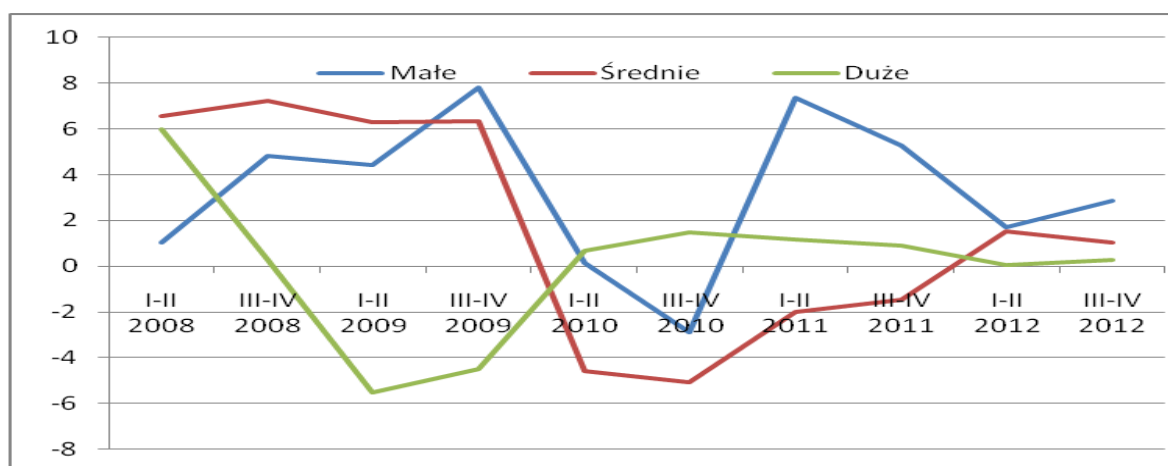
III. ZAŁĄCZNIK A. ANALIZA ZMIAN LICZBY I POTENCJAŁU PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POLSCE

Liczba przedsiębiorstw

W II p. 2012 r. zaobserwowano wzrost liczby przedsiębiorstw kw/kw i r/r. Zmniejszenie kw/kw liczby dużych przedsiębiorstw. Wzrost liczby małych i średnich przedsiębiorstw kw/kw i r/r we wszystkich rodzajach działalności. Wzrost liczby dużych przedsiębiorstw jedynie w handlu kw/kw. Zmniejszenie liczby dużych przedsiębiorstw we wszystkich rodzajach działalności r/r.

Liczba przedsiębiorstw w II p. 2012 r. wynosiła 51.372, z czego 33.672 stanowiły przedsiębiorstwa małe (65,54%), 14.602 przedsiębiorstwa średnie (28,42%) i 3.098 przedsiębiorstwa duże (6,03%). W II p. 2012 r. nastąpił wzrost liczby przedsiębiorstw o 3.055 (6,32% p/p) i o 1.088 (+2,16%, r/r). W relacji r/r odnotowano wzrost liczby przedsiębiorstw we wszystkich klasach wielkości, przy czym największy w małych przedsiębiorstwach. Dokonując analizy kw/kw zaobserwowano zmniejszenie liczby dużych podmiotów. Największą liczbę przedsiębiorstw zaobserwowano w II p. 2009 r. (50.495) i w II p. 2011 r. (50.196) i następnie w II p. 2012 r.

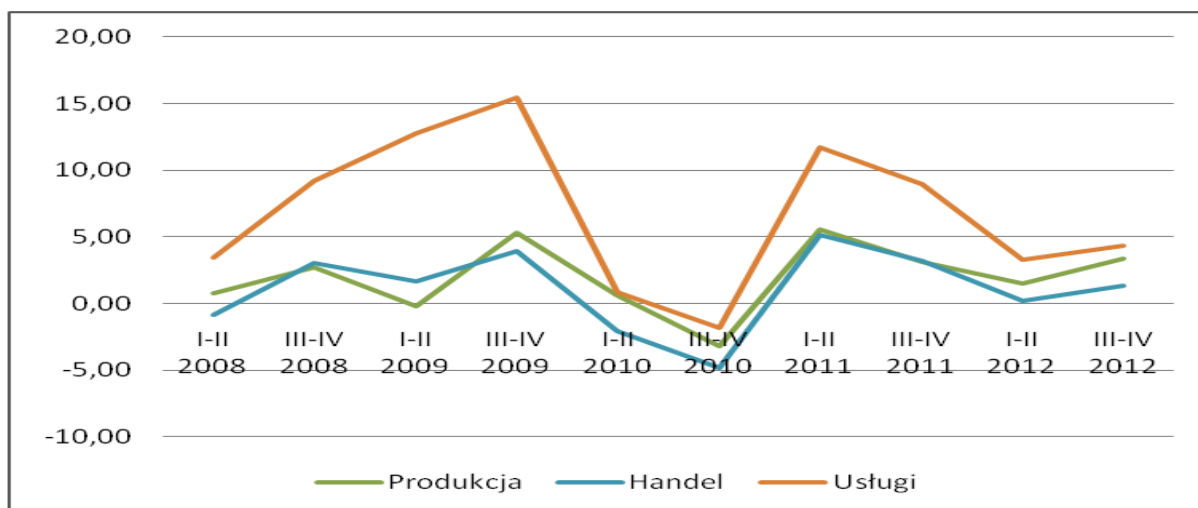
Rysunek A.1. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Analiza zmian wartości wskaźnika tempa r/r wskazuje na wzrost liczby małych przedsiębiorstw (2,84%), średnich (1,03%) i dużych (0,26%) w II p. 2012 r. W relacji kw/kw jedynie w dużych przedsiębiorstwach odnotowano zmniejszenie ich liczby (-0,26%).

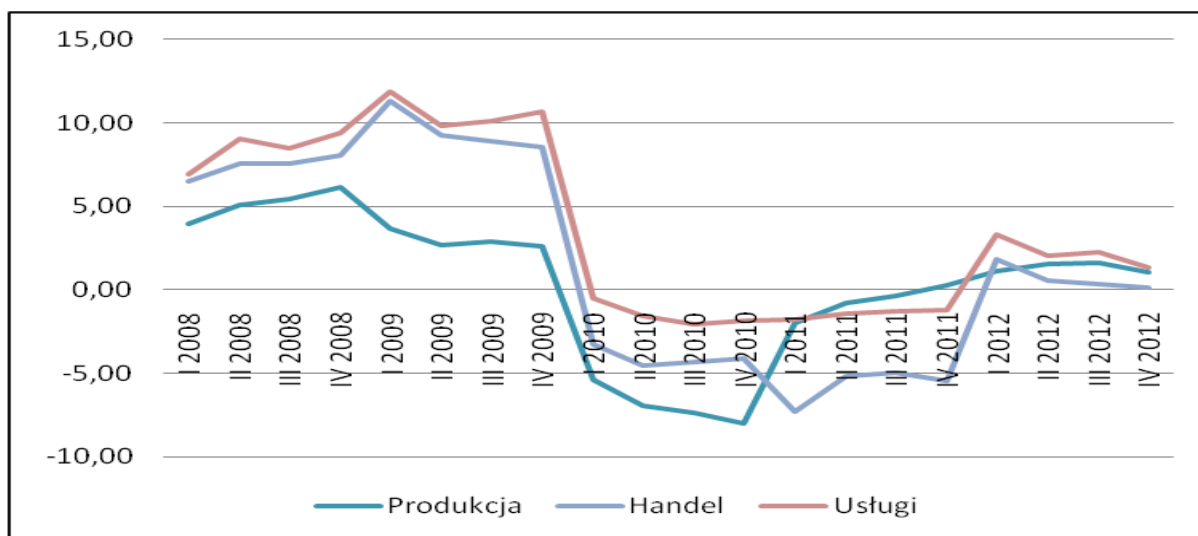
Rysunek A.2. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Wśród **małych przedsiębiorstw** najwięcej było przedsiębiorstw handlowych (34,27%), następnie usługowych (29,53%) i produkcyjnych (23,86%). W II p. 2012 r. nastąpiło zwiększenie się liczby małych przedsiębiorstw we wszystkich analizowanych rodzajach działalności gospodarczej (r/r), a liczba małych przedsiębiorstw ogółem wzrosła o 931 (2,84%). Również w relacji p/p liczba małych przedsiębiorstw wzrosła o 3.055. Największy przyrost liczby małych przedsiębiorstw p/p odnotowano w usługach (10,53%). W relacji r/r największy przyrost dotyczył również usług (4,36%).

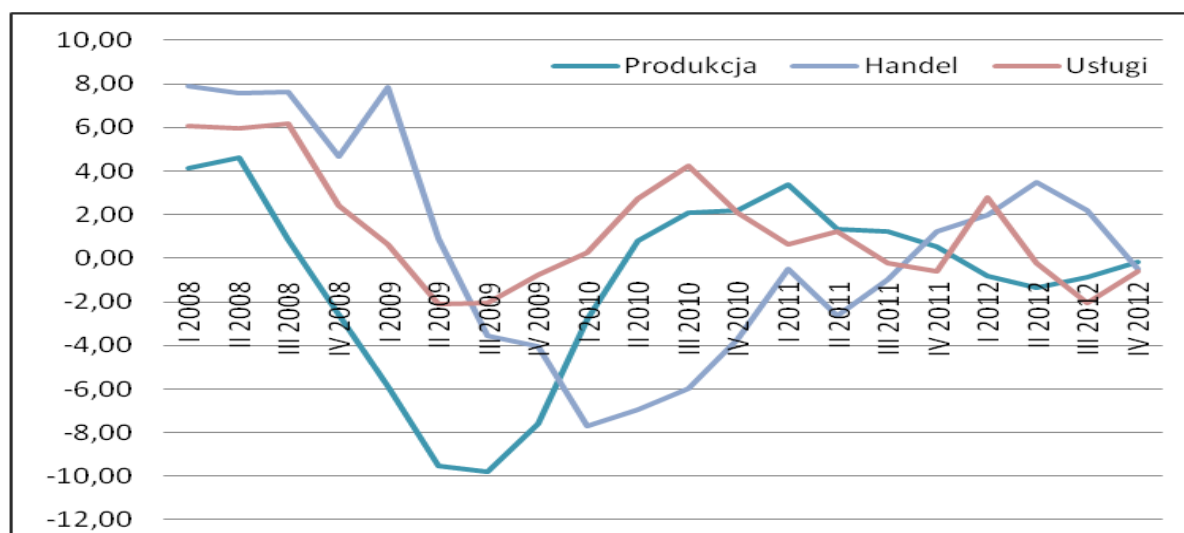
Rysunek A.3. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Wśród **średnich przedsiębiorstw** najwięcej prowadziło działalność produkcyjną (45,16%), następnie usługową (27,58%) i handlową (20,66%). W IV kw. 2012 r. nastąpił wzrost liczby przedsiębiorstw we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej kw/kw i r/r. Liczba średnich przedsiębiorstw ogółem zwiększyła się o 1,03% r/r (+149). Największy wzrost liczby przedsiębiorstw odnotowano w średnich podmiotach zajmujących się działalnością produkcyjną: o 1,36% (+54). Nastąpiło również zwiększenie liczby średnich przedsiębiorstw (kw/kw) we wszystkich analizowanych rodzajach działalności (0,50% produkcja, 0,17% handel, 0,80% usługi), a ogółem o 0,60%. Najwyższe wzrosty liczby średnich przedsiębiorstw odnotowano w I kw. 2009 r., natomiast największe zmniejszenie ich liczby (7,81%) – w IV kw. 2010 r. (-5,08%).

Rysunek A.4. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Najwięcej **dużych przedsiębiorstw** stanowią podmioty zajmujące się działalnością produkcyjną (53,36%), następnie usługową (26,18%) i handlową (13,43%). W IV kw. 2012 r. nastąpiło zmniejszenie liczby dużych przedsiębiorstw o -0,26% (kw/kw) i wzrost o 0,26% (r/r).

W relacji kw/kw odnotowano zwiększenie liczby przedsiębiorstw we wszystkich rodzajach działalności z wyjątkiem handlu (+0,48%). Analiza r/r wskazuje na zmniejszenie liczby dużych przedsiębiorstw we wszystkich rodzajach działalności. Największy ubytek liczby dużych przedsiębiorstw dotyczył działalności usługowej (-1,22% – kw/kw, -0,61% – r/r). W relacji r/r największe zmniejszenie liczby dużych przedsiębiorstw nastąpiło w II kw. 2009 r. (-6,09%), na co miało wpływ zmniejszenie liczby przedsiębiorstw produkcyjnych o 9,79%. Począwszy od II kw. 2010 r., odnotowuje się wzrost liczby dużych przedsiębiorstw produkcyjnych, aż do IV kw. 2011 r. Wśród dużych przedsiębiorstw usługowych wzrost ten obserwowany jest od I kw. 2010 r. Natomiast w dużych przedsiębiorstwach handlowych zaobserwowano sukcesywne zmniejszanie się ich liczby, począwszy od III kw. 2009 r., aż do IV kw.

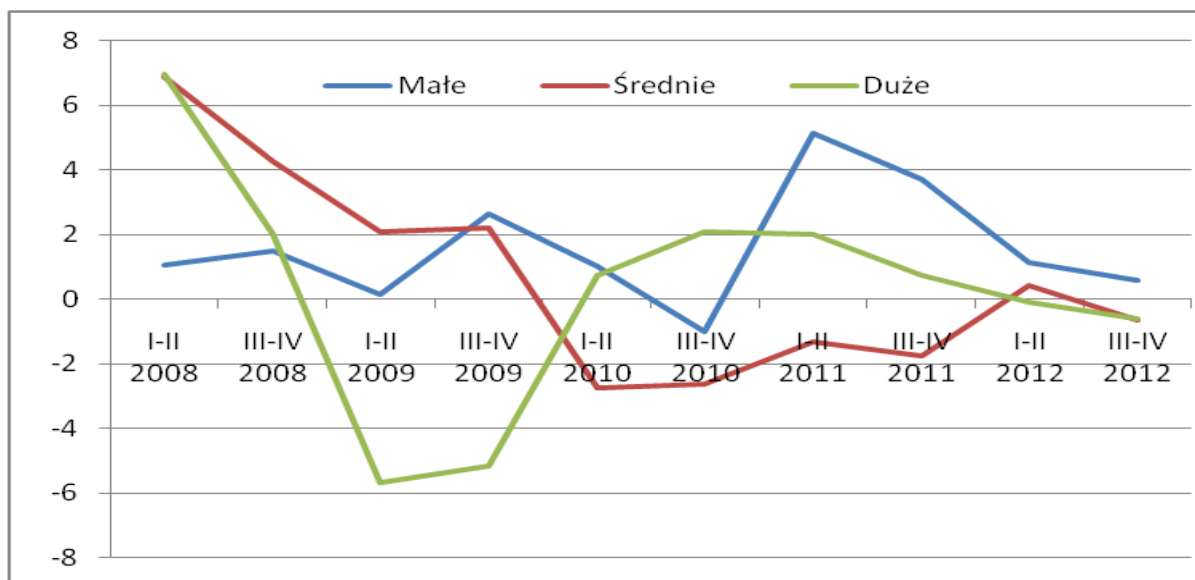
2011 r., gdzie odnotowano ich wzrost o 1,21%. W IV kw. 2012 r. odnotowano nieznaczne zmniejszenie liczby dużych podmiotów r/r i kw/kw.

Liczba pracujących

W II p. 2012 r. nastąpił wzrost p/p liczby pracujących ogółem, zmniejszenie r/r. Wzrost liczby pracujących w małych przedsiębiorstwach r/r i wzrost p/p. Zmniejszenie liczby pracujących w dużych przedsiębiorstwach. Zmniejszenie liczby pracujących w średnich przedsiębiorstwach. Zmniejszenie liczby pracujących w dużych usługowych i produkcyjnych. Zmniejszenie w małych usługowych. W średnich przedsiębiorstwach wzrost tylko w produkcji.

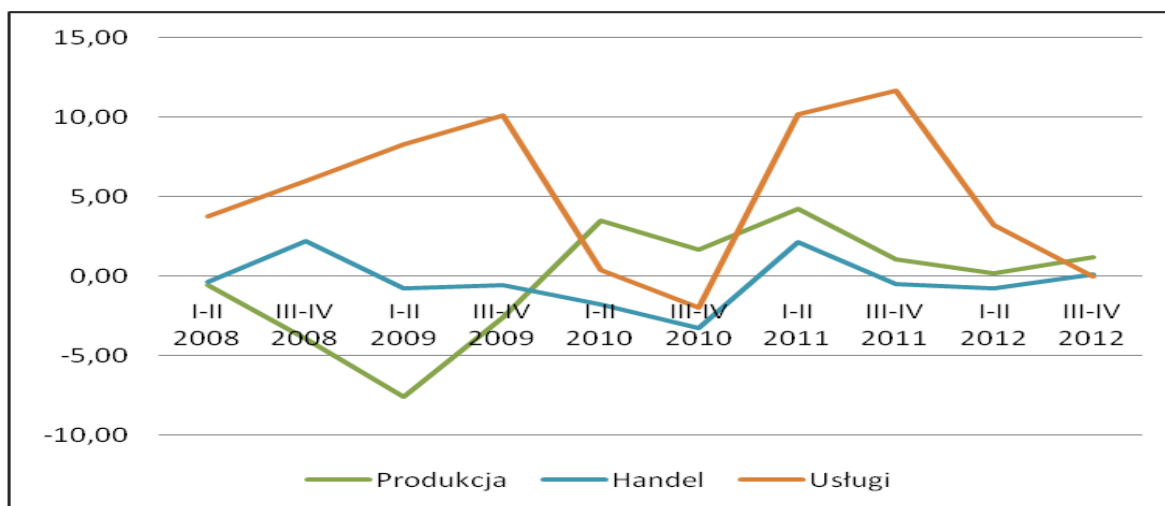
Liczba pracujących w II p. 2012 r. wynosiła 4.907.969, z czego 54,12% pracowało w dużych przedsiębiorstwach, 29,90% w średnich, a 15,96% w małych. W II p. 2012 r. nastąpił wzrost liczby pracujących o 6.159 (p/p) i zmniejszenie o 20.916 (0,60%, r/r). W II p. 2012 r. w średnich przedsiębiorstwach zmalała liczba pracujących o 9.460 osób w relacji r/r i o 22.590 osób kw/kw. W dużych przedsiębiorstwach w II p. 2012 r. odnotowano zmniejszenie liczby pracujących o 16.142 osoby r/r i o 21.849 osób kw/kw. Największą liczbę pracujących odnotowano w III kw. 2008 r. (5.045.329), natomiast najniższą w I kw. 2007 r. (4.575.131). W małych przedsiębiorstwach najwięcej pracujących zaobserwowano w II p. 2012 r. (783.659), w średnich w III kw. 2009 r. (1.549.028), a w dużych w III kw. 2008 r. (2.788.564).

Rysunek A.5. Tempo zmian liczby pracujących w przedsiębiorstwach według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

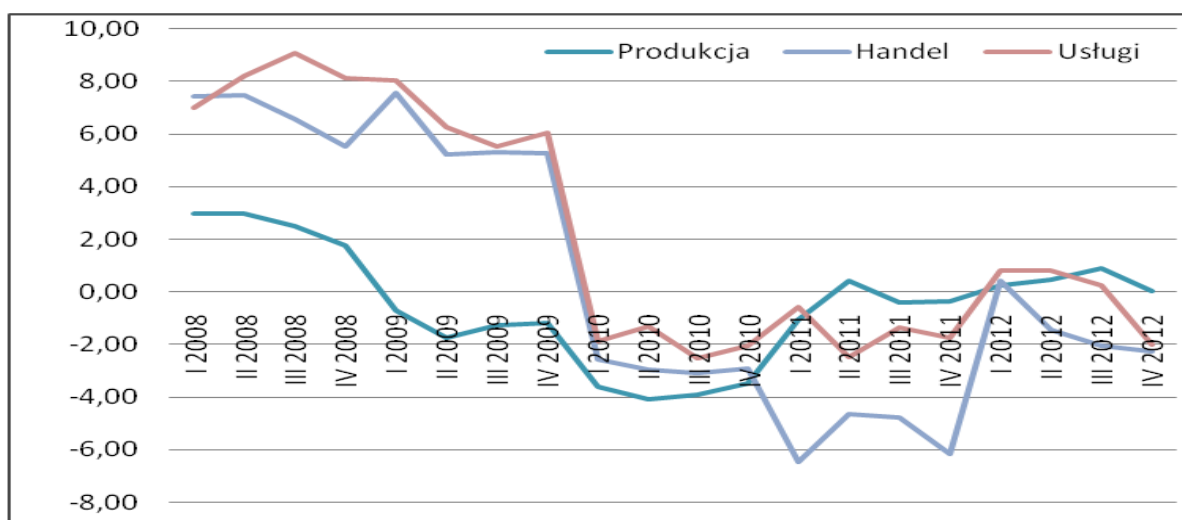
Rysunek A.6. Tempo zmian liczby pracujących w przedsiębiorstwach małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r).

Źródło: opracowanie własne.

W strukturze pracujących w **małych przedsiębiorstwach**, największy udział posiadają przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością handlową (31,94%), następnie usługową (30,20%) i produkcyjną (26,87%). W II p. 2012 r., nastąpił wzrost r/r liczby pracujących w małych przedsiębiorstwach o 4.686 (0,60%). Wartość tempa p/p wskazuje również na wzrost liczby pracujących w małych przedsiębiorstwach o 6,90% (tj. o 50.598). Porównując liczbę pracujących w I p. 2012 i II p. 2012 r., stwierdzić zatem można, że we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej odnotowano wzrost liczby pracujących. Analiza zmian r/r wskazuje na zmniejszenie liczby pracujących jedynie w usługach (-0,06%).

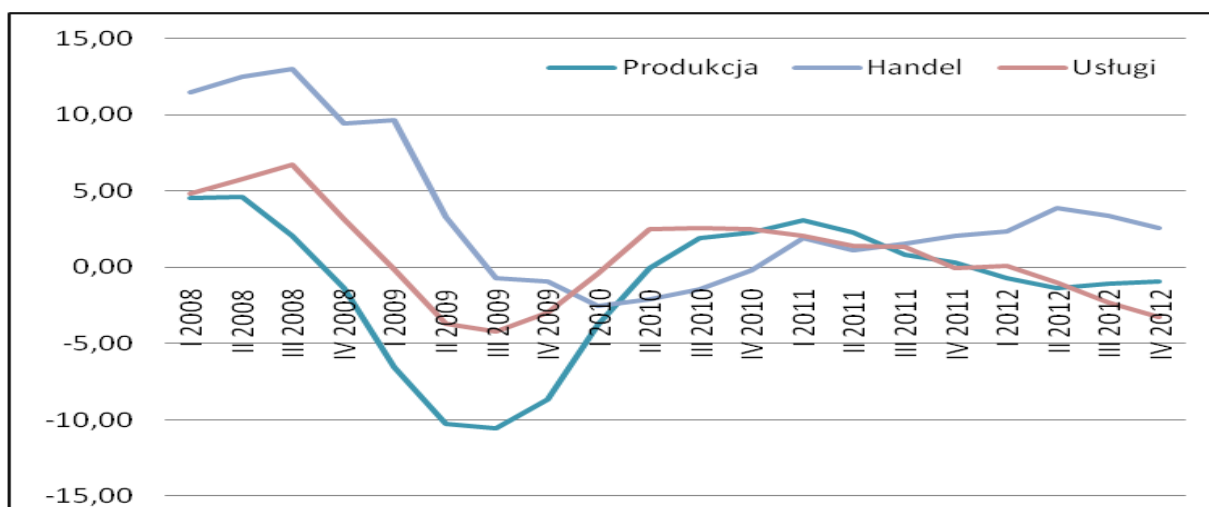
Rysunek A.7. Tempo zmian liczby pracujących w przedsiębiorstwach średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W strukturze pracujących w **średnich przedsiębiorstwach** największy udział miały przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością produkcyjną (48,41%), następnie usługową (26,09%) i handlową (18,93%). Liczba pracujących w średnich przedsiębiorstwach cechowała się zmniejszeniem w porównaniu do okresu poprzedniego (III kw. 2012 r.) o 18.726, a w porównaniu do IV kw. 2011 r. zmniejszeniem o 9.460. W IV kw. 2012 r., we wszystkich rodzajach działalności nastąpiło zmniejszenie liczby pracujących (r/r), z wyjątkiem działalności produkcyjnej (+0,02%). W relacji kw/kw zmniejszenie liczby pracujących odnotowano we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej średnich przedsiębiorstw.

Rysunek A.8. Tempo zmian liczby pracujących w przedsiębiorstwach dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

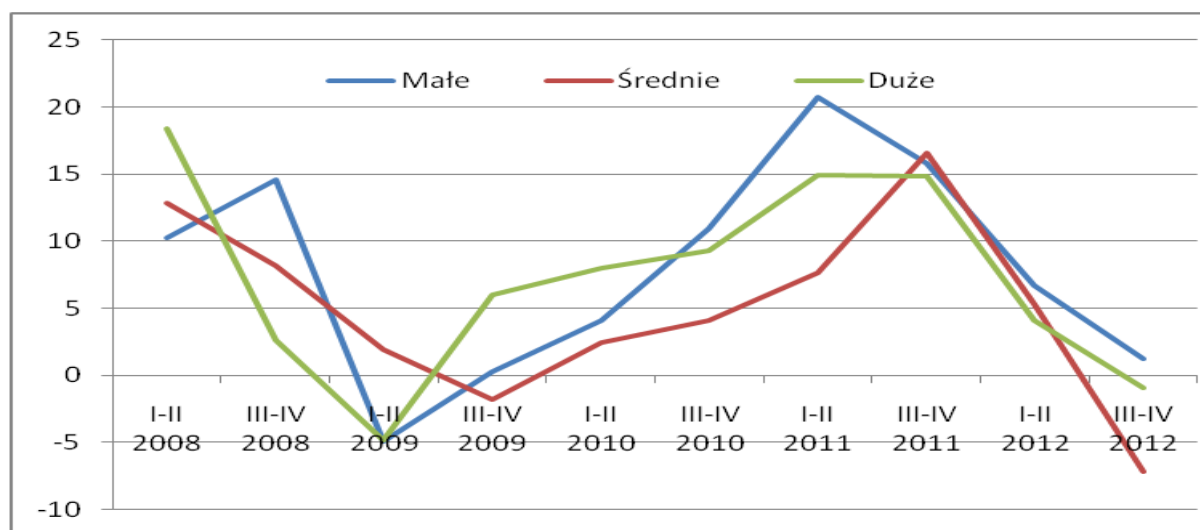
W **dużych przedsiębiorstwach** największa liczba pracujących skoncentrowana była w produkcji (47,59%), następnie w usługach (30,39%) i handlu (16,51%). Liczba pracujących kw/kw zmniejszyła się o 19.999 (-0,75%), a r/r o 16.142 (-0,60%). Analiza zmian kw/kw wskazuje na zwiększenie liczby pracujących jedynie w handlu (1,81%), gdzie wzrost ten utrzymuje się od II kw. 2012 roku. W produkcji odnotowano nieznaczne zmniejszenie liczby pracujących. Podobnie w relacji r/r odnotowano zmniejszenie liczby pracujących w produkcji i usługach. W handlu zaobserwowano wzrost liczby pracujących, który utrzymuje się od I kw. 2011 roku. W dużych przedsiębiorstwach największe zmniejszenie liczby pracujących było w III kw. 2009 r. (-6,48%), przy czym w produkcji było to zmniejszenie o 10,58%. W dużych przedsiębiorstwach, od II kw. 2010 r. rozpoczął się wzrost r/r liczby pracujących, który nieznacznie się zatrzymał w IV kw. 2011 r. i I kw. 2012 r. Jedynie handel cechuje się wzrostem liczby pracujących od I kw. 2011 r.

Przychody ze sprzedaży (netto)

W II p. 2012 r. odnotowano wzrost p/p przychodów ze sprzedaży we wszystkich klasach wielkości. W relacji r/r wzrost przychodów odnotowano jedynie w małych przedsiębiorstwach. Wzrost przychodów w dużych handlowych. W średnich przedsiębiorstwach zmniejszenie przychodów ze sprzedaży r/r we wszystkich rodzajach działalności. W małych podmiotach wzrost przychodów jedynie w handlu. Znaczące zmniejszenie przychodów ze sprzedaży w dużych przedsiębiorstwach usługowych.

W II p. 2012 r. przedsiębiorstwa osiągnęły przychody ze sprzedaży w wysokości 900.330 mln zł, z czego 48,92% dotyczyło jednostek dużych, 28,93% – małych i 22,13% – średnich. W półroczu tym nastąpił wzrost osiąganych przychodów ze sprzedaży o 81.861 mln zł w porównaniu do I p. 2012 r. i zmniejszenie o 16.581 mln zł w porównaniu do II p. 2011 r. W IV kw. 2012 r. w średnich i dużych przedsiębiorstwach odnotowano zmniejszenie wartości przychodów ze sprzedaży r/r, lecz odnotowano wzrost ich wartości w relacji p/p. W małych podmiotach w relacji r/r odnotowano wzrost przychodów o 3.140 mln zł. Największą wartość przychodów ze sprzedaży zaobserwowano w II p. 2011 r. (916.911 mln zł). Największe przychody ze sprzedaży w małych przedsiębiorstwach osiągnięto w II p. 2012 r. (260.491 mln zł), w średnich w II p. 2011 r. (214.758 mln zł) i w dużych w II p 2011 r. (444.802 mln zł).

Rysunek A.9. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – I p. 2012 r. (w %, r/r)

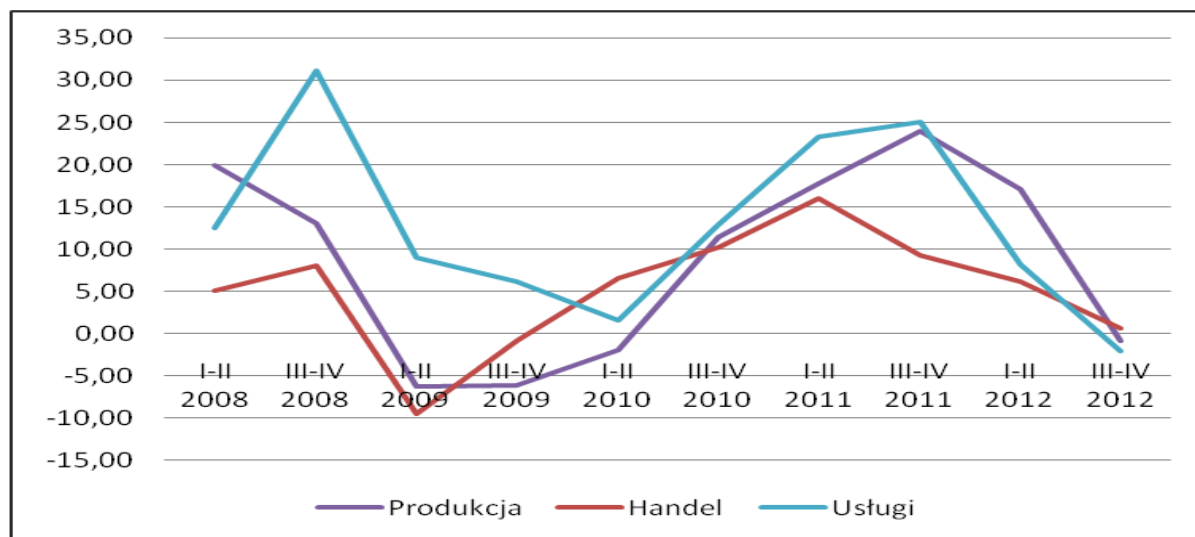

Źródło: opracowanie własne.

W strukturze osiąganych przychodów ze sprzedaży przez **małe przedsiębiorstwa**, największy udział miały przedsiębiorstwa handlowe (47,99%), następnie usługowe (24,69%) i produkcyjne (20,23%). Analiza tempa zmian r/r wskazuje na wzrost wartości przychodów ze sprzedaży dla małych przedsiębiorstw o 1,22%. W II p. 2012 r. we wszystkich rodzajach dzia-

łałości odnotowano zmniejszenie r/r wartości przychodów ze sprzedaży, z wyjątkiem handlu (+0,65%). W porównaniu do I p. 2012 r. we wszystkich rodzajach działalności nastąpił wzrost wartości osiąganych przychodów ze sprzedaży. Największy wzrost odnotowano w usługach (39,18%).

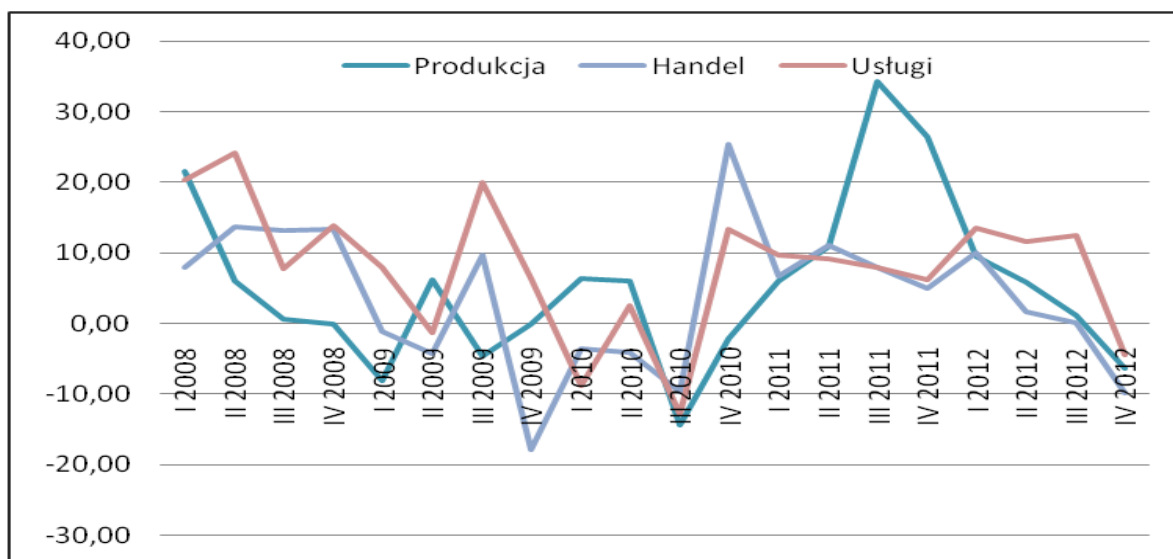
Rysunek A.10. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W **średnich przedsiębiorstwach** największe przychody ze sprzedaży osiągnęły podmioty handlowe (37,33%), następnie produkcyjne (36,82%) i usługowe (20,24%). W IV kw. 2012 r. w średnich przedsiębiorstwach wartość osiąganych przychodów ze sprzedaży wzrosła o 7.276 mln zł (o 3,79%) kw/kw i zmniejszyła się o 15.450 mln zł (-7,19%) r/r. We wszystkich rodzajach działalności gospodarczej z wyjątkiem handlu (-1,01%) odnotowano wzrost przychodów ze sprzedaży w relacji kw/kw. W relacji r/r odnotowano zmniejszenie wartości przychodów ze sprzedaży we wszystkich rodzajach działalności. W IV kw. 2012 r. największe zmniejszenie wartości przychodów ze sprzedaży odnotowano w średnich przedsiębiorstwach usługowych (-9,86%, r/r).

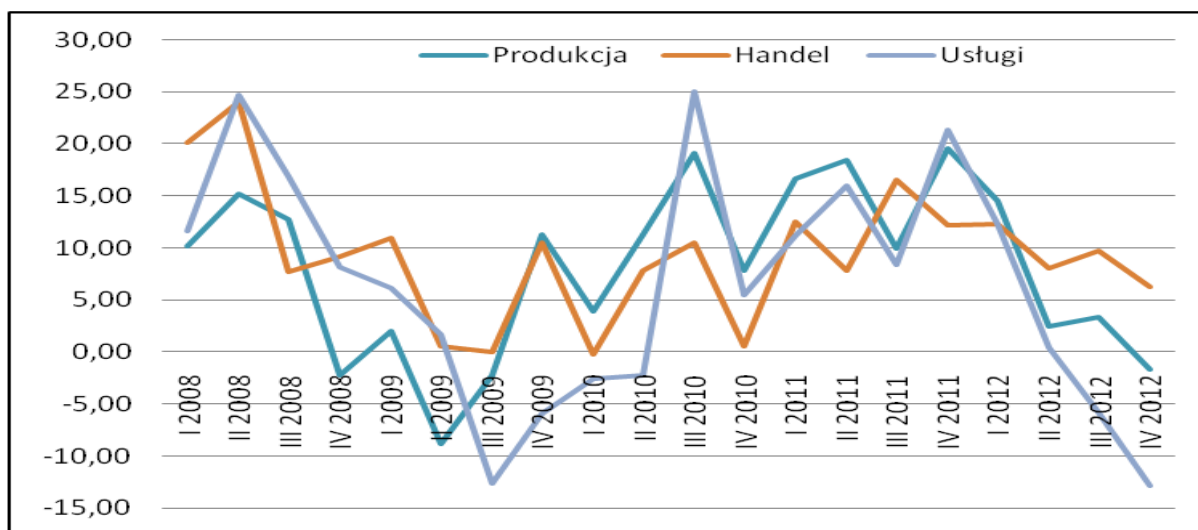
Rysunek A.11. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W **dużych przedsiębiorstwach** największy udział w przychodach ze sprzedaży mają przedsiębiorstwa produkcyjne (58,71%), następnie handlowe (24,54%) i usługowe (13,78%). Wartość przychodów ze sprzedaży dużych podmiotów wzrosła o 4,21% kw/kw i zmniejszyła się o 0,96% r/r. We wszystkich analizowanych rodzajach działalności gospodarczej odnotowano wzrost przychodów ze sprzedaży kw/kw. Największy wzrost r/r przychodów ze sprzedaży w IV kw. 2012 r. odnotowano w produkcji (4,58%). W porównaniu do IV kw. 2011 r. jedynie w dużych podmiotach handlowych odnotowano wzrost wartości przychodów ze sprzedaży o 6,23%. Analiza tempa r/r w całym analizowanym okresie wskazuje, że zmniejszenie wartości osiągniętych przychodów ze sprzedaży zaobserwowano: w produkcji w IV kw. 2008 r. (-2,20), II i III kw. 2009 r. (-8,84% i -2,20%) oraz IV kw. 2012 r. (-1,66%), w usługach od III kw. 2009 r. do II kw. 2010 r. oraz w III i IV kw. 2012 r. (-12,60%, -5,94%, -2,57%, -2,19%, 5,81% i 12,84) i w handlu jedynie w I kw. 2010 r. (-0,25%). W pozostałych kwartałach odnotowano wzrost osiągniętych przychodów ze sprzedaży.

Rysunek A.12. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

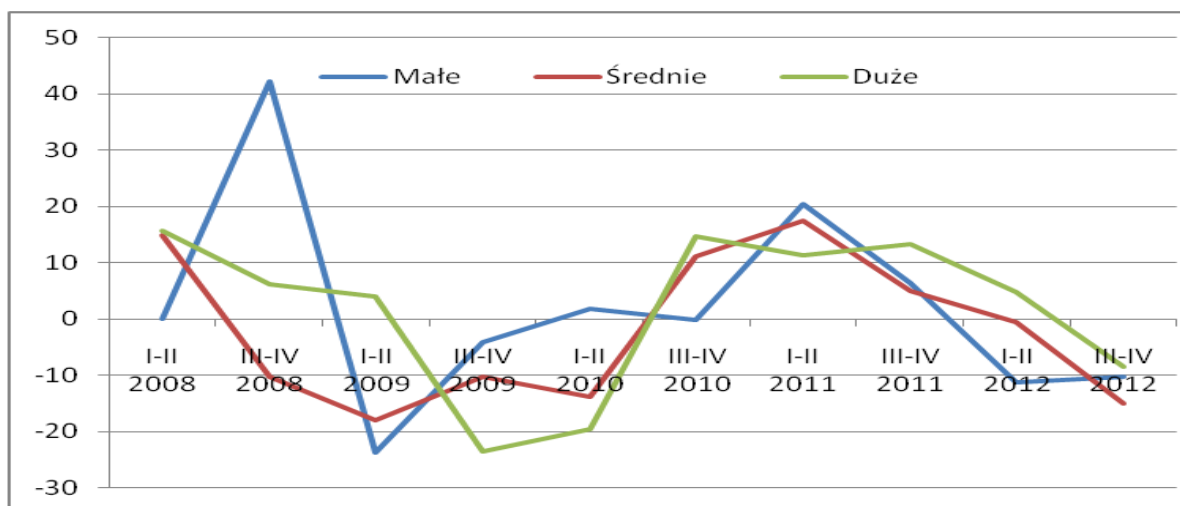
Źródło: opracowanie własne.

Nakłady inwestycyjne

W II p. 2012 r. zaobserwowano wzrost wartości nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw p/p, lecz znaczące zmniejszenie ich wartości r/r. Zmniejszenie nakładów inwestycyjnych we wszystkich klasach wielkości przedsiębiorstw r/r. W relacji kw/kw odnotowano natomiast wzrost nakładów inwestycyjnych we wszystkich klasach wielkości. Zmniejszenie nakładów inwestycyjnych r/r we wszystkich rodzajach działalności małych, średnich i dużych przedsiębiorstw. Znaczące zmniejszenie nakładów inwestycyjnych r/r w działalności usługowej.

W II p. 2012 r. wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła 46.598 mln zł i była większa o 15.146 mln zł w porównaniu do I p. 2012 r. i mniejsza o 5.213 mln zł – w porównaniu do I p. 2012 r. W strukturze ponoszonych nakładów inwestycyjnych największy udział miały podmioty duże (61,20%), następnie małe (20,21%) i średnie (18,58%). W II p. 2012 r. w średnich przedsiębiorstwach nastąpiło zmniejszenie nakładów inwestycyjnych we wszystkich klasach wielkości (r/r). Odnotowano wzrost wartości nakładów inwestycyjnych we wszystkich klasach wielkości w relacji p/p. W dużych przedsiębiorstwach w II p. 2012 r. nastąpił wzrost nakładów inwestycyjnych o 9.573 mln zł r/r, w małych o 3.551 mln zł i w średnich o 2.021 mln zł. Najniższą wartość ponoszonych nakładów inwestycyjnych odnotowano w I p. 2010 r. (22.168 mln zł), natomiast największą wartość – w II p. 2011 r. (51.812 mln zł). W okresie od I kw. 2009 r. do II kw. 2010 r. obserwowano zmniejszanie ponoszonych nakładów inwestycyjnych przez przedsiębiorstwa, przy czym największe zmniejszenie wartości nakładów inwestycyjnych miało miejsce w I kw. 2009 r. (-17,03%). W II p. 2012 r. obserwowano nieznaczne zwiększenie ponoszonych nakładów inwestycyjnych.

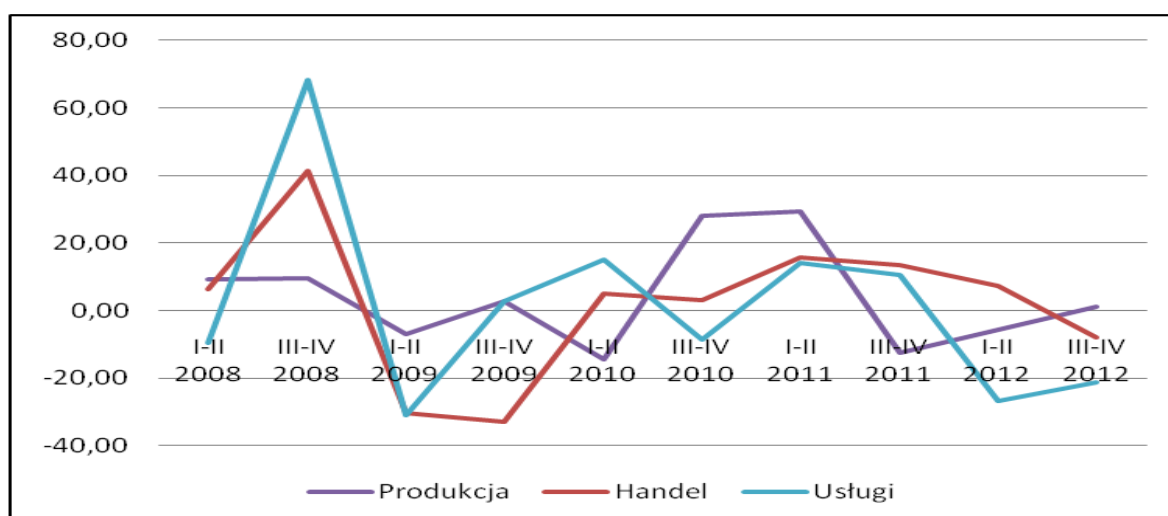
Rysunek A.13. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W strukturze nakładów inwestycyjnych **małych przedsiębiorstw** największy udział miały przedsiębiorstwa usługowe (38,34%), następnie produkcyjne (28,65%) i handlowe (21,75%). We wszystkich analizowanych rodzajach działalności, z wyjątkiem produkcji (1,15%), tempo r/r wykazywało wartości ujemne, wskazując na zmniejszanie się wartości nakładów. Największe zmniejszenie r/r odnotowano usługach (-21,09%). Wartość ogółem małych przedsiębiorstw zmniejszyła się o 10,20% (r/r). Analiza zmian tempa kw/kw wskazuje na znaczący wzrost wartości nakładów we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej małych podmiotów. Wartość ogółem wzrosła aż o 60,52% (kw/kw). Wzrost kw/kw wartości nakładów w produkcji kształtował się na poziomie 77,75%.

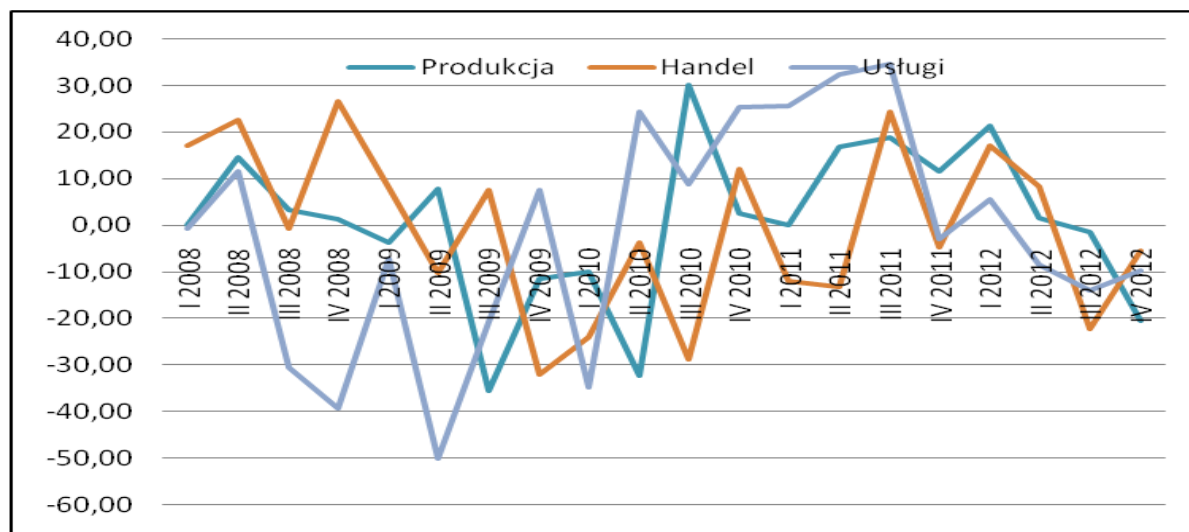
Rysunek A.14. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W **średnich przedsiębiorstwach** największy udział w ponoszonych nakładach inwestycyjnych miały przedsiębiorstwa produkcyjne (47,36%), następnie usługowe (33,19%) i handlowe (14,29%). W IV kw. 2012 r. we wszystkich rodzajach działalności r/r odnotowano zmniejszenie wartości nakładów inwestycyjnych. Wartość ogółem zmniejszyła się o 15,03% r/r. Największe zmniejszenie odnotowano w produkcji -20,41%. W relacji kw/kw w średnich przedsiębiorstwach odnotowano wzrost o 27,37%. Wzrost był obserwowany we wszystkich rodzajach działalności, a największy przyrost dotyczył handlu (+44,70%).

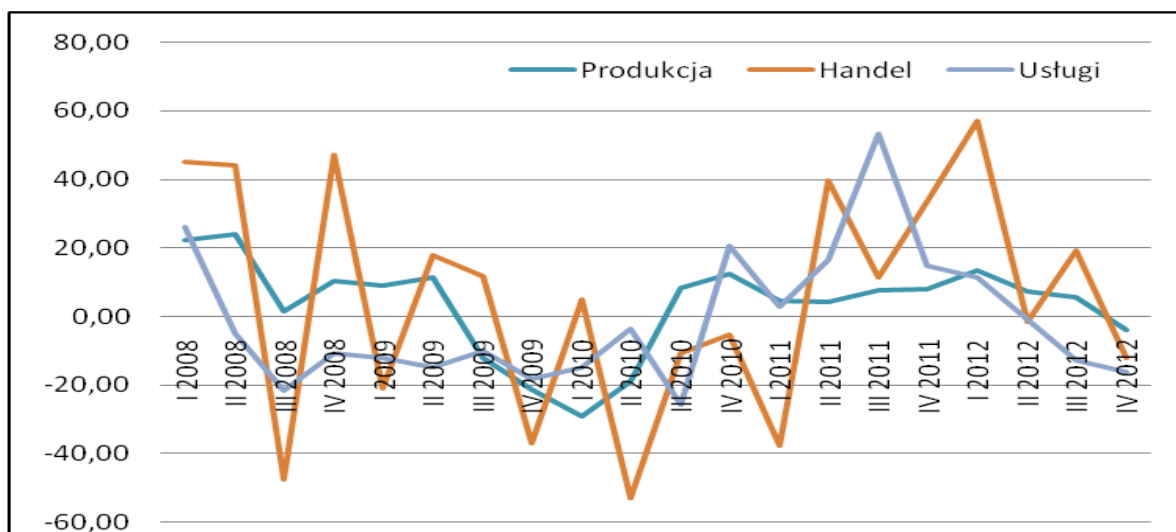
Rysunek A.15. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W **dużych przedsiębiorstwach** najwięcej nakładów inwestycyjnych ponosiły przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością produkcyjną (59,80%), następnie usługową (26,63%) i handlową (9,19%). W IV kw. 2012 r. nakłady inwestycyjne dużych przedsiębiorstw wzrosły kw/kw o 39,80% (81.120 mln zł). W relacji kw/kw odnotowano wzrost we wszystkich rodzajach działalności, a największy przyrost dotyczył usług (+59,76%). W relacji r/r odnotowano zmniejszenie wartości nakładów inwestycyjnych o 8,39%, tj. o 2.611 mln zł. We wszystkich rodzajach działalności zaobserwowano zmniejszenie wartości ponoszonych nakładów inwestycyjnych. Największe ich zmniejszenie objęło działalność usługową.

Rysunek A.16. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

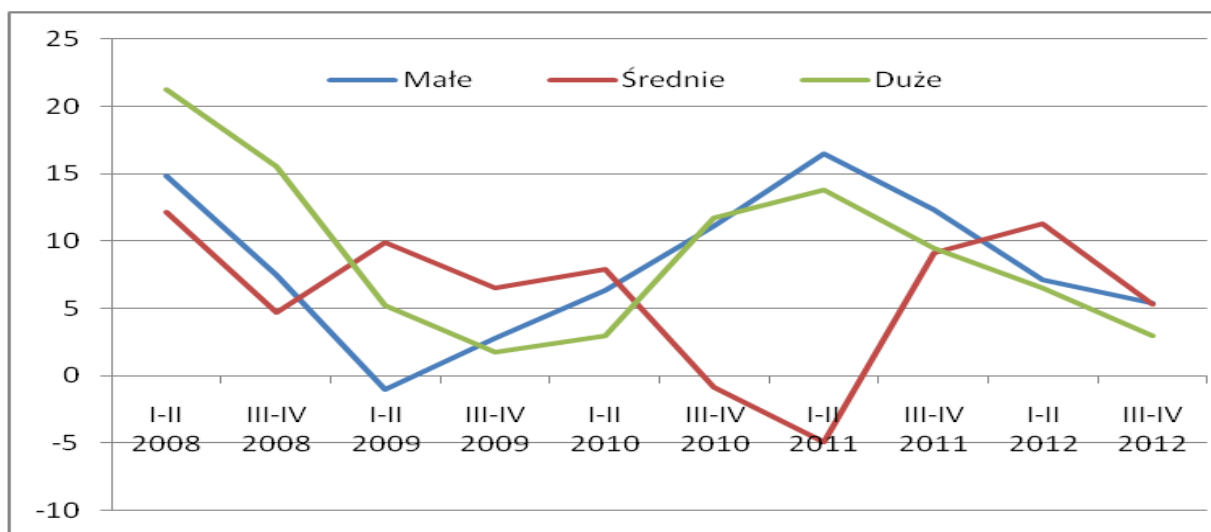
Źródło: opracowanie własne.

Aktywa ogółem

W II p. 2012 r. odnotowano wzrost r/r i p/p wartości aktywów we wszystkich analizowanych grupach przedsiębiorstw. Największy wzrost wartości aktywów odnotowano w II p. 2012 r. w średnich przedsiębiorstwach. Zmniejszenie r/r i kw/kw wartości aktywów w średnich przedsiębiorstwach handlowych. W małych i dużych podmiotach w odnotowano wzrost wartości aktywów we wszystkich rodzajach działalności, a największe przyrosty dotyczyły handlu.

W całym analizowanym okresie wartość posiadanych aktywów we wszystkich klasach wielkości przedsiębiorstw wzrosła. Wartość aktywów ogółem w II p. 2012 r. wyniosła 2.367.632 mln zł i zwiększyła się p/p o 58.948 mln zł i o 88.418 mln zł r/r. W strukturze wartości aktywów największy udział miały przedsiębiorstwa duże (60,69%), średnie (23,89%) i małe (15,40%). W II p. 2012 r. wartość aktywów średnich przedsiębiorstw wzrosła zarówno w relacji r/r, jak i kw/kw. Największy wzrost wartości aktywów p/p odnotowano w małych przedsiębiorstwach (+32.112 mln zł), a r/r w dużych (+40.934 mln zł). W całym analizowanym okresie zaobserwowano wzrost wartości posiadanych aktywów przez analizowane przedsiębiorstwa.

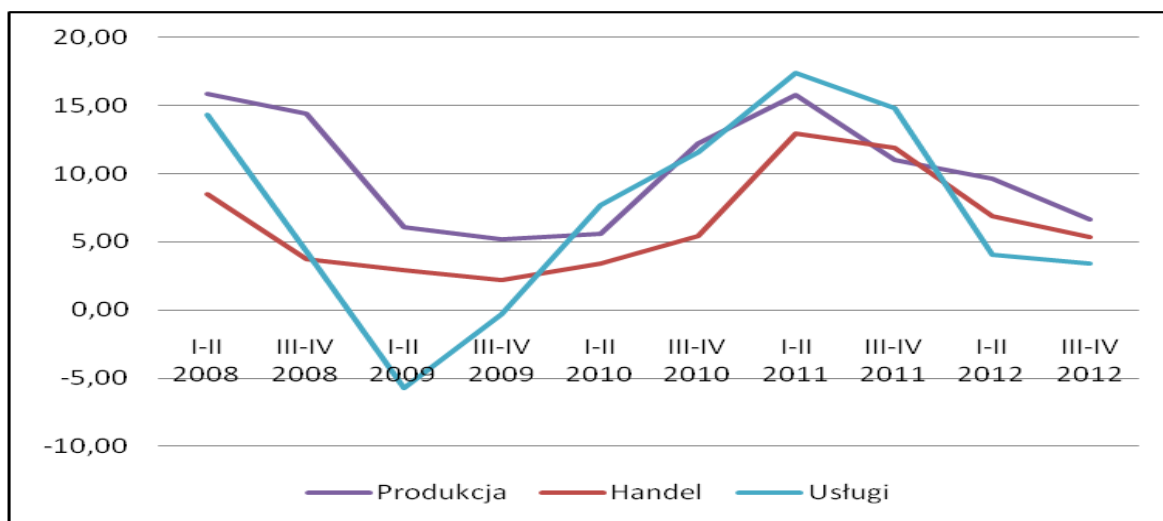
Rysunek A.17. Tempo zmian aktywów ogółem przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W strukturze aktywów **małych przedsiębiorstw** największy udział miały przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością usługową (46,30%), następnie handlową (26,37%) i produkcyjną (18,35%). Wartość aktywów małych przedsiębiorstw wzrosła r/r (5,41%) i p/p o 9,65%. We wszystkich analizowanych rodzajach działalności małych przedsiębiorstw, w II p. 2012 r. odnotowano wzrost wartości aktywów w relacji r/r. Największy wzrost dotyczył działalności produkcyjnej (6,64%). W relacji kw/kw również odnotowano wzrost wartości posiadanych aktywów we wszystkich rodzajach działalności, a jego największą wartość zaobserwowano w usługach (+10,84%). W całym analizowanym okresie, we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej, z wyjątkiem działalności usługowej w 2009 r. (-5,76% i -0,31%), odnotowano wzrost wartości aktywów w małych przedsiębiorstwach. Największy wzrost wartości aktywów w całym analizowanym okresie odnotowano w małych podmiotach produkcyjnych.

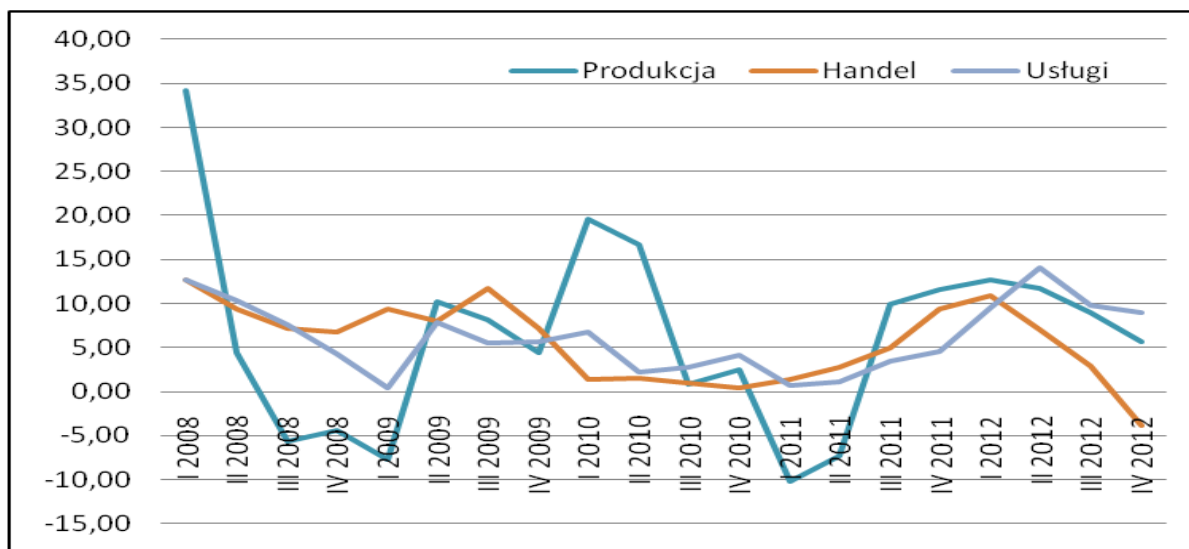
Rysunek A.18. Tempo zmian aktywów ogółem przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W wartości aktywów ogółem **średnich przedsiębiorstw**, największy udział miały przedsiębiorstwa produkcyjne (38,71%), usługowe (35,96%) i handlowe (19,64%). W IV kw. 2012 r. odnotowano wzrost wartości posiadanych aktywów w średnich przedsiębiorstwach o 5,35% r/r i o 0,52% kw/kw. W IV kw. 2012 r. we wszystkich rodzajach działalności odnotowano wzrost r/r wartości aktywów, z wyjątkiem handlu (-3,88%). W relacji kw/kw również tylko w handlu zaobserwowano zmniejszenie wartości posiadanych aktywów (-6,41%). W pozostałych rodzajach działalności nastąpił wzrost wartości aktywów.

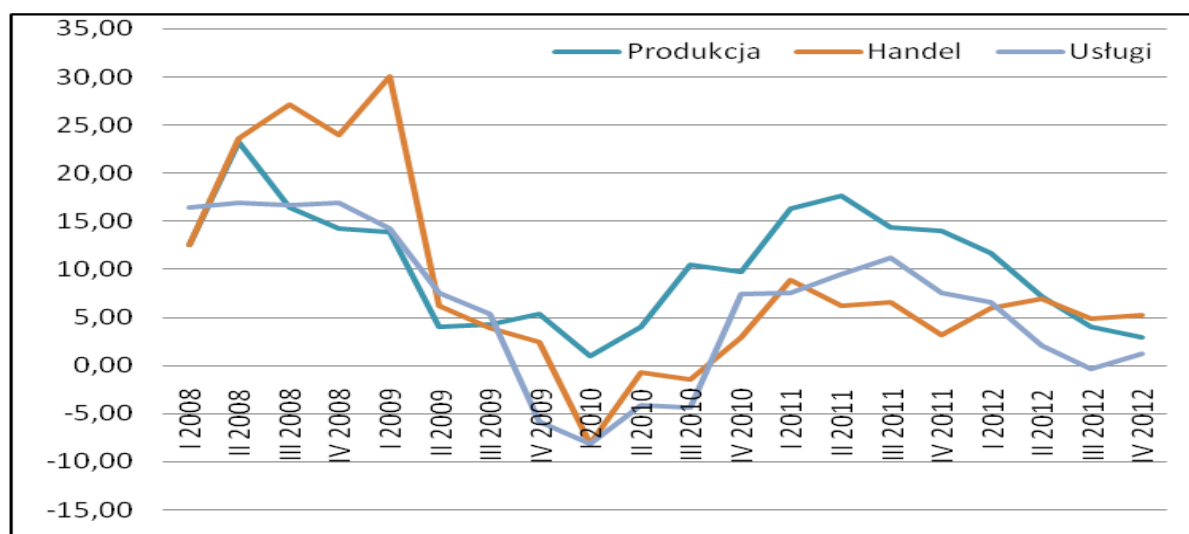
Rysunek A.19. Tempo zmian aktywów ogółem przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Największy udział w wartości aktywów ogółem w **przedsiębiorstwach dużych** miały podmioty zajmujące się działalnością produkcyjną (62,10%), następnie działalnością usługową (22,06%) i handlową (11,30%). Wartość tempa r/r. wartości aktywów w dużych podmiotach w IV kw. 2012 r. wyniosła 2,93% wskazując na jego wzrost. We wszystkich rodzajach działalności dużych przedsiębiorstw odnotowano wzrost wartości posiadanych aktywów r/r. Najwyższy przyrost r/r wartości aktywów odnotowano w dużych przedsiębiorstwach handlowych (5,21%). We wszystkich rodzajach działalności obserwujemy zmniejszającą się wartość wskaźnika tempa dla wszystkich rodzajów działalności od II kw. 2011 r. Analiza tempa kw/kw wskazuje również na wzrost wartości aktywów we wszystkich rodzajach działalności. Wartość ogółem aktywów wzrosła kw/kw o 1,61%. W dużych przedsiębiorstwach, w całym analizowanym okresie, z wyjątkiem I–III kw. 2010 r. w handlu i usługach (zmniejszenie wartości aktywów), zaobserwowano wzrost r/r wartości aktywów we wszystkich analizowanych rodzajach działalności gospodarczej. Największy wzrost aktywów kw/kw dotyczył handlu (+3,84%). Największy wzrost w całym analizowanym okresie wartości aktywów zaobserwowano w I kw. 2009 r. w przedsiębiorstwach handlowych (30,05%).

Rysunek A.20. Tempo zmian aktywów ogółem przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

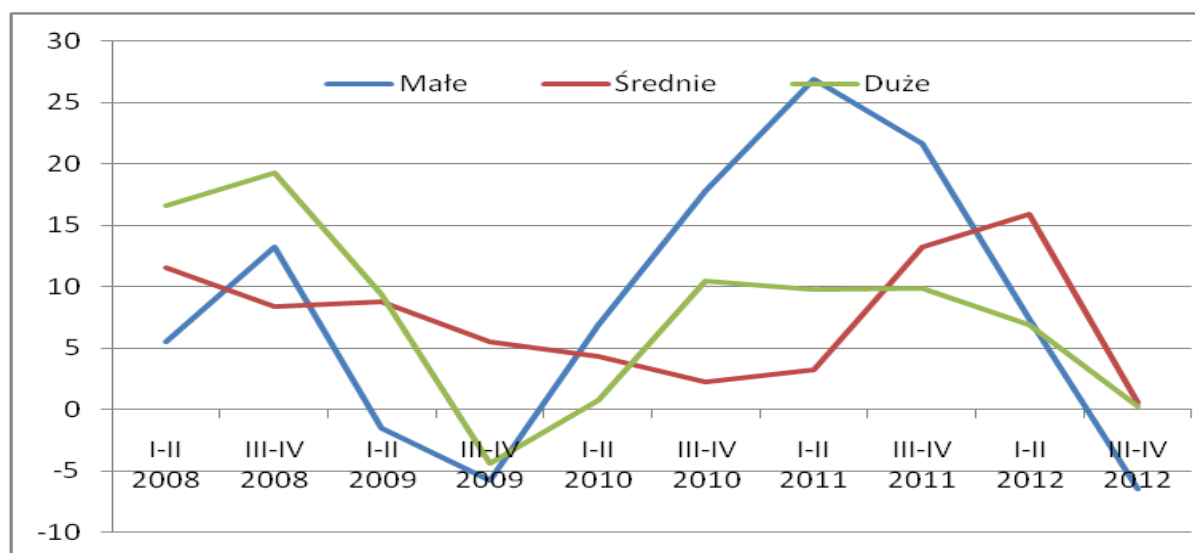
Źródło: opracowanie własne.

Zobowiązania krótkoterminowe

Zmniejszenie poziomu zadłużenia krótkoterminowego w II p. 2012 r. r/r i p/p. Wzrost zadłużenia krótkoterminowego r/r w średnich i dużych przedsiębiorstwach. W małych przedsiębiorstwach obserwowano zmniejszenie poziomu zadłużenia. W małych przedsiębiorstwach wzrost jedynie w usługach. W średnich przedsiębiorstwach wzrost obserwowano w produkcji i usługach. W dużych jednostkach wzrost w handlu i usługach.

Wartość zobowiązań krótkoterminowych w II p. 2012 r. wyniosła 638.398 mln zł, z czego 55,54% stanowiły zobowiązania dużych przedsiębiorstw, 27,14% średnich, a 17,31% małych. W II p. 2012 r. zobowiązania krótkoterminowe w relacji r/r wzrosły w średnich (+1.051 mln zł) i dużych (1.097 mln zł). W małych przedsiębiorstwach odnotowano zmniejszenie r/r wartości zadłużenia krótkoterminowego o 7.588 mln zł. Wartość ogółem zadłużenia krótkoterminowego zmniejszyła się o 5.439 mln zł. W relacji p/p odnotowano zmniejszenie poziomu zadłużenia krótkoterminowego we wszystkich klasach wielkości przedsiębiorstw. Wartość zadłużenia ogółem zmniejszyła się o 16.398 mln zł. Wartość zadłużenia krótkoterminowego w II p. 2012 r. w podmiotach dużych była 3,2 razy większa niż w przedsiębiorstwach małych i 2 razy większa niż w przedsiębiorstwach średnich.

Rysunek A.21. Tempo zmian zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

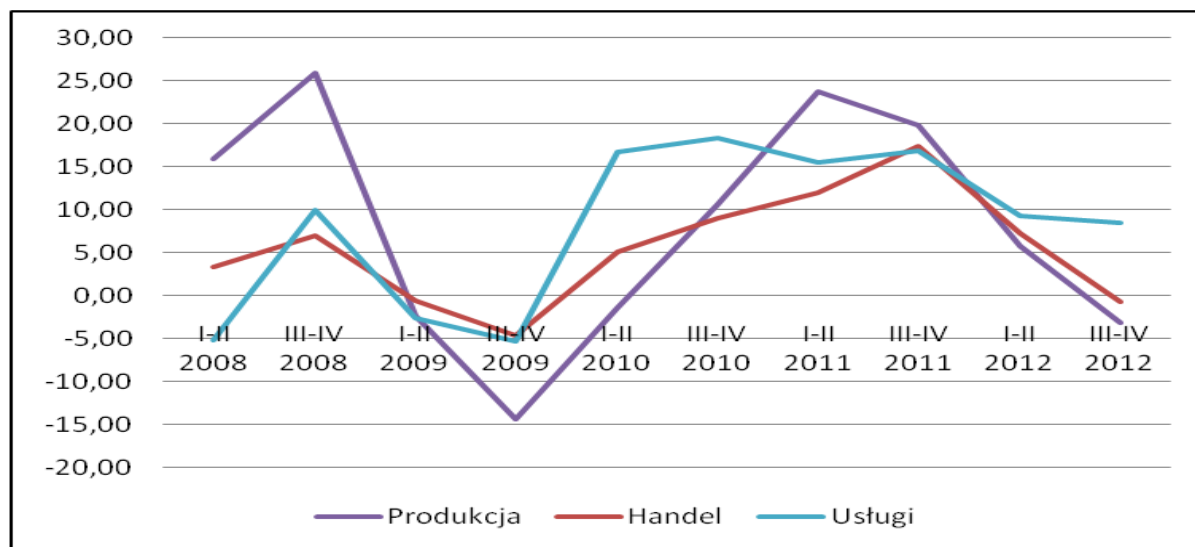

Źródło: opracowanie własne.

Największy udział w zadłużeniu ogółem **małych przedsiębiorstw** w II p. 2012 r. miały przedsiębiorstwa handlowe (38,64%), usługowe (34,54%) i produkcyjne (20,05%). W II p. 2012 r. analiza tempa r/r wskazuje na zmniejszenie poziomu zadłużenia krótkoterminowego we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej, z wyjątkiem usług (+8,51%). Wartość poziomu zadłużenia ogółem małych podmiotów w relacji r/r zmniejszyła się o 6,43%. W relacji p/p

również odnotowano zmniejszenie poziomu zadłużenia krótkoterminowego małych przedsiębiorstw o 1,34%. W relacji tej odnotowano natomiast wzrost poziomu zadłużenia we wszystkich rodzajach działalności, a największy wzrost dotyczył usług (17,71%). Na sytuację tę miało wpływ znaczące zmniejszenie zadłużenia krótkoterminowego pozostałej działalności gospodarczej. W I i II p. 2009 r. odnotowano zmniejszenie poziomu zadłużenia we wszystkich rodzajach działalności, a w produkcji jeszcze w I p. 2010 r.

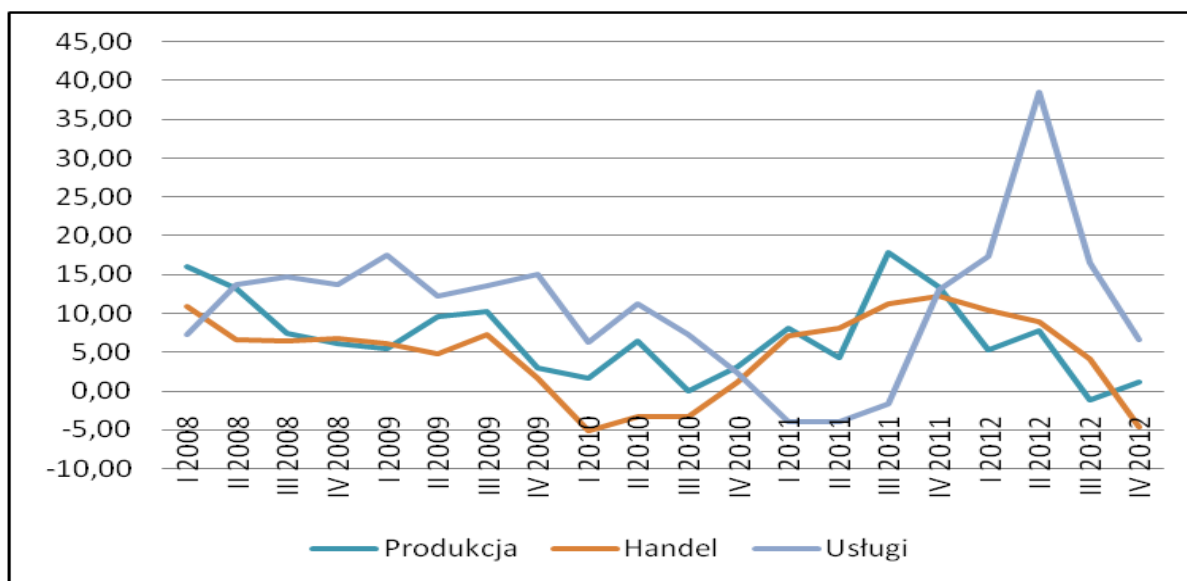
Rysunek A.22. Tempo zmian zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W strukturze zadłużenia krótkoterminowego w **średnich przedsiębiorstwach** największy udział miały podmioty zajmujące się działalnością produkcyjną (36,03%), następnie handlową (31,08%) i usługową (28,59%). Analiza tempa r/r wskazuje na wzrost wartości zadłużenia krótkoterminowego o 0,61% ogółem. Tempo r/r zadłużenia podmiotów średnich wskazuje na zmniejszenie ich wartości w IV kw. 2012 r. jedynie w handlu (-4,55%). W produkcji i usługach odnotowano wzrost poziomu zadłużenia o odpowiednio: 1,09% i 6,62%. Analiza tempa kw/kw wskazuje na zmniejszenie poziomu zadłużenia w IV kw. 2012 r. w produkcji i handlu (-1,41% i -8,70%), a wartość zadłużenia krótkoterminowego ogółem zmalała kw/kw o 1,99%. W średnich podmiotach w usługach odnotowano zmniejszenie r/r i kw/kw.

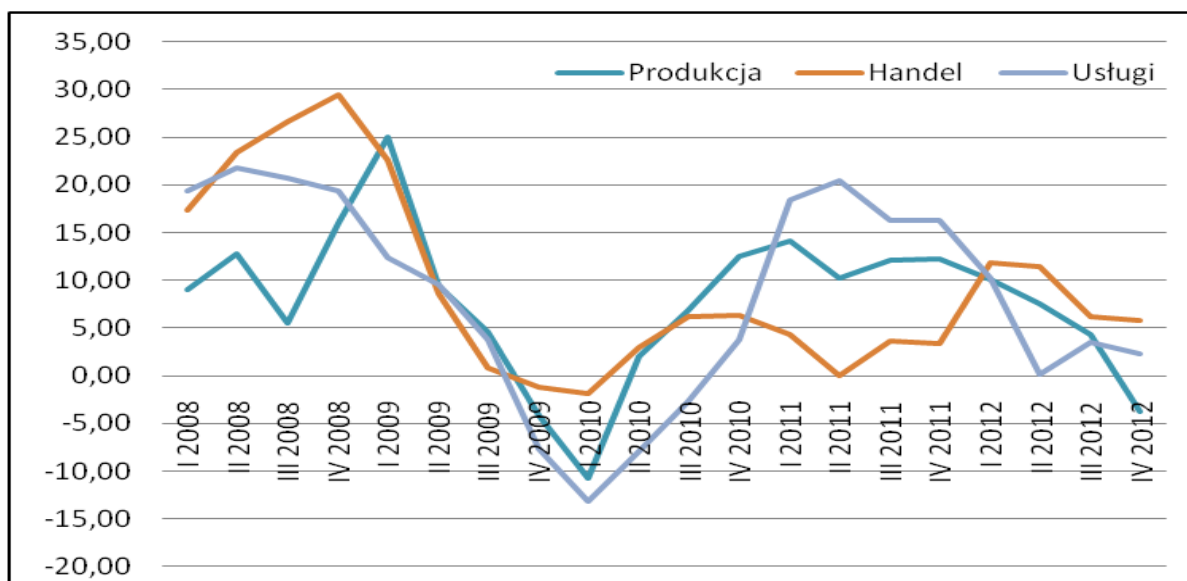
Rysunek A.23. Tempo zmian zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Największe zadłużenie w **dużych przedsiębiorstwach** odnotowano w produkcji (55,40%), następnie w usługach (20,98%) i handlu (20,65%). W IV kw. 2012 r. nastąpiło zwiększenie r/r poziomu zadłużenia we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej, z wyjątkiem produkcji (-3,82%). Wartość poziomu zadłużenia ogółem dużych podmiotów wzrosła o 0,31%. Największy wzrost zadłużenia w IV kw. 2012 r. odnotowano w przedsiębiorstwach handlowych (5,75%), a wzrost jest obserwowany od III kw. 2011 roku. Analiza tempa kw/kw wskazuje na wzrost poziomu zadłużenia w IV kw. 2012 r. w handlu i usługach (3,66% i 4,24%). W dużych przedsiębiorstwach produkcyjnych w relacji kw/kw wartość zadłużenia krótkoterminowego również wzrosła o 0,83%.

Rysunek A.24. Tempo zmian zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

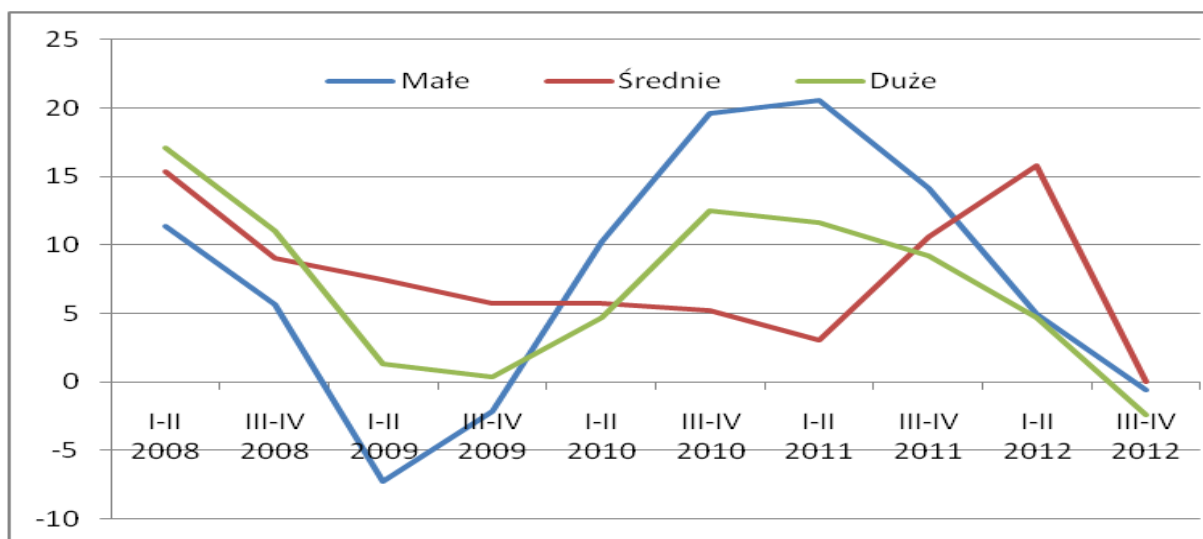
Źródło: opracowanie własne.

Należności i roszczenia

W II p. 2012 r. nastąpiło zmniejszenie r/r i kw/kw poziomu należności. Wzrost należności i roszczeń w małych przedsiębiorstwach p/p. Wzrost należności w małych produkcyjnych. W średnich przedsiębiorstwach wzrost poziomu należności jedynie w usługach. W dużych podmiotach wzrost jedynie w handlu.

Należności w II p. 2012 r. wyniosły 415.404 mln zł. W strukturze należności i roszczeń największy udział posiadały przedsiębiorstwa duże (52,28%), następnie średnie (28,90%) i małe (18,81%). W II p. 2012 r. nastąpiło zmniejszenie poziomu należności o 17.504 mln zł p/p i o 5.744 mln zł r/r. W półroczu tym należności dużych podmiotów są 2,77 razy większe niż należności małych przedsiębiorstw oraz o 1,8 razy większe niż w przedsiębiorstwach średnich. Od II p. 2010 r. odnotowano wzrost poziomu należności w przedsiębiorstwach aż do II p. 2012 r., gdzie nastąpiło ich zmniejszenie. W II p. 2012 r. odnotowano zmniejszenie należności i roszczeń średnich i dużych przedsiębiorstw zarówno r/r, jak p/p. W małych przedsiębiorstwach w relacji p/p odnotowano wzrost poziomu należności i roszczeń.

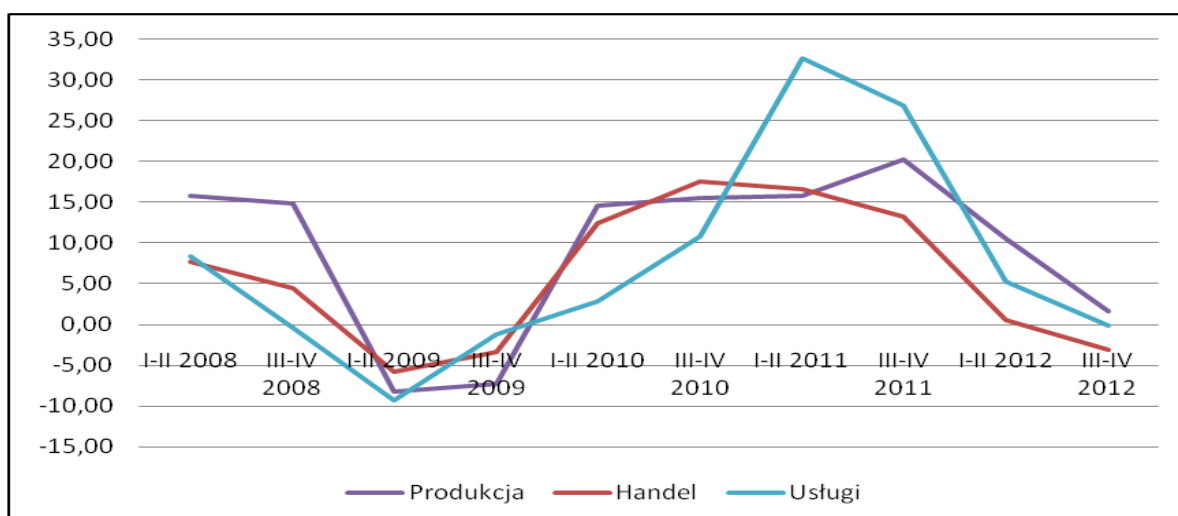
Rysunek A.25. Tempo zmian należności i roszczeń przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Największy udział w strukturze należności i roszczeń w **małych przedsiębiorstwach** miały podmioty handlowe (39,08%), następnie usługowe (31,93%) i produkcyjne (21,82%). W II p. 2012 r. zaobserwowano zmniejszenie r/r poziomu należności i roszczeń w małych przedsiębiorstwach. W relacji r/r jedynie w produkcji odnotowano wzrost poziomu należności i roszczeń (+1,66%). W pozostałych rodzajach działalności odnotowano jego zmniejszenie. Analiza p/p wskazuje na wzrost poziomu należności i roszczeń we wszystkich rodzajach działalności. Największy wzrost obserwowany był w produkcji (+11,22%). Wartość ogółem wzrosła p/p o 6,79%.

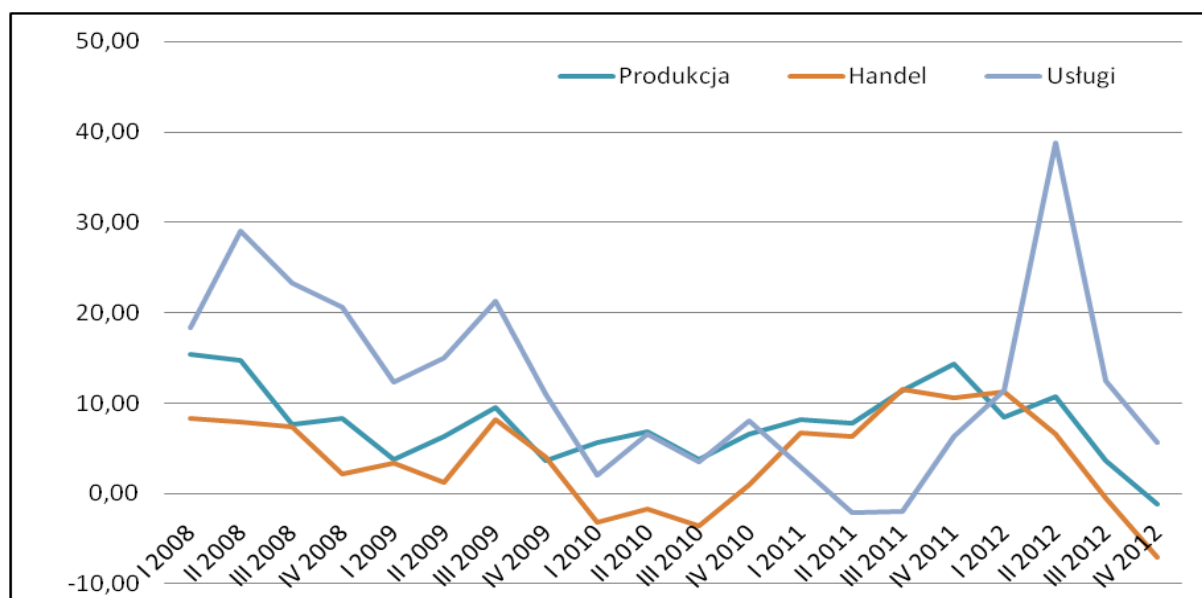
Rysunek A.26. Tempo zmian należności przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Największą wartość należności w **średnich przedsiębiorstwach** zaobserwowano w podmiotach produkcyjnych (36,70%), następnie w handlowych (29,88%) i w usługowych (27,19%). W IV kw. 2012 r. nastąpiło zmniejszenie r/r poziomu należności w produkcji i handlu (-1,13% i -7,00%). W usługach odnotowano wzrost o 5,65%. Wartość ogółem należności średnich podmiotów w relacji r/r zmniejszyła się o 0,01% we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej, z wyjątkiem handlu (-0,56%). W podmiotach produkcyjnych w całym analizowanym do IV kw. 2012 roku obserwowano wzrost poziomu należności. Analiza tempa kw/kw wskazuje na zmniejszenie poziomu należności w IV kw. 2012 r. we wszystkich rodzajach działalności. Największe jego zmniejszenie odnotowano w handlu (-9,86%). Wartość tempa należności i roszczeń kw/kw ogółem dla średnich przedsiębiorstw kształtowała się na poziomie -4,18%.

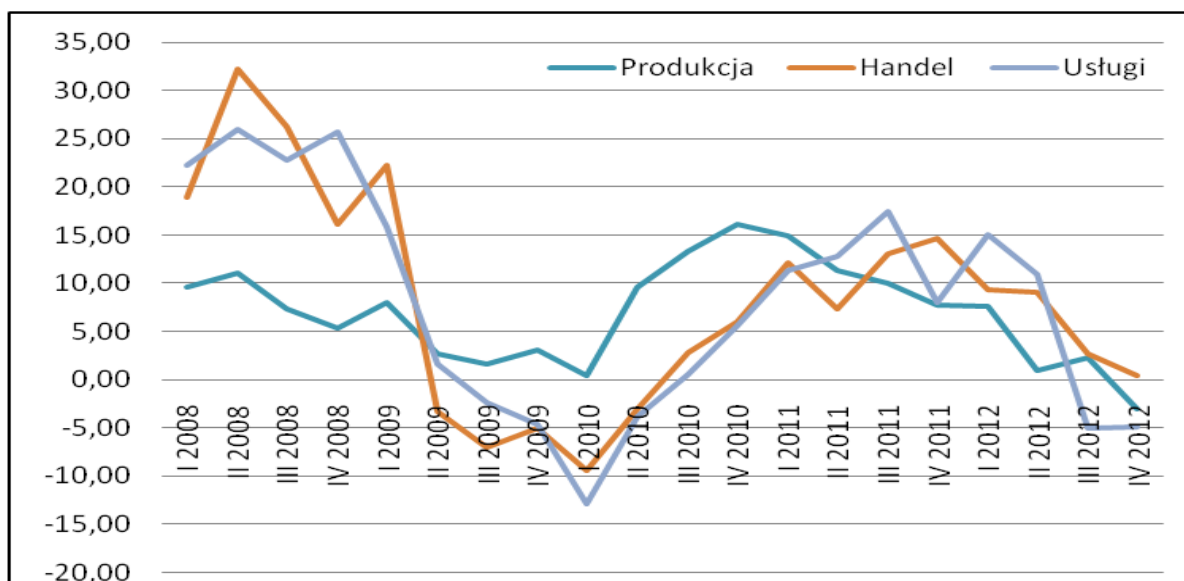
Rysunek A.27. Tempo zmian należności przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W strukturze należności i roszczeń **dużych przedsiębiorstw** największy udział miały podmioty zajmujące się działalnością produkcyjną (60,32%), następnie usługową (19,96%) i handlową (15,24%). W dużych przedsiębiorstwach, w IV kw. 2012 r. nastąpił wzrost r/r poziomu należności i roszczeń jedynie w handlu (0,46%). Wartość ogółem należności i roszczeń zmniejszyła się o 2,38%. Największe zmniejszenie odnotowano w usługach (-4,85%). W okresie od II kw. 2009 r. do II kw. 2010 r. w przedsiębiorstwach handlowych zaobserwowano zmniejszenie wartości należności i roszczeń. Od III kw. 2010 r. zaobserwowano zwiększanie wartości należności i roszczeń ogółem w dużych przedsiębiorstwach. Analiza kw/kw wskazuje na zmniejszenie wartości należności i roszczeń w IV kw. 2012 r. we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej. Największe zmniejszenie dotyczyło działalności usługowej (-6,16%). Wartość ogółem należności i roszczeń zmniejszyła się kw/kw o 4,28%.

Rysunek A.28. Tempo zmian należności przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

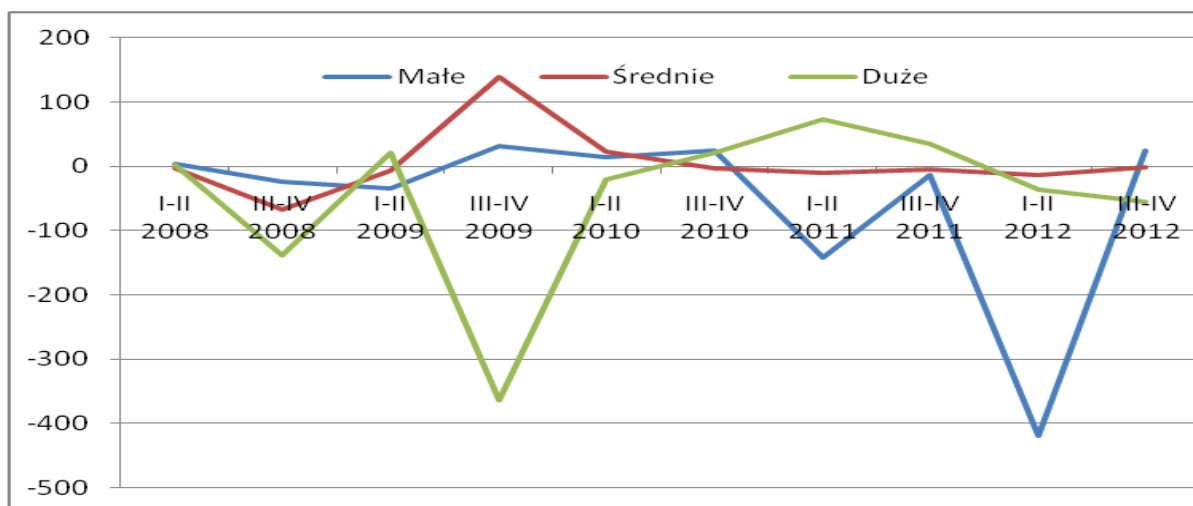
Źródło: opracowanie własne.

Wynik finansowy netto

We wszystkich klasach wielkości przedsiębiorstw w II p. 2012 r. odnotowano dodatnią wartość wyniku finansowego netto. W II p. 2012 r. odnotowano zmniejszenie wartości wyniku finansowego r/r i p/p. W II p. 2012 r. zaobserwowano wzrost wartości wyniku finansowego netto jedynie w małych przedsiębiorstwach r/r i p/p. W średnich i dużych przedsiębiorstwach odnotowano w relacji r/r i p/p zmniejszenie wartości wyniku finansowego. W małych podmiotach zmniejszenie wyniku finansowego obserwowano jedynie w handlu. Znaczące zmniejszenie WF produkcji i handlu średnich podmiotów. Zmniejszenie WF we wszystkich rodzajach działalności dużych podmiotów.

Wartość wyniku finansowego netto osiągniętego przez przedsiębiorstwa w II p. 2012 r. wyniosła 28.617 mln zł. We wszystkich klasach wielkości przedsiębiorstw w II p. 2012 r. odnotowano dodatnią wartość wyniku finansowego netto. W wartości wyniku netto ogółem największy udział miały przedsiębiorstwa małe (47,00%), duże (32,48%) i średnie (20,50%). W II p. 2012 r. odnotowano zmniejszenie wartości wyniku finansowego o 8.853 mln zł r/r. W relacji p/p również odnotowano zmniejszenie wartości wyniku netto o 3.642 mln zł. W II p. 2012 r. odnotowano wzrost wyniku finansowego jedynie w małych przedsiębiorstwach (2.680 mln zł – r/r i 5.668 mln zł – p/p). W dużych i średnich przedsiębiorstwach w II p. 2012 r. odnotowano zmniejszenie wartości wyniku finansowego netto kw/kw i p/p.

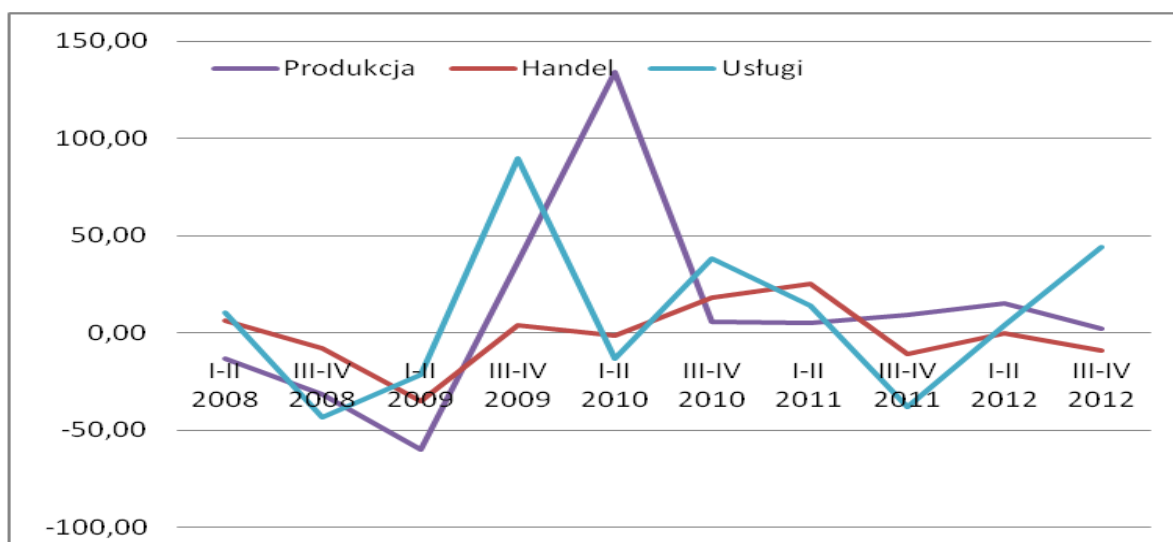
Rysunek A.29. Tempo zmian wyniku finansowego netto przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – I p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Wśród **małych przedsiębiorstw** największą wartość wyniku finansowego netto w II p. 2012 r. osiągnęły przedsiębiorstwa usługowe (4.048 mln zł), następnie handlowe (3.428 mln zł) i produkcyjne (2.284 mln zł). W II p. 2012 r. (r/r), w małych przedsiębiorstwach jedynie w handlu odnotowano zmniejszenie wartości wyniku netto (-8,79%). Wartość wyniku finansowego ogółem w małych przedsiębiorstwach wzrosła o 24,88% (r/r). Analizując zmiany tempa p/p zaobserwować można wzrost wartości wyniku finansowego we wszystkich rodzajach działalności gospodarczej. Wartość wyniku finansowego ogółem wzrosła o 72,82% w relacji p/p.

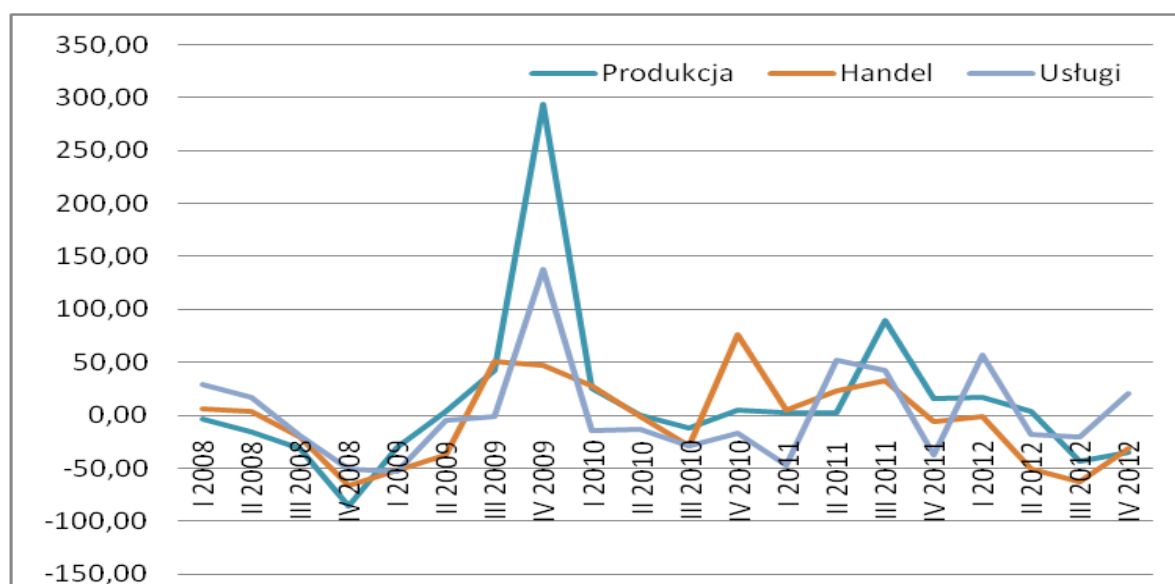
Rysunek A.30. Tempo zmian wyniku finansowego netto małych przedsiębiorstw według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Wśród **średnich przedsiębiorstw**, w IV kw. 2012 r. największą wartość wyniku finansowego netto odnotowano w przedsiębiorstwach produkcyjnych (1.633 mln zł), następnie w usługowych (1.345 mln zł) i w handlowych (1.184 mln zł). Wartość ogółem wyniku finansowego netto dla średnich przedsiębiorstw w IV kw. 2012 r. wyniosła 5.868 mln zł i zmniejszyła się o 1,88% r/r i wzrosła o 4,66% kw/kw. Analiza zmian r/r w IV kw. 2012 r. wskazuje na znaczące zmniejszenie wartości wyniku netto w produkcji i handlu (-33,50% i -31,47%). Jedynie w usługach odnotowano wzrost wartości wyniku finansowego (+20,57%). Analizując zmianę wartości wyniku finansowego netto w IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r. zaobserwowano zmniejszenie wyniku finansowego w produkcji i usługach (-42,65% i -8,20%).

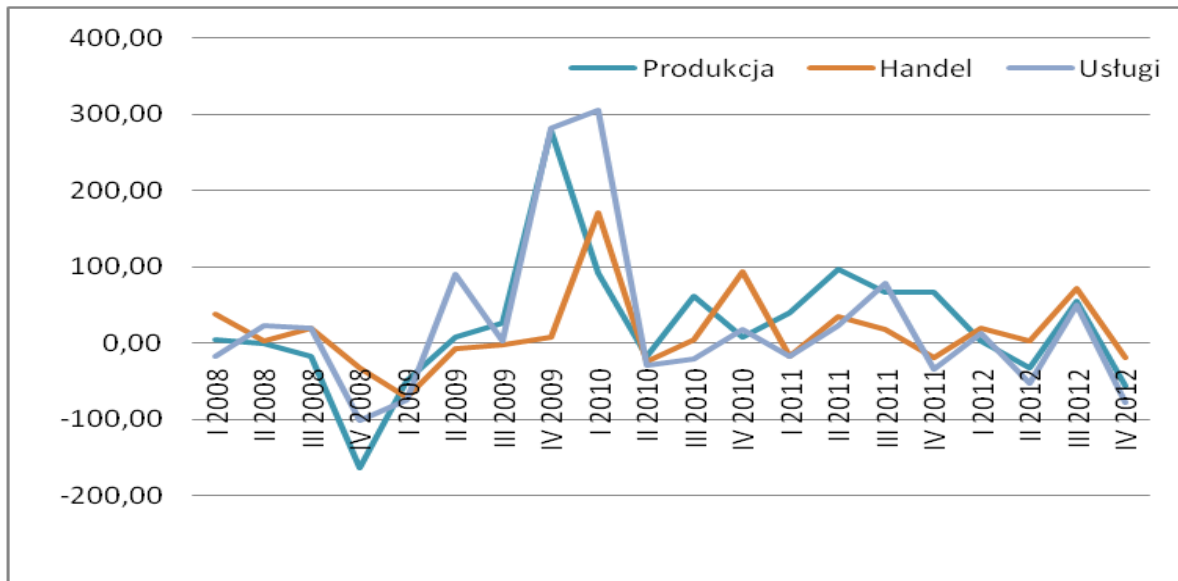
Rysunek A.31. Tempo zmian wyniku finansowego netto średnich przedsiębiorstw według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W **dużych przedsiębiorstwach**, największą wartość wyniku finansowego netto w IV kw. 2012 r. odnotowano w przedsiębiorstwach produkcyjnych (7.159 mln zł), handlowych (2.025 mln zł) oraz usługowych (379 mln zł). Wartość wyniku finansowego netto w IV kw. 2012 r. zmniejszyła się o 55,13% r/r i o 82,96% kw/kw i wyniosła 9.295 mln zł. W relacji r/r, w IV kw. 2012 r. zmniejszenie wartości wyniku netto odnotowano we wszystkich rodzajach działalności. Największe zmniejszenie wyniku finansowego dotyczyło usług (-77,77%). Wartość wyniku netto ogółem zmniejszyła się kw/kw o 45.2677 mln zł, a r/r o 11.420 mln zł. W relacji kw/kw we wszystkich rodzajach działalności odnotowano zmniejszenie wyniku finansowego. Największe zmniejszenie dotyczyło usług (-94,66%). W IV kw. 2012 r., w żadnym rodzaju działalności gospodarczej dużych przedsiębiorstw nie odnotowano ujemnej wartości wyniku finansowego netto.

Rysunek A.32. Tempo zmian wyniku finansowego netto dużych przedsiębiorstw według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

IV. ZAŁĄCZNIK B. ZMIANY WIELKOŚCI PODSTAWOWYCH WSKAŹNIKÓW EKONOMICZNO-FINANSOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE ZAŁĄCZNIK B.

Płynność finansowa

W obszarze płynności bieżącej przedsiębiorstw ogółem, w II p. 2012 r. tempo zmian p/p wartości wskaźnika płynności bieżącej (WPB) było ujemne w podmiotach produkcyjnych i usługowych (zmniejszenie wartości WPB), a dodatnie w handlowych (wzrost wartości WPB). W porównaniu do II p. 2011 r. także w podmiotach produkcyjnych i usługowych odnotowano zmniejszenie r/r płynności bieżącej (w handlowych bez zmian) – zmiany niekorzystne w podmiotach produkcyjnych (od I p. 2012 r.) i usługowych (od II p. 2011 r.).

W II p. 2012 r. w przedsiębiorstwach małych tempo p/p zmian wartości wskaźnika płynności bieżącej (WPB) było ujemne jedynie w podmiotach produkcyjnych, natomiast dodatnie w handlowych i usługowych. W porównaniu do II p. 2011 r. (r/r) poziom płynności bieżącej wzrósł we wszystkich rodzajach działalności w klasie podmiotów małych.

W IV kw. 2012 r. w klasie przedsiębiorstw średnich tempo kw/kw zmian wartości wskaźnika płynności bieżącej (WPB) było ujemne w podmiotach produkcyjnych i usługowych, natomiast r/r tylko w podmiotach produkcyjnych (nieznaczny wzrost r/r w handlowych i usługowych) – zmiany negatywne w obszarze płynności bieżącej w średnich podmiotach (w produkcyjnych od I kw. 2011 r., w handlowych od III kw. 2011 r., w usługowych od IV kw. 2011 r.).

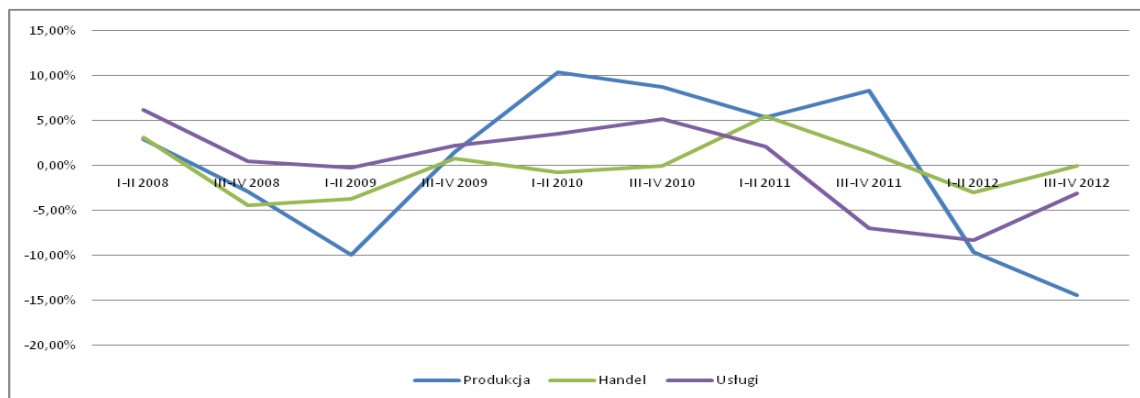
W podmiotach dużych, w IV kw. 2012 r., ujemne tempo zmian wartości WPB kw/kw charakteryzowało podmioty produkcyjne i usługowe (w handlu bez zmian). W porównaniu do IV kw. 2011 r. (r/r) we wszystkich rodzajach działalności podmiotów dużych odnotowano zmniejszenie wartości WPB (najbardziej w produkcji) – zmiany negatywne utrzymujące się od I kw. 2012 r. (w usługowych od IV kw. 2011 r.).

W II p. 2012 r., poziom wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw ogółem przyjmował wartości większe od 1,3.

W II p. 2012 r., w porównaniu do okresu poprzedniego (I p. 2012 r.), tempo p/p zmian wartości wskaźnika płynności bieżącej (WPB) przedsiębiorstw ogółem było ujemne dla podmiotów produkcyjnych (-2,72%) i usługowych (-4,27%), natomiast dodatnie dla handlowych (+2,29%).

W porównaniu do II p. 2011 r., w przedsiębiorstwach ogółem odnotowano ujemne tempo r/r zmian wartości WPB dla przedsiębiorstw produkcyjnych (-14,47%) i usługowych (-3,83%) natomiast w przypadku przedsiębiorstw handlowych poziom płynności nie zmienił się. Zmiany niekorzystne w podmiotach produkcyjnych utrzymujące się od I p. 2012 r., natomiast w usługowych od II p. 2011 r.

Rysunek B.1. Tempo zmian wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw ogółem według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

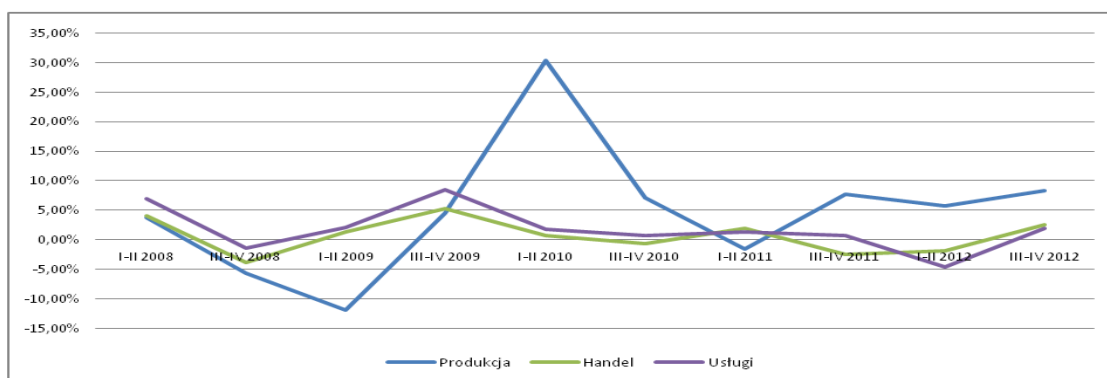
Źródło: opracowanie własne.

W II p. 2012 r., dla wszystkich rodzajów działalności podmiotów małych, poziom wskaźnika płynności bieżącej przyjmował wartości większe od 1,6.

W II p. 2012 r. w porównaniu do I p. 2012 r. tempo p/p zmian wartości wskaźnika płynności bieżącej (WPB) było ujemne tylko dla przedsiębiorstw produkcyjnych (-0,57%), natomiast dodatnie dla handlowych (+3,90%) i usługowych (+0,92%).

W porównaniu do II p. 2011 r. we wszystkich rodzajach działalności przedsiębiorstw małych odnotowano wzrost poziomu płynności bieżącej (dodatnie tempo zmian wartości WPB), kolejno w produkcyjnych (+8,40%), handlowych (+2,56%) i usługowych (+2,01%).

Rysunek B.2. Tempo zmian wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

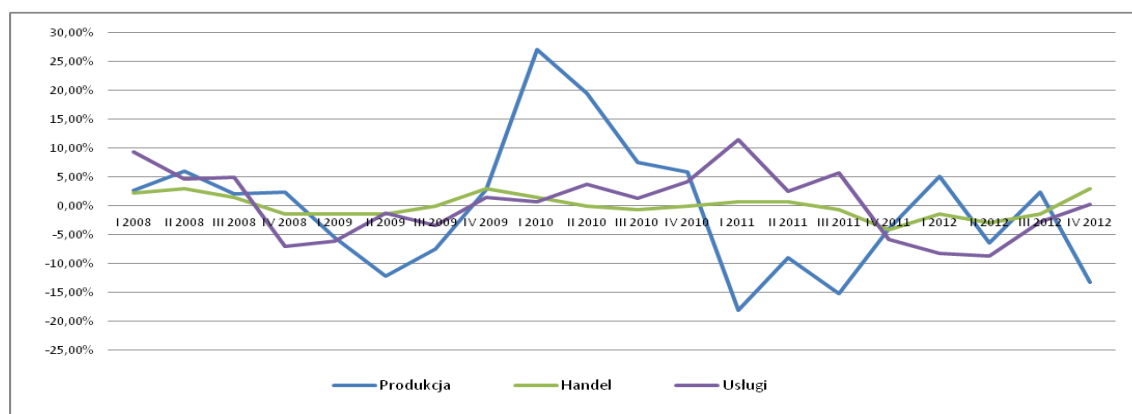
Źródło: opracowanie własne.

W IV kw. 2012 r., dla wszystkich rodzajów działalności podmiotów średnich poziom wskaźnika płynności bieżącej (WPB) przyjmował wartości większe od 1,4.

W porównaniu do III kw. 2012 r. ujemne tempo kw/kw zmian wartości WPB (zmniejszenie wartości wskaźników płynności bieżącej) charakteryzowało podmioty produkcyjne (-3,37%) i usługowe (-5,95%), natomiast dodatnie – podmioty handlowe (+2,94%).

Porównując wartości WBP do analogicznego okresu roku poprzedniego (r/r), tj. do IV kw. 2011 r., ujemne tempo zmian wartości WPB odnotowały jedynie podmioty produkcyjne (-13,24%) – zmniejszenie poziomu płynności bieżącej. Z kolei nieznaczny wzrost poziomu płynności bieżącej (dodatnie tempo zmian wartości WPB) odnotowano w podmiotach handlowych (+2,94%) i usługowych (+0,28%). Zmiany niekorzystne w obszarze płynności bieżącej w średnich produkcyjnych utrzymują się od I kw. 2011 r., w handlowych od III kw. 2011 r., natomiast w usługowych od IV kw. 2011 r.

Rysunek B.3. Tempo zmian wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

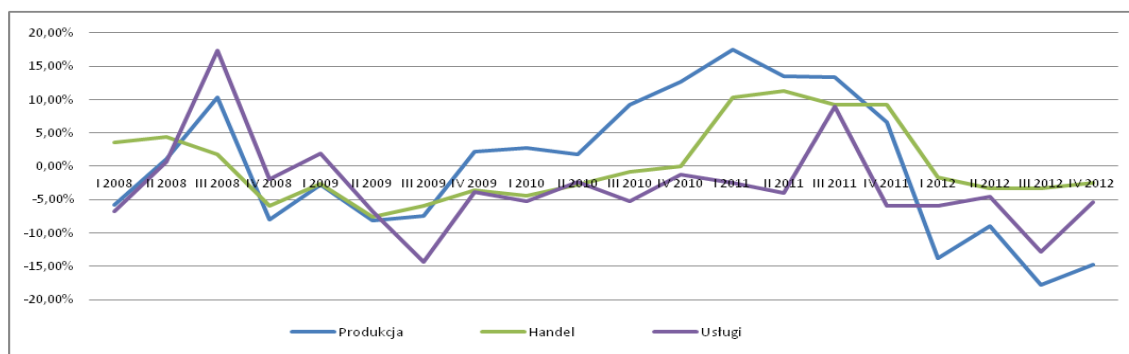
Źródło: opracowanie własne.

W IV kw. 2012 r., wśród podmiotów dużych poziom wskaźnika WPB przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych przyjmował wartości bliskie 1,5 (w przedsiębiorstwach handlowych ok. 1,2).

W IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r., w dużych podmiotach produkcyjnych i usługowych odnotowano zmniejszenie poziomu płynności bieżącej – tempo kw/kw zmian wartości WPB wynosiło kolejno -8,46% i -7,62%. W przedsiębiorstwach handlowych nie odnotowano zmian.

Porównując wartości WBP do analogicznego okresu roku poprzedniego, tj. do IV kw. 2011 r., we wszystkich grupach podmiotów dużych odnotowano zmniejszenie płynności bieżącej (szczególnie w podmiotach produkcyjnych). Ujemne tempo zmian wartości WPB wynosiło w podmiotach produkcyjnych (-14,77%), usługowych (-2,54%) i handlowych (-5,41%). Oznacza to sytuację niekorzystną dla wszystkich rodzajów działalności przedsiębiorstw dużych utrzymującą się od I kw. 2012 r. (w przedsiębiorstwach usługowych od IV kw. 2011 r.).

Rysunek B.4. Tempo zmian wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Zadłużenie

W podmiotach ogółem w II p. 2012 r. zmniejszenie p/p poziomu zadłużenia ogółem odnotowano w przedsiębiorstwach handlowych i usługowych (w produkcji bez zmian). W porównaniu do II p. 2011 r. zmniejszenie zadłużenia ogółem odnotowano tylko w podmiotach usługowych (w handlowych bez zmian, w produkcyjnych wzrost r/r zadłużenia ogółem).

W II p. 2012 r. w podmiotach małych wzrost p/p wartości wskaźnika zadłużenia ogółem (WZO) odnotowano w podmiotach produkcyjnych i usługowych, natomiast jego zmniejszenie w handlowych. W porównaniu z II p. 2011 r. we wszystkich rodzajach działalności podmiotów małych odnotowano zmniejszenie r/r poziomu zadłużenia ogółem – sytuacja korzystna.

W IV kw. 2012 r. w podmiotach średnich wzrost kw/kw poziomu zadłużenia ogółem odnotowano w przedsiębiorstwach produkcyjnych, natomiast zmniejszenie w usługowych (w handlowych bez zmian). W porównaniu do IV kw. 2011 r. wzrost r/r zadłużenia ogółem odnotowano we wszystkich rodzajach działalności podmiotów średnich (najbardziej w produkcyjnych – wzrost utrzymujący się od II kw. 2010 r., w handlowych od IV kw. 2010 r., a w usługowych od IV kw. 2011 r.) – zmiany niekorzystne.

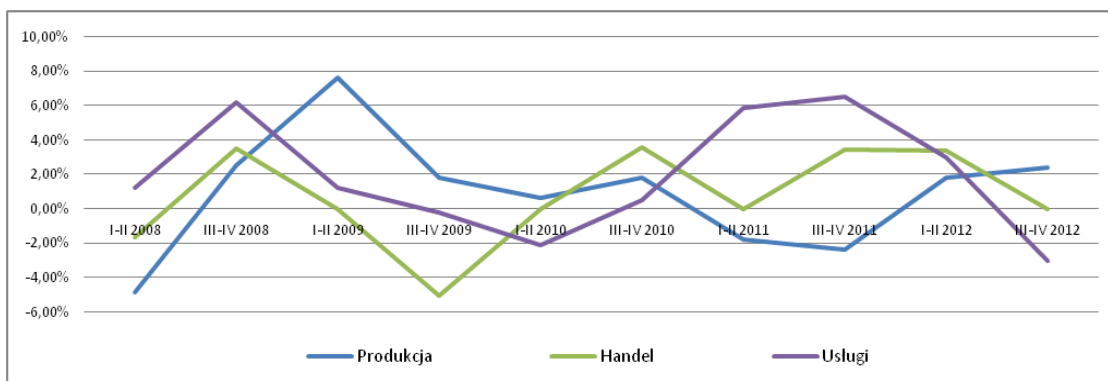
W podmiotach dużych, w IV kw. 2012 r. zwiększenie kw/kw poziomu zadłużenia ogółem odnotowano we wszystkich rodzajach działalności. W porównaniu do IV kw. 2011 r., wzrost r/r poziomu zadłużenia ogółem wystąpił w przedsiębiorstwach produkcyjnych (od II kw. 2012 r.) i handlowych (od III kw. 2011 r.), natomiast po raz pierwszy od I kw. 2011 r. zmniejszenie zadłużenia ogółem w podmiotach usługowych – zmiany niekorzystne.

Wartość wskaźnika zadłużenia ogółem (WZO) przedsiębiorstw ogółem w II p. 2012 r., w podmiotach produkcyjnych nie przekroczyła poziomu 0,5 (w handlowych wynosiła 0,6, a w usługowych 0,55).

W porównaniu do I p. 2012 r. w przedsiębiorstwach produkcyjnych ogółem poziom zadłużenia ogółem nie zmienił się, natomiast jego zmniejszenie odnotowano w podmiotach handlowych i usługowych. Tempo zmian p/p wartości WZO w II p. 2012 r. w podmiotach handlowych i usługowych było ujemne i wynosiło kolejno -1,64% i -1,11%.

W porównaniu do II p. 2011 r. w przedsiębiorstwach ogółem wzrost r/r wartości WZO odnotowano w podmiotach produkcyjnych, natomiast zmniejszenie w usługowych. Tempo zmian r/r wartości WZO w podmiotach produkcyjnych wynosiło +2,41%, w handlowych 0,00% i w usługowych -3,06%.

Rysunek B.5. Tempo zmian wskaźnika zadłużenia ogółem przedsiębiorstw ogółem według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

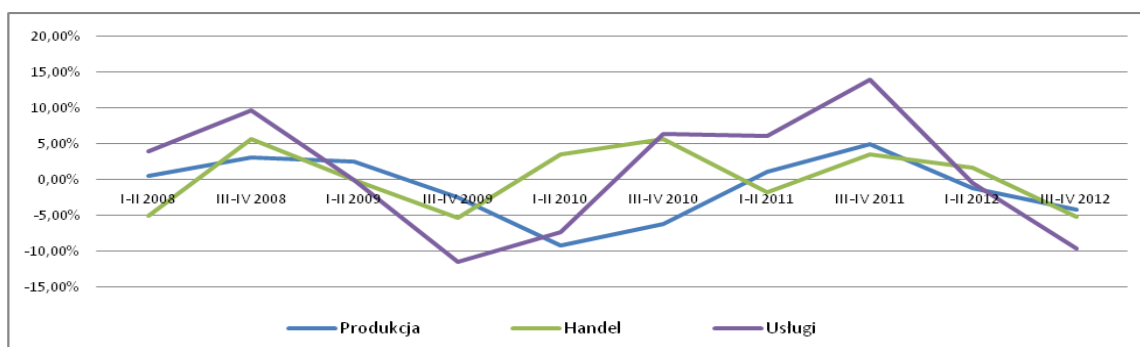
Źródło: opracowanie własne.

Wartość wskaźnika zadłużenia ogółem (WZO) w klasie przedsiębiorstw małych w II p. 2012 r., jedynie w podmiotach produkcyjnych była mniejsza od poziomu 0,5 (w handlowych i usługowych wynosiła 0,55).

W porównaniu do I p. 2012 r. wśród podmiotów małych wzrost p/p wartości WZO odnotowano w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych (tempo zmian wartości WZO wynosiło kolejno +2,79% i +2,80%). Podmioty handlowe charakteryzowało ujemne tempo zmian p/p wartości WZO (-5,17%).

W porównaniu do II p. 2011 r., we wszystkich rodzajach działalności podmiotów małych odnotowano zmniejszenie r/r poziomu zadłużenia ogółem (najbardziej w usługach, następnie w handlu i produkcji) – sytuacja korzystna. Tempo zmian wartości WZO wynosiło w podmiotach produkcyjnych (-4,17%), w handlowych (-5,17%) i w usługowych (-9,63%).

Rysunek B.6. Tempo zmian wskaźnika zadłużenia ogółem przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

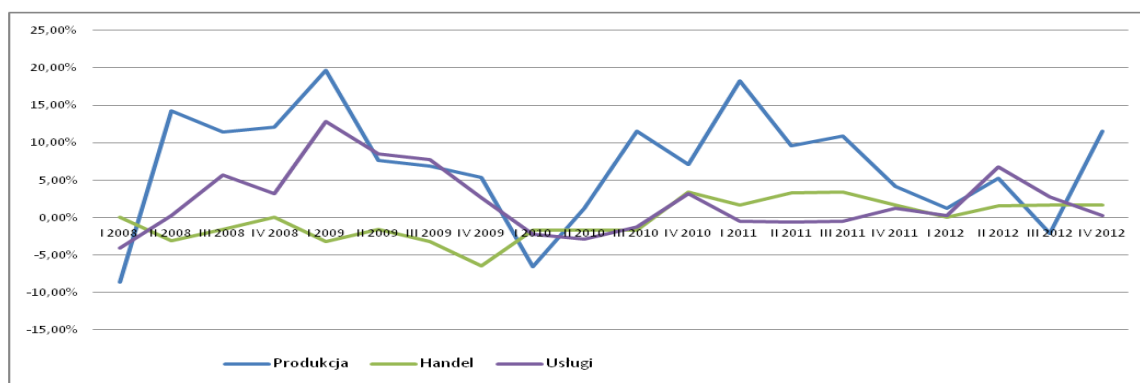
Źródło: opracowanie własne.

W podmiotach średnich, w IV kw. 2012 r. wartość WZO nie przekroczyła poziomu 0,5 jedynie w przedsiębiorstwach produkcyjnych.

W IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r. wzrost poziomu zadłużenia ogółem wystąpił tylko w przedsiębiorstwach produkcyjnych, w handlowych nie odnotowano zmian, natomiast w usługowych wystąpiło zmniejszenie wartości WZO. Tempo zmian kw/kw wartości WZO wynosiło w podmiotach produkcyjnych (+2,65%), a w usługowych (-1,73%).

W porównaniu do IV kw. 2011 r. (r/r) podmioty wszystkich rodzajów działalności przedsiębiorstw średnich charakteryzowały się wzrostem zadłużenia ogółem (tempo zmian wartości WZO wynosiło dla podmiotów produkcyjnych +11,49%, handlowych +1,64% i usługowych +0,25%). Największy wzrost odnotowano w podmiotach produkcyjnych, w których wzrost zadłużenia ogółem utrzymuje się od II kw. 2010 r., w handlowych od IV kw. 2010 r., a w usługowych od IV kw. 2011 r. – zmiany niekorzystne.

Rysunek B.7. Tempo zmian wskaźnika zadłużenia ogółem przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

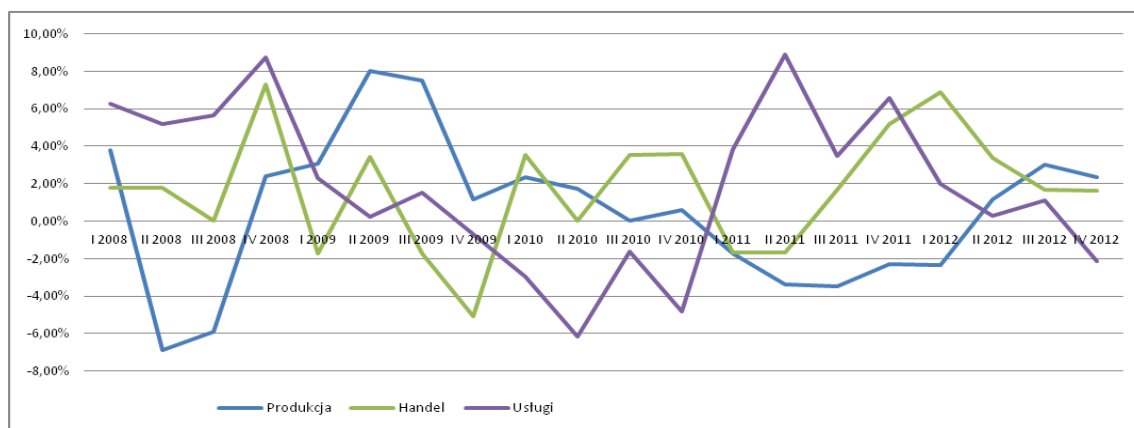
Źródło: opracowanie własne.

W podmiotach dużych, w IV kw. 2012 r. wartość WZO nie przekroczyła poziomu 0,5 jedynie w przedsiębiorstwach produkcyjnych.

W IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r., zwiększenie kw/kw poziomu zadłużenia ogółem, charakteryzowane dodatnim tempem kw/kw zmian wartości wskaźnika WZO odnotowano we wszystkich rodzajach działalności, tj. w podmiotach produkcyjnych (+1,17%), handlowych (+1,64%) i usługowych (+0,55%).

W porównaniu do IV kw. 2011 r. dodatnie tempo zmian wartości WZO posiadały przedsiębiorstwa produkcyjne i handlowe, natomiast ujemne – podmioty usługowe. Oznaczało to wzrost r/r poziomu zadłużenia ogółem w podmiotach produkcyjnych (+2,37%) i handlowych (+1,64%), natomiast jego zmniejszenie w podmiotach usługowych (-2,15%). Wzrost r/r poziomu zadłużenia ogółem w przedsiębiorstwach produkcyjnych utrzymywał się od II kw. 2012 r., w handlowych od III kw. 2011 r., natomiast w usługowych od I kw. 2011 r. (nieznaczne zmniejszenie zadłużenia ogółem w IV kw. 2012 r. w podmiotach usługowych wystąpiło więc po raz pierwszy od 2 lat) – zmiany niekorzystne.

Rysunek B.8. Tempo zmian wskaźnika zadłużenia ogółem przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Sprawność działania

W przedsiębiorstwach ogółem w II p. 2012 r. czas oczekiwania na gotówkę zarówno p/p, jak i r/r po okresach znacznych wzrostów nie uległ istotnym zmianom. W porównaniu do I p. 2012 r. czas ten był nieznacznie krótszy w podmiotach handlowych i usługowych, natomiast w porównaniu do II p. 2011 r. czas ten nieznacznie się wydłużył w podmiotach produkcyjnych i handlowych – pomimo braku istotnych zmian, sytuacja nadal niekorzystna, utrzymująca się po znacznych wzrostach od I p. 2012 r.

W II p. 2012 r., w przedsiębiorstwach małych jedynie w porównaniu do I p. 2012 r. odnotowano istotne zmiany p/p wskazujące na skrócenie czasu oczekiwania na gotówkę w przedsiębiorstwach produkcyjnych i handlowych. W porównaniu do II p. 2011 r. (r/r) czas oczekiwania na gotówkę, po znacznym wydłużeniu w I p. 2012 r., nie uległ istotnym zmianom (w produkcyjnych i handlowych nieznacznie wydłużył się, natomiast w usługowych nieznacznie skrócił).

W IV kw. 2012 r., w podmiotach średnich nieznaczne skrócenie czasu oczekiwania na gotówkę kw/kw odnotowano we wszystkich rodzajach działalności. Z kolei r/r czas oczekiwania na gotówkę, po znacznym wydłużeniu w I i II kw. 2012 r., we wszystkich rodzajach działalności nadal wydłużył się (najbardziej w usługowych, najmniej w produkcyjnych) – zmiany nieznaczne, ale nadal niekorzystne (najbardziej w średnich podmiotach handlowych i usługowych).

W przedsiębiorstwach dużych, w IV kw. 2012 r., po znacznym wydłużeniu w I i II kw. 2012 r. czasu oczekiwania na gotówkę we wszystkich rodzajach działalności, wartość wskaźników cyklu gotówki w dniach nie uległa istotnym zmianom – nieznaczne skrócenie czasu oczekiwania na gotówkę zarówno kw/kw, jak i r/r (niewielkie wydłużenie jedynie r/r w przedsiębiorstwach produkcyjnych utrzymujące się jednak od I kw. 2012 r.).

W II p. 2012 r., w zakresie zmian wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) w przedsiębiorstwach ogółem nie odnotowano istotnych zmian, jakkolwiek r/r odnotowano nieznaczne wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę.

W porównaniu do I p. 2012 r., tempo p/p zmian wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) było nieznacznie dodatnie dla przedsiębiorstw produkcyjnych ogółem, wynosząc +0,08% oraz ujemne dla handlowych (-5,18%) i usługowych (-13,18%). Oznaczało to, że w II p. 2012 r. czas oczekiwania na gotówkę w przedsiębiorstwach produkcyjnych nie uległ istotnym zmianom, natomiast w handlowych i usługowych był nieco krótszy niż w I p. 2012 r.

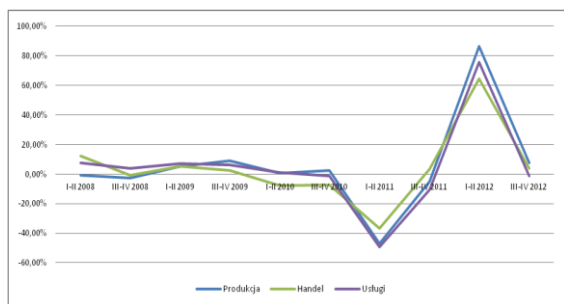
W porównaniu do II p. 2012 r., tempo zmian r/r wartości wskaźnika CGOT było dodatnie dla przedsiębiorstw produkcyjnych i handlowych oraz ujemne dla usługowych, wynosząc kolejno dla produkcyjnych +7,45%, handlowych 3,85% i usługowych -1,27%. Oznaczało to nieznaczne wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę w przedsiębiorstwach produkcyjnych i handlowych (bez istotnych zmian w usługowych).

W podmiotach produkcyjnych wydłużenie czasu r/r oczekiwania na gotówkę w II p. 2012 r., w porównaniu do II p. 2012 r. wynikało przede wszystkim z wydłużenia cyklu zapasów (CZ), czego nie skompensowały nieznaczne skrócenie cyklu należności (CN) i nieznaczne wydłużenie terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo r/r zmian wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +13,61%, CN -1,23%, CZKR +0,71%, CGOT +7,45%.

W podmiotach handlowych ogółem, w II p. 2012 r. także odnotowano nieznaczne wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę, co wynikało podobnie jak w podmiotach produkcyjnych ogółem z nieznacznego wydłużenia cyklu zapasów (CZ) oraz niewielkiego skrócenia cyklu należności (CN) i wydłużenia terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +5,20%, CN -0,20%, CZKR +1,59%, CGOT +3,85%.

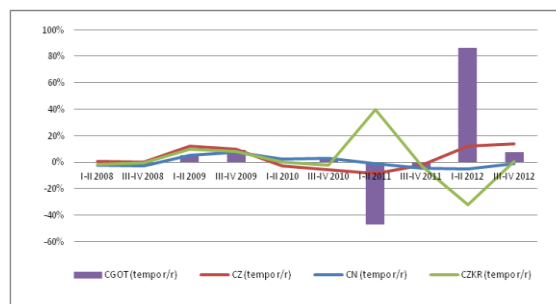
W podmiotach usługowych czas oczekiwania na gotówkę (r/r) nie uległ istotnym zmianom, ponieważ nieznaczne wydłużenie cyklu zapasów (CZ) i terminu spływu należności (CN) zostały skompensowane nieznacznym wydłużeniem terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +1,82%, CN +1,79%, CZKR +4,65%, CGOT -1,27%.

Rysunek B.9. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw ogółem według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

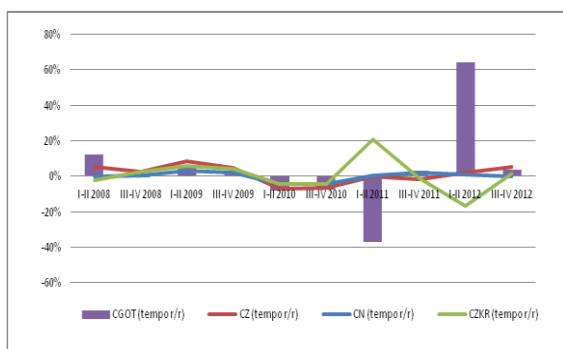
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.10. Tempo zmian wskaźników sprawności działania ogółem przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

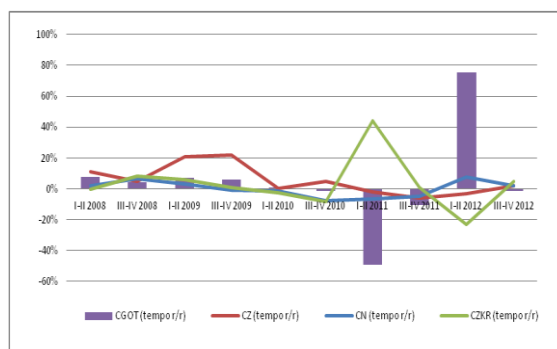
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.11. Tempo zmian wskaźników sprawności działania ogółem przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.12. Tempo zmian wskaźników sprawności działania ogółem przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W I p. 2012 r., w klasie przedsiębiorstw małych nie odnotowano istotnych zmian w zakresie zmian wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT), choć różny był przebieg tych zmian, w zależności od rodzaju prowadzonej działalności.

W porównaniu do I p. 2012 r., tempo zmian p/p wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach było ujemne dla wszystkich rodzajów działalności podmiotów małych (w produkcyjnych wynosiło -28,93%, w handlowych -2,01% i usługowych -24,46%), co oznaczało, że w II p. 2012 r. w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych oczekiwano na gotówkę o ok. 10 dni krócej niż w I p. 2012 r.

W porównaniu do II p. 2011 r., tempo zmian r/r wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) w klasie podmiotów małych było dodatnie dla przedsiębiorstw produkcyjnych +2,01% i handlowych +6,86%, natomiast ujemne w usługowych -5,86%. Oznaczało to nieznaczne wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę w małych podmiotach produkcyjnych i handlowych oraz niewielkie skrócenie w usługowych.

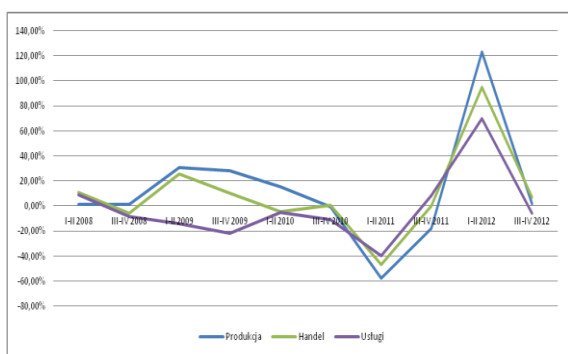
W małych podmiotach produkcyjnych wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę w II p. 2012 r., w porównaniu do I p. 2012 r. wynikało łącznie z wydłużenia cyklu zapasów (CZ) i cyklu należności (CN), którego nie skompensowało wydłużenie terminu płatności zo-

bowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +9,66%, CN +13,34%, CZKR +18,06%, CGOT +2,01%.

W małych podmiotach handlowych w II p. 2012 r. także odnotowano nieznaczne wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę, co wynikało z wydłużenia cyklu zapasów (CZ) i cyklu należności (CN), czego nie skompensowało wydłużenie terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +9,62%, CN +0,49%, CZKR +2,88%, CGOT +6,86%.

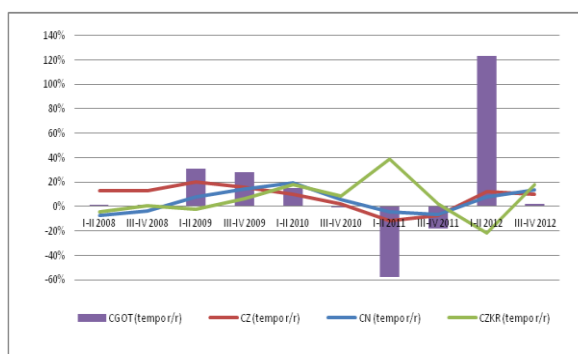
Tylko w małych podmiotach usługowych czas oczekiwania na gotówkę uległ niewielkiemu skróceniu (r/r). Wynikało to z wydłużenia terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR), który był dłuży od wzrostu cyklu zapasów (CZ) i cyklu należności (CN). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +0,04%, CN +6,72%, CZKR +13,93%, CGOT -5,86%.

Rysunek B.13. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

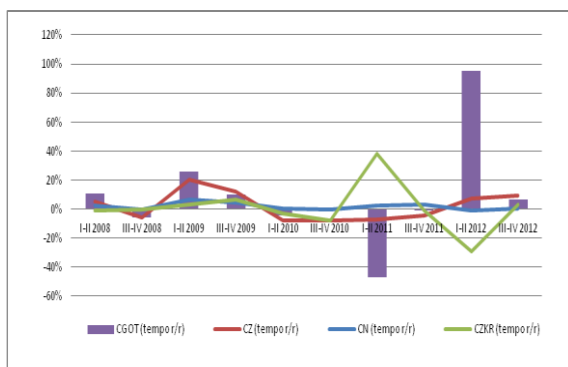
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.14. Tempo zmian wskaźników sprawności działania małych przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

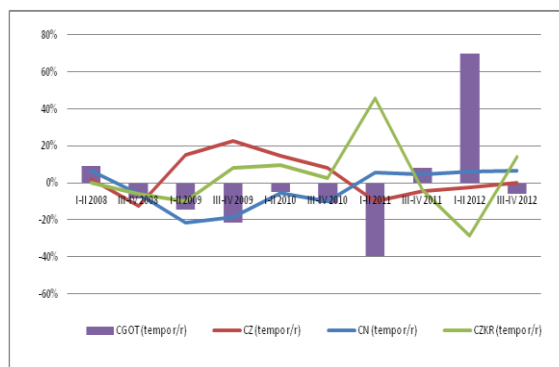
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.15. Tempo zmian wskaźników sprawności działania małych przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.16. Tempo zmian wskaźników sprawności działania małych przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W IV kw. 2012 r., w klasie przedsiębiorstw średnich w zakresie zmian wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) jedynie kw/kw odnotowano nieznaczne skrócenie czasu oczekiwania na gotówkę we wszystkich rodzajach działalności przedsiębiorstw małych, natomiast r/r we wszystkich rodzajach działalności podmiotów średnich odnotowano nieznaczne wydłużenie okresu inkasa gotówki (najwyższy wzrost wartości wskaźnika CGOT w dniach w podmiotach usługowych, najniższy w produkcyjnych).

Tempo kw/kw zmian wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) w średnich podmiotach produkcyjnych wynosiło -7,32%, w handlowych -2,77% i usługowych -2,18%, co oznaczało nieznaczne skrócenie czasu oczekiwania na gotówkę w IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r. (brak istotnych zmian).

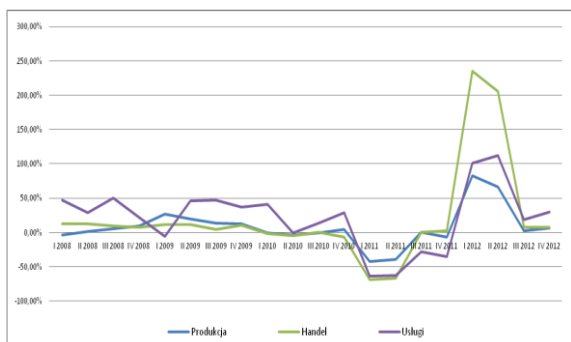
W porównaniu do IV kw. 2011 r., tempo zmian r/r wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) było z kolei dodatnie we wszystkich rodzajach działalności podmiotów średnich, wynosząc dla produkcyjnych +5,98%, handlowych +7,86% i usługowych +29,98%. Oznaczało to wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę w podmiotach usługowych o ok. 11 dni (w produkcyjnych i handlowych odnotowano nieistotne zmiany).

W średnich podmiotach produkcyjnych wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę (CGOT w dniach) w IV kw. 2012 r., w porównaniu do IV kw. 2011 r. wynikało łącznie z wydłużenia cyklu zapasów (CZ) i cyklu należności (CN), co tylko częściowo zostało skompensowane wydłużeniem terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +25,41%, CN +13,07%, CZKR +29,14%, CGOT +5,98%.

W średnich podmiotach handlowych czas oczekiwania na gotówkę również uległ wydłużeniu (r/r), przede wszystkim na skutek wydłużenia cyklu zapasów (CZ) i w mniejszym stopniu – terminów spływu należności (CN), co również częściowo skompensowało nieznaczne wydłużenie terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +7,56%, CN +1,53%, CZKR +1,80%, CGOT +7,86%.

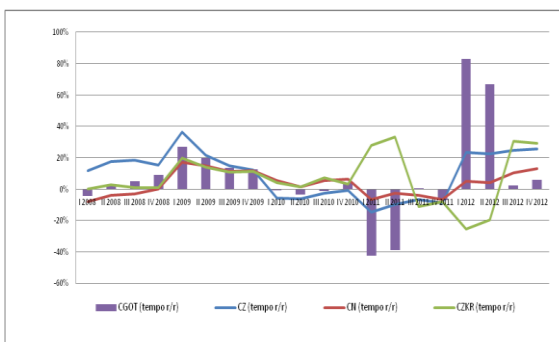
W średnich podmiotach usługowych wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę o ok. 11 dni było największe i spowodowane zostało wydłużeniem cyklu należności (CN) i skróceniem terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ -0,72%, CN +8,62%, CZKR -10,92%, CGOT +29,98%.

Rysunek B.17. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

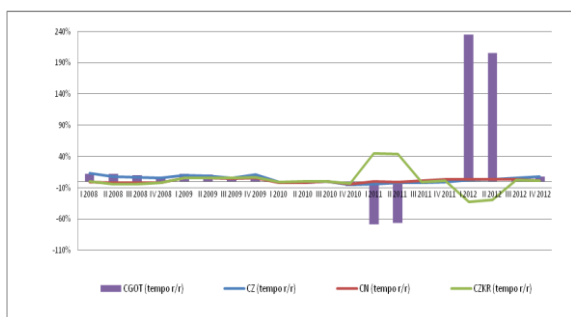
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.18. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

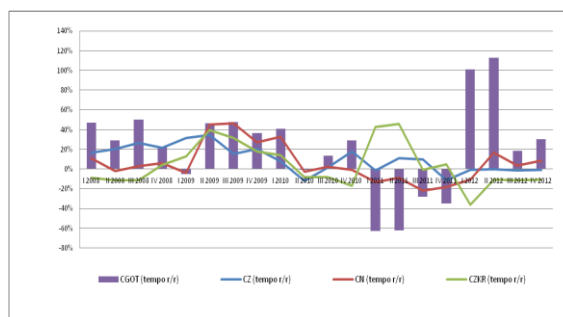
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.19. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.20. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W przedsiębiorstwach dużych, w IV kw. 2012 r. zmiany kw/kw, tj. w porównaniu do III kw. 2012 r., były nieznaczne. We wszystkich rodzajach działalności podmiotów dużych odnotowano nieznaczne skrócenie czasu oczekiwania na gotówkę. W porównaniu do III kw. 2012 r., tempo zmian kw/kw wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) wynosiło dla podmiotów produkcyjnych -2,30%, handlowych -12,31% i usługowych -10,44%.

Zmiany r/r wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) także były nieznaczne. Dla podmiotów produkcyjnych czas oczekiwania na gotówkę uległ nieznacznemu wydłużeniu, natomiast dla podmiotów handlowych i usługowych – niewielkiemu skróceniu. Tak więc w porównaniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego, tj. IV kw. 2011 r. tempo zmian r/r wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) było dodatnie dla dużych podmiotów produkcyjnych +6,92%, natomiast ujemne dla handlowych -2,04% i usługowych -3,78% – niewielkie zmiany.

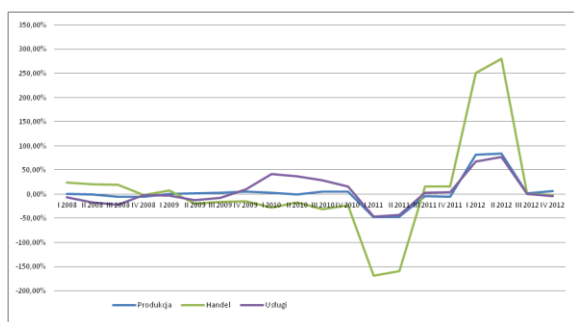
W dużych podmiotach produkcyjnych nieznaczne wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę w IV kw. 2012 r., w porównaniu do IV kw. 2011 r., wynikało głównie z wydłużenia cyklu zapasów (CZ) i skrócenia terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR), co

nieznacznie skompensowane zostało skróceniem terminu spływu należności (CN). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +11,73%, CN -2,54%, CZKR +1,90%, CGOT +6,92%.

W dużych podmiotach handlowych czas oczekiwania na gotówkę nieznacznie uległ skróceniu – zmiany niewielkie. Wpłynęło na to przede wszystkim nieznaczne skrócenie cyklu należności (CN) i wydłużenie terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo r/r zmian wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +0,71%, CN -0,47%, CZKR +0,69%, CGOT -2,04%.

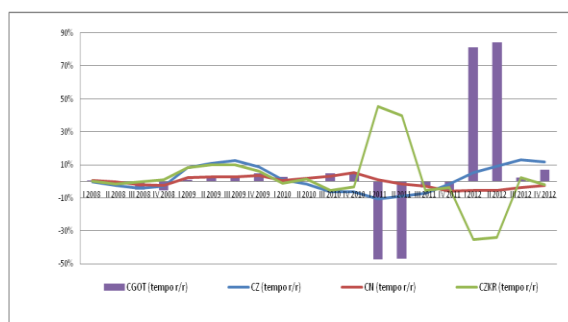
W dużych podmiotach usługowych czas oczekiwania na gotówkę, podobnie jak w handlowych uległ skróceniu o ok. 6 dni. Wpłynęło na to łącznie skrócenie cyklu zapasów (CZ), wydłużenie terminu spływu należności (CN) i terminu płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo r/r zmian wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ -6,24%, CN +1,30%, CZKR +6,85%, CGOT -3,78%.

Rysunek B.21. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

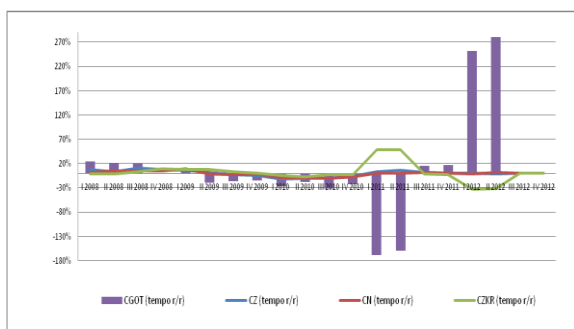
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.22. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

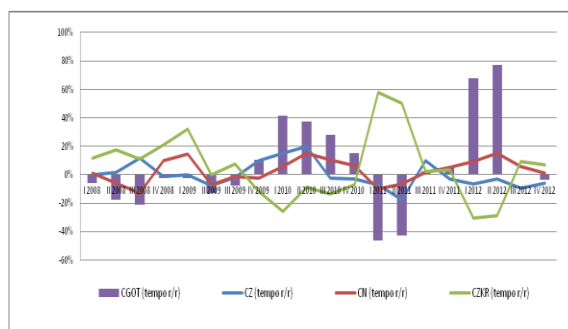
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.23. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.24. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Przedsiębiorstwa ogółem w II p. 2012 r. w obszarze rentowności operacyjnej sprzedaży (ROOS) i rentowności aktywów (ROA) charakteryzowało znaczne zmniejszenie r/r wartości wskaźników rentowności (najbardziej w podmiotach produkcyjnych, następnie w usługowych i handlowych) – zmiany negatywne utrzymujące się w podmiotach handlowych i usługowych od II p. 2011 r., a w produkcyjnych od I p. 2012 r.

W II p. 2012 r. rentowność operacyjna sprzedaży (ROOS) podmiotów małych zmalała r/r we wszystkich rodzajach działalności (najbardziej w produkcyjnych). Rentowność aktywów (ROA) uległa zmniejszeniu r/r w podmiotach produkcyjnych (najbardziej) i handlowych, natomiast zwiększeniu r/r w usługowych – zmiany negatywne we wszystkich rodzajach działalności (szczególnie w małych produkcyjnych utrzymujące się od I p. 2012 r.).

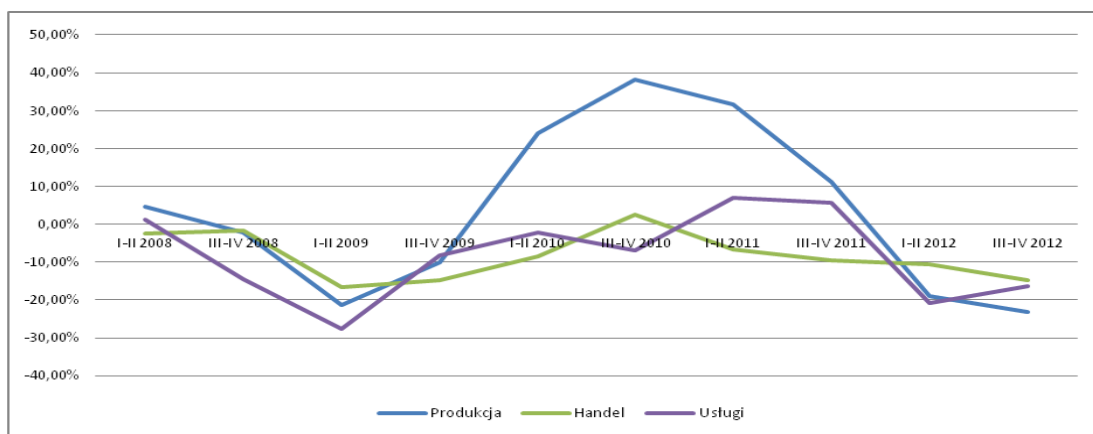
W podmiotach średnich, w IV kw. 2012 r. poziom ROOS i ROA zdecydowanie zmalał r/r w przedsiębiorstwach produkcyjnych i handlowych (po raz pierwszy od I kw. 2012 r. nieznaczny wzrost w usługach) – zmiany o charakterze negatywnym utrzymujące się w podmiotach produkcyjnych od III kw. 2011 r., w handlowych od II kw. 2011 r., a w usługowych od I kw. 2012 r.

W przypadku przedsiębiorstw dużych, w IV kw. 2012 r. odnotowano wzrost (kw/kw) wartości wskaźników ROOS i ROA jedynie w podmiotach handlowych, natomiast ich znaczne zmniejszenie w podmiotach produkcyjnych i usługowych. W porównaniu do IV kw. 2011 r. (r/r) wartość wskaźnika ROOS i ROA znacznie zmalała we wszystkich rodzajach działalności podmiotów dużych (najbardziej w produkcyjnych i usługowych) – utrzymujące się zmiany negatywne od I kw. 2012 r. (w handlu od I kw. 2011 r.).

W II p. 2012 r., w porównaniu do I p. 2012 r. (p/p) rentowność operacyjna sprzedaży (ROOS) przedsiębiorstw ogółem zmalała w przedsiębiorstwach produkcyjnych, natomiast wzrosła w handlowych i usługowych. Tempo zmian p/p wartości wskaźnika ROOS wynosiło dla przedsiębiorstw produkcyjnych -14,90%, handlowych +14,29% i usługowych +3,74%.

W porównaniu do II p. 2011 r., tempo r/r zmian wartości wskaźnika ROOS było ujemne we wszystkich rodzajach działalności przedsiębiorstw ogółem (największe zmniejszenie rentowności operacyjnej sprzedaży odnotowano w podmiotach produkcyjnych, następnie w usługowych i handlowych), wynosząc dla przedsiębiorstw produkcyjnych -23,07%, handlowych -14,78% i usługowych -16,36%. Oznaczało to zmiany negatywne utrzymujące się w podmiotach handlowych i usługowych od II p. 2011 r., a w produkcyjnych od I p. 2012 r.

Rysunek B.25. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw ogółem według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

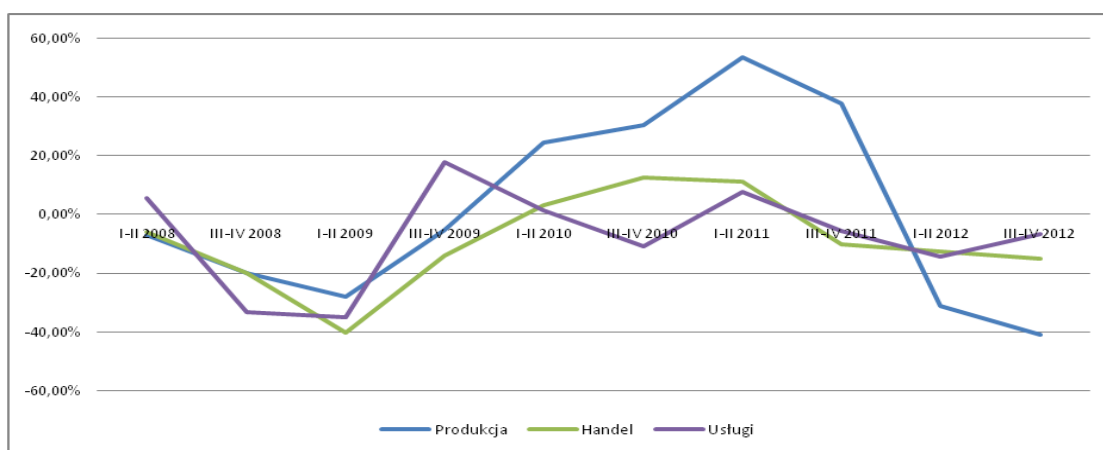

Źródło: opracowanie własne.

Rentowność aktywów (ROA) przedsiębiorstw ogółem w II p. 2012 r., w porównaniu do I p. 2012 r. (p/p) również zmalała w przedsiębiorstwach produkcyjnych, a także w usługowych. Największy spadek rentowności aktywów odnotowano w podmiotach produkcyjnych, dla których tempo p/p zmian wartości wskaźnika ROA wynosiło -20,36%, a dla usługowych -6,31%. Jedynie w podmiotach handlowych odnotowano wzrost p/p rentowności aktywów (tempo zmian wartości wskaźnika ROA wynosiło +11,08%).

W porównaniu do II p. 2011 r., tempo r/r zmian wartości wskaźnika ROA było ujemne dla wszystkich rodzajów działalności podmiotów ogółem, wynosząc dla przedsiębiorstw produkcyjnych -41,03%, handlowych -15,19% i usługowych -6,73%. Jest to sytuacja niekorzystna utrzymująca się w podmiotach handlowych i usługowych od II p. 2011 r., a w produkcyjnych od I p. 2012 r.

Rysunek B.26. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

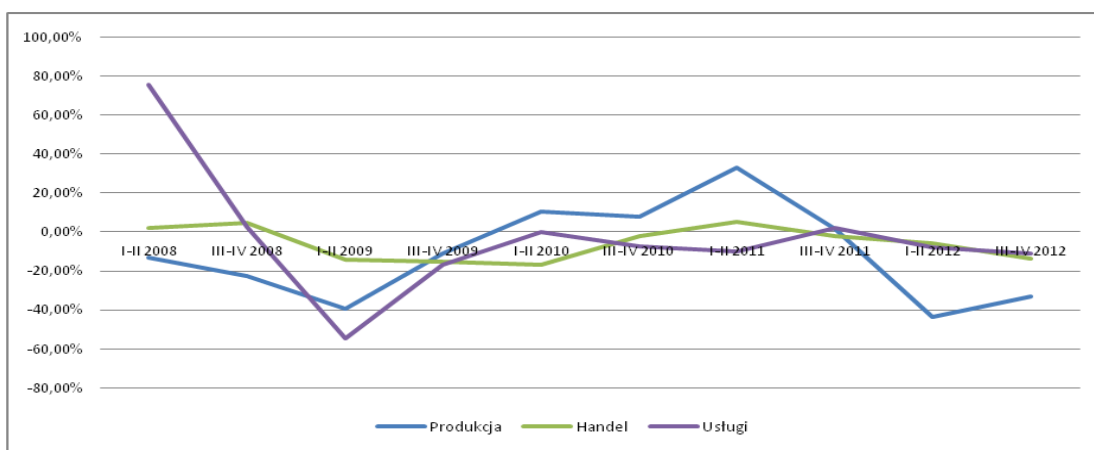

Źródło: opracowanie własne.

W przedsiębiorstwach małych w II p. 2012 r., w porównaniu do I p. 2012 r. (p/p) rentowność operacyjna sprzedaży (ROOS) wzrosła w przedsiębiorstwach wszystkich grup rodzajów działalności (największy wzrost w podmiotach produkcyjnych). Tempo zmian p/p wartości wskaźnika ROOS wynosiło dla przedsiębiorstw produkcyjnych +21,97%, handlowych +2,09% i usługowych +17,94%.

W porównaniu do II p. 2011 r. tempo zmian r/r wartości wskaźnika ROOS było ujemne (zmniejszenie rentowności operacyjnej sprzedaży) we wszystkich grupach podmiotów małych, wynosząc dla przedsiębiorstw produkcyjnych -33,15%, handlowych -13,85% i usługowych -10,98%, co oznaczało zmiany o charakterze negatywnym, które utrzymują się od I p. 2012 r.

Rysunek B.27. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

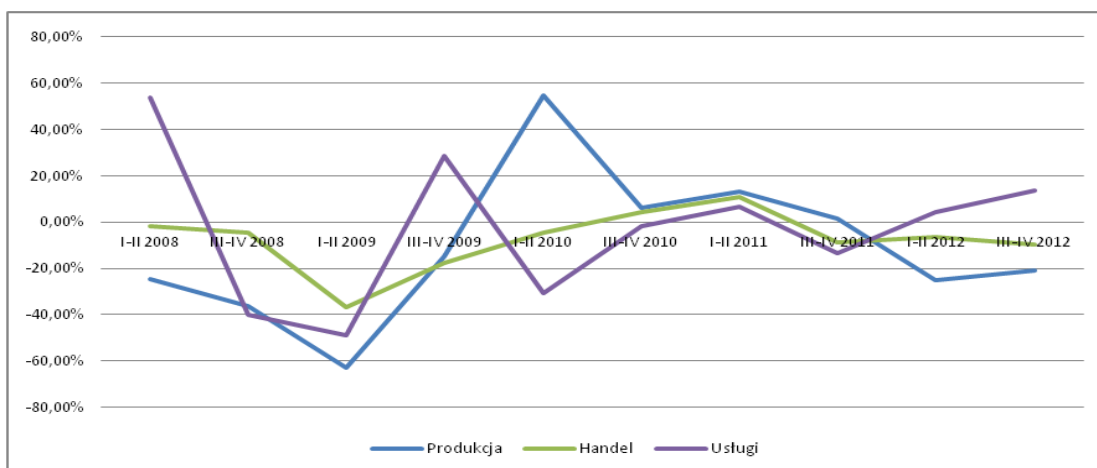

Źródło: opracowanie własne.

Rentowność aktywów (ROA) przedsiębiorstw małych w II p. 2012 r., w porównaniu do I p. 2012 r. także wzrosła (p/p) we wszystkich grupach rodzajów działalności. Tempo zmian p/p wartości wskaźnika ROA wynosiło dla małych przedsiębiorstw produkcyjnych +12,99%, handlowych +2,65%, usługowych +15,42%.

W porównaniu do II p. 2011 r., tempo r/r zmian wartości wskaźnika ROA było ujemne w przedsiębiorstwach produkcyjnych (-20,95%) i handlowych (-9,86%), natomiast dodatnie w usługowych (+13,70%). Zmiany niekorzystne w podmiotach produkcyjnych i handlowych utrzymujące się od I p. 2012 r. w podmiotach produkcyjnych i od II p. 2011 r. w podmiotach handlowych.

Rysunek B.28. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)

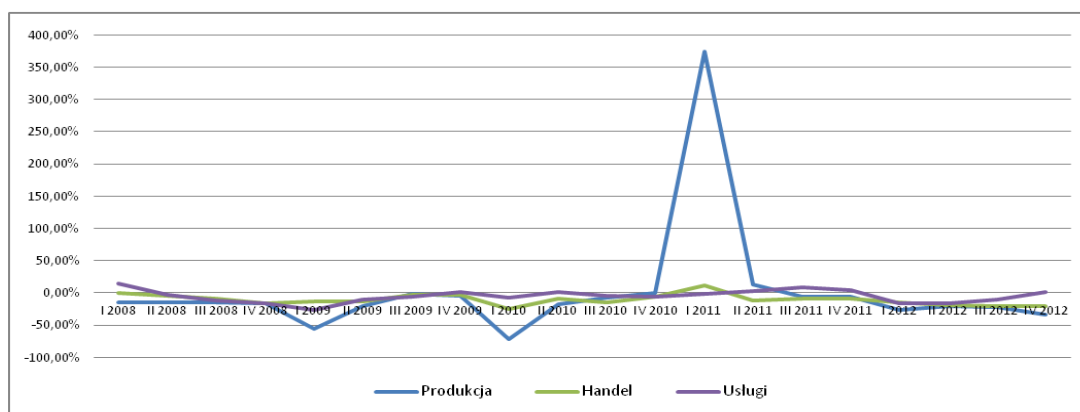

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku podmiotów średnich, w IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r. dodatnie tempo kw/kw zmian wartości wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży (ROOS) odnotowano w przedsiębiorstwach handlowych i usługowych, natomiast ujemne w produkcyjnych (zmniejszenie rentowności operacyjnej sprzedaży). Wynosiło ono kolejno dla przedsiębiorstw produkcyjnych -16,99%, handlowych +5,91% i usługowych +4,13%.

W porównaniu do IV kw. 2011 r., tempo zmian r/r wartości ROOS było ujemne dla średnich podmiotów produkcyjnych -33,52% i handlowych -20,88%, natomiast nieznacznie dodatnie jedynie dla usługowych +0,72% – zmiany zdecydowanie niekorzystne (szczególnie w podmiotach produkcyjnych utrzymujące się od II kw. 2011 r. i w handlowych od III kw. 2011 r., a w usługowych od I kw. 2012 r.).

Rysunek B.29. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

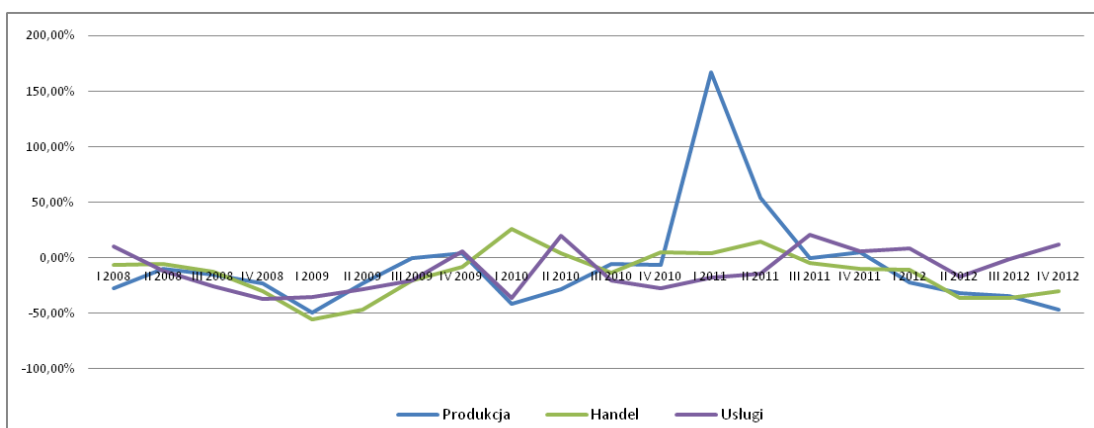

Źródło: opracowanie własne.

Rentowność aktywów (ROA) przedsiębiorstw średnich w IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r. podobnie jak w obszarze ROOS zmalała (kw/kw) w podmiotach produkcyjnych i usługowych, natomiast wzrosła w handlowych. Tempo kw/kw zmian wartości wskaźnika ROA wynosiło dla średnich przedsiębiorstw produkcyjnych -24,53%, handlowych +21,27% i usługowych -5,32%.

W porównaniu do IV kw. 2011 r., tempo r/r zmian wartości wskaźnika ROA było również ujemne dla średnich przedsiębiorstw produkcyjnych -47,06% i handlowych -30,26%, a jedynie dodatnie dla usługowych +12,05%. Wskazuje to na występowanie zmian o charakterze negatywnym (szczególnie w średnich podmiotach produkcyjnych i handlowych utrzymujące się od III kw. 2011 r.).

Rysunek B.30. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

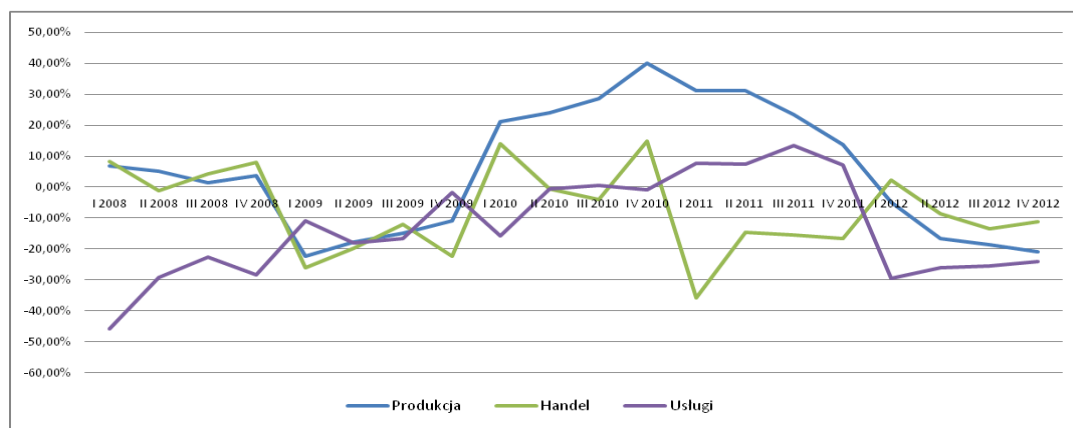

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku podmiotów dużych, w IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r. zmniejszenie rentowności operacyjnej sprzedaży odnotowano w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych, dla których tempo zmian kw/kw wartości ROOS wynosiło kolejno -10,16% i -9,64%, natomiast wzrost wartości wskaźnika ROOS wystąpił w przedsiębiorstwach handlowych (tempo zmian wartości ROOS wynosiło +17,95%).

W porównaniu do IV kw. 2011 r., tempo zmian r/r wartości ROOS było ujemne dla wszystkich grup podmiotów dużych pod względem rodzaju prowadzonej działalności, wynosząc dla podmiotów produkcyjnych -20,85%, handlowych -11,20%, a dla usługowych -23,98%. Oznaczało to zmiany negatywne, szczególnie dla dużych podmiotów i usługowych utrzymujące się od I kw. 2012 r. (w podmiotach handlowych niekorzystna tendencja spadkowa w obszarze ROOS od I kw. 2011 r.).

Rysunek B.31. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

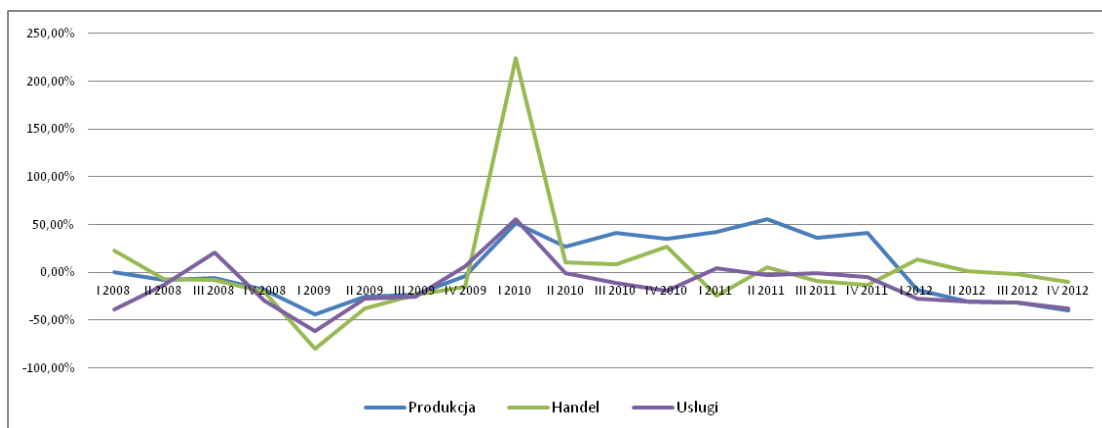

Źródło: opracowanie własne.

Rentowność aktywów (ROA) przedsiębiorstw dużych w IV kw. 2012 r., w porównaniu do III kw. 2012 r. wzrosła kw/kw jedynie w podmiotach handlowych, natomiast zmalała w produkcyjnych i usługowych. Tempo zmian kw/kw wartości wskaźnika ROA wynosiło dla dużych przedsiębiorstw produkcyjnych -14,36%, handlowych +5,93% i usługowych -23,02% – zmiany niekorzystne.

W porównaniu do IV kw. 2011 r., tempo zmian r/r wartości wskaźnika ROA było ujemne (zmniejszenie rentowności aktywów) we wszystkich grupach podmiotów dużych pod względem rodzaju prowadzonej działalności i wynosiło dla przedsiębiorstw produkcyjnych -40,40%, handlowych -9,86% i usługowych -37,72%. Oznacza to zmiany niekorzystne przedsiębiorstw dużych, szczególnie dla przedsiębiorstw produkcyjnych (niekorzystna tendencja utrzymująca się od I kw. 2012 r.) i usługowych (niekorzystna tendencja od II kw. 2011 r.).

Rysunek B.32. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

V. ZAŁĄCZNIK C. ESTYMACJA MODELI PREDYKCYJNYCH I PROGNOZOWANIE STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ – UWARUNKOWANIA I INTERPRETACJA ZAŁĄCZNIK C.

W niniejszym Raporcie wykorzystane zostały opracowane modele przewidywania stopnia zagrożenia przedsiębiorstwa upadłością, które szczegółowo opisano w zakresie ich konstrukcji w raporcie *Metody i narzędzia monitorowania...* oraz w *Raporcie z oceny stopnia zagrożenia...*, *Cykl 1, Raport 1*, dlatego treści szczegółowe ich kompozycji i prowadzonego wnioskowania zostały w tym miejscu pominięte, a pozostawiona ich ogólna charakterystyka:

- zbiór uczący objął 426 przedsiębiorstw upadłych – tworzą go przedsiębiorstwa o charakterze produkcyjnym, handlowym oraz usługowym,
- metodą dobierania przedsiębiorstw nieupadłych do przedsiębiorstw upadłych była technika *case-control* – do każdego przedsiębiorstwa upadłego dobrano pięć przedsiębiorstw nieupadłych (łącznie 1.936 przedsiębiorstw),
- przeprowadzono analizę jednowymiarowych rozkładów zmiennych objaśniających (24 mierniki kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw) z wykorzystaniem wykresów typu „ramka – wąsy” oraz tabel z wybranymi percentylami rozkładu (osobno dla przedsiębiorstw, które upadły oraz dla tych, które nie upadły),
- przeprowadzono analizę korelacji (współzależności) mierników kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw, w podziale na grupy przedsiębiorstw (produkcyjne, handlowe, usługowe),
- zastosowanym modelem predykcyjnym opisującym związek pomiędzy wielowymiarowym stanem wskaźników kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa a stopniem zagrożenia upadłością był model regresji logistycznej (z wyprzedzeniem jednookresowym oceny stopnia zagrożenia upadłością),
- oceny parametrów modelu dokonywano za pomocą metody największej wiarygodności (MNW) oraz za pomocą modelu regresji logistycznej Firtha,
- dla określenia zbioru zmiennych objaśniających wykorzystano krokowe metody doboru zmiennych oraz metodę najlepszego podzbioru. Za kryterium oceny dopasowania modelu regresji logistycznej do danych przyjęto miarę AIC (*Akaike Information Criterion*),
- rezultatem przeprowadzonych prac analitycznych są modele stopnia zagrożenia upadłością: dla przedsiębiorstw produkcyjnych, handlowych i usługowych,
- zdefiniowanie klas zagrożenia upadłością zrealizowano wyznaczając optymalny punkt odcięcia za pomocą krzywej ROC (*Receiver Operating Characteristic*),
- zdolności predykcyjne modeli regresji logistycznej zostały zmierzone za pomocą odsetka poprawnych klasyfikacji, *czułości* (odsetek upadłych uznanych za upadłe) oraz *specyficzności* (odsetek nieupadłych uznanych za nieupadłe). Dodatkowo, jakość modeli zmierzono za pomocą pola pod krzywą ROC (*AUC – Area Under Curve*),
- oszacowanie na rozległej próbie modeli predykcji upadłości dla potrzeb *Systemu Wczesnego Ostrzegania* oraz zastosowanie innowacyjnych metod i technik szczegółowych powoduje, że modele te są unikatowymi i zapewniającymi zdecydowanie wyższą jakość

przewidywania zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w stosunku do modeli dotychczas stosowanych.

Zbudowane modele regresji logistycznej są właściwe dla poszczególnych grup rodzajowych przedsiębiorstw:

1. dla przedsiębiorstw produkcyjnych:

$$Pr \text{ bankrut} = \frac{1}{1 + \exp - 0,51 - 0,44 Z_1 - 0,80 Z_2 + 0,65 Z_3 - 0,70 Z_4}$$

Nazwa wskaźnika	Symbol wskaźnika	Transformacja wskaźnika	Ocena parametru
–	Wyraz wolny	1	– 0,51
Wskaźnik produktywności majątku	W_1	$Z_1 = (W_1 - 1,64)/0,85$	– 0,44
Wskaźnik samofinansowania	W_3	$Z_2 = (W_3 - 0,41)/0,32$	– 0,80
Wskaźnik zadłużenia krótkoterminowego	W_6	$Z_3 = (W_6 - 0,45)/0,29$	+ 0,65
Wskaźnik rentowności operacyjnej aktywów	W_{19}	$Z_4 = (W_{19} - 2,12)/13,51$	– 0,70

2. dla przedsiębiorstw handlowych:

$$Pr \text{ bankrut} = \frac{1}{1 + \exp - 0,80 - 0,20 Z_1 - 1,57 Z_2 - 0,69 Z_3 - 0,84 Z_4}$$

Nazwa wskaźnika	Symbol wskaźnika	Transformacja wskaźnika	Ocena parametru
–	Wyraz wolny	1	– 0,80
Wskaźnik produktywności majątku	W_1	$Z_1 = (W_1 - 1,79)/0,85$	– 0,20
Wskaźnik samofinansowania	W_3	$Z_2 = (W_3 - 0,33)/0,30$	– 1,57
Wskaźnik płynności bieżącej	W_8	$Z_3 = (W_8 - 1,58)/0,98$	– 0,69
Wskaźnik rentowności operacyjnej sprzedaży	W_{17}	$Z_4 = (W_{17} - 0,00)/12,20$	– 0,84

3. dla przedsiębiorstw usługowych:

$$Pr \text{ bankrut} = \frac{1}{1 + \exp - 0,82 - 0,46 Z_1 - 1,15 Z_2 + 0,69 Z_3 - 0,38 Z_4 - 0,35 Z_5}$$

Nazwa wskaźnika	Symbol wskaźnika	Transformacja wskaźnika	Ocena parametru
–	Wyraz wolny	1	– 0,82
Wskaźnik produktywności majątku	W_1	$Z_1 = (W_1 - 2,26)/1,39$	– 0,46
Wskaźnik samofinansowania	W_3	$Z_2 = (W_3 - 0,39)/0,29$	– 1,15
Wskaźnik zadłużenia krótkoterminowego	W_6	$Z_3 = (W_6 - 0,48)/0,27$	+ 0,69
Wskaźnik rentowności operacyjnej sprzedaży	W_{17}	$Z_4 = (W_{17} - 1,93)/9,26$	– 0,38
Wskaźnik rentowności kapitału własnego	W_{20}	$Z_5 = (W_{20} - 7,86)/51,10$	– 0,35

Stopień zagrożenia upadłością opisuje kategorię upadłości przedsiębiorstwa w ujęciu ekonomicznym (upadłość *sensu largo*). Za upadłe uznaje się przedsiębiorstwo, które bez zewnętrznej pomocy nie jest w stanie samo kontynuować działalności – skutkuje to wycofaniem się przedsiębiorstwa z aktywności gospodarczej i jest podstawowym przedmiotem prowadzonych analiz w Projekcie ISR – *System Wczesnego Ostrzegania*. W podejściu ekonomicznym mieści się ujęcie prawne upadłości (upadłość *sensu stricto*), tzn. postępowanie upadłościowe przewidziane w przepisach Prawa upadłościowego i naprawczego, prowadzone przez sąd powszechny w stosunku do przedsiębiorstwa – dłużnika (zwanego „upadłym”), które stało się niewypłacalnym. Stosowane miary w postaci odsetka upadłości (OU), branżowego (BBU) i regionalnego barometru upadłości (RBU) są właściwe dla analizy zjawiska upadłości *sensu stricto*.

Uzyskane w wyniku zastosowania oszacowanych modeli regresji logistycznej wartości wskazują – ustalone w warunkach bieżącego okresu badawczego (zgodnego z okresem danego raportu) i stanu kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw – wartości stopnia zagrożenia upadłością. Ustalona wartość miary jest oszacowaniem, jakie jest obecne prawdopodobieństwo wystąpienia stanu zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w perspektywie jednego roku od danego okresu ujętego w analizie (zgodnego z okresem danego raportu).

Analizując wartości miary stopnia zagrożenia upadłością dla przedsiębiorstw ogółem, przyjęto następujące trzy stopnie zagrożenia¹⁷:

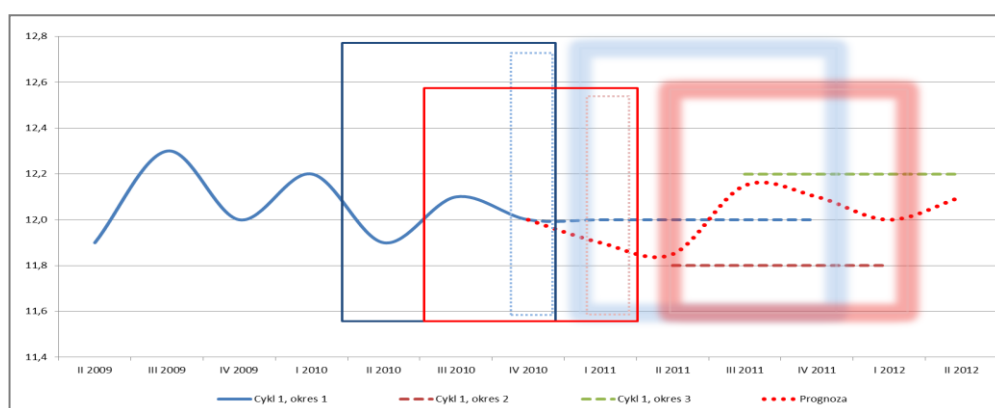
- 0%–20% – poziom niski (akceptowalny),

¹⁷ Wartości graniczne przedziałów wyznaczono arbitralnie na podstawie analizy wielkości i rozkładów stopnia zagrożenia upadłością dla okresu wystąpienia punktów zwrotnych oraz wartości szczytowych (I p. 2008 r. – II p. 2009 r.).

- 21%–40% – poziom ostrzegawczy,
- od 41% – poziom wysoki.

Analiza z wykorzystaniem modeli predykcji upadłości jest skutecznym narzędziem, wykorzystywanym w ocenie stopnia zagrożenia przedsiębiorstw, jakie może się pojawić w sytuacji pogarszania się warunków, w których one funkcjonują oraz w zależności od tego, jakie wyniki osiągają. Mankamentem prowadzonych dotychczas w Polsce badań było znaczne opóźnienie (blisko roczne) pomiędzy pozyskaniem właściwych informacji, ich przetworzeniem i zaprezentowaniem analizy uzyskanych wyników.

Rysunek C.1. Prezentacja kroczącego sposobu wyznaczania okresu rocznego dla analizy predykcji upadłości

Źródło: opracowanie własne.

W tym względzie zaproponowane rozwiązanie umożliwia przejście na kwartalną częstotliwość prowadzonych analiz, pozwalających na zdecydowane skrócenie czasu potrzebnego na rozpoznanie zmiany stanu przedsiębiorstw. Ze względu na prowadzenie badań z częstotliwością kwartalną/półroczną, oszacowany stopień zagrożenia upadłością zachowuje „umowną ważność” przez jeden okres analizy, bowiem kolejna przeprowadzana analiza dostarcza nowej informacji o wartości analizowanej miary, odnoszącej się do kolejnego rozpoczętego okresu.

Kolejna istotna cecha zbudowanej koncepcji, to wydłużenie okresu przewidywania w zakresie wyników oszacowania stopnia zagrożenia upadłością. Oznacza to zastosowanie metod prognozowania w szacowaniu prawdopodobieństwa upadłości. W prognozowaniu zmiany stopnia zagrożenia upadłością, przyjęto nie prognozowanie wartości samej miary zagrożenia, lecz zmiennych (czynników) opisujących kondycję ekonomiczno-finansową przedsiębiorstw. Wartości prognozowane tych zmiennych zostały wprowadzone do modeli predykcji, co dało podstawę do wnioskowania o kształtowaniu się przyszłych poziomów zagrożenia upadłością oraz pozwoliło na wydłużenie horyzontu czasowego możliwego wnioskowania, zasadniczo o kolejny okres roczny.

Zmienne określające stopień zagrożenia upadłością prognozowano za pomocą jednowymiarowych modeli szeregów czasowych. Zasadniczą przyczyną zastosowania modeli jed-

nowymiarowych, w miejsce modeli wielowymiarowych, była długość badanych szeregów czasowych – znacznie ograniczona dla szeregów półrocznych. Decyzja ta jest uzasadniona wynikami licznych badań empirycznych, które wykazują, że modele wielowymiarowe stosowane do krótkich szeregów czasowych, zazwyczaj generują prognozy obarczone większymi błędami, niż te wynikające z modeli jednowymiarowych.

Do każdego badanego szeregu czasowego dopasowano najlepszy pod względem kryterium informacyjnego AIC model klasy SARIMA (*Seasonal Autoregressive Integrated Moving Average*) oraz model wygładzania wykładniczego w ujęciu Hyndmana (ETS – *Exponential Smoothing*). Prognozowane wartości były obliczane, jako średnia arytmetyczna prognoz modelu SARIMA oraz modelu ETS (por. „*Metody i narzędzia monitorowania gospodarki w komponencie mikroekonomicznym*”). Przyjęte rozwiązanie jest w pełni uzasadnione wieloma wynikami z przeprowadzonych badań empirycznych, które wskazują, że uśrednianie modeli prowadzi zazwyczaj do uzyskania prognoz obarczonych mniejszymi błędami.

Należy podkreślić, że zakres i sposób możliwego wnioskowania uwzględniać musi istotę i cel skonstruowania określonej metody – modeli predykcji upadłości. Ponadto, na wnioskowanie wpływa zdefiniowany sposób cyklicznego, kwartalnego badania kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw. Podlegające analizie wyniki oszacowania stopnia zagrożenia upadłością, zostały obliczone na wielkościach zagregowanych dla zbioru przedsiębiorstw niefinansowych o liczbie pracujących od 10 osób (51.372 podmioty ogółem, w tym 33.668 małych, 14.606 średnich i 3.098 dużych – na koniec IV kw. 2012 r.).

ZAKRES PODSTAWOWY

Grupa przedsiębiorstw – zbiór przedsiębiorstw wyróżniony z punktu widzenia kryterium rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej. W opracowaniu wyróżnione zostały cztery grupy przedsiębiorstw: produkcyjne, przemysłowe, handlowe i usługowe.

Klasa przedsiębiorstw – zbiór przedsiębiorstw wyróżniony z punktu widzenia kryterium wielkości podmiotu, mierzonej liczbą pracujących w nim osób. W opracowaniu wyróżnione zostały trzy klasy przedsiębiorstw: małe (liczba pracujących 10–49), średnie (50–249) i duże (ponad 250).

Odsetek upadłości (OU, rozumienie upadłości *sensu stricto*) – stanowi relację liczby przedsiębiorstw, wobec których ogłoszono postępowania upadłościowe, do liczby przedsiębiorstw ogółem. Przyjmuje on wartości z przedziału $<0, 1>$, wskazując na pogłębiający się kryzys lub poprawienie sytuacji przedsiębiorstw.

Postępowanie upadłościowe (rozumienie upadłości *sensu stricto*) – w prawie polskim upadłość to postępowanie przewidziane w Ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, prowadzone w stosunku do dłużnika (zwanego „upadłym”), który stał się niewypłacalny. Wszczęcie postępowania upadłościowego następuje wskutek ogłoszenia upadłości przez sąd. Postępowanie upadłościowe prowadzi się w trybie upadłości likwidacyjnej albo upadłości układowej.

Przedsiębiorstwa handlowe – zbiór przedsiębiorstw niefinansowych zaliczonych do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności: G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Przedsiębiorstwa produkcyjne – zbiór przedsiębiorstw niefinansowych zaliczonych do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności: B górnictwo i wydobywanie, C przetwórstwo przemysłowe, D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją.

Przedsiębiorstwa usługowe – zbiór przedsiębiorstw niefinansowych zaliczonych do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności: F budownictwo, H transport i gospodarka magazynowa, I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, J informacja i komunikacja, K działalność finansowa i ubezpieczeniowa, L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, S pozostała działalność usługowa.

System wczesnego ostrzegania – jest jednym z elementów oceny kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa. Umożliwia wczesne rozpoznanie zagrożenia i uruchomienie odpowiednich procesów naprawczych. Wyróżnia się jedno- i wielowymiarowe systemy wczesnego ostrzegania.

Upadłość – w ujęciu prawnym procedura wszczynana w razie niewypłacalności dłużnika, polegająca głównie na wspólnym dochodzeniu roszczeń przez wszystkich jego wierzycieli (rozumienie upadłości *sensu stricto*). W ujęciu ekonomicznym, za upadłego uznaje się przedsiębiorcę, który bez zewnętrznej pomocy (np. zawarcie układu o umorzeniu części długów) nie jest w stanie sam kontynuować działalności. Upadłość w tym ujęciu charakteryzowana jest ryzykiem zagrożenia kontynuacji działalności, grożącym zakończeniem funkcjonowania przedsiębiorstwa jako samodzielnego bytu ekonomicznego i opisana jest miarą stopnia zagrożenia upadłością (rozumienie upadłości *sensu largo*).

ZAKRES ROZSZERZONY

Branżowy barometr upadłości (BBU, rozumienie upadłości *sensu stricto*) – stanowi relatywną ocenę koncentracji przedsiębiorstw upadłych w określonej grupie podmiotów względem łącznej liczby przedsiębiorstw, przynależących do analizowanej zbiorowości w gospodarce, w stosunku do wszystkich podmiotów funkcjonujących w gospodarce narodowej. Przyjmuje się, że BBU przekraczający wartość 1 oznacza ponadprzeciętną koncentrację analizowanego zjawiska w danej grupie.

Dyskryminacyjny model predykcji upadłości – bazujący na statystycznej analizie dyskryminacyjnej model wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami w działalności gospodarczej. Analiza ta jest metodą statystyczną stosowaną do rozwiązywania problemów klasyfikacyjnych, a wynikiem jej zastosowania jest funkcja dyskryminacyjna. Wartość tej funkcji to ważona suma wskaźników charakteryzujących kondycję przedsiębiorstwa, stanowi ona główne kryterium klasyfikacji badanych obiektów.

Estymacja – dział wnioskowania statystycznego będący zbiorem metod pozwalających na uogólnianie wyników badania próby losowej na nieznaną postać i parametry rozkładu zmiennej losowej całej populacji oraz szacowanie błędów wynikających z tego uogólnienia.

Model ETS – model wygładzania wykładniczego (*exponential smoothing*), klasa modeli służących do prognozowania wartości zmiennych określających stopień zagrożenia upadłością. Modele te w automatyczny sposób wykrywają w szeregu czasowym obecność (niekoniecznie liniowego) trendu oraz ewentualnych wahań sezonowych (addytywnych lub multiplikatywnych). Przedziały predykcji są konstruowane za pomocą metod symulacyjnych, co pozwala odejść od założenia normalności rozkładu reszty modelu.

Model SARIMA – sezonowy autoregresyjny zintegrowany proces średniej ruchomej (*seasonal autoregressive integrated moving average*), klasa modeli służących do prognozowania wartości zmiennych określających stopień zagrożenia upadłością. Struktura modelu SARIMA jest definiowana poprzez stopień niesezonowego oraz sezonowego zintegrowania, liczbę niesezonowych oraz sezonowych opóźnień prognozowanej zmiennej i liczbę opóźnień w niesezonowym oraz sezonowym komponencie średniej ruchomej.

Regionalny barometr upadłości (RBU, rozumienie upadłości *sensu stricto*) – stanowi relatywną ocenę koncentracji procesów upadłości w województwach względem ich intensywności w skali kraju. Dokonywana jest ona poprzez odniesienie wskaźnika udziału liczby przedsię-

biorstw upadłych w danym regionie w liczbie funkcjonujących przedsiębiorstw ogółem w tym regionie, względem wskaźnika udziału liczby przedsiębiorstw upadłych ogółem w liczbie funkcjonujących przedsiębiorstw ogółem. Przyjmuje się, że RBU przekraczający wartość 1 oznacza ponadprzeciętną koncentrację analizowanego zjawiska w danym regionie.

Regresja logistyczna – jedna z metod używanych w przypadku, gdy zmienna objaśniana jest na skali dychotomicznej (przyjmuje tylko dwie wartości). Zwykle wartości zmiennej objaśnianej wskazują na wystąpienie lub brak wystąpienia pewnego zdarzenia, które podlega prognozowaniu. Regresja logistyczna pozwala wówczas na obliczanie prawdopodobieństwa tego zdarzenia. W przypadku estymacji takiego modelu na próbach nielosowych, uzyskiwane prawdopodobieństwa należy interpretować w kategoriach stopnia zagrożenia wystąpienia zdarzenia (np. upadłości). Ponadto umożliwia ona określenie wpływu zmian zmiennych objaśniających na prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia.

Stopień zagrożenia upadłością (rozumienie upadłości *sensu largo*) – miara pozwalająca w sposób ilościowy opisywać skalę zagrożenia zjawiskiem upadłości, umożliwia porównywanie zagrożenia zjawiskiem upadłości w przekrojach względem grup i klas przedsiębiorstw (również w ujęciu dynamicznym). Ustalona wartość miary jest oszacowaniem, jakie jest obecne prawdopodobieństwo wystąpienia stanu zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w perspektywie jednego roku od danego okresu ujętego w analizie (zgodnego z okresem danego raportu).

Wskaźnik cyklu gotówki (wskaźnik cyklu konwersji gotówki w dniach) – określa czas zamrożenia gotówki w jednym (pełnym) cyklu operacyjnym, a więc czas, jaki upływa od momentu wydatkowania środków pieniężnych na odtworzenie zapasów i zapłatę zobowiązań bieżących poprzez realizację działalności operacyjnej i sprzedaży, do momentu wpływu środków pieniężnych z tytułu sprzedaży.

Wskaźnik inwestycyjności – mierzy efektywność nakładów inwestycyjnych i stanowi relację nakładów inwestycyjnych do przychodów ze sprzedaży.

Wskaźnik ogólnej sytuacji finansowej – stanowi relację wskaźnika struktury kapitału (kapitał własny odniesiony do kapitału obcego) i wskaźnika struktury majątku (majątek trwały odniesiony do majątku obrotowego) lub wskaźnika zastosowania kapitału własnego (kapitał własny odniesiony do majątku trwałego) i wskaźnika zastosowania kapitału obcego (kapitał obcy odniesiony do aktywów obrotowych).

Wskaźnik płynności bieżącej – informuje o zdolności przedsiębiorstwa do terminowego regulowania zobowiązań bieżących na podstawie stopnia ich pokrycia przez aktywa bieżące.

Wskaźnik płynności szybkiej – określa stopień pokrycia zobowiązań krótkoterminowych aktywami obrotowymi o większym stopniu płynności (aktywa obrotowe pomniejszone o zapasy).

Wskaźnik pokrycia aktywów trwałych kapitałem stałym – ujmuje istotę złotej reguły bilansowej, która wskazuje na konieczność pokrycia aktywów trwałych kapitałem trwale związanym z działalnością przedsiębiorstwa (kapitałem własnym i obcym długoterminowym), zapewniając dodatkowo dodatni kapitał obrotowy netto.

Wskaźnik produktywności – stanowi relację przychodów do wartości aktywów posiadanych przez przedsiębiorstwo, służy do pomiaru prędkości krążenia kapitału w przedsiębiorstwie.

Wskaźnik rentowności operacyjnej sprzedaży – obliczany z uwzględnieniem wyniku na działalności operacyjnej. Wskaźnik ten określa stopę zwrotu ze sprzedaży na poziomie operacyjnym, a więc bez obciążenia podatkowego i bez uwzględniania kosztów finansowych związanych z zadłużeniem.

Wskaźnik zadłużenia ogółem – stanowi relację kapitałów obcych do aktywów i informuje o stopniu samofinansowania (niezależności finansowej) przedsiębiorstwa.

Wskaźnik zdolności obsługi zadłużenia – określa, w jakim stopniu przedsiębiorstwo jest w stanie obsłużyć zadłużenie, tj. w jakiej części może je pokryć zyskiem netto i amortyzacją.

Współczynnik podobieństwa struktur – mierzy stopień zmiany, czyli inaczej stopień niepodobieństwa danej struktury w dwóch różnych momentach czasu lub też stopień niepodobieństwa dwóch różnych struktur w danym czasie. Przyjmuje wartości z przedziału $<0, 1>$, przy czym brak jakichkolwiek zmian strukturalnych daje wartość 0, a w przypadku całkowitej zmiany struktury – wartość 1. Obliczenie wartości współczynnika zmienności (niepodobieństwa) struktur stanowi punkt wyjścia specjalnej procedury taksonomicznej, która stanowi w pewnym sensie alternatywny sposób mierzenia zmienności. Jego wykorzystanie pozwala na dokładniejszy pomiar i ocenę intensywności przekształceń strukturalnych.

Wykaz działów PKD objętych analizą w Raporcie

DZIAŁY PKD	
05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)	39 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI
08 POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	45 HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH
09 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	46 HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI
10 PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	47 HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI
11 PRODUKCJA NAPOJÓW	41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW
12 PRODUKCJA WYROBÓW TYTONIOWYCH	42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ
13 PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNICH	43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE
14 PRODUKCJA ODZIEŻY	49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY
15 PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONYCH	50 TRANSPORT WODNY
16 PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO WYPLATANIA	51 TRANSPORT LOTNICZY

DZIAŁY PKD

17 PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT
18 POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	55 ZAKWATEROWANIE 05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)
19 WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE KOKSU I PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ	56 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM
20 PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	58 DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA
21 PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁYCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH	59 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH, NAGRAŃ DŹWIĘKOWYCH I MUZYCZNYCH
22 PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	60 NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH
23 PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH	61 TELEKOMUNIKACJA
24 PRODUKCJA METALI	62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA
25 PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ	63 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI
26 PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	64 FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH
27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH	66 DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE
28 PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANA	68 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI
29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI	77 WYNAJEM I DZIERŻAWA
30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	78 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM
31 PRODUKCJA MEBLI	79 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZATORÓW TURYSTYKI, POŚREDNIKÓW I AGENTÓW TURYSTYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE REZERWACJI I DZIAŁALNOŚCI Z NIĄ ZWIĄZANE
32 POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	80 DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA
33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	81 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI
35 WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	82 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
36 POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY	94 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI CZŁONKOWSKICH
37 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	95 NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO
38 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW; ODZYSK SUROWCÓW	96 POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA

VII. SPIS TABEL

Tabela 1. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw według klas ich wielkości i działów PKD w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r.	22
Tabela 2. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w ujęciu działów PKD w Polsce w okresie I p. 2012 – II p. 2012 r.	26
Tabela 3. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności.....	42
Tabela 4. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN).....	45
Tabela 5. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w II p. 2012 r. według rodzaju działalności.....	47
Tabela 6. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa małe.....	48
Tabela 7. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w II p. 2012 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa małe.....	51
Tabela 8. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2011 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie.....	52
Tabela 9. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie	55
Tabela 10. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2011 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże	56
Tabela 11. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże	59
Tabela 12. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r.	61
Tabela 13. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w Polsce w ujęciu działów PKD w okresie I p. 2012 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności.....	64
Tabela 14. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością małych przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r.	67
Tabela 15. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących w małych przedsiębiorstwach w Polsce w okresie od I p. 2012 r. do II p. 2012 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (według działów PKD).....	70
Tabela 16. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością średnich przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r.	73
Tabela 17. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących w średnich przedsiębiorstwach w Polsce w okresie od III kw. 2012 r. do IV kw. 2012 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (według działów PKD).....	76
Tabela 18. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością dużych przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r.	79

Tabela 19. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących w dużych przedsiębiorstwach w Polsce w okresie od III kw. 2012 r. do IV kw. 2012 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (według działów PKD).....	82
Tabela 20. Wybrane obszary zagrożenia upadłością (działy PKD) w okresie II p. 2011 – II p. 2012 r.....	85
Tabela 21. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w II p. 2012 r. według województw – przedsiębiorstwa ogółem	96
Tabela 22. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w II p. 2012 r. według województw oraz rodzaju działalności – przedsiębiorstwa produkcyjne, handlowe i usługowe	98
Tabela 23. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w II p. 2012 r. według województw oraz rodzaju działalności – przedsiębiorstwa małe	100
Tabela 24. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w IV kw. 2012 r. według województw oraz rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie.....	103
Tabela 25. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w IV kw. 2012 r. według województw oraz rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże	106

VIII. SPIS RYSUNKÓW I MAP

Mapa 1. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w Polsce w II p. 2012 r. dla przedsiębiorstw ogółem oraz według rodzaju działalności.....	22
Rysunek 1. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw i pracujących w Polsce w okresie I p. 2007 r. – IV kw. 2012 r. według klas wielkości (w %, r/r)	6
Rysunek 2. Odsetek upadłości (OU) przedsiębiorstw w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %)	7
Rysunek 3. Liczba upadłości ze względu na rodzaj postępowania w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w szt.).....	8
Rysunek 4. Odsetek upadłości (OU) w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności.....	9
Rysunek 5. Branżowy Barometr Upadłości (BBU) w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności	9
Rysunek 6. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży, nakładów inwestycyjnych oraz aktywów przedsiębiorstw w Polsce w okresie I p. 2007 r. – I p. i III kw. 2012 r. według klas wielkości (w %, r/r)	10
Rysunek 7. Tempo zmian wskaźnika ogólnej sytuacji finansowej przedsiębiorstw w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. i IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności i klas wielkości (w %, r/r)	11
Rysunek 8. Tempo zmian podstawowych grup wskaźników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw w Polsce w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności (w %, r/r)	13
Rysunek 9. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności oraz klas wielkości	15
Rysunek 10. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według rodzaju działalności	16
Rysunek 11. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN)	17
Rysunek 12. Wartości prognozowane i rzeczywiste oraz skalibrowany stopień zagrożenia upadłością i odsetek liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw.....	18
Rysunek 13. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według klas wielkości.....	19
Rysunek 14. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. według klas wielkości.....	36
Rysunek 15. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności	37
Rysunek 16. Zmiany prognozowanych wartości stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw ogółem w okresie II p. 2011 r. – II p. 2013 r.....	38
Rysunek 17. Stopień zagrożenia upadłością przedsiębiorstw ogółem w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r.....	39
Rysunek 18. Skalibrowany stopień zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz odsetek liczby wszczętych sądowych postępowań upadłościowych przedsiębiorstw ogółem w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r.....	40
Rysunek 19. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2010 r. – II p. 2013 r. według rodzaju działalności (scenariusz neutralny)	41

Rysunek 20. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności.....	42
Rysunek 21. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według rodzaju działalności.....	43
Rysunek 22. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2010 r. – II p. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – scenariusz neutralny.....	44
Rysunek 23. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2011 r. – II p. 2012 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN).....	45
Rysunek 24. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN).....	46
Rysunek 25. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2011 r. – II p. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa małe.....	48
Rysunek 26. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie II p. 2010 r. – II p. 2013 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa małe (scenariusz neutralny).....	49
Rysunek 27. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według rodzajów działalności – przedsiębiorstwa małe (scenariusz neutralny).....	49
Rysunek 28. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I p. 2007 r. – II p. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa małe (scenariusz neutralny).....	50
Rysunek 29. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2011 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie.....	52
Rysunek 30. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2010 r. – IV kw. 2013 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny).....	53
Rysunek 31. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2013 r. według rodzajów działalności – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny).....	53
Rysunek 32. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny).....	54
Rysunek 33. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2011 r. – IV kw. 2012 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże.....	56
Rysunek 34. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie IV kw. 2010 r. – IV kw. 2013 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny).....	57
Rysunek 35. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2013 r. według rodzajów działalności – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny).....	57
Rysunek 36. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2013 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny).....	58
Rysunek 37. Liczba i tempo zmian postępowań upadłościowych w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r.	109
Rysunek 38. Odsetek upadłości (OU) przedsiębiorstw w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %).....	109
Rysunek 39. Liczba upadłości ze względu na rodzaj postępowania w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r.	110

Rysunek 40. Liczba ogłoszonych upadłości według województw w Polsce w okresie III kw. 2012 i IV kw. 2012 r.	111
Rysunek 41. Liczba ogłoszonych upadłości według województw w Polsce w okresie od I kw. 2007 do IV kw. 2012 r.	111
Rysunek 42. Zmiana odsetka upadłości (OU) przedsiębiorstw w województwach Polski w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %)	112
Rysunek 43. Zmiana RBU (Regionalny Barometr Upadłości) w wybranych województwach w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %).....	113
Rysunek 44. Liczba postępowań upadłościowych według form organizacyjno-prawnych w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r.....	114
Rysunek 45. Tempo zmian liczby postępowań upadłościowych według form organizacyjno-prawnych w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %, r/r).....	115
Rysunek 46. Liczba postępowań upadłościowych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r.	116
Rysunek 47. Tempo zmian postępowań upadłościowych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %).....	116
Rysunek 48. Odsetek upadłości (OU) według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 – IV kw. 2012 r. (w %)	117
Rysunek 49. Tempo zmian odsetka upadłości (OU) według rodzaju działalności w Polsce od I kw. 2007 r. do IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	117
Rysunek 50. Branżowy barometr upadłości (BBU) według rodzaju działalności w Polsce od I kw. 2007 do IV kw. 2012 r.	118
Rysunek A.1. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r).....	119
Rysunek A.2. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r).....	120
Rysunek A.3. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	120
Rysunek A.4. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	121
Rysunek A.5. Tempo zmian liczby pracujących w przedsiębiorstwach według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r).....	122
Rysunek A.6. Tempo zmian liczby pracujących w przedsiębiorstwach małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r).	123
Rysunek A.7. Tempo zmian liczby pracujących w przedsiębiorstwach średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r).....	123
Rysunek A.8. Tempo zmian liczby pracujących w przedsiębiorstwach dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r).....	124
Rysunek A.9. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – I p. 2012 r. (w %, r/r).....	125
Rysunek A.10. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	126
Rysunek A.11. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r).....	127

Rysunek A.12. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	128
Rysunek A.13. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	129
Rysunek A.14. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	129
Rysunek A.15. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	130
Rysunek A.16. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	131
Rysunek A.17. Tempo zmian aktywów ogółem przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	132
Rysunek A.18. Tempo zmian aktywów ogółem przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	133
Rysunek A.19. Tempo zmian aktywów ogółem przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	133
Rysunek A.20. Tempo zmian aktywów ogółem przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	134
Rysunek A.21. Tempo zmian zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	135
Rysunek A.22. Tempo zmian zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	136
Rysunek A.23. Tempo zmian zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	137
Rysunek A.24. Tempo zmian zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	138
Rysunek A.25. Tempo zmian należności i roszczeń przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	139
Rysunek A.26. Tempo zmian należności przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	139
Rysunek A.27. Tempo zmian należności przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	140
Rysunek A.28. Tempo zmian należności przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	141
Rysunek A.29. Tempo zmian wyniku finansowego netto przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I p. 2007 r. – I p. 2012 r. (w %, r/r)	142
Rysunek A.30. Tempo zmian wyniku finansowego netto małych przedsiębiorstw według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	142
Rysunek A.31. Tempo zmian wyniku finansowego netto średnich przedsiębiorstw według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	143
Rysunek A.32. Tempo zmian wyniku finansowego netto dużych przedsiębiorstw według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	144
Rysunek B.1. Tempo zmian wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw ogółem według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	146

Rysunek B.2. Tempo zmian wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	146
Rysunek B.3. Tempo zmian wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	147
Rysunek B.4. Tempo zmian wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	148
Rysunek B.5. Tempo zmian wskaźnika zadłużenia ogółem przedsiębiorstw ogółem według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	149
Rysunek B.6. Tempo zmian wskaźnika zadłużenia ogółem przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	149
Rysunek B.7. Tempo zmian wskaźnika zadłużenia ogółem przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	150
Rysunek B.8. Tempo zmian wskaźnika zadłużenia ogółem przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	151
Rysunek B.9. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw ogółem według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	153
Rysunek B.10. Tempo zmian wskaźników sprawności działania ogółem przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	153
Rysunek B.11. Tempo zmian wskaźników sprawności działania ogółem przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	153
Rysunek B.12. Tempo zmian wskaźników sprawności działania ogółem przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	153
Rysunek B.13. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	154
Rysunek B.14. Tempo zmian wskaźników sprawności działania małych przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	154
Rysunek B.15. Tempo zmian wskaźników sprawności działania małych przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	154
Rysunek B.16. Tempo zmian wskaźników sprawności działania małych przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	154
Rysunek B.17. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	156
Rysunek B.18. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	156
Rysunek B.19. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	156
Rysunek B.20. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	156
Rysunek B.21. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	157
Rysunek B.22. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	157
Rysunek B.23. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	157

Rysunek B.24. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	157
Rysunek B.25. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw ogółem według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r).....	158
Rysunek B.26. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	159
Rysunek B.27. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r).....	160
Rysunek B.28. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw małych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I p. 2007 r. – II p. 2012 r. (w %, r/r)	161
Rysunek B.29. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	161
Rysunek B.30. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r).....	162
Rysunek B.31. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r)	163
Rysunek B.32. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – IV kw. 2012 r. (w %, r/r).....	163
Rysunek C.1. Prezentacja kroczącego sposobu wyznaczania okresu rocznego dla analizy predykcji upadłości.....	167